OTEC KONDELÍK A ŽENICH VEJVARA.

Sebrané spisy Ignáta Herrmanna.

I.	BLEDNOUCÍ OBRÁZKY. Vzpomínky nejstarší a drobné episody z maloměstské kroniky. — Vydání čtvrté. 325 stran.	V tisku.
II.	OTEC KONDELÍK A ŽENICH VEJVARA. Drobné příběhy ze života spořádané pražské rodiny. Vydání dvanácté. 487 stran	
III.	TCHÁN KONDELÍK A ZEŤ VEJVARA. Drobné příběhy ze života spořádané pražské rodiny. Vydání osmé. 536 stran.	V tisku
IV.	Z CHUDÉHO KALAMÁŘE. Drobné náčrty.	
	PRAŽSKÉ FIGURKY. Rázové obrázky ze života.	
	PAN MELICHAR. Obrázek z „tiché" pražské domácnosti. Vydání páté. 453 stran	Kč 20·—
V.	Z PRAŽSKÝCH ZÁKOUTÍ. Humoristické a rázové kresby ze života. Vydání čtvrté. 213 stran	Kč 10·—
VI.	STAŘÍ MLÁDENCI. Humorné obrázky ze života „přespočetných". — Vydání třetí. 225 stran	Kč 14·50
VII.	U SNĚDENÉHO KRÁMU. Líčení z pražského života. Vydání páté. Část I. a II. 284 stran	Kč 13·50
VIII.	U SNĚDENÉHO KRÁMU. Vydání páté. Část III. a IV., 346 stran	Kč 16·80
IX.	BODŘÍ PRAŽANÉ. Postavičky z pražských zdí a ulic. Vydání třetí. 300 stran . .	Kč 9·20
X.	RODINY A RODINKY. Drobné výjevy z pražského života. Druhé vydání. 264 stran	Kč 15·80
XI.	DVĚ PRAŽSKÉ IDYLLY. Třetí vydání 244 stran	Kč 19·20
XII.	DOMÁCÍ ŠTĚSTÍ. Dva stínové obrazy z manželského života Třetí vydání. 220 stran	Kč 18·—

Čís. 657

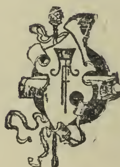
dar.
Jos. Gruber

SEBRANÉ SPISY

IGNÁTA HERRMANNA

DÍL II.

OTEC KONDELÍK
A ŽENICH VEJVARA.

V PRAZE.
NAKLADATEL F. TOPIČ KNIHKUPEC

OTEC KONDELÍK
A ŽENICH VEJVARA.

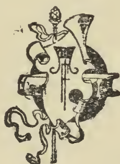
DROBNÉ PŘÍBĚHY

ZE ŽIVOTA SPOŘÁDANÉ PRAŽSKÉ RODINY.

NAPSAL

IGNÁT HERRMANN.

VYDÁNÍ DVANÁCTÉ, SE STEREOTYPU.

V PRAZE.

NAKLADATEL F. TOPIČ KNIHKUPEC

Tiskem knihtiskárny „VELESLAVÍN“ sp. s r. o. v Praze. 1921.

Všem „PEPIČKÁM“ A „VEJVARŮM“,

všem tchánům a tchyním skutečným i nastávajícím

kniha tato věnována.

Otec Kondelík a ženich Vejvara.

I. Naše rodina.

Mistr Kondelík! Skoro celá Praha ví od nedávna, že je to malíř pokojů. Ale ne nějaký zcela obyčejný hudlař, nýbrž malíř, kterému záleží na jeho pověsti, malíř, který se pokládá za kus umělce, malíř, který zná „slohy" — zkrátka malíř, který dovede něco vymalovat!

Historie páně Kondelíkova podobá se historii mnoha set malých a ještě menších živnostníků, kteří zalidňují Prahu.

Narodil se kdesi na venkově, vyučil se tam a asi před třiceti lety vešel Poříčskou branou do Prahy jako vytáhlý mladý tovaryš, se zeleným tlumokem na boku, v záprsí koženou tobolku a v ní pečlivě složená vysvědčení. Šel vandrem — a v Praze jeho vandr končil. Našel práci, maloval neúnavně jako kat, střádal šestáky a zlatky, pěkně se ošatil, měl otevřené oči a také uši, pochytil něco od soudruhů v povolání, kteří měli kus akademie, a skoro to přivedl dále než oni. Byla v něm čerstvá

venkovská, chápavá krev a hodně chuti a síly k životu i do práce.

Po nějakých desíti nebo dvanácti letech se „udělal pro sebe“ a oženil se. Řemeslo šlo mu hravě dále; padl do plné podnikatelské doby a ovocem jeho pracovitosti je pěkný dům v ulici Čelakovského na Vinohradech. Sám však bydlí v Praze v Ječné. Stalť se pražským příslušníkem, později měšťanem, a to jest jeho chloubou.

„Nahoře“ — na Vinohradech — usadí se, až toho bude mít dost, až půjde na odpočinek, až někomu popustí závod.

Už není vytáhlý. Jeho postava se všemi směry pěkně zaokrouhlila, „pás“ vůbec zmizel.

Je výšky nadprostřední, kulatého, zdravě zbarveného obličeje. Jeho vlasy, posud „kompletní“ — jak hrdě říkává — kdysi kaštanové, jsou roztomile tatínkovsky prokvětalé — (melírované, říkává mistr Kondelík) — a krátko ostříhané. Pod nosem silné, husté, krátké kníry, rovněž „do šediva namíchané“, abych mluvil jeho řečí, ostatní tvář vždycky co nejpečlivěji vyholena.

Je zdráv, blízek padesátky, ba kypí zdravím příliš, a tato okolnost je příčinou jisté nevlídné myšlenky, obavy, která — byť ji sebe úsilněji zapuzoval — časem opět a opět se ozývá. Nepronáší ji zjevně, aby nemaloval čerta na zeď, ale nezbavuje se jí od několika let, kdy mu v parní lázni poprvé oznámili, že váha jeho tělesná dostoupila osmdesáti devíti kilogramů. Vzpírá se vší silou důsledkům

této své závažnosti a přece se obává, aby ho někdy „neflekla mrtvička..."

Řekl jsem, že kypí zdravím. Bohužel, musím se opravit. Trpí občasným „houserem", nepříjemnou to věcí, která ho ponavštěvuje třeba dvakráte do roka a ochromuje vždy na několik dnů.

Mistr Kondelík ví, aspoň se domnívá, od čeho to má. Ano, když ještě sám „tancoval na těch zatracených štaflích", v bytech se zotvíranými okny a dveřmi, všecek spocen, podfoukl jej průvan a zmrazil mu hřbet. Mistr Kondelík má utkvělou představu, že má páteř jako obloženu rosolem, že tam sedí něco jako porce huspeniny, — to je ten houser proklatý!

Přes to všechno opovrhuje salicylem a pije plzeňské, Tomášské i Flekovské. Bůh oddělil vody od suché země — a „Pánbůh ví, proč to udělal," říká mistr Kondelík — a vody se nedotkne.

Nuže, to jest náš mistr a otec Kondelík.

Paní Kondelíková, jeho věrná družka, je skoro o desítku let mladší. Život její byl méně bohatý událostmi vůbec — bouřlivých nikdy nebylo.

Byla dcerou ze „spořádané pražské rodiny". Totiž tatínek byl měšťanem a měl „své". Před lety u nich malováno a ten úkol svěřen mladému tehda mistru Kondelíkovi. Kondelík maloval, slečna Betynka pokrývala nábytek chatrnějšími prostěradly, starými povlaky se slamníků a podobnými čalouny. Od té chvíle nespouštěl Kondelík Betynku s očí

a — což jest ještě významnější — nepouštěl ji také z hlavy.

Jak na něj pohlížela ona, když hrkal v pokojích svými malířskými štaflemi, v pocákaném oděvu z hrubého plátna, o tom není známo nic určitého. Ale když jedné neděle ve svátečním oděvu se dostavil s účtem za malbu, bylo jí, jakoby jí spadly šupiny s očí. Vždyť to byl učiněný švihák! Jejímu panu otci zalíbil se Kondelík z příčiny mnohem praktičtější. Vlivem roztomilosti Betynčiny vypadl účet Kondelíkův o pětku laciněji, než bylo původně rozpočítáno. Podivné osudy! Otec měl v kapse pětku a mistr Kondelík po několika dalších návštěvách měl v kapse tatíka a s ním i srdce a ruku Betynčinu. Betynka měla pěknou pomoc a po veselé kopulaci malovalo se to i mistru Kondelíkovi nesmírně vesele. Bylo na barvy i na patrony a mistr hravě bral do malby celé domy.

Nu ano, tomu všemu je dobrých dvacet let. Ale bylo to dvacet let pořádného, klidného života rodinného — až na nějaké ty malé mrzutosti. Ale kde by jich nebylo?

Paní Kondelíková je o hlavu menší manžela svého, bělоučká jako z těsta, světlehnědých očí, a hnědými jejími vlasy probleskuje tu tam stříbrná nitka. Ale na její chválu budiž poznamenáno: ani jediný ten stříbrný vlásek nikdy si nevytrhla. Ba skoro si chvílemi na ně domýšlela. Soudila, že jí dodávají vážnosti, úcty. Vždyť je matkou.

Dobrá žena, dobrá kuchařka, zná slabosti svého manžela, miluje dceru Pepičku a lehajíc vstávajíc

měla od prvního zavrnění Pepiččina jedinou myšlenku: Bože, dej mému dítěti dobrého muže!

Dcera Pepička! Co chcete slyšeti o poupěti osmnáctiletém? A Pepičce je už skoro osmnáct! Četli jste tolik popisů roztomilých osmnáctiletých dívek — taková, ano taková je Pepička! Oči a vlasy má po matce i mnoho dobrých vlastností. Nikdy neměla tajnou lásku, aspoň se na to nepamatuje. Nu, když chodila do tanečních hodin, ozývaly se v ní tak podivné struny, ale žádná se nerozezvučela plným zvukem. Všechno v ní dřímalo. A pak se jí zdálo, že všichni ti žáci otce Kasky jsou tak příliš mladí. A byli, byli. Z tanečních hodin je málo ženiteb. Rozprchne se to po kursu všechno do světa, do všech úhlů — snad někdy na plesích setká se takový párek. Pepiččin milostný román (román to s nejkrásnějším koncem!) nevznikl v taneční škole, kde se učila prvním krokům čtverylky a dvořanky; byla to teprv opakovací hodina taneční, kde Náhoda komponovala první jeho kapitolu.

Pan Vejvara!

S tímto svým hrdinou bych měl nejvíc práce — ale prosím, překonáte-li šťastně tento úvod a počtete-li si kousek dále — však se vám pan Vejvara sám představí.

Jsem s ním na rozpacích, neboť tento můj hrdina nemá do sebe vlastně pranic hrdinského.

Ne, milý pan Vejvara nebyl žádným rytířem z pohádky. Nebyl nadán onou úporností, jaké třeba ku překonávání tisícerých překážek, k dobývání světů. František Vejvara svědomitě „vydřel" gymnasium a byl rovněž svědomitým posluchačem právnické fakulty. Každé jeho další vysvědčení bylo novým zrcadlem vzorného, dokonalého studenta. Ale tím dřením byla také všechna jeho energie vyčerpána. Když absolvoval práva a s dobrým prospěchem, složil nějaké ty státní zkoušky, stanul nerozhodně.

Má se věnovati advokacii? V duchu si přiznával, že k tomuto nejsamostatnějšímu povolání nemá dosti — samostatnosti. Hrozil se zodpovědnosti, kterou by na něj uvalovali klienti svými procesy, v nichž stále běží o peníze, o tisíce, snad o statisíce. Nedovedl si pomysliti, kterak by si počínal jako obhájce v nějaké trestní při, kde by se na něj obracely zraky širší veřejnosti. Byly chvíle, kdy Vejvara ve svém mládeneckém pokojíku zcela bezpečen, že ho nikdo neslyší, pokoušel se obhajovati nějakého smyšleného, neviditelného obžalovaného — a náhle ulekl se vlastního hlasu, zakoktal se, začervenal — a nemohl dále. Ne, advokátem nebude!

Státním ouřadníkem? Při pouhém pomyšlení na tísnivé zlaté límce, na upjaté uniformy tajil se v něm dech. A když pomněl na nekonečný ten hon za kariérou, na věčné to soupeření a předstihování, klesala pod ním kolena. Nebude státním ouřadníkem.

Co zbývalo, aby zužitkoval svoje studie? Po všech úvahách dospěl Vejvara přesvědčení, že jen magistrát je klidným přístavem, do něhož se s lodičkou svého života uchýlí. Nekyne sice na magistrátě sláva, hlavy nevěnčí se tam vavřínem, ale je to bezpečná existence. Mírně stoupá se tam od praktikanta výše, stupínek po stupínku, nikdo nikoho nehoní, pracuje se v teple, a zodpovědnost má vždy vyšší pán: pan sekretář, pan ředitel kanceláře, pan rada, pan purkmistr, slavná městská rada. Podřízenější pracuje vždy dle rozkazu vyšších; dostane snad časem „nos", ale nikdy nic nemůže zkazit. Ať vyřídí věc desaterým způsobem, vždy je náprava možna.

A pan Vejvara šel tedy k magistrátu, kam ho bylo předešlo už několik jeho kolegů. Stal se praktikantem, bude koncipistou, bude sekretářem — dotáhne to snad i na radu. Můj Bože, magistrátní rada! Není to také malé zvíře!

Ale nedostávalo-li se Vejvarovi úpornosti pro široký zápas v životě vůbec — v jednom směru měl jí s dostatek: v milování svém, ve své lásce k Pepičce. Od první chvíle, kdy ji spatřil, zrál a vyzrál v něm pevný úmysl: Pepička bude mojí. Nebylo mu dáno, aby zápasil s draky, ale v rodině Kondelíkových nebylo draka. A jakkoliv i tato historie jeho občanské, pravidelné a zcela mravné lásky měla svoje mrzuté, chvílemi směšné kapitoly, Vejvara se nezlekal a neodstrašil. Zápal jeho pro Pepičku nemohl býti ochlazen žádným bodavým slovem Kondelíkovým, vůle jeho neklo-

pýtla o žádnou z těch drobných nehod. Byl prost vší domýšlivosti, všeho vzdoru, chorobné citlivosti.

V dáli zářil mu jediný skvělý cíl — oltář to, u něhož by poklekl jako ženich vedle své drahé, zbožňované Pepičky, oděné v bělostný šat, s myrtovým věnečkem na hlavě, s blaživým požehnáním rodičův.

Co se událo cestou k tomuto cíli — jehož Vejvara šťastně došel — pokusil jsem se zachytiti v následujících kapitolách. Není to román — není to vůbec souvislá historie. Jsou to jenom drobné příběhy ze života spořádané pražské rodiny, k níž Vejvara náležel téměř od prvního svého zjevení se na dějišti.

II. Přišlo pozvání.

Bylo to v neděli po svatých Třech Králích, asi o hodině s poledne, kdy ode schodů zaduněly pádné kroky a hned potom na rohoži přede dveřmi kuchyně zašáraly čísi boty. Venku sněžilo.

„Aha, tatínek!" zvolala paní Kondelíková, otáčející se v kuchyni u plotny a všecka zrůžovělá žárem pece, spěchem a starostí o nedělní oběd.

Byl to mistr Kondelík.

Rozevřel dvéře a ještě než vstoupil, oklepával na prahu se zimníku poprašek sněhový.

„Konečně se zdá," zvolal pak dovíraje dvéře, „že bude nějaká zima. Chumelí se — a při tom je hezky tuho."

„Jen ať mrzne!" odpověděla místo přivítání paní Kondelíková. „Beztoho si sládci a uzenáři pomalu zoufali. To jsou divné zimy — divné zimy! Jakživo to nebylo!"

„A to je teprv třetí taková," mluvil mistr Kondelík z hluboka, „a má jich být sedm. Zatrápení

sejčkové, tihle proroci povětrnosti! A na konec nikdo nic neví."

Teď jako maně podívala se paní Kondelíková na kuchyňské švarcvaldky a pronesla s výčitkou, avšak s jemnou, dobrotivou, jako žertovnou výčitkou:

„Starouši, starouši! Pět minut přes jednu — a řekl jsi, že budeš v poledne doma..."

„E, já chtěl," odpovídal místr, jakoby se sám na sebe zlobil, „ale když už jsem měl zaplaceno, přišel teprv pan rada Holárek — a nolenc volenc musil jsem si dát ještě půlku..."

„No, no," hovořila konejšivě paní Kondelíková, „však já tě taky dřív nečekala. Ještě mi samotné připadá, jakoby pořád byly svátky — myslila jsem si, že se u vína trochu zdržíte."

Jindy by byla paní Kondelíková svého manžela trochu ostřeji pokárala, že nechá oběd vysmahovati, ač se takto nikterak nepodobala nějaké domácí Xantippě. Ale dnes — dnes ani za živý svět nechtěla pokaliti růžovou náladu, v jaké se „tatínek", pravidelně vracíval od nedělní přesnidávky ve vinárně.

Teď rychle otřela o širokou kuchyňskou zástěru baculaté ruce a úslužně pomáhala manželovi ze zimníku, do něhož byl jako naditý.

V jídelně tím okamžikem utichlo chřestění příborů a cinkání talířů, a do kuchyně vběhla slečna Pepička, roztomilé poupě manželského sdružení Kondelíkových.

Přítulně se chopila otcovy ruky, políbila ji a pronesla lahodným a jako slibným hlasem:

„Ale právě v čas, tatínku, aby se nic nepokazilo."

Zatím otec Kondelík zbaviv se hlubokým vydechnutím mrazivého čpavého vzduchu, kterým byl z venčí nasáklý, ssál nozdrami první doušky vonných výparů kuchyňských a jeho oči mlsně zabloudily na plotnu.

„Mmm—hm," řekl zdlouha, nabíraje opětně plnými plícemi luzné vůně, „co pak jste to tento —"

A přikročil ku plotně, jakoby se chtěl podívati do hrnců a rendlíků.

„Nic, nic pod pokličky!" bránila mu žertovně paní Kondelíková, obrátivši manžela a tlačíc jej oběma rukama ze zadu do pokoje. „To se nesmí! Sedni si a uvidíš!"

Snažil se sice mistr Kondelík cvičeným nosem svým rozeznati, co ho očekává, ale uhodl jen částečně. Ah, polévka s jaternými šiškami — jeho zamilovaná, to polapil. Ničím se mu tak „maminka" nezavděčila, jako tímto výtvorem svého kuchařského umění. Jaterné knedlíčky s kořenitou vůní štiplavého česneku, hodně husto jich v polévce zlatohnědé, pírkem šafránu parfumované — ach, to nebylo pouhé jídlo, to byl povznášející, jemně dráždivý požitek vzácných okamžiků. To nebyla pouhá polévka, to byl koncert, báseň, to byla idylla v rámci nedělního odpočinku.

A mistr Kondelík svlékal rychle druhý kabát, smekl manšety, utřel si dokonale nos a již seděl v lenošce tvaru sice poněkud starodávného, ale nesmírně pohodlného, vmáčkl si pod bradu cíp bělost-

ného, levandulí páchnoucího ubrousku, přendával jako hravé dítě příbor s pravé strany na levo a zas na pravo, a volal do kuchyně:

„No tak, holky, sem s tím! Mně po té skleničce mělnického vždycky důkladně vytráví."

„Po skleničce, po skleničce," opakovala paní Kondelíková v kuchyni škádlivě. Bylo jich mně se zdá několik, ty kunte! Už běžíme."

Však se právě přihnala Kačena jako bouřka, s drátěným košíčkem, v němž byly tři sklenice plzeňského, s čepičkami pěny jako z tlučené smetany. Pan Kondelík ji zahlédl otevřenými dveřmi a mlsně si olízl koutek jazykem. Sklenice plzeniny po číši rudého samotoku — nic na světě nechutná lépe! Ať si říká kdo chce jak chce: nech piva po víně! — to je stará a hloupá pranostyka! Ta je z časů, kdy nebylo po plzeňském potuchy.

Polévka! Pan Kondelík jedl s takovou horlivostí, že mu na čele vyskočily jiskřivé krůpěje potu. Po polévce řízek hovězinv, takové „chlebové", jak pan Kondelík říkal, křehoučký „květový ocas" s polévkovým křenem, s několika hříbečky a ryzci v octě — a po mase — —

Ááách! Teď se to zjevilo. Španělské ptáčky! Řízky teletiny — z nejlepšího kusu kýty — umně stočené a prošpikované — vycpané sardelovou a žemlovou nádivkou, dušené do tmavorůžova, jako zlaté!

A když po španělských ptáčcích přinesla blažená hospodyně k zákusku tenký máslový tvarohový koláč, v ústech jenjen se rozplývající, nezdržel

se již mistr Kondelík, a labužně rozemílaje umělecký výrobek manželčin, s nímž nic podobného nemohlo závoditi, pohrozil rozmarně choti a mluvil plnými ústy:

„Matko, matko! Tys dnes strojila jako první neděle po svatbě! Co pak tě tak naladilo?"

Mistr Kondelík řekl to jen tak, aniž ho co určitého napadlo, ale byl v tom skutečně zálud. Ne nadarmo strojila dnes paní Kondelíková tak pečlivě, ne nadarmo vybrala ve svém kuchyňském repertoáru lahůdky mistru nejmilejší. Měla opravdu něco za lubem. Objevilo se to po skončeném obědě, když Pepička odnesla prázdné talíře a mísy se zbytky, když smetla všecky drobty a když paní Kondelíková postavila před manžela koflík silné černé kávy na vytrávení.

Neboť zároveň s tímto koflíkem podsouvla „tatínkovi" podlouhlou obálku s nadpisem:

„Blahorodá paní, paní Kondelíková a slečna, v Praze, Ječná ulice, číslo..."

„Co pak je to?" zeptal se mistr úsečně.

„Podívej se, starouši," odpovídala paní Kondelíková, „včera to přišlo poštou, zapomněla jsem ti to ukázat..."

A starostlivá matka Pepiččina snažila se vložiti ve hlas co nejvíc lahody, a dobráckosti a zároveň jako lhostejnosti, jakoby jí na tom celkem nezáleželo. Řekla-li však, že včera zapomněla, dopouštěla se nepravdy — ale dopouštěla se jí v úmyslu nejlepším. Ponechala si věc schválně na dnešek, na neděli. Všedního dne nebylo s mistrem vždy hladké

pojednání. V neděli však nemohl jí utéci; tu neměl výmluvy, že musí po nějaké práci, nesháněl nové vzory šablon, nemusil nakupovati barev, neměl kam dohlédnouti na dělníky. A ponechala si také věc na dnešek, aby si „starouše" dobrým obědem připravila. Byl to její, čistě ženský kousek domácí diplomacie. Z takové malé, nevinné lži lehce se vyzpovídá. Vždyť to vše činila pro dceru!

Mistr Kondelík chopil se obálky, opatřené dvoukrejcarovou známkou, a vyňal z ní obdélník tuhého papíru se zlatou ořízkou, na němž ozdobnými písmeny a barvou tmavorudou bylo vytištěno:

Stará garda uzavřeného kroužku mládenců »Karafiátu« zve Vaše Blahorodí co nejuctivěji na opakovací (prodloužíenou) hodinu taneční v saloně Kaskově dne 15. ledna.

Začátek o 8. hodině. *Úbor domácí.*

Mistr Kondelík přečetl, obrátil, přeslabikoval si na rubu i dva podpisy pořadatelův, položil pozvánku a otázal se stejně stručně a úsečně, jako dříve:

„Nu, a co s tím?"

„Nu, co s tím, starouši," mluvila paní Kondelíková máslově, „to je očividné; zvou Pepičku ke Kaskovi — víš, něco takového jako zástěrkový věneček..."

„No bodejť," rozpomenul se náhle pan Kondelík, „je masopust — a čert jim nedá dobře dělat! A co Pepa! Vždyť už chodila do tanečních hodin — —"

„Nu ano, chodila, starouši,“ přisvědčovala panička stejně přívětivě, „předloním chodila, ano, a loni byla jednou. Od té doby nic. Nejedná se o to, aby chodila zas do nějakého kursu — tohle je zvláštní opakovací hodina —“

„A co pak to zapomněla, aby musila opakovat?“ vyhrkl mistr Kondelík.

„Inu, starouši, to se rozumí, že to venkoncem nezapomněla — spolehni se, že jsem dohlédla, aby jí to otec Kaska dobře vštípil — ale cvik, starouši, cvik je nevyhnutelná věc. Dva roky je z tanečních hodin — loni k tomu jen přivoněla — doma si to nemůže z paměti odříkávat jako násobilku — a kdyby se v tom trochu neupevnila, nevím, jak bych s ní mohla do velikého bálu...“

Mistr Kondelík přestal míchat kávu, podíval se na choť a řekl jako v největším udivení:

„Ty chceš na veliký bál, Betty?“

Tváří paní Kondelíkové mihl se mráček.

„Ne, tatínku, já nechci na žádný bál, víš, já jsem vytancovaná pro svou osobu. Ale nazapomeň, že máme dceru, že je jí osmnáct let, že si ji za sklo nedáme, že nebude věčně doma a že musí trochu do společnosti, aby se oblomila. A nezapomeň, starouši, že jsi sám slíbil Pepičce, že letos půjde na kostymní merendu do Měšťanské besedy. A teď si pomysli holku, která vyšla ze cviku, aby tak najednou padla plnými dveřmi do Besedy! Tys jakživ nebyl děvčetem, starouši, ty si nemůžeš představit, jaká to je tréma! Tam je samý doktor, profesor, samý inženýr, obchodník,

magistrátní ouřadník — taková holka je mezi nimi jako prodaná. A právě proto si myslím, že tahle opakovací hodina je jako od Pánaboha seslaná, aby se Pepička trochu připravila...“

Pan Kondelík zase míchal kávu, srkl si a řekl teď zdlouha:

„Pamatuj si, Betty, že Pánbůh sesílá mor, hlaď a vojnu, ale žádné taneční hodiny. To je vejmysl čistě lidské pošetilosti.“

Pokud se mistr Kondelík držel věci, dovedla s ním paní Kondelíková polemisovati třeba celé hodiny, a mnohdy — ba pravidelně s úspěchem. Ale když jí zabočil na „vejhybku“, jak ona říkala, a když začal tónem posměvavým, jako právě teď, jakoby si z ní tropil šašky, pozbývala klidu a rozvahy a někdy se neubránila, aby si tak po dětinsku nezavzdorovala. K tomu ji dohnal neústupný mistr také teď.

Paní Kondelíková skoro pocítila lítost. Tedy marně zavařila jaterné knedlíčky do polévky! Marně se chystala se španělskými ptáčky! Marně se hnětla s tvarohovým koláčem! Vše to učinila pevně doufajíc, že manžel v dobré náladě řekne: Ale to se rozumí — jen ať jde Pepička na opakovací hodinu.

Pepička! Paní Kondelíková vzpomněla si nyní, že dcera naslouchá v kuchyni za dveřmi, sledujíc bez dechu vyjednávání rodičův, a že snad užuž se jí tlačí slzy do očí, když slyší, jak je otec neoblomný. A paní Kondelíková nikdy nesnesla slz dceřiných. Vždyť je to jediné dítě! Vždyť kdo

ví, co pláče jí nastává v životě dalším, až u ní matka nebude.

Panička přistoupila ke stolu, chopila se pozvaní „Karafiátu", vsouvla je do obálky a míříc s ním k cinkostnu řekla stručně, určitě:

„No tak dobře, Kondelíku!"

Diplomatika paní Kondelíkové měla svůj sloh, svoji mluvu, své odstíny. Pokud říkala: starouši — byla zcela jasná pohoda a vždy naděje na smírné, uspokojivé vyřízení všeho, oč se právě jednalo. Slovem „starouši — taťouši — tatínku" mluvila dobrácká, něžná, přítulná žena; ale vyznělo-li toto mazlivé pojmenování na plano, byla-li všechna poddajnost marna, ozývalo se z úst neuspokojené neb dokonce uražené manželky a matky chladné, tvrdé oslovení: Kondelíku!

Také tentokráte zaznělo to slovo zcela hrotitě. A když je vyslovila, otevřela dvířka cinkostnu, vložila obálku mezi šálky a sklenice, zavřela a jala se sbírati ubrousky se stolu a skládati je.

„No co pak?" pronesl mistr Kondelík, který znal spůsob své choti.

„Nic, Kondelíku, nic," odpovídala jeho choť. „Když ti to není vhod, nepůjdeme tam. Božínku, nebudeme samy — nebude jich tam víc. Já po Karafiátech nehořím — a konečně Pepička si to také odepře..."

„No vidíš, Betty," hovořil Kondelík s převahou, „to je moudrá řeč. Myslím si, půjde-li Pepa do kostymní merendy, že užije masopustu dost a dost."

Paní Kondelíková, která právě dlaní hladila poslední složený ubrousek, řekla určitě, aniž se na manžela podívala:

„Ne, Kondelíku! Nepůjde-li holka na opakovací, nepůjdeme také na merendu.“

Mistr dosrkl poslední doušek černé kávy, postavil koflík a vzhlédl udiven k choti.

Ani teď se nemusila podívat na chotě, aby seznala účinek svého prohlášení. A pokračovala:

„Ano, Kondelíku — tuhle věc mi ponech. Nepůjdu s ní na merendu, aby mně tam seděla u zdi jako zařezaná, jako smuteční anděl na hrobě, a po půlnoci abych ji s brekem odváděla domů. Ty to nevíš, ale já znám, jak je děvčeti, když takhle vejde někam poprvé a beze známosti. Vím, jak mně v takových okolnostech bylo. Seděla jsem do půlnoci jako ztracená varta, nikdo o mne nezavadil — až po půlnoci jeden tatínkův známý oficiál mi protrhl smůlu. To se rozumí, bylo to jen poprvé — pak už jsem mívala tanečníků tisíc...“

„No vidíš, Betty,“ hovořil Kondelík, „u každé je to poprvé — každá musí začít...“

„Ano, Kondelíku, arci; a proto jsem chtěla, aby si Pepička svou trému odstonala v Karafiátech — —“

„Že se tak mezi ty chlapce ženeš, Betty!“

„Ne, Kondelíku, to nejsou žádní chlapci — jsou to mladíci již usedlejší — chodili už před lety do tanečních hodin. Vždyť vidíš, že je to stará garda. Jsou mezi nimi členové Besedy — a ti

by Pepičku v merendě neopustili. Nemysli si, Kondelíku, že bych ji vedla mezi nějaké floutky. Osmnáctileté děvče není žádná hračka — to ponech matce. Ještě jsi se na mě mohl pokaždé spolehnout, ještě jsem tě v ničem nezklamala. Taky tohle by bylo dobře dopadlo. Ale když justament nechceš — dobře. Co jsem mohla, udělala jsem. Na mě holka nemůže naříkat..."

„A snad na mě, co?"

„Nic ti nevyčítám, Kondelíku — chraň Bůh. Ty jsi hlava rodiny a ty si vládni, jak uznáš. Ale holce je osmnáct let — na to nezapomeň!"

„Ne, Betty — to mně opakuješ tak často, že na to jistě nezapomenu. Opakuješ mně tu osmnáctku, jako by měla jít Pepa na smrt. Ostatně jí není tak docela osmnáct let. Řekni mně pro Boha: co pak má zmeškáno?"

K odpovědi na tuto otázku Kondelíkovu stlumila panička hlas; sama nechtěla, aby Pepička slyšela:

„Zmeškáno nic, Kondelíku, to máš svatou pravdu. A to mně musíš dosvědčit, že ji taky do ničeho neženu. Nejsem potrhlá matka, abych vodila holku ze zábavy do zábavy. V téhle věci můžeš být se mnou ouplně spokojen. A nemysli si, že se jí chci nějak zbavit, Kondelíku. Je to naše jediné dítě. Ať je tak dlouho doma, jak Bůh usoudí. Nikomu ji nechci hodit na krk. Ale má-li se děvče trochu ve světě poohlédnout, musí konečně začít — a v tom věku je naše Pepička. Ne, Kondelíku, za nic na světě nechci uhánět nějakého ženicha,

ale taky nechci, aby nám přestárla. Má-li děvče užíti trochu zábavy, Kondelíku, je to do dvacíti, pamatuj si. A byť i nakrásně si ji někdo oblíbil, bude to trvat rok a dva nebo tři, než dojde na vdavky. To nic nevadí, Kondelíku — šťastné děvče, které užije svobody jako nevěsta! Věř mi, že jsou na světě ženy, které zažily nejkrásnější chvíle v životě jen ty neděle nebo měsíce před svatbou — a nikdy už se jim to nevrátilo, manželství bylo samá slza. Uchovej Bůh naši Pepičku od takového osudu — a proto také chci mít dost času, abych si člověka prohlédla..."

Mistr Kondelík díval se na manželku udiven, jak se rozpoutala. A zamžikav očima, jak někdy číníval, když měl taškářský nápad, prohodil s úsměvem:

„Mluvíš dnes jako prorok, Betty — a já jsem jak u vidění!"

„Ne, Kondelíku," pokračovala panička stejně tlumeně a vážně jako Sibylla, „nic nevtipkuj a nešpičkuj! Mluvím jako matka — a to je moje právo a povinnost. Utahuj si takhle dítě doma přes dvacet — a shledáš, jaký to má oučinek. Ty nevíš, jak brzy se kejsne, jak svět omrzí. Já to nepoznala — vzali jsme se dost brzy, ale viděla jsem to na jiných. A to mi věř, Kondelíku: po dvacíti nastává shon — každý rok je pak jako cent, s dcerou se spěchá, nutí se to — a velmi často se přehmátne. A to je nejhorší, Kondelíku, neboť to pak nikdo nenapraví!"

Panu Kondelíkovi projelo teď hlavou něco. Podíval se ostře na ženu a vyhrkl:

„Poslouchej, Betty, nemáš ty už někoho za lubem?"

Pohled plný výčitky spočinul na mistru. Paní Kondelíková zdvihla pravici s ubrousků, které za řečnického výkonu svého byla stále překládala, položila ji na levé ňadro a řekla s důrazem:

„Ne, Kondelíku, nikoho. Řekla bych ti to — takové věci rozumná matka netají. Nikoho, Kondelíku. A kdybych měla, myslím, že by to byl člověk, s kterým bych se nemusila skrývat. Ale povídám ti do třetice: nikoho. Což pak se mohlo dít něco za tvými zády? Nesedíme stále doma? Nechodíme jenom s tebou? Ale když jsme dnes o tom začali, řekla jsem, jak o záležitosti smejšlím. S kým pak o tom chceš mluvit? Ty jsi pán a hlava rodiny, ty jsi muž, který má starost o výživu a co k tomu náleží, a ta čest se ti musí vzdát: oukolu svému jsi dobře a svědomitě vyhovoval. Ale já jsem matka a musím pomejšlet na ostatní — to mně nezazlívej. Vždyť nemám jinou myšlenku, než aby Pepička byla šťastna! Tak je to, Kondelíku."

Pan Kondelík sice dobře věděl, že se dokonale stará o rodinu; „vymalovaný" jeho dům na Vinohradech neklamně mu to dosvědčoval. Ale zalichotilo mu vždy, když mu to dotvrdila jeho choť; tu byla jeho slabá stránka.

I řekl nyní:

„Tys měla být kazatelem, Betty. Povím ti: jak živ jsem o těch Karafiátech neslyšel — chtěl jsem vědět, co a jak. No dobrá — teď to vím. A teď tedy, Betty: půjdu si lehnout a hodinku si zdřímnu — ať mám pokoj! A do těch zpropadených Karafiátů si jděte! Ale já — Betty já s vámi nepůjdu. Já si posedím nahoře v Měšťanské — abyste mě necpali do černého, rozumíš?"

„Bůh uchovej, starouši," odpovídala paní Kondelíková, „tam stačí gardedáma. My se pak pro tebe jen zastavíme."

Karafiáti byli vybojováni — tváří paní Kondelíkové přelétl sotva znatelný spokojený úsměv.

Pan Kondelík navlékl župan, spěchal do ložnice a schoulil se tam na staré kožené pohovce.

Paní Kondelíková sebrala koflík po kávě a vyšla do kuchyně. Kačena všechna říčná tam drhla nádobí, jen s ní teklo — měla dnes východ. Pepička stála v koutě u police a osušovala měkkým utěrákem vypláknuté sklenice. Jak vrzly dvéře pokoje, obrátila se na polo — oči její byly zarudly. Postihla první polovinu vyjednávání maminky s tatínkem a neubránila se lítostnému zaslzení.

Paní Kondelíková postavila koflík, chopila se nějakého rendlíku se zbytky oběda a ukazujíc na jiný řekla k dceři:

„Pojď, Pepi, — vezmi mně to do špižírny."

Pepička vzala rendlík a beze slova vyšla za matkou na chodbu.

„Poslouchej, dítě," — promluvila paní Kondelíková, když zapadly dvéře kuchyně — „vždycky ti říkám: nenatahuj hned moldánky. Víš, že nic tatínka tak nedohřeje, jako brekot — že je pak všechno ještě horší."

„Když mám takovou lítost, maminko, že je o všem tolik řečí..."

„Lítost, lítost! Což pak tu nejsem já? Bylo ti už někdy ublíženo? Všechno je v pořádku, půjdeš na opakovací hodinu! — A teď si namoč ručník a otři si oči, ať nevypadáš jako Máří Majdalena, až se tatínek probudí. Je hezky, půjdeme pak na procházku..."

III. Prodloužená hodina.

Hodiny a hodinky všech soustav mají po šedesáti minutách, dobře počítaných. Když těchto šedesát minut uplyne, utone celá hodina v onom chvalně známém moři věčnosti. Žádná lidská síla nemůže ji k novému životu vyvolati, nemůže ji prodloužiti. To je známo každému astronomu, každému hodináři. Ale co by si netroufali tito učenci a umělci, kteří nám odměřují život, podařilo se mistrům tanečním. Na rozkoš a blaženost chovanek svých a chovanců odvážili se smělého činu proti všem zákonům sluneční soustavy a výslovným ustanovením kalendářů, a čin jejich korunován úspěchem zcela nepochybným.

Když jinoši a dívky, toužící po náležité turnýře společenské, stali se žáky školy taneční, která mnohému znamená přípravku školy života — a když tito elévové a elévky umění tanečního po třínedělním neb čtyřnedělním neúnavném cviku svého mistra pozbývají neohrabanosti mladých

medvědů, když se mohou spolehnouti na to, že bez rozpaků uhodnou, která noha je pravá a která levá, a když po mnohých návodech počínají chápati jasně, že těmato vlastníma nohama nemají šlapati a skákati po nohách cizích, po nohách svých protějšků a spolutanečníků, oznamuje taneční mistr jednoho dne s hlubokým oddechnutím: „Tak tedy — páni a slečinky — v sobotu první prodloužená!"

Takováto prodloužená hodina jest oásou v kursu tanečním. Především právě pro tu délku. Jsou „prodloužené", které trvají od osmi do půlnoci, do dvou a do čtyř s půlnoci — na Střeleckém ostrově třeba i do rána. A sebe přísnější tatínek nemůže proti tomu nic namítati, neboť i tato prodloužená je v „učebném plánu", je podstatnou a důležitou částí celého vyučování.

Za druhé v takovéto prodloužené zavládá pravidelně větší volnost. Zde nezaznívá tak přísné komando jako v hodinách obyčejných: „Teď vemte tamhle tu slečinku — teď musíte tančiti s tímhle pánem..." — kterémužto povelu vyhovuje se někdy jen s vnitřním odporem, neboť nám přece nebývá vždy lhostejno, s kým tančíme. V prodloužené hodině mohou si chovanci volněji vybírati — a to nesmírně zvyšuje půvab a význam její.

Zkrátka, „prodloužená" je jakousi předzvěstí, předtuchou bálu. V ní poprvé chovanci pociťují trochu samostatnosti. V ní při výběru tanečnic a při volence mládež je volna, smí se již řiditi „hlasem srdce".

Ale jsou ještě jiné „prodloužené", nezávislé na mistru tanečním. Jsou to hodiny — trvající ovšem taky třeba od osmi z večera až do bílého rána — pořádané žáky, kteří loni, předloním nebo před několika lety absolvovali taneční kurs. Mnohým z těchto bývalých chovanců zasteskne se po takové milé domácké zábavě v tanečním saloně, který jim nedávno ještě býval celým světem. Rádi by se sešli s kamarády, ještě raději s někdejšími tanečnicemi. Co se stalo z těch děvčátek? Jak vyrostla, jak prospěla na duchu i na těle? Neboť co před dvěma neb třemi lety bylo nepatrnou a neobratnou žábou, hubenou a rohatou — snad se dnes dosti podobá světu, snad nás dokonce oslní? Ve věku, kdy se takovéto „pokračovací", „opakovací", „prodloužené" hodiny pořádají, má tolik půvabu do sebe, můžeme-li „stará" přátelství obnovovati, bývalé styky s něžným pohlavím osvěžovati.

Do těchto „prodloužených" vstupuje se taky s jinou výzbrojí, než do hodin tanečních. Vznikají sice i v prostých tanečních drobné milostné románky, ale zřídka se zakončením svatebním. Vždyť je to samá zelená mláď. Leč ve zralé hodině opakovací? Ah, tam bývají už mužové, jejichž prsty nezajíždějí pod nos marně, kteří mají kníry, brádky, — mužové mezi dvacítkou a třicítkou! Kteří (když byli studovali) jsou dnes už praktikanty, a když se byli zasvětili službám boha Merkura, mají už několik stovek jako účetní, korrespondenti, saldokontisté a třeba disponenti!

Nuže, do takovéto prodloužené chystala se Pepička — vlastně paní Kondelíková s Pepičkou. Neboť jen pečlivá matka chápala plně význam tohoto večera. Pepička měla neskonalou radost, těšení — paní Kondelíková měla zkušenost. Pepička se těšila na tanečky — matka vedla dceru poprvé na veřejnost. Ne proto, aby právě v této společnosti hledala pro Pepičku nápadníka; ani jí to nepřipadlo. Uváděla dceru! Takovýto večírek jest první censurou. Zde se dívka poprvé dostává do „adresáře".

Paní Kondelíková slyšela již v duchu různé ty otázky a po případě odpovědi:

„Kdo je ta dívka v tom višňovém princessu?"

„S těmi kaštanovými vlasy?"

„Ano."

„Počkej, zeptám se pana Hupnera."

Neboť pan Hupner byl nezbytným inventárním kusem plesů, věnečků, večírků, zábav — a nikdo nepamatoval, jak dlouho již. Bylyť dámy, které přivádějíce svoje dcerky do plesu okazovaly jim drobného muže rtuťové pohyblivosti (jelikož věk netroufal si uhodnouti ani nejzkušenější profesor lékařské fakulty), a říkaly:

„Heleď, Eminko, s tímhle pánem jsem tančívala za svobodna — v první své Národní Besedě jsem s ním byla předtanečnicí — však tě taky provede." —

Jdou se ptát pana Hupnera.

„Ach, ta holčička tam? To je slečna Kondelíkova, otec je znamenitý malíř pokojů — Ječná uli-

ce, číslo . . ., na Vinohradech má dům, je členem Besedy, v úterý hrává taroky u třetího stolu ode dveří v herně. dobrá rodina, měšťan, pěkná partie . . ."

A teď se pro Pepičku pohrnou, jeden po druhém.

Když nastala sobota, jejíž večer měl pozdraviti Pepičku ve společnosti staré gardy Karafiátů, byly u Kondelíků plné ruce práce od samého rána. Kuchyně byla onou tajnou dílnou, v níž připravován zámotek, jímž se měla Pepička večer obestříti.

Rozumějme slovu: tajnou. Pan Kondelík sice svolil — ale víte dobře, kterak se podobné věci ukrývají před tatínky, třeba o všem věděli a námitek nečinili. Snahou maminek bývá, aby otcové byli co nejméně obtěžováni, aby nehorlili na „ty hadry", všady roztahané, aby se nemusili vyhýbati šatům a životům, rozloženým po všech židlích, aby se nezamotávali do rýšků a volánů, kudy kročí — zkrátka, aby je věneček neomrzel dřív, než k němu dojde. Však až tatínek odejde, vtáhnou se s tím do pokoje.

Ostatně šaty visely již od včerejšího večera v ložnici na věšáku, pod bílým prostěradlem, aby se neuprášily, neumazaly. Přinesla je švadlena slečna Štrajblova, jejíž dávnou zákaznicí byla paní Kondelíková.

Roztomilé šatečky „voálové", jako nadýchané, „princess", jak se tehda nosily. Višňové barvy,

která tak dobře slušela ke kaštanovým vlasům a hnědým očím Pepiččiným.

Po snídani matka i dcera spěšně uklidily v pokoji, naložily hodně do kamen, aby si tatínek pohodlně v teple přečetl noviny, a zmizely pak do kuchyně.

„Tak, dítě," hovořila paní Kondelíková, „a teď si na všecko vzpomeň, co budeš potřebovat, abys se tatínkovi tuze necourala pokojem. Šaty teď nech, ty si ozkusíš po obědě, až tatínek půjde po svém. Teď pamatuj na prádlo, holka. Střevíce si vezmeš ty lakované — a punčochy štráfované..."

„Já myslela ty pomerančové, maminko..."

„Ne, holka, ne. Ty už byly dvakrát v prádle — čert v tom vězí — aby pak nějaké očko prasklo — to by byla pěkná nehoda! Vezmeš ty docela nové, černé a červené — lesknou se jak hedvábné a je to efektní. Přežehli si spodničku — také tu novou, s tím širokým karnýrem. Musíš být jako z brusu — člověk neví, co se stane. Kdybys náhodou upadla — nedej Pánbůh — šaty se odhrnou, prádlo musí být jak alabastrové. Ne ty podvazky k vázání — Pepičko — ty gumové. Ty obyčejné se někdy rozvážou — a to je hezká věc, když tak spadne. Tisícovku bych za to nevzala! A spadnou právě, když toho člověk nejmíň potřebuje. Staly se takové věci — to je pak radost. Radš by se člověk v Trantárii viděl. Šáteček si připrav krajkový — dva obyčejné ti vezmu s sebou do kabelky. — Otři dočista želízko, Pepi, a polož si

je na stoleček, ať se večer s ničím nehledáme. — Máme špiritus doma, Kačeno? No dobrá, jen ať! — Skřivánková tě přijde učesat — ještě k ní před polednem skočíte, Kačeno, — aby tu byla v půl šesté. — Vlásničky a několik špendlíků vezmu s sebou, Pepičko, o to se nestarej. — Do šátku si kápni trochu kolínské nebo toho milafléru — ale nepřelej! Není to hezké, když holka voní jako materiální krám. Rukavičky si vezmeš ty mákové — ty delší — podívej se dobře na knoflíčky, aby ti pak nelítaly po sále. Náramek granátový, na pravou ruku, — a na levou můžeš vzít toho hádka. Tak holka, všechno si vyndej — ať není večer shánění..."

Všechno to pronášela paní Kondelíková pološlasně, ale určitě, jako generál, který dává rozkazy k bitvě. Vždyť taková návštěva taneční síně je jako válečná výprava. Zdaří-li se první útok, vítězí se pak hravě dále.

Ale zatím co udělovala tyto povely, snášela sama z krabic, zásuvek a přihrádek vše, o čem hovořila, nečekajíc, až to učiní Pepička. Byla snad sama více rozjařena a rozčilena, než Pepička. Neboť úspěch dceřin byl jejím úspěchem vlastním. Věděla dobře, že touž dobou všechny ostatní matky stejně pečují o svá mláďata, a věděla, že večer každá ta matka bude kritickými zraky pozorovati ostatní tanečnice — konkurentky své dcery.

Ó, Pepička nebude z posledních! ubezpečovala se paní Kondelíková v duchu. To jest její starost, jako pečlivé matky, — a paní Kondelíková

byla hrda na svůj úkol, neboť (pravila si rovněž v duchu a zálibně) může býti hrda na svoji dceru.

Zatím otec Kondelík posnídal, početl si trochu a chystal se z domu. S největší ochotou snášela mu panička nákrčník, kabát, zimník, klobouk, jen aby ho vypravila. To je výborné, že tatínek odchází. Nebude jim překážet — to je hlavní věc. Úslužně mu okartáčovala sametový límec, zastrčila mu cíp hedvábného šátku do kapsy, podala mu hůl a nastavila ústa k hubičce:

„Tak, starouši, tak — jdi pomaloučku a neužeň se...“

Po odchodu manželově byla paní Kondelíková teprv jak náleží ve svém živlu. Honila Pepičku od skříně ke skříni, z kouta do kouta, a zase ji napomínala:

„Neužeň se, holka — neunav se mi už teď, abys večer byla čiperná, aby tě nebolely nohy dřív, než začneš tancovat. Ostatně k večeru si můžeš natřít lýtka trochu octem. To slouží velmi dobře — taky jsem to vždycky dělávala. Po obědě si hezky omej nohy — odraženou vodou — budeš je mít jako z kolomastiky — uvidíš — bude se ti tančit jako v bavlnce. Tak! A vy, Kačeno — pojďte sem...!“

Kačena vůbec lítala celé dopoledne jako ordonanc. Byla víc na schodech než v kuchyni, co bylo třeba věcí. Neboť teprv když se chystá člověk na takovouto výpravu, vidí se, že vlastně doma nic není.

Zatím si paní Kondelíková sama zastavila oběd a velikomyslně sprostila Kačenu starostí o plotnu. Ostatně se toho dne mnoho nechystalo. Jenom na „tatínka" pamatovala panička s nějakým chutným soustem, aby ho udržela v dobrém rozmaru. Ona s dcerou a Kačenou nějak se odbyde. Však se bude večeřet v Karafiátu — totiž na druhé straně, v dolejší restauraci Měšťanské besedy.

Tak uplynul den ve sterých drobných starostech, a v sedm hodin večer stála Pepička před velikým zrcadlem připravena do boje. Paní Skřivánková byla jí na hlavě vykouzlila rozkošný účes, vzadu s drdůlkem pěkně svinutým, na nějž vynaložila všechno své umění, neboť Pepička měla husté a bohaté vlasy. V předu po levé straně měla zatknuty dvě ohnivé kamelie — skutečné, rostlé kamelie.

Teď ještě Skřivánková „dodělávala hlavu" paní Kondelíkové. Panička seděla v křesle jak socha, což jí však nikterak nevadilo pronášeti poslední rady a povely.

„Nejsi příliš upjata, Pepičko? — Můžeš dobře dýchat? — Netluče ti v tom srdce? — Dokud je čas — mohlo by se to povolit. — Stáhni si to na pravém boku — dělá to tam faldy. — Tak. — Kačeno, řekla jste dobře Červíčkovi, kdy má poslat vůz? V půl osmé aby tu byl — ano? No dobře. — Pak dolejte lampu, až odejdeme — a připravte v kuchyni svíčku a sirky na stůl, abychom se nepotáceli, až se vrátíme. Dejte na všech-

no pozor — zavřete se. — Bože, kde pak chodí tatínek! Také by zde už mohl být — abychom jeli všichni společně...“

Však tu již přicházel mistr Kondelík. A v tom okamžiku byla také paní Skřivánková hotova. Paní Kondelíková rychle shodila bílé prostěradlo, jímž byla zahalena, aby to manžela nepopouzelo k nějakým nevčasným poznámkám, a vítala jej:

„No no — a vlk za humny! Právě jsem povídala. Tak, starouši, na posteli máš čisté prádlo a sváteční kabát...“

„Vždyť já nejdu na bál...“

„Dobře, starouši, vím — půjdeš si nahoru, ale v přestávce sejdeš k nám dolů do restaurace, abychom neseděly tak opuštěny u večeře. Však já si pro tebe pošlu — —“

Paní Kondelíková vtiskla frizérce do dlaně půldruhé zlatky a doprovodila ji ke dveřím.

Zatím otec Kondelík šel do ložnice a strojil se. Teď, když viděl dceru i matku v plné parádě, nedalo mu to také, aby se „nevyšvihl“. Za nějakých deset minut objevil se zase v jídelně, v úboru důstojném své choti a dcery.

Rafije na hodinách v jídelně okazovala právě pět minut po půl osmé, když Kačena, vyslaná před dům, vrátila se se zprávou, že vůz právě přijel.

„Poslal Červíček fajtón?“ otázala se paní Kondelíková.

Kačena věděla čerta, co je fajtón, ale přisvědčila:

„Kočár něco nóbl, milostpaní!“

A rodina Kondelíkových — Pepička napřed, rodiče za ní — vycházela ze dveří. Paní Kondelíková dávala dobrý pozor, aby vykročila pravou nohou. Nebyla jista, pamatovala-li na to dcera — učinila to za ni.

„Zaplať Pánbůh!" vzdychla si Kačena, když kroky panstva ztrácely se na schodech. „Už mám nohy po kolena uběhané. Abych já se takhle chystala k muzice — to by bylo dopuštění!"

* * *

V sále Kaskově bylo ještě hezky chladno, jako bývá vždy na počátku v síních plesových, než se kamna řádně rozdýchají a než mládež tancem a zábavou rozpálená sdělí trochu svého žáru s mrazivou atmosférou.

V předsíni přijímací a zároveň šatně, která byla utvořena širokou, tmavorudou oponou přes celou šíři sálu, přešlapovalo slavnostně osmero výborů staré gardy kroužku „Karafiátu", většinou v čamarách, ale někteří také ve fracích. Všichni byli zdobeni odznakem svého záslužného sdružení, dvěma karafiáty, bílým a červeným, vetknutými do direk, nebo jehlicí připjatými, a krom toho splývaly jim s levého ramene bělorudé stuhy hedvábné, na něž kterýs ozdobník stříbrnými písmeny vytiskl: Kroužek — Karafiát. Stuhy tyto připevněny byly na rameně sponou velikosti zlatníku, jejíž stříbrný okraj objímal smaltovou výplň: bílý karafiát v červeném poli. Takové odznaky, fábory,

emblemy a monogramy jsou při tanečních slavnostech věcí veledůležitou, mnohdy nejdůležitější. „Obyčejní" členové Karafiátu, prostí těchto výzdob, pohlíželi na dekorované soudruhy s jistou závistí v hloubi duše a jen jediná myšlenka je utěšovala: Přes rok — možná — budu zase já výborem."

V sále tanečním kolem klavíru obcházel pianista, vychrtlý muž v císařském kabátě, který byl patrně šit na postavu ještě vychrtlejší. Muž tento snímal přes tu chvíli skřipec s nosu a vytíral jej — zajisté již po dvacáté. Chvílemi pak vystupoval na podium a pavoučími prsty přejížděl některé klávesy, jakoby se přesvědčoval, je-li klavír naladěn. Nebyl to denní pianista páně Kaskův — byl to zvláště zjednaný „koncertní mistr" Karafiátův, který jim už dříve hrával a o němž byli pořadatelé prodloužené hodiny přesvědčeni, že je do nich nejlépe „zahrán".

Již od půl osmé trousily se pozvané dámy. Matka a dcera — matka a dcera — někdy také matka a dvě dcery. Ostatně tu byly i slečinky s gardedamami z ochoty, tak zvanými vypůjčenými, s tetkami, kmotřičkami, sousedkami z domu.

Po třech čtvrtích vstoupila do předsíně paní Kondelíková s Pepičkou. Jakkoli se panička vynasnažovala, aby hleděla co nejpřívětivěji, tak „teple", jak říkala — měl její výraz přec něco utkvělého, jako strnulého. Způsobila to vážnost okamžiku — paní Kondelíková cítila, kterak jí v této slavnostní chvíli svaly tváře stuhly a kterak jsou nepoddajny. Stává se tak mnohým lidem za okol-

ností, vybočujících z obvyklého, všedního chodu života.

Pepička po boku matčině vstoupila plaše do síně — skoro tak proběhla vedle ní. Viděla sice řadu postav, ukláněјících se, viděla tucet hlav a tváří, tucet párů očí, utkvívajících na ní, ale nerozeznávala ty obličeje. Slyšela celou škálu hlasů, pronášejících: Moje úcta — Ruku líbám — Moje úcta! — ale nevěděla, která z těch úst hovoří. Bylo jí jako začátečnici na jevišti, která patří na sta hlav do hlediště a nerozeznává ani jediné.

Jako pudem vedena cupitala před matkou k šatně, aby odložila plášť, a hned pomáhala i mamince.

Kdosi z výboru přistoupil k ní s bílým tácem, na němž byly taneční pořádky. Uklonila se lehce a chvějící se rukou chápala se lístečku, který byl protknut teničkou tužkou. A již tu byl druhý výbor s jiným tácem, na němž byly malé kytičky z karafiátů — symbol dnešního večera. Pepička vzala si kytičku a opětně se ukláněla. Její zašeptání „Děkuji!" zaniklo téměř zcela v mírném tom šumu, který jejím příchodem byl způsoben.

Potom třetí výbor podal jí rámě, aby ji uvedl do sálu. Zavěsila se jen tak po paměti a s nesmírným ostychem vstupovala oponou, kterou zatím čtvrtý výbor co nejšíře rozhalil.

Pořadatel dovedl ji k židli u stěny, řekl „Prosím!" uklonil se a odešel. Pepička vzpamatovala se ze všeho teprv, když seděla po boku maminčině, a z hluboka vydechla.

Sálem táhla se chladná vůně voňavek. Na židlích podél stěn tvořily se malé skupiny, porůznu roztroušené celou místností. Vždy matka a dcera — matka a dcera, a ty dcerušky tulily se k svým opatrovatelkám jako mladé vlaštovky — a hlavičky jejich vypadaly jako hlavičky ptáčat, vykukujících z hnízda. Jenom neštěbetaly. Ani tlumený hovor to nebyl, co se ozývalo. Bylo to šepotání — žádná z těch ústek neodvážila se hlasitého slova.

„Není ti zima?" otázala se paní Kondelíková.

„Ne, maminko," odpovídala Pepička pozorující řadou ostatní dívky, samé tváře neznámé.

Ale kdyby jí byl vyhrnul rukáv princessu, byl by na její paži shledal krupičky husí kůže.

„Horko tu není, Pepičko," řekla zase paní Kondelíková, hledíc pátravě na dceru; „zatni trochu pysky, máš je jak fialy..."

Zatím ženských postav přibývalo, mezery podél stěn se vyplňovaly — šum se vzmáhal. Táhlo silně na osmou, pianista drmolil ve vzduchu tenké prsty, jakoby jim dodával pružnosti. Za chvilku do toho uhodí! Opona, která zastírala vchod, teď se vůbec nespouštěla. Byla zcela odhalena, pozvané dámy vstupovaly řadem. Venku dvéře se netrhly. Jednotliví tanečníci, kteří zatím byli shromážděné dívky podrobili prohlídce a ve výběru svém se rozhodli, přistupovali, ukláněli se, odlepovaly vyvolené tanečnice s židlí a započínali promenádu sálem.

„Aspoň se trochu zahřejí," poznamenala paní Kondelíková polohlasně. A pátravě hleděla do hloučku mladíků, skupených v koutě vedle vchodu, který asi ujme se Pepičky.

Bohužel, tento hlouček sestával z oněch mladíků nesmělých, kterých na každém bále, v každém věnečku je větší nebo menší procento. Ti čekají vždy ostýchavě, až co pro ně zbude. Jsou to mladíci s malou dávkou sebevědomí, odvahy, podnikavosti. Zdá se jim, že celá společnost ví, kterak jejich černý kabát je vypůjčen od šťastnějšího nějakého přítele, stále v duchu přepočítávají skrovný počet svých desetníků v kapse a stále myslí na chatrné podrážky svých bot. Ó neblahý nedostatku, který jsi tak mnohým z těchto plesových hrdin kalil okamžiky, které jinak by byly připočteny k nejšťastnějším v životě! — Později — za hodinu nebo za dvě vrhnou se také do toho reje — ale ty hořké první chvíle, kdy si netroufají, kdy se domnívají, že zraky všech ostatních visí jenom na nich, na jejich lesklých loktech, na nějaké té nevinné jízvě na botě!

Osmá hodina!

Vážně a s naprostou převahou vystoupil teď pianista na podium, na němž do té chvíle mlčelivě stál třínohý aparát, jakoby spal. Pianista upřel na němý klavír zrak s onou jistotou, s jakou toreador pohlíží na býka v aréně. Také tento kolos bude za okamžik podrážděn a vydá ze sebe zvuky, které nalejí života celému okolí — všemu tomu množství, které se tu v aréně taneční shromáždilo.

On, tento muž ovládá svými prsty tohoto moderního behémota. Rozechvěje v něm všechny struny, uvolní tlumivé pedály a zahude válečnou píseň bojechtivé, nedočkavé mládeži.

Posledně muž v těsném císařském kabátě otřel skřipec, obřadně odepjal manšety, položil je vedle sebe na lavičku, uklonil se do neurčita, rozložil na pulpítek partesy — jen tak pro jméno, neboť to byl pianista „z paměti" — a udeřil tři mohutné akordy. Bylo to znamení, aby se promenující páry přihotovily k tanci, bylo to vyzvání k turnaji.

Již také stál uprostřed sálu předseda Karafiátů s rukama mírně pozdviženýma a roztaženýma, aby zatleskáním dal pianistovi znamení, by „zazněl hlahol trub a kotlóv", ale sesílený šum v předsíni pozdržel ho. Jako poslední výzva hrnula se ještě řada děvčátek s maminkami a tetami do sálu. Bylyť zaslechly již ode dveří údery pianistovy, kvapně shodily pláště a jako útokem vtrhly do sálu, aby nepřišly o první taneček.

Paní Kondelíková dívala se udiveně na ten vpád a mimovolně vyklouzlo jí ze rtů:

„Kriste Pane — to je ženských...!"

Poznámka její byla zcela oprávněna. Bylo tu skutečně hrozivé množství děvčat a znepokojující menšina tanečníků — leda že se ukrývají za záclonou.

Ó, kdyby byla věděla, že tam je prázdno!

Zaznělo zatleskání — a klavír se rozepěl Po jeho strunách sklouzal se žadonivý, loudivý valčík, zamilovaný tanec Pepiččin.

Připravené páry se rozhoupaly a vlnily se dál a dál, ze záclony nesmělých tanečníků v koutě odlupoval se jeden za druhým a každý odváděl si společnici z řady dívek sedících, hlouček se tenčil, scvrkal — konečně se rozběhl mladík poslední, poklonil se před slečinkou v modrých šatečkách — a Pepička seděla.

Neseděla sama, seděla dobrá polovice — ach, dvě třetiny všech děvčat; objevilo se, že propadená statistika o nadbytku dívek vrhá své stíny i v kruh Karafiátů.

Přes to výraz tváře Pepiččiny nepozbyl přívětivosti. Nevědělať ve své nevinnosti a nezkušenosti, že by se tato nezaměstnanost mohla protáhnouti ve strašlivém důsledku na celý večer. Za to s obličeje paní Kondelíkové zmizel úsměv. Jakže, po všech těch přípravách bylo by možno, aby sem byla přivedla dceru na sezení? Ne — bránila se té myšlence. A přece čím dále jí bylo teskněji. Již dvakráte — třikráte převalila se vlna tance sálem — paní Kondelíková správně to postihovala dle jednotlivých nápadnějších párů — valčík počínal znova — jak dlouho může trvati? Již někteří tanečníci odváděli tanečnice na místa a chápali se jiných — Pepička seděla. Snad usedla příliš blízko opony, uvažovala paní Kondelíková, snad měla sednout s Pepičkou výše?

Tu klaply dvéře v předsíni, mezerou v oponě mihl se nějaký opozdilec — spěchal k šatně, odkládal tam zimník — a již stál u vchodu do sálu. Úhledný, úměrný mladý muž v čamaře. Chvatně

dopjal knoflíček pravé rukavice, letmo pokynul hlavou některým známým, kteří právě tančili kolem, a teď se zadíval v řadu dívek sedících.

Zcela bezděky pohlédla Pepička ke vchodu, oči její setkaly se náhle s pohledem mladého muže. Pepička sklopila zraky a již se neosmělila podívat se tam. Za to pohled mladíkův utkvěl na ni déle než na ostatních, a teď, jak mu ukázala svůj profil, nasadil pevněji skřipec, zadíval se na neznámou a jakoby se byl náhle rozhodl, zamířil k ní. Ale počáteční jeho rozhodnost klesala, čím dále šel, a když dorazil k Pepičce, pronesl jedva slyšitelně:

„Smím prosit, slečno?"

Pepička vstala.

Aniž to tanečník spozoroval, srovnala na ní paní Kondelíková rychle vzadu šaty — a již se vpletl párek do víru tance. Nikdo netušil, jak z hluboka oddychla paní Kondelíková. Led byl prolomen, zakletí sňato, „smůla protržena" — jak paní Kondelíková říkala. Pepička byla v kole a matka věděla teď zcela určitě, že nebude sedět. Však ji sem taky pro to nepřivedla. Sedět by mohla doma!

Paní Kondelíková neomylně předvídala: Pepička neseděla.

Mladý muž, který se jí byl chopil, sotva že ji spozoroval, nemohl se od ní odtrhnouti. Pianista přehrál třikráte celý valčík, mnozí tanečníci vystřídali dvě i tři tanečnice — Pepička se nevracela. Klavír ztichl, ozval se potlesk, první pořadatel spěchal k pianistovi a pronesl k němu několik slov.

Hráč utřel jen bohaté krůpěje potu na čele i na nose, s něhož mu skřipec sklouzal — a znova se zabořil do kláves. A Pepička byla v novém letu.

Konečně ztichl nástroj na dobro a mladý muž v čamaře, rozpálený jak železo, vedl Pepičku sálem. Hořela také jak oheň — oba sotva dechu popadali, oběma bylo třeba utišující procházky.

Paní Kondelíková si všimla, že někteří z pořadatelů, setkávajíce se promenádou s tanečníkem její dcery, zašeptli k němu dvě tři slova. Mladý muž kýval hlavou, jakoby přisvědčoval, usmál se trochu rozpačitě — jak se jí zdálo — ale již zase všecek se věnoval Pepičce promlouvaje k ní, pokud rozbouřené jeho plíce dechem stačily.

Konečně mu nezbývalo než doprovoditi ji k židli. A jak se blížil, díval se mladík pozorně, kteráž z obou gardedam, mezi nimiž byl Pepičku nalezl, se k dívce obrátí. Ta jest její matkou.

Paní Kondelíková bezděky mu toto rozpoznání ulehčila. Jak se Pepička blížila ku „přístavu", již vyndavala matka z kabelky šátek a roztřepávajíc jej volala s jemným pokáráním:

„Dítě, dítě — ty jsi se uřítila! Pojď sem — utři se..."

Tanečník cítil, že ta výčitka náleží spíše jemu. I poklonil se paní Kondelíkové, a jak se mu Pepička vyvinula ze závěsu, řekl prosebně:

„Račet odpustit, milostivá paní, ale slečna tančí tak lehce — tak lehounce, že si nemohla ublížit..."

Paní Kondelíková pokývla přívětivě hlavou a mladému muži připadalo, že naň hledí jaksi tázavě.

A již si vzpomněl, že vlastně chtěl začíti jinak. I poklonil se opětně, hloub než dříve a pronesl s jistou obřadností:

„Jmenuji se František Vejvara, milostivá paní, jsem konceptní praktikant při magistrátě královského hlavního města Prahy."

To byl plný, slavnostní, tak zvaný velký titul mladého muže. Obyčejně — a zvláště v mužských společnostech — uváděl se stručně jako „magistrátní praktikant". Ale pokaždé, kdykoli řekl jen tato dvě slova, zdálo se mu to nesmírně hluchým, jílovým, bezezvukým, jakoby švihl koštětem o podlahu — jedním uchem tam, druhým ven — nic, pranic. A proto chtěl-li, aby jeho osoby bylo povšimnuto, chtěl-li, aby si ho kdo zapamatoval, vyřkl svůj „veliký titul". Ó, to zní zcela jinak: konceptní praktikant při magistrátě královského hlavního města Prahy! Tento svůj veliký titul měl Vejvara také na navštívenkách.

A když to mladík vyslovil, vzhlédla k němu slečna Pepička plnýma očima. Ví tedy, s kým tančila, a je dobře, že to ví. Hned jí první její tanečník připadá známějším. A řekl-li prve mamince, že „slečna tančí tak lehounce" — ach, vždyť on také — on také! Klouzal se takřka po podlaze, ani ho nebylo slyšet. . .

Paní Kondelíková opětně pokývla hlavou, a ještě přívětivěji než prve. A řekla velmi vlídně:

„Těší mě, vašnosti...!"

A Pepička byla v duchu mamince tolik vděčna za ta tři slova. Neboť i jí to těšilo.

Pan Vejvara se zatím poroučel a vzdálil se. A Pepička, jakkoli se zdálo, že co nejhorlivěji se ovívá vějířem a nemá jiné starosti, sledovala ho zrakem, až jí zmizel za oponou.

„To se zdá být nějaký slušný mladík," prohodila paní Kondelíková. „A zná manýru — každý se nepředstaví. Jen tak popadnou holku a zas ii postaví, kde ji vzali, a jdou."

Po chvilce obrátila se k dceři:

„Ale neuhnal tě tuze, Pepičko? Bylo to přec jen tuze dlouhé — a víš — vlastně se to dobře nevyjímá, když děvče tančí s jedním tanečníkem celý kousek — a pak ještě celý přídavek... Arci, proto jsi zde, abys se vytančila — ale ostatní střídali — a takhle v jednom kuse vypadá to trochu familiární..."

„No, když mě nepostavil, maminko..." namítla nesměle Pepička.

„Dobře, dobře — Pepičko, já nic neříkám; ale pak má děvče samo poděkovat: odpusťte, jsem unavena, račte dovolit — oddechnu si trochu — víš, tak. A posedíš, a přijde jiný — a tak dále. Však on by nebyl uražen, a když jsi mu dobře tančila, přišel by zase..."

Za oponou v předsíňce touž chvíli přecházeli nejen hodnostové, ale i obyčejní Karafiáti, uhnaní, uštvaní prvním tancem, až se z nich kouřilo, jako z běhounů o dostihách na Královské louce, otírali horlivě čela, tváře i krky, až mohli kapesníky ždímat, a jak se proplétali, hovořili k sobě:

„Dnes máme parný den...! To je děvčat, rány boží...! Na každého z nás při každém tanci přijdou nejmíň čtyry — — —"

„— — a při čtverylkách a besedách abychom ty přespočetné vyváželi, sic jim to srdce utrhne..."

V tom okamžiku vcházel sem pan Vejvara ze sálu.

Předseda Karafiátů, jakmile ho shlédl, zvolal k němu nakvašen.

„A poslouchej, ty — Vejvaro — to dnes nejde, abys se přilípl na jednu slečinku — a abyste tančili celé kusy jako dvojčata! A ostatních sedmdesátpět procent aby sedělo — —"

„Ale pánové — —" pokusil se Vejvara obhájiti se.

„No nejde to!" dorážel předseda. „Kdo pak má obtancovávat všechny ostatní — —!"

„Ale dovolte, pánové," chápal se své přetržené obhajovací řeči Vejvara, „já jsem přece nebyl zjednán na práci — já přišel pro zábavu a zaplatil jsem svůj příspěvek — —"

„A my jsme neplatili?" ohražoval se předseda. „Všickni jsme platili — a ještě jiné útraty jsme měli — kdo pak za to, že ti ostatní, špinavci, zůstali doma — —"

„Pracuj každý s chutí usilovnou na národu roli dědičné!" zadeklamoval tu malý, drobný mužík s velikými okuláry.

„Netřepte si pysky!" okřikl jej nezdvořile vytáhlý bálečník, nad jehož čelem se šířila předčasná planina. „Pan Vejvara má pravdu: což pak jsme

sem přišli vorat? Já chci zábavu — a žádnou nucenou práci..."

„Pane Vosyko," bránil se malý mužík s okuláry, „takovýto tón je proti všem zásadám Karafiátu! To je nekolegiální: ‚netřepte si pysky'...! Naše staré heslo jest: jeden za všecky a všichni za jednoho!"

Bylo zjevno, že tu jsou dvě strany: jedna, která chtěla zachrániti čest praporu Karafiátův a uspokojiti všechny dámy — druhá, která usilovala o politiku „volné ruky".

Předseda se rozhodl k ráznému a zastrašujícímu činu. Odepjal divadelně znak s levého ramene a sbaluje stuhu pronesl zdánlivě chladně:

„Pánové, nechci být zodpověden za žádné fiasko a nechci ho být účasten! Nejsme-li solidární, vzdávám se funkce a odejdu!"

Rozumí se, že tato pohrůžka účinkovala. Popadli ho jiní čtyři výborové, vyrvali mu stuhu, připjali mu ji násilně na rameno (předseda věděl, že to jinak nedopadne!), a obracejíce se k odbojnému panu Vosykovi, prohlašovali:

„Pánové, to je věc nejbližší výborové schůze — ale zde jednáme solidárně — rozumíte, pánové, solidárně!'

„Výborně!" zvolal malý mužík s okuláry. „Solidárně!"

A spokojen se zadostučiněním, kterého se dostalo předsedovi i jemu, kroutil si důstojně nepoddajné, vzdorné knírky.

Vejvara nevyčkal tohoto konce. Již dříve se poradil s Vaňkem a uchýlil se do sálu umiňuje si, že do předsíně bez důležité příčiny nevkročí, aby naň nebylo útočeno. Chtěl býti také solidární, ale hlavně si umiňoval, že rozdělí svoje tance tak, aby největší díl připadl té roztomilé dívce ve višňových šatech, s kaštanovými vlasy, s těma hnědýma očima, při jejichž pohledu mu bylo tak podivně — přepodivně..-

Přestávka minula, pianista již zase vystoupil a usedl ke klavíru, a nástroj se rozezvučel půvabnou polkou. Pan Vejvara mířil k Pepičce.

Ale než došel — byla Pepička v kole. Předešel ho malý mužík s okuláry. Byla to náhoda? Jednal deklamátor „role dědičné" úmyslně, chtěje Vejvaru donutit, aby se podvolil povinnosti ostatních Karafiátů?

Pana Vejvaru skoro bodlo u srdce. Dnes viděl Pepičku poprvé — nevěda, kdo je, odkud je — poprvé s ní tančil, několik slov s ní promluvil, ale teď, kdy mu ji drobný mužík unášel, bylo mu, jakoby mu někdo byl uloupil drahý, vzácný poklad.

Leč podvolil se osudu. Vyzval dívku nejbližší a vrejdoval do kola. Ale ach — kde byla slast prvního valčíku!

A jak tančil, stále upíral oči na židli, kterou byla neznámá zůstavila, a stále se držel poblíže, aby ihned mohl vnucenou sobě tanečnici postavit, jakmile soupeř „višňovou" posadí. A když se tak stalo, byl tu Vejvara jako střela a zářil štěstím,

když zase odnášel Pepičku sálem. Také Pepičce líbil se Vejvara lépe než drobný mužík...

Polka dozněla, Vejvara přiváděl Pepičku k mamince. A tu paní Kondelíková nemohla potlačiti otázku:

„Ale vašnosti, že vám přišlo tak málo pánů?"

A dobromyslný Vejvara vysvětloval:

„To je tak, milostivá paní — v našich věnečkách musí páni platit zlatku vstupného — proto jich tolik zůstalo doma. Ale dámy přicházejí pravidelně všecky, protože nic neplatí..."

Tvář paní Kondelíkové pokryla se rozpačitým výrazem a panu Vejvarovi se zdálo, že se dopustil nějaké neobratnosti. Bylo mu již dost horko z křepčení, ale pohled paní Kondelíkové teprv ho polil varem. I spěchal, aby klopýtnutí své napravil:

„Byl sice již loni podán výboru návrh, aby také dámy platily vstupné — aspoň poloviční — ale návrh propadl velikou většinou, neboť všichni zkušenější členové namítali, že by zas dámy zůstávaly doma, kdyby měly platit a —"

Pan Vejvara nedořekl. Neboť sotva mu tato slova vyklouzla, cítil, že se zabořil do bryndy ještě hustší. V duchu se popadal za uši a zoufale to v něm volalo: Proč pak já nešťastný Vejvara vůbec vysvětluji! Proč pak nemlčím! Proč pak vykládám věci, na které se mne nikdo neptá!

Leč paní Kondelíková, jakoby chápala rozpaky mladíkovy, nutila se k úsměvu a pronášela vlídně:

„Nu, nu — nebylo by to asi tak zlé, vašnosti. Když obětují dámy tolik na toaletty a na

fiakry, nezabilo by je taky vstupné, a když vědí, že jdou do slušné společnosti, zaplatily by jistě i tu zlatku...“

Pan Vejvara rozuměl a byl by zlíbal ruce soucitné paničky, že mu tak z bryndy pomáhá. Jako tonoucí chopil se podávaného stébla a rychle hovořil:

„Arciže, milostivá paní, to jest i moje mínění, které jsem zastával! Vždyť náš kroužek ví, s jakým obecenstvem počítá, vždyť my zveme jenom přední rodiny a víme, jak svou přítomností okrašlují naše večery, a kdyby náš deficit vzrostl každou dámou ještě o zlatku — neboť Karafiáti měli pokaždé j e n o m deficit ze všeho — tak bychom — tak bychom —“

Vejvarovi koprněl jazyk, vlasy se mu ježily na hlavě. Byl nadobro v koncích, nevěděl, „co bychom“ a umlkl. Pásmo myšlenek se strhalo, jazyk mu vypověděl — byl hotov.

Pepička snad ani nechápala, v čem to její tanečník uvázl, netušila, že by se teď nejraději propadl, a ovívala se horlivě vějířem. Paní Kondelíková podívala se na ni a přerušila mlčení, pro mladého muže tak mučivé:

„Tobě je horko, viď, Pepičko? Což pak, nechtěla bys trochu na chladnější vzduch, do předsíně?“

A již povstala.

Pan Vejvara doprovodil dámy až k oponě, němě se uklonil a vrátil se do sálu. Ach, on by se taky rád nějak ochladil, ale jemu nestačí před-

síň — nejraději by vlezl do restauračního sklepa naproti, do lednice. Byloť mu jako v peci ohnivé...

Byl by teď se vší chutí uprchl — ale nemohl. Vždyť byl se slečnou Pepičkou zadán na besedu, a ta začne za okamžik, a pak na mazurku a na polku, a na čtverylku a po čtverylce na valčík! Musí vytrvati!

Stanul v koutečku za pianem, připojil se tam ke hloučku „ostýchavých" a namáhal hlavu, jak napraviti „strašný dojem", jejž si maloval barvami nejhroznějšími.

Nedomyslil — a již zazněla předehra k besedě. Pepička byla zase na svém místě, panu Vejvarovi nezbývalo než odvésti ji do čtverce.

Díky Bohu — šumot, který nastal seřaďováním párů k tanci, hovor, smích sousedů, zatleskání hlavního pořadatele a jeho zvolání „Pozor, prosím!" — vše to do polovice rozplašilo trému Vejvarovu. A když se klavír rozehrál k první figuře, když zazněly první takty žertovně hrozivé sousedské „Počkej, povím, žes na mně loudíval..." — stiskl pan Vejvara téměř bezděky ruku Pepiččinu, a byl by se rozkoší rozplynul, když pocítil — nebo se mu jen tak zdálo? — že stisk ten jest opětován, arci slaběji, ale za to o tolik něžněji. A když klavír zpíval „po cestě hubičku..." tu již byl pan Vejvara jist, že dnešní večer, dnešní noc zapíše v seznam „nejkrásnějších okamžiků v svém životě..." Bohužel, nepočítal s nástrahami Osudu, s pletichami Náhody.

Zazněly takty „kominíka" — počátek druhého oddílu — když pan Vejvara zpozoroval, že jeho tanečnice při otočení usmála se na někoho směrem ke vchodu. Čtverec, v němž Vejvara a Pepička tančili, byl skoro u samé opony. Pohlédl tam a spatřil pana Hupnera — čestného člena Karafiátu — starého toho válečníka na kolbišti plesovém, a vedle něho staršího pána plného těla, dívajícího se dobrácky žertovně do toho reje.

Slečna Pepička postihla pohled svého kavalíra a zašeptla jediné slůvko:

„Tatínek!"

Stál tam otec Kondelík. Přivedl ho pan Hupner, kterýž měl nahoře v zábavním výboru nějakou důležitou schůzi merendovou, kterouž odbyl „v rychlosti blesku", jak říkal — netrvala ani dvě hodiny — a pak spěchal, aby svým účastenstvím dodal většího lesku večeru karafiátovskému. Setkal se v besedním sále s panem Kondelíkem, uslyšel od něho, že je dcera Pepička dole v tom „trdlování", i přinutil starého pána, aby šel s ním na tu švandu se podívat. „Na okamžik, pane otče!" A mistr Kondelík si dal říci. Tanec byl v plném proudu, když vešli, i stanuli pod „baldachýnem", jak pan Hupner říkal pyšně oponě, a zadívali se v rej tančících. Pan Hupner přehlížel páry jako generál manevrující sbor armádní; oči mu jiskřily, každá žilka v obličeji hrála. Vypadal tak, jakoby chtěl skočiti do toho vlnění, vytrhnouti některému tanečníku jeho družku a dotančiti besedu sám. Byl vtělenou vášní taneční.

Naproti tomu mistr Kondelík hleděl na křepčení klidně a tvář jeho pokrýval výraz patrného uspokojení, že „má tyhle věci dávno za sebou".

Když řekla slečna Pepička „tatínek", spočinuly zraky mistrovy právě na rytíři jeho dcery a Vejvara uklonil se uctivě. V tom okamžiku prochvěl jím podivný pocit. Ejhle, o t e c dívky, která se mu na první pohled tak zalíbila! Matku již poznal, matka jest přívětivá, vlídná paní! Jaký jest otec? Setrvá-li zde přes celou besedu? Bude-li Vejvarovi dopřáno, aby mu vyjevil svoji úctu? Bude-li otcem vlídně přijat? A jaké to všechno může míti následky? Neboť Vejvara cítil, že mu ještě nikdy po boku kteréhokoli děvčete nebylo tak podivně blaze, jako dnes po boku slečny Pepičky. A byl povděčen, že se pan Hupner zná s tímto otcem. Pan Hupner byl Vejvarovým přítelem — bylť přítelem celého světa, tykal si s tisíci lidmi — pan Hupner musí mu o této rodině vyprávěti, musí mu říci vše, co ví o otci, o matce a — o s l e č n ě...

Vejvara vypjal prsa a tančil se vší vážností, ale i s celým zápalem, aby učinil na otce líbezné své tanečnice dojem nejlepší. A jak teď se otáčeli v obkročáku, zaslechl Vejvara pana Kondelíka hovořit. Byl to příjemný, jaksi rozmarný hlas. Ale povídal nějakou divnou věc.

„Jen bych rád věděl — hovořil mistr Kondelík, nakláněje se k panu Hupnerovi — jen bych rád věděl, proč ten pán tancuje v g a l o š í c h?"

Mistr Kondelík mluvil hezky hlasitě, ale jistě myslil, že mluví jen k panu Hupnerovi, že slova

jeho jsou přehlušována pianem i cupotem tančících. Přece však pronikla dále než k panu Hupnerovi, neboť několik tanečníků se ohlédlo. A Vejvara v duchu se usmál. Kdo pak tančí v galoších? Kdo by byl tak nejapným — a kdo by to necítil... Jeho zraky maně svezly se na vlastní jeho nohy — a ve Vejvarovi ustydla krev.

Osudné galoše lpěly na jeho nohách!

Jak prve vstoupil do salonu Kaskova a spěchal, aby nezmeškal první valčík, zapomněl jak na smrt, že je v galoších, které navlékl doma přes nové lakýrky pro všechny případy. Vrazil v nich do sálu, chopil se Pepičky, přetančil valčík, polku, nastoupil k besedě — a na galoše již nevzpomněl. Nikdo ho na ně neupozornil — a zpozoroval-li je některý z Karafiátů, možno, že je na něm nechal ze zlomyslnosti, pro švandu. Vždyť se mu zdálo, že na něm zraky některých utkvívaly chvílemi tak podivně a jako s tajeným úsměchem.

Bohužel, Vejvara neměl povahu, aby to obrátil v žert, jak by snad byli učinili ostatní. Všechna krev se v něm srazila a teď teprv cítil, jak ho galože tíží, jak má na nohou centy. Pokládal to za strašlivou blamáži, byl nesmírně zahanben a ztratil nadobro všechnu rozvahu. Rád by byl nohy schoval a pletl všechny ostatní figury tak, že skoro docela rozházel svůj čtverec. Kéž by mohl nohy vstrčiti do kapes! Kéž je beseda u konce! Kéž náhle pohasnou všechna světla, aby mohl uprchnouti, než bude celá věc zjevna všemu shromáždění. Přetékal ho var a zas ho mrazilo po zádech. A teď

se mu zdálo, že i zraky slečny Pepičky sklouzly k podlaze a že tam objevily nevídanou a neslýchanou ozdobu jeho — úbor, v jakém snad ještě nikdo nikdy netančil...

Jak skončil tuto nejosudnější ze všech svých besed, nepřimatoval si Vejvara nikdy. Jak dovedl slečnu Pepičku k matce a jak se poroučel, vymizelo mu pro všechny časy z paměti. Později měl jenom nejasné tušení, kterak se podél stěny vyšoural do šatny, chopil se tam svého zimníku, jako zloděj se s ním protáhl skupinami v předsíni, unikl ze dveří, oblékl v síni — a pak prchal k domovu, s pocitem nesmírného zahanbení a s hořkou výčitkou proti zlomyslnému Osudu, který tímto směšným úkladem zabil v něm všechny naděje, jež po boku slečny Pepičky v něm počínaly klíčiti.

„Konec, všemu konec!" úpělo to v něm žalostně. „Objevil jsi se tak směšným, že to nikdy nijak nemůžeš napraviti...!"

Marně očekávala Pepička pana Vejvaru k tanečkům, na než se byl zadal a zapsal v taneční pořádek. Zmizel nevysvětlitelným způsobem, jakoby ho byl někdo unesl — nikdo nevěděl, kam se poděl.

Přišli sice jiní tanečníci, přišel také pan Hupner, ale v srdci Pepiččině bylo prázdno od té chvíle. Ach ano, pan Hupner tančil dobře a ústa jeho se nezavřela, ale což to všechno platno! Pan Hupner přečkal již dvacetipětileté jubileum svého tancování, pan Hupner náležel již tak skoro retro-

spektivě plesové — pan Vejvara byl aspoň o dvacet let mladší!

Také paní Kondelíková byla znepokojena zmizením Vejvarovým, pro něž nebylo rozluštění. Teprv o půlnoční přestávce, kdy se matka i dcera sešly s otcem v protější restauraci, zvěděly, co se stalo, pochopily příčinu útěku páně Vejvarova. A vlastně nepochopovaly. Nu, mohl galoše prostě shodit a mohl tančiti dál...!

„Ano," prohodil otec Kondelík, „mohl je shodit! Měl nejspíš rozbité boty..."

„Ne, starouši," odpírala panička, „ten mladík dle všeho má jistě nejmíň tři páry bot a dobrých — všechno na něm bylo tak pořádné — ale zastyděl se nad tvojí poznámkou! Je to jemnocitný člověk, to je vše. A proto je mi ho líto. Jiný by se tím chlubil, dělal by sám ze sebe blázna — pan Vejvara ne! Věř mně, starouši, tak to je!"

Pepička nepokoušela se o žádné vysvětlování a ospravedlňování. Snědla mlčky svoje smažené řízky, napila se z půllitru maminčina jako holubice a zahleděla se ke stolům, u nichž se byly uvelebily jiné matky s dcerami. Všechny tyto dívky výborně se bavily, všechny se smály — u každé seděl některý Karafiát, mnohdy i dva, a mluvili jako do důchodů. Večírek karafiátovský výborně se zdařil, po přestávce bude to ještě veselejší. — Pepička se nebavila, nesmála se. Odchodem Vejvarovým způsobena byla pro ni v „prodloužené" trhlina. Hluboko v nitru jejím proklovávalo se cosi jako vzdálený, zmíravý pláč, vystupovalo to vždy

výše a silněji — byly okamžiky, že již již se obávala, aby jí nevyhrkly slzy z očí. A sama si nebyla vědoma, odkud ten smutek. Vždyť viděla pana Vejvaru dnes poprvé...

A když jedné chvíle tatínek odskočil k pátému stolu, kde seděl nějaký známý, přiklonila se Pepička k mamince a řekla žadonivě:

„Viď, maminko, že už se nevrátíme do sálu, že půjdeme potom domů...?"

Paní Kondelíková se podívala na dceru a uhodla všecko. Ale jako moudrá matka neptala se na nic, nedorážela a přisvědčila:

„Nu dobře, Pepičko, když tě to už netěší, půjdeme. Ale mohli jsme zůstat i do dvou — tatínek je právě v takovém dobrém rozmaru."

„Tedy jak chceš, maminko," řekla mrtvě Pepička.

Když po návratu z „Karafiátu" v domácnosti Kondelíkových všechno ztichlo a jen mírné chrupání mistrovo se ozývalo, pohlédla panička na bílé dvéře, za nimiž spala dcera Pepička, a usínající hlavou posledně jí proskočila myšlenka:

„Byl by to býval on? — pan Vejvara...?"

Otázku tu zatím nikdo nemohl zodpověděti.

———

IV. Opětné setkání. — Tajný výlet pánů Kondelíkův.

Dávno minul masopust. — Slečna Pepička byla na kostymní merendě v Besedě, ale její tajná naděje, že tam uzří pana Vejvaru, nesplnila se. Řekl sice Pepičce onoho večera v „Karafiátech", že se také chystá do merendy, že chce jíti jako Faust — ale oko ho nespatřilo. Příhoda s galošemi byla pro něj nesmírnou pohromou. Z nikoho na světě by si byl nic nedělal, přede všemi Karafiáty a před celou Besedou byl by tančil třeba ve dvou párech přezuvek, — jenom slečně Kondelíkově nemohl se odvážiti na oči. Již znal její jméno, pan Hupner pověděl mu při nejbližší příležitosti podrobnější zprávy.

Tak uběhl masopust, půst, rozvilo se jaro — a mladí lidé se nespatřili. František Vejvara, který nyvě vzpomínal na svoji „višňovou" tanečnici od Kasky, neosmělil se vyhledati příležitost, jak by se s ní setkal. A když mu časem připadlo, že by se

náhle ocitl před ní, tváří v tvář, zdálo se mu, že by se hanbou propadl.

Toho roku bylo jaro velmi teplé, stálé, a vše nasvědčovalo, že předčasně nadchází krásné léto.

Bylo to na počátku června, kdy obora památné „Hvězdy" začervenala se jednoho nedělního odpoledne rudými košilemi sokolskými, zahlaholila veselými písněmi a oživila se sty a tisíci účastníky z obecenstva pražského a okolního, kteří buď vyjeli do Liboce drahou již ráno nebo prvním vlakem odpůldne, buď provázeli čety sokolské, kteréž o hodině s poledne vydaly se na pochod. Toho dne konal Pražský Sokol první polodenní výlet do Hvězdy, spojený s malým závodním cvičením na louce.

Závody byly skončeny, přeborníci v běhu, skoku do dálky a do výšky a u vzpírání činek odměněni byli čerstvými kyticemi z rukou dívek, a nyní obsazeny byly připravené stoly davem obecenstva. Ze Sokolů jenom nemnozí nalezli místečka u stolů, ostatní většinou rozložili se na trávníku, otírali zpocená čela nebo prováděli ještě rozmanité prostocviky.

U jednoho stolu pod mohutným, rozložitým dubem zaujala místo tříčlenná rodina: manželé Kondelíkovi s dcerou Pepičkou. Mistr Kondelík seděl na svém místě již od oběda, aby si je uchránil. Předvídal, jaký bude později nával, a vyhledal si hezky časně, kde by se na odpoledne ulebedil. Miloval pohodlí a prvním účelem vycházky bylo mu, aby si někde ve chládku důkladně pohověl.

Vycházkám mistra Kondelíka rozuměti je tak, že to byly vlastně vyjížďky. Víme, že byl tělnatý, a delší chůze mívala u něho jisté nepříjemné následky, jakým podléhá většina chodců jeho váhy. Nebylo snadno dostati ho z Prahy, ale dal-li se svésti k nějakému výletu do okolí, vyjížděl nejraději už dopůldne, aby se při popoledním návalu nemusil práti o místo.

„A pak ty zatracené břečky venku!" horlíval mistr Kondelík. „Z trestu aby je do sebe lil!"

Paní Kondelíková měla větší zálibu v procházkách do šírého. Ani ne sobě k vůli, jako pro Pepičku, které dobře svědčil čerstvý vzduch.

„Víš, holka, takový vzduch udržuje svěží pleť — a choď, pokud můžeš! Přijdou časy, že se dost vysedíš a nebudeš moci z domu."

Paní Kondelíková a Pepička popíjely právě kávu, mistr Kondelík se zaléval pivem a hryzl špičku pěnovky, v níž bylo zaraženo silné britanika.

Pojednou Pepička postavila sklenici a tvář její polila se nachem. Oči její utkvěly na malé skupině Sokolů na pokraji nedaleké houštiny.

Paní Kondelíkové neušlo překvapení dceřino. I mrskla očima týmž směrem a hle, tam u houštiny usadila se společnůstka mladíků v šedivém stejnokroji k soudečku piva a k nějaké žertovné hře. Jen jeden Sokol ještě stál, jakoby hledal nejvhodnější místo, kam se usadit, a tento Sokol byl — pan František Vejvara. Poprvé se tu objevil damám, od onoho osudného večírku v Kaskově saloně.

„Heleď, Pepičko," řekla paní Kondelíková, jakoby ani netušila, že ho dcera již objevila, „není to tamhle ten pán, co s tebou tančil v Karafiátu?"

Pepička ráda by byla umlčela maminku, než dopoví — byl tu tatínek! — ale již to bylo venku. I pokývla jen hlavou.

„Co? Ten s těma galošema?" zvolal mistr Kondelík. „Kde pak?"

Panička vrhla káravý pohled na manžela, jakoby chtěla říci: Ale tatínku, měj přece rozum! A vrátila se zas očima k Vejvarovi.

Tu mladý muž, jakoby na sobě cítil dotek dvojích zraků, vzhlédl náhle a přímo pohlédl ke skupině pod dubem. Poznal rázem tři ty osoby, k nimž se pojily tak smíšené vzpomínky, a zapálil se jako dříve Pepička. Zdálo se, že okamžik rozvažuje, co činiti, ale již smekl čapku, poklonil se hluboko a rty jeho se pohybovaly. Patrně sem ke stromu letělo nějaké uctivé pozdravení.

„Nu tak smekni také, starouši," pobízela paní Kondelíková, „když nás tu všecky vidí."

„Vždyť ho ani neznám," odpovídal mistr Kondelík, smeknuv klobouk a mávaje Vejvarovi.

„Ale víš, kdo to je," odpovídala panička, „vždyť pan Hupner ti všecko řekl."

„Vím jenom, že tancuje rád v galoších," hovořil mistr. „Ale dneș je nemá."

„Dej už pokoj, dětino," hněvala se panička. „To se může stát každému."

A jakoby chtěla napraviti prostořekost mužovu, která arci nemohla k uchu Vejvarovu do-

lehnouti, pokývla hlavou opětně a co nejpřívětivěji. —

Byl Vejvara povzbuzen tímto vlídným pokynem? Odhodlal se již dříve, že se přiblíží, cítě, že je povinen vysvětliti něco, nebo omluviti se? Zkrátka, mladý muž pronesl několik slov k soudruhům na zemi — a zamířil ke stolu, u něhož seděli Kondelíkovi.

Na Vejvaru byl to podnik odvážný. A nebyl by se k němu osmělil, kdyby tu stál jako pouhý František Vejvara, v nějakém kostkovaném oděvu, poukázaný sám na sebe. Ne — v tom případě by se byl odplížil do houští — srdnatost jeho byla by utrpěla o porážku více. Ale vědomí, že vězí ve stejnokroji sokolském, dodávalo odvahy jeho nesmělé povaze. Připamatoval si teď heslo sokolské: v srdci smělost, v paži sílu! — a vykročil.

Jak se přibližoval, viděla paní Kondelíková teprv zcela jasně, jaký je to úhledný mladík. Sokolská čapka byla pošinuta k pravému uchu, že nepokrývala zcela jeho tmavě plavé, kučeravé vlasy. Tvář Vejvarova byla vroubena mladistvým, hebkým vousem, o něco tmavším vlasů, pod rovným nosem vinuly se dvě vlnky nedotknutých ještě břitvou knírků. Líce Vejvarovo ožehnuto bylo parným sluncem; modré oči upřímně, důvěřivě vyhlížely pod svými klenbami. Dnes líbil se Vejvara paní Kondelíkové ještě lépe, než tehda v Karafiátech.

Pepička byla se svým úsudkem hotova mnohem dříve než maminka. Jí se líbil Vejvara již

v Karafiátech — a dnes taky — beze všeho dlouhého zpytování. A nyní, když se Vejvara přibližoval, poskočilo ji srdce rozkoší. Jen něco jí kalilo radost z tohoto opětného setkání: pomyšlení, že je při tom tatínek. Tatínek je sice velmi dobrý, ale bývá někdy tak rozmarný a hovoří, jak mu to slina na jazyk přinese. Aby se Vejvary nedotkl, aby ho neodrazil...!

Tu již stál Vejvara. Poklonil se damám, pronesl svoje Ruku líbám! a Moje úcta! a ukláněje se mistru Kondelíkovi představoval se:

„František Vejvara, vašnosti, konceptní praktikant při magistrátě královského hlavního města Prahy..."

„Na zdar, Sokole," hovořil hlučně mistr, „já jsem Kondelík — malíř Kondelík — a vás už znám, pane Vejvaro; viděl jsem vás tančit tamhle s naší Pepčou — v Karafiátech — besedu — tuze pěkně jste tancoval — mně nešla beseda nikdy do hlavy..."

Vejvara zčervenal opětně, až za uši, připadalo mu, že se pod ním půda chvěje. Zdálo se mu, že ve slovech páně Kondelíkových spočívá čertova ironie. Málem pozbýval pevnosti. Ale „Sokole, Sokole!" volalo to v něm. „Drž se!"

„Bohužel," jal se mluviti hlasem selhávavým, „byl to můj poslední tanec se slečnou — stala se mi tehda nehoda — měl jsem nové, lehoučké lakýrky — (paní Kondelíková vrhla na manžela vítězný pohled: vidíš to, že měl dobré boty!) — ani jsem necítil, že vstupuji s galošemi do sálu

— a když jsem to seznal — — nu zkrátka, prosím milostivou paní i slečnu velmi za odpuštění, že jsem odešel bez rozloučení — ale — velmi jsem se styděl. Dnes arci se tomu usmívám — ale tenkráte se mi zdálo, že se mi celý svět vysmívá — a nechtěl jsem, aby jen stín toho, co náleželo mně, padl na slečnu, s kterou jsem byl ještě zadán..."

Áááh — paní Kondelíková v duchu hladila Vejvaru po hlavě! Výborně to pověděl! Ani netušila, že takovýmto šetrným ohledem omluví svoje zmizení.

Teď tedy ona zasáhla, dřív než mohl promluviti Kondelík:

„Ale, pane Vejvaro, kdo pak by to byl bral na takovou váhu! Pepičce bylo jen tuze líto, že jste si pro podobnou maličkost odepřel další zábavu. Kdybyste byl jen slovo řekl..."

Vejvara si zatím oddechl po dlouhé řeči. Bylo to venku — a věru se mu ulehčilo. Odpověděl ještě:

„Ano, milostivá paní, teď vím, ale tenkráte... a právě před vámi za nic na světě jsem nechtěl — —"

Vejvara se odmlčel. Skoro se ulekl, že řekl příliš mnoho. Vždyť si mohou mysliti: co pak ti i na nás záleží! A nám na tobě! Přišel jsi — odešel jsi, jaké další ohledy! Byli tam jiní!

Jistě nic jiného si nemyslí paní Kondelíková. Hledí na něj tak vážně — skoro se mu zdálo, že přísně.

Kterak se pan Vejvara mýlil! Hleděla sice paní Kondelíková vážně, ale jen aby ho nepletla v konceptu. A dobře, jasně četla „mezi řádky" jeho řeči. Ano, je to jisté: všechna jeho slova znamenají, že Pepička učinila na Vejvaru hlubší dojem, než panička do té chvíle tušila. A když teď vzpomněla, jaké truchlivé náladě propadla dceruška tehda po odchodu Vejvarově, měla v zápětí jedinou myšlenku: Nu, je-li v tom vůle boží — —!

Tváře matek byly Vejvarovi do té doby deskami tajemného, neluštitelného písma. Jaká radost by jím byla prochvěla, kdyby byl uhodl, co teď právě letí hlavou této paní. A poněvadž přestávka trvala již pět vteřin a jemu nezbývalo, co by řekl, sáhl po čapce, uklonil se a pronesl:

„Račte odpustit, že jsem obtěžoval; ale pokládal jsem za svoji povinnost, abych se omluvil —"

V Pepičce hrklo při posunu Vejvarově. Jakže, zas odejde, sotva se objevil? A bezděky vzhlédla k matce, jakoby u ní hledala pomoci. Ale hned zase sklopila oči.

Ó, matky rozumívají neklamně jistým pohledům dcerušek! Vždyť byly také mlady, měly taky podobné okamžiky. A paní Kondelíková porozuměla a pomohla. Rázem se odhodlala.

„Nu, pane Vejvaro, ale dnes není příčiny, abyste tak brzy odešel. Není-li vám to proti mysli, posaďte se u nás na chvilku. Arci — nepřipravíte-li se o příjemnější zábavu tamhle mezi pány Sokoly, a není-li vám to tam pohodlnější. . ."

Vejvara se nenadál tohoto vyzvání.

„Ráčíte-li dovoliti," koktal přeradostně překvapen, hledě jako s otázkou na paní, na dceru, ale nejdéle na pana Kondelíka, „a nebudu-li vyrušovati — osmělím se tedy — — na chvilku — — — mezi bratry jsem třikrát v témdni, a na židli je to zajisté pohodlnější — —"

„To si myslím," prohodil suše mistr Kondelík, „a nalezli by tam do vás brabenci! A do těchhle šaravárů se jich vejde!"

Paní Kondelíková sic nebyla vtělená poesie, ale cítila, že pan manžel mluví chvílemi strašnou prózou. Jakoby teď po ní lezli ti mravenci — v takových byla rozpacích. Honem hladila červený ubrus na stole, smítala drobty, odstavovala sklenice, aby měl Vejvara místo. Vyskytla se kdesi osiřelá židle, Vejvara se jí chopil a již seděl.

Seděl arci, ale to bylo pro okamžik vše. Celý ten čas toužil sice po setkání s Pepičkou celou duší, celým srdcem, ale teď, když seděl vedle ní, sotva se odvážil oči k ní pozdvihnouti.

V tom okamžiku pokládal mistr Kondelík za povinnost, aby také něco řekl. Ne proto, aby Vejvarovi spustil zlatý most — neměl za mák tušení, co se v obou mladých lidech děje — ale cítil na sobě pohled choti své.

„Kondelíku — zdály se mluviti zraky paniny — teď je na tobě, abys řekl slovo."

Mistr Kondelík z hluboka vydechl, napil se, sáhl v záprsí a vyňal tobolku s doutníky.

„Není libo cigárko, pane Sokole?“ nabízel Vejvarovi.

Vejvara s vděčným úsměvem přijal a v duchu si umiňoval, že si tenhle vzácný doutník nechá na věčnou památku. Ale již otec Kondelík vytáhl perořízek.

„Tu máte šmitorálek — ořízněte si.“

Nic naplat, musil si zapálit, když mu sám Kondelík škrtl sirkou.

„No, vyskákali jste se a vyběhali,“ pokračoval mistr. „Taky jsem po tom za mladých let toužíval, ale nebylo na to času. Arci, já měl gymnastiky dost. Celý den jsem byl v povětří, pořád na štaflích. A to taky člověk zkusí, co je palanc a aby se mu hlava nezamotala. — No, teď na to mám tovaryše. — Ale to vám říkám: kdybych byl o dvacet let mladší, hned bych na váš spolek přišloup. Líbí se mně to — už pro tu uniformu. Ale na moje leta je to už trochu divoké...“

Jako na zavolanou přišel Vejvarovi tento sokolský rozhovor.

„Ó, vašnosti,“ jal se mluviti horlivě, „vždyť ráčíte být v nejkrásnějších letech. Takových členů je mnoho a někteří i cvičí a mnozí chodí také na výlety. Což, kdybyste se na to ráčil blíže podívat, viděl byste, jak je to pěkné, a přistoupil byste také. Na věk se nehledí, členem může být každý řádný občan a na výlety může chodit, kdo má zdravé nohy. Máme mnoho starších pánů, a to dodává spolku váhy. Jsou tam doktoři, advokáti, purkmistři, professoři...“

„Nu vidíš, Kondelíku," tikla panička manžela jemně, „nemysli, že jsi dědek. Vždyť jsi muž v plné síle!"

„Ano, vašnosti," pokračoval Vejvara a čím dále s větším zápalem. „Ano, prosím, a kdybyste měl k věci lásku a přistoupil, dodal byste chuti zase jiným!"

Pan Kondelík pokuřoval, pokuřoval, a jaksi mu lichotilo pobízení Vejvarovo. Konečně vyndal pěnovku ze zubů:

„Dobrá, dobrá, pane Vejvaro! Schází mi něco do padesátky, pravda — ale na ty skoky bych už nebyl. Ani na to zábradlí a na hrazdu. V tomhle věku kosti křehnou — a na to aby člověk byl jak z kaučuku!"

„Nu ovšem, vašnosti, to je také skoro jen pro nás mladší," odpovídal Vejvara, „ale vždyť byste se mohl přihlásiti jen za člena přispívajícího a súčastňovati se pouze výletů. To je pětka ročně pro dobrou věc, vašnosti, a výlet je pro zdraví."

„Holenku," krčil ramenoma Kondelík, „to je to! Na výlety nejsem právě okován! Člověk se uchodí — mně už to nejde jako vám. Já jsem brzy na hromadě. Zeptejte se tuhle matky, že mě dostane sotva do Šárky!"

„Ano, vašnosti," rozpaloval se Vejvara, „ale v četách jde se jinak! V čele hudba nebo aspoň sokolovky, chvílemi zpěv, stejný krok — ah, při takovém pochodu se unavení necítí, půda ubíhá pod nohama sama, a než se nadějeme, jsme na místě."

„Já ti také říkám, Kondelíku," vmísila se v hovor panička, „že se svému pohodlí tuze podáváš. Tak trochu tloustneš — na mou věru, v tomhle věku je tloustnutí nebezpečné. To má pan Vejvara pravdu. Mohl bys přistoupiti a jít někdy na výlet — třeba ne na každý. A já s Pepičkou chodila bych za tebou, nebo bychom tam jely drahou."

„Já bych také raději jezdil drahou," poznamenal pan Kondelík skoro trochu malomyslně.

„Také se jezdí, vašnosti," pokračoval Vejvara, „na větší vzdálenosti se jezdí, pak se jde někam do lesa nebo k nějaké zřícenině, vůbec do pěkné krajiny — už jako umělce by vás to těšilo! To jsou pohledy, to jsou partie!"

Po těchto slovech narovnal se mistr Kondelík a popotáhl si vestu. Oči jeho sklouzly s Vejvary a zaletěly na mžik někam do neurčita. Jedno slovo Vejvarovo padlo naň jako hřejný paprsek. Umělec! Arci, mistr Kondelík pokládal se v duchu za umělce, ač míval chvíle trapné pochybnosti, je-li tomu tak skutečně. A tu náhle pronese to slovo tak vážně člověk jiný, jakoby se samo sebou rozumělo. Od okamžiku, kdy je Vejvara vyřkl, vzrůstal v mistrovi zájem pro věc sokolskou.

„To je pravda," přikývl otec Kondelík, „někdy opravdu potřebuje člověk pro dekoraci něco nového — když si zákazníci přejí do síně nebo na schody nějakou ruinu..."

Pepička se zachvěla radostí, očekáváním. Pře-

mluví Vejvara tatínka? Pohne ho? A srdéčko její letělo do krásné budoucnosti...

„A přijmou každého?" tázal se otec Kondelík s malou pochybou. „Musí mít nějakou rekomandaci...?"

„Vašnosti!" zvolal Vejvara povýšeným hlasem. „Muže vašeho rázu — pražského měšťana — vlastence!"

Mistr Kondelík váhal ještě chvíli, uvažoval.

„Vem to, starouši," drcla do něho panička, „vem to! Je pravda — vlastně jsi měl být dávno Sokolem. Víš dobře, pan stavitel Bečka je u toho taky..."

„A kde se má člověk přihlásit?" pronesl mistr, jakoby se již rozhodoval.

„Ah, vašnosti, to bych obstaral," nabízel se Vejvara, záře potěšením. „Ani nevíte, jakou máme radost každý z nás, získáme-li nového člena."

„Pětku to stojí?"

„Pětku — vašnosti, a můžete se účastniti výletů, a v masopustě můžete jít do šibřinek s milostivou paní a se slečnou..."

Slovo „šibřinky" elektrisovalo paní Kondelíkovou i Pepičku.

„Vezmi to, tatínku, vem to," přimlouvala panička. „Jakživa jsem nebyla v šibřinkách... To prý je něco neobyčejného..."

„Ani popsat se to nedá, milostivá paní," zvolal nadšeně Vejvara.

Pepičce zářily zraky.

„No, vzal to čert," rozhodl se otec Kondelík. „Pětka mě nezabije — zkusím to."

Vytáhl juchtovou tobolku, vyňal pětku, podal Vejvarovi a řekl:

„Tak tedy s Pánembohem — Sokole — dejte mě tam zapsat..."

Pepička vzhlédla k nebesům, jakoby k nim vysílala poděkování.

Vejvara schoval radostně pětku, zapsal do zápisníčku jméno páně Kondelíkovo a řekl:

„Za čtrnáct dní bude krásný výlet, tajný, dokonce snad noční — to byste mohl jít už s námi, vašnosti."

„Tajný výlet?" tázal se Kondelík nedůvěřivě. „Není to něco závadného? — proti úřadům?"

„I to to, vašnosti. To jen členům je tajný. Jde se, a nikdo neví kam. Členstvo se rozdělí na dvě, na tři skupiny, a na určitém místě se sejdou."

„Jak pak se tam sejdou, když nikdo neví, kam jde?" tázal se Kondelík.

„Vůdcové dostanou zapečetěné obálky, v nichž je směr cesty a cíl pochodu naznačen," vysvětloval Vejvara.

„A nemůže se to nějak splést?" ptal se Kondelík pořád ještě nedůvěřivě.

„Ó to to! Přesně, dochvilně — jak my Sokolové říkáme — sejdou se všechny čety na místě. To je vyzkoušeno."

Kondelík měl ještě nějaké ale:

„Ale to abych měl také stejnokroj!"

„Arci, ale za dva dny je hotov, vašnosti," ujišťoval Vejvara.

„Kdo pak to šije?" tázal se Kondelík.

„Mně jej šil Vavruška," řekl Vejvara a povstav dodal: „A padne tuze dobře."

Celá rodina Kondelíkovic prohlížela Vejvaru, který se dvakrát ochotně otočil, a všichni shledali, že to padne výborně.

„Až se takhle tatínek obléknе..." řekla polohlasně slečna Pepička.

„Jen aby se mi nesmáli, že se to pro mě už nehodí!" obával se otec.

„Vašnosti," zvolal Vejvara vážně. „Starý měšťan a dlouholetý Sokol Stýblo, Gabriel Žižka, doktor Tomáš Černý, Jindřich Šmíd, náš starý šermíř Müller, bratr tatík Růžička — a kdož by je všechny vyjmenoval! — všichni se objevují v kroji..."

Mistr Kondelík znal mnohého z jmenovaných, ostatní aspoň z doslechu, a byl uspokojen.

Paní Kondelíková všemu naslouchala v jakémsi vytržení. Jak hleděla na Vejvaru a naslouchala hovoru jeho se „staroušem", připadalo jí, jakoby jim byl do rodiny přibyl syn. Později, když na toto setkání ve Hvězdě vzpomínala, sama se podivovala, kterak hladce to šlo, kterak příznivě se Vejvara uvedl, jakoby se již stokrát před tím byli setkali. „Jsou osudy!" říkávala si paní Kondelíková, vzpomínajíc.

Pepička onoho odpůldne nedělního málo mluvila. Poslouchala jenom a bylo jí nesmírně blaze.

Také jí připadal Vejvara jako dávný známý — a zas byly okamžiky, že se vytrhla jako z milého sna a nemohla uvěřiti, že to zde sedí pan Vejvara, tanečník její z Karafiátů — Vejvara, který jí zmizel, sotva ho byla spatřila.

Za to tím horlivěji a s rostoucím zápalem hovořil Vejvara, zasvěcuje mistra Kondelíka v taje života sokolského, konaje malé přednášky cvičitelské s příslušnými výrazy odbornickými, vylíčuje rozmanitá výletní dobrodružství — jako učiněný apoštol věci sokolské. A mistr Kondelík naslouchal a čím déle popíjel, tím více litoval, že už dávno se „do toho nevložil" a že ani neví, proč k tomu nedošlo. Ale půjde-li to jen trochu, že to dohoní. Byloť ve Hvězdě čím dále hlučněji a také pan Kondelík podléhal rostoucímu rozjaření. Sám netušil, jakým je dnes hrdinou.

Konečně k večeru zavzněl třepotavý zvuk sokolovky, výzev k seřadění, znamení na pochod ku Praze.

„A my půjdeme pomaloučku na dráhu," řekla paní Kondelíková, litujíc, že krásný ten den tak rychle uplynul.

„Ne, Betty," rozhodl rázně mistr Kondelík. „Půjdeme pěšky — se Sokoly! Seřadíme se vzadu, provedeme první cvičení..."

Tak tedy „vyrazili" pěšky. A věru, panu Kondelíkovi šlo se výtečně. Ano, to dělá pádný, stejnoměrný pochod!

Vejvara dával na pochodu bedlivý pozor, aby se mu rodina Kondelíkovic neztratila s očí, a jak jen trochu mohl, odskakoval ze řady, aby prohodil nějaké slůvko k panu Kondelíkovi, při čemž ovšem hlavní věcí bylo, aby se přiblížil k Pepičce Kondelíkovic. Lnul Vejvara celým srdcem k věci sokolské, v srdci tom však bylo ještě hodně místa, kam se vešla hlavička slečny Pepičky — celá její milá postava.

Mistr kráčel za poslední řadou Sokolů, maje na levé paži drahou polovičku, pravicí pak třímal deštník do výše jako palaš. Pepička capala tatínkovi po boku a ztrácela přes tu chvíli krok. Pan Kondelík viděl vlastně dnes poprvé Sokoly tak z blízka a vše se mu na nich líbilo jak náleží. Všímal si, jak náčelník a pobočníci jeho chvílemi ohlíželi se na proud, jak rovnali čtyrstup a jak chvílemi veleli: „vzhledem na pravo zřídit čtyrstupy“ — „zřídit krok“ atd. A když slečna Pepička krok ztratila a šla jako „za krejcar pět, za dva deset“, tu velel již sám Kondelík: „Pepi, zřídit krok!“ — při čemž slečna Pepi se pýřila a Vejvara blaženě se usmíval. Ach, vychová on z mistra Kondelíka Sokola a — ze slečny Pepičky sokolici!

Cestou zvěděl Vejvara, že Kondelíkovic bydlí v Ječné ulici, což se mu výborně hodilo, neboť půjdou skoro až k Sokolovně, kde se uloží prapor. A když pak mistr Kondelík poznamenal, že by se svými ještě rád zašel někam na d o b r o u sklenici piva a zda by nešel Vejvara s nimi, byl

mladík všecek šťasten. Jak by nešel s bodrým malířem pokojů, jehož získal pro věc sokolskou, jak by nešel se slečnou Pepičkou, kterou doufal získati pro sebe — ale ne, tak daleko ještě ani v myšlenkách se neodvážil!

Cesta ubíhala, ani se nenadál, byli u Sokolny. Prapor odevzdán, náčelník zvolal „rozchod!" a pan Kondelík s rodinou se „rozešel" k Pokorným v Ječné ulici, Vejvara šel o půl kroku pozadu, ostýchavě a zas pln radosti. Šel takto dnes poprvé „s rodinou", a když usedl podle Kondelíkových v zahradě pod verandou, cítil na sobě pohledy všech přítomných a slyšel v duchu otázky jejich: „Kdo to tam sedí s Kondelíkovými?"

Byl neskonale šťasten a zas roztržit, byl by se smál a zase chvílemi ozývaly se v něm struny neskonale tklivé, žíznil a nemohl píti, pohlížel úkradmo na Pepičku a klopil zraky před paní Kondelíkovou, byl by jásal a chvílemi zabušilo v něm srdce úzkostlivě: není to pouhý sen? — Jsem to já? a kterak se to vše událo?

A mistr Kondelík pozoruje, že se hosté otáčejí po jeho stolu, od něhož svítila do zahrady červená košile Vejvarova, byl pyšný na „svého Sokola" a rozhlížeje se kolkolem, sliboval v duchu všem: „No, počkejte — až mě uvidíte!"

Bylo po půlnoci, když se zvedli na odchod, a Vejvara byl šťasten, že směl doprovázeti. U domu stanul Kondelík a obrátil se náhle k Vejvarovi:

„Poslouchejte, příteli, jak pak, nemohl byste zítra tak na chvíli odskočit, abyste šel k tomu Vavruškovi se mnou? Vy už to umíte objednat a poručit, jak má vše být, a pak mi také musíte dohodil ňákého ševce stran těch sokolských bot...“

„Ó prosím, vašnosti,“ odpovídal přeochotně Vejvara, „ty dělá dobře obuvník Krákora, také bratr. Račte být bez starosti. Dovolíte-li, mohl bych odpoledne po obědě...“ A dodával nesměleji: „Jen kde vašnost naleznu...“

„Kde byste mě našel!“ hlučel rozjařený mistr. „Kde pak jinde než doma! Tuhle v tom baráku ve druhém patře na pravo od schodů, mám tam tabulku. Jen přijďte jistě, abych to měl všechno v čas.“

Nu, to bylo přes příliš! Nejsmělejší naděje Vejvarovy byly předstiženy tímto nenadálým vyzváním. Je pozván do domu, mistrem samým, otcem! Skoro se zajíkal, když odpovídal, že se „dochvilně“ dostaví, tiskl vděčně pravici páně Kondelíkovu, s neskonalou úctou vtiskl políbení na nitěnou rukavičku paní Kondelíkové a již jen šeptem poroučel se slečně Pepičce.

„No, Pepčo — podej Sokolovi ruku — však ti ji neukousne!“ velel mistr Kondelík.

Pepička se zapýřila, vztáhla ruku, maličkou, buclatou, v polovičních rukavicích, že Vejvara ve své dlani ucítil teplé konečky jejích drobných, růžových prstů. Zdálo se mu, že se trochu chvějí, ale snad to byla jeho ruka, která se tak třásla.

„Ruku líbám, slečno...!"

A nechť se stane cokoli — Vejvara vrhl se po hlavě v to moře štěstí. Sklonil se a políbil ty milé konečky prstů dívčiných.

„Podívejte se na žábu!" vykřikl mistr. „Nechá ona si ruku líbat!"

Pepička se lekla, utrhla. Vejvara si nevšiml, kterak paní Kondelíková prostořekého manžela rýpla pěstí do boku.

„Co mě šťoucháš, matko!"

Paní Kondelíková nemohla si pomoci, vybuchla v smích. A bylo to nejpěknější zakončení. Zazněly poslední pozdravy, mistr vrazil klíč do zámku, otevřel, tři postavy vstoupily, vrata zapadla, klíč zaskřípěl — Vejvara stál na ulici sám, čapku ještě v rukou drže.

V temné chodbě domovní cupala Pepička napřed, jako varem polita a rdíc se — i po tmě — pro tu „žábu", a již klapala kramflíčky vzhůru po schodech.

Paní Kondelíková šťouchla teď manžela opětně a plísnila ho šeptem:

„Ty jsi také starý hovořil, Kondelíku! Takhle ji nemáš před lidmi blamírovat. Už není žádná taková žába!"

A mistr Kondelík mručel rozmarně:

„No počkej, Betty, až nahoře rozsvítíš, podívám se, jestli jí ubylo..."

„E jdi, ty kmotře!" zlobila se panička, ale tak položertem a velmi šťastna, jak dobře to dopadlo.

A zas a zase připadalo jí, jakoby jim byl do rodiny někdo přibyl. . . —

Zatím Vejvara kráčel sokolským krokem níže ke Karlovu náměstí a pak Spálenou ulicí někam na Staré Město. Ale čím dál, tím více uvolňoval krok, aniž si toho byl vědom. A stále držel čapku v ruce. Byla teplá noc a Vejvara sám jen hořel. Ach, jaký to dnes byl den! Je všechno skutečností, co se za těch několik hodin událo? Tiskl ruku Pepiččinu? Líbal jí prsty? Kterak se stalo, že po strašném večeru Karafiátovském nadešel dnešní den!

Pepičko! Pepičko! Zlaté dítě milé — setkáme se takto ještě někdy? Vejvarovi srdce přetékalo. Tak blažen ještě nikdy nevracel se domů.

Vzpoměl si na tajný výlet — půjde skutečně pan Kondelík? Ah — kéž by i Pepička mohla s nimi! Je to zhola nemožné? Vejvara si umiňoval, že nasadí všechny páky, aby vypátral konečný cíl tajné vycházky — pak by snad milostivá paní — (Vejvara i v duchu mluvil tak uctivě o matce drahé dívky) — a Pepička mohly jeti drahou napřed, shledaly by se tam s otcem a — s ním, s Vejvarou. Nebyl pranic domýšlivý, ale již se mu tak zcela šeptem připlétala myšlenka, jak by se bratři dívali, že je ve spojení s takovou slušnou, solidní rodinou a že za ním — (za ním! hovořilo to výrazně ve Vejvarovi) — přijíždí takové líbezné poupě. . .!

Skoro si připadal Vejvara jako hrdina. A když vkročil do svého mládeneckého pokojíku, styděl se téměř, že má taky dnes spáti v těchto měkkých peřinách. Dnes by usnul třeba v koši šplhadla — nebo aspoň na můstku pod koněm. Hlavu by opřel třeba o kládu a přikryl by se tou tvrdou, ušlapanou žíněnkou ze Sokolovny — a spal by přece jako na růžích.

Pomaloučku usínal. Dobrou noc, pane Kondelíku, dobrou noc, milostivá paní, a vy, milá, drahá, roztomilá Pepičko — dobrou, šťastnou, blaženou noc!

Nedomyslil Vejvara. Jak ulehl, zdálo se mu, že leží na můstku, že má pod hlavou kládu a že se přikryl tou žíněnkou, na niž bratr Lvovský vždy tak prudce dopadal, když skákal poslední s bratrem Heřmanem na šestnáct a půl stopy do dálky. Vejvara sám doskočil jenom na půlčtrnácté. Ovšem, bratři Lvovský a Heřman byli dva „pedálisté" a volalo se na ně v Sokolovně: bratře Noho!

* * *

Nazejtří doprovázel Vejvara pana Kondelíka k Vavruškovi, odtud k obuvníku Krákorovi a ke kožešníku Procházkovi, kde si mistr koupil sokolskou čepici s nejdelším pérem, jež mohl vybrati. V úterý byl Vejvara v Sokolně o půl hodiny dříve, aby dal zapsat „bratra Kondelíka", a v sobotu měl pan Kondelík doma šaty od Vavrušky i boty od Krákory. Zatím opatřil Vejvara i červenou košili

a lesklý sokolský pás s monogramem, a byl pozván na neděli odpoledne, aby panu Kondelíkovi okázal, jak se to všechno obléká.

Když se do toho mistr na zkoušku vecpal a před zrcadlem otáčel, prohlížela si ho panička od okna a Pepička obcházela tatínka se všech stran. Vejvara stál opodál, pln hrdosti a pýchy, že toto všechno jest jeho dílem, a volal chvílemi skromně a zdrželivě:

„Výborně, vašnosti! Takových Sokolů není mnoho! Vy k tomu ráčíte mít tělo — to je hlavní věc!"

A paní Kondelíková přisvědčovala:

„To je pravda, tatínku, jsi do toho jako rostlý."

A Pepička pronášela stranou k mamince:

„Vidíš, maminko, takovou blúzu bys mi taky mohla dát ušit..."

Mistr Kondelík se točil, točil, a pak hledě s jednoho na druhého mluvil s pochybností:

„No dobře, ale ten špektákl, až v tom vyrazím! Pořád mě nutili, abych se dal k ostrostřelcům, a nedostali mě do toho. A teď najednou tuhle to..."

„Nu ano, vašnosti, ostrostřelcem, to je taky hezká věc," namítal Vejvara opatrně, aby nikde nenarazil — neboť posud neměl ani zdání o „politickém" vyznání páně Kondelíkově — „ale Sokolem, to je zcela jiné. Sokolstvo má zase zcela jiný význam a oučel..."

„...a žádné flinty!" doplnil mistr Kondelík.

Potom svlékl opatrně stejnokroj a Vejvara chápal se klobouku, aby se poroučel.

„Nu, nu, pane Vejvaro," bránila panička, „;snad byste nám teď neutekl. Nemáte-li nic jiného, posaďte se, abyste nám nevynesl spaní, beztoho pak půjdeme na procházku, a můžeme jít jedním vrzem."

Vejvara se upejpal, klopýtal o koberec, shodil s toaletního stolku kartáč, a než se ze všech rozpaků vzpamatoval, stála na stole káva, bábovka — vanilková vůně rozlila se jídelnou.

Vypil kávu, neubránil se, aby mu paní Kondelíková nenalila podruhé, a když po této porci rozrážela horko a pot vyvstával na čele, živou mocí nechtěl dopustit, aby mu byl koflík naplněn po třetí. Ale když se koflíku chopila slečna a když paní Kondelíková s jemnou výčitkou pronesla, když dal košem jí, že snad nedá Pepičce — neodolal Vejvara a jal se „vzpírati" třetí koflík. Toho dne byl skutečným „přeborníkem v kávě". Nepamatoval se, že by kdy byl takové množství udolal. Neboť paní Kondelíková měla staré šálky dobré, poctivé míry.

Na procházku vybrali se až k šesté hodině. Mířili někam k Tomáši na Malou Stranu. A paní Kondelíková zařídila věc tak, že sama s Pepičkou kráčela napřed a nechala manžela s Vejvarou nejmíň dvacet kroků pozadu. Bylo v tom kus mateřské diplomatiky. Udržeti Vejvaru v jisté blízkosti — ano; ať má Pepičku před očima, ať ji vidí, ať po ní touží — ale přece ještě ne v takové důvěrné blízkosti, aby svět se domníval, že to je hotový

poměr. Vždyť není jisto, jak bude dále. A jde-li s tatínkem: nu, je to „tatínkův známý".

Ale přála Vejvarovi, velice mu přála.

* *
*

Toho večera, když se vrátil od Tomáše a když pan Kondelík dal choti své hubičku na dobrou noc a stahoval přes sebe prošívanou pokryvku, obrátil se ještě k paničce a řekl:

„Podivná věc: vidím toho člověka podruhé nebo potřetí, ale připadá mi jako nějaký starý kamarád. A takové solidní manýry má, netrká jako ti mnozí študovaní lidé a neházi pořád svou latinou..."

V pravdě řečeno, pan Kondelík neměl tuze v lásce studované lidi. Zdálo se mu, že dávají příliš na jevo svoji učenost, a dopalovalo ho to.

Paní Kondelíková se spokojeně usmála.

„Inu, starouši, zná lidi. Na magistrátě se toho něco překutálí."

Mistr Kondelík vytáhl a do výše napřáhl ruku,

„Jen je nech, Betty! Jsou mezi nima na magistrátě taky šnofouni!"

Paní Kondelíková foukla do cylindru, plamen prskl, vyskočil, zatmělo se. A po pěti minutách ozývalo se svorné chrupání manželské dvojice.

* *
*

Přiblížil se tajný výlet sokolský a jak bratr Vejvara ve Hvězdě uhodl, měl to býti tajný výlet noční. Vejvara se těšil na toto sokolské tajemství, pan Kondelík hleděl mu vstříc s jakousi neurčitou obavou. Dostával z prvního výletu svého ve stejnokroji trému. Vadilo mu trochu také, že to je výlet noční; miloval nade vše vlastní postel a bál se nepohodlí nastávající sobotní noci. Kam půjdou? Kde bude spáti? Vejvara pozoroval tyto rozpaky, když přišel posledně v pátek k mistru malíři, aby mu oznámil určitou hodinu, kdy se mají na nádraží sejít, a aby mu poradil, jak je nejlépe na výlet se vypravit.

„Jenom ne punčochy do krčenek na výlet, vašnosti," zrazoval Kondelíka. „Nejtenčí punčocha je tlustá a pálí při delším pochodu. Račte říci milostpaní, aby vám z nějakého starého plátna utrhla dvě onučky, ty se namažou lojem, noha se do nich zavine jako do másla a to se pak jde! Onučka přiléhá, lůj pěkně chladí a člověk může jít pěšky až do Amstrdámu."

„No, víte, pane Vejvaro, Amstrdám si nechme, až se z tohohle vrátíme," odvětil pan Kondelík. „A co pak tento, bratře Vejvaro, nějaké jídlo si nemám vzít na cestu?"

„Ó prosím, to neškodí, rozhodně neškodí! Kousek šunky, nebo studené husy, nebo telecí kýty, a malou lahvičku vína, — to se unese a je to vždycky vhod."

„Slyšíš, stará," obrátil se mistr k choti, „pamatuj na to! Jdi ráno časně do trhu, kup tam husu.

a upeč ji v poledne; kousek můžeme sníst k obědu a polovičku mi jí nech na výlet. Kousek telecího bys také mohla upéci, venkovské povětří tráví. A pak mi koupíš ňáký plátek šunky — asi za pět šestáků. Však on mi tuhle pan Vejvara pomůže, aby se nic nezkazilo."

A najednou si vzpomněl pan Kondelík:

„Kdybychom věděli, kam půjdeme, to bych poslal ženu a Pepču napřed, abychom se tam sešli; bylo by to veselé..."

Vejvara čekal dychtivě na tuto otázku a návrh stran ženských. Šťoural, šťoural celý týden, jaký je cíl tajného výletu, a včera ve čtvrtek svěřil mu jeden cvičitel pod pečetí mlčelivosti, že cílem je Karlův Týn. Sokolové vyjdou, dílem vyjedou západní drahou v sobotu večer, dámy mohly by jeti v neděli ráno. Beztoho pojede na Karlův Týn více Pražanů, jako každé letní neděle. Bude tam nějaká zábava — ach, sokolské výlety a zábavy jsou veselé!

Paní Kondelíková přisvědčila co nejochotněji, že pojede, a Pepička poskakovala radostí, že bude také na tajném výletě. Jen aby bylo hezky!

V sobotu o šesté hodině večerní přišel Vejvara v plné parádě ke Kondelíkovům, aby mistra malíře odvedl. Přes jedno rameno visel mu pléd, přes druhé dalekohled v pouzdře, na levém boku klátila se na řemeně kožená brašna „oficírka", nabitá jak jelito. Bůh ví, co všechno nesl Vejvara na výlet. Kromě toho na pravém boku visela mu pod kajdou sokolskou opletená láhev a za pasem měl několik

„jenerálštábek". Zkrátka, byl ověšen a prostrkán rekvisitami cestovními jako vánoční stromek hračkami.

Pan Kondelík se právě dostrojoval — byl již v košili a ve spodkách a teď obouval v potu tváře boty. Nebyla to snadná práce a mistr sám na ni nestačil. Seděl na židli, slečna Pepička opírala se oň se strany, aby nespadl, a paní Kondelíková tahala s chotěm za poutka; manželé se potili, Pepička byla jak růže.

„Jen volně, tatínku," napomínala panička; „přetrhneš-li štruple, je konec!"

„Nemaluj mi čerta na zeď!" křičel úzkostlivě pan Kondelík. Štěstí, že vstoupil Vejvara, jehož vedením podařilo se Kondelíka do bot naraziti. Mistr utíraje pot rukávem červené košile, podupoval nohama, aby stál docela pevně. Panička již držela ze zadu kajdu, Pepička podávala čepici a Vejvara posunoval mistrovi monogram na pase, hledaje bedlivě prostředek jeho břicha, aby to bylo souměrné. Konečně byl mistr hotov a panička spěchala pro pléd, obepjatý zcela novými řemeny a skrývající polovičku husy, kus telecí kýty a libru šunky. Hladem nemohl mistr zemřít, pravda.

„Ale už je čas, abychom šli, vašnosti," poznamenal Vejvara vida, že rafije na hodinách dospěla na půl sedmé. V osm jede vlak — než dojdeme na Smíchov, uplyne hodina — a nesmíme se unavit hned na počátku."

„No, už jdeme!" odpovídal Kondelík nandávaje si do kapes drobné peníze, nůž, hodinky,

sirky, klíč od domu a jiné trety. Pak se rozloučil se ženou a dcerou, Vejvara se hluboce ukláněl a poroučeje se dodával ostýchavě:

„Tedy zítra na shledanou na Karlově Týně, milostivá paní."

„Ano, pojedeme hned ráno," přisvědčovala panička, a slečna Pepička mnula si radostí ručinky.

Paní i dcera vyprovodily oba Sokoly na síň. Pohlížely na ně, dokud nesešli se schodů, a pak honem spěchaly, aby se vyložily s okna.

Pan Kondelík vykročil velmi nejistě ze vrat a prvních padesát kroků šel nesmírně ostýchavě, skoro stydlivě. Takhle ho Ječná ulice ještě neviděla. Ani hlavy nepozdvihl a tiskl se na Vejvaru, jakoby se za něj schovával. Dívají se asi sousedé! Ale znenáhla se osměloval, týčil se, až pak vykračoval zcela statečně podle mladšího soudruha.

„Jen držte krok, pane Vejvaro!" napomínal ho.

Když minuli „Čtrnáct pomocníků", padly zraky jeho náhle na opletenou láhev, která se klátila po pravém boku Vejvarově, mistr stanul a zvolal:

„Hrom do toho — víno jsem nechal doma!"

„To je dobré!" řekl Vejvara.

„To není dobré!" volal Kondelík mrzutě. „To je hloupé! Takové víno jsem si koupil! Co pak vy to nesete v tom proutí?"

„To je karlovarská žaludeční, vašnosti," odpovídal Vejvara.

„Tisíc hromů!" klel pan Kondelík. „Zapomenu víno! Nic naplat, musím koupit cestou jiné! Jen kde honem!"

Šťastně vzpomněl na uzenáře Červeného na Karlově náměstí, který prodával víno, a již tam mířil okolo kostela svatého Ignáce. Vejvara mrskl pokradmu na hodiny Novoměstské věže. Byly tři čtvrti na sedmou.

U Červeného přinášeli právě čerstvé párky z udírny a vůni jejich mistr Kondelík neodolal. Obrátil se k Vejvarovi a pobízel:

„Poslyšte, mladíku, tuhle bychom se mohli trochu najíst. Kdo ví, kdy se k jídlu dostanem, a takové párky venku nebudou."

Vejvara hleděl úzkostlivě na hodinky, ale neodvážil se odmlouvati. Raději usedl, aby večeře co nejdříve se odbyla, a hltal horké párky, až si ústa opařil.

Mistru Kondelíkovi tři nestačily. Dal si ještě dva a požádal o láhev vína. Vejvara netrpělivě přešlapoval na prahu krámu, neboť ho otalování Kondelíkovo naplňovalo obavou, že zmeškají. Tato obava byla zcela oprávněna a osvědčila se — bohužel. Kondelík vyšed z krámu vzpomněl si, že by vlastně měly být dvě láhve vína a vrátil se do krámu. Než byla druhá láhev ze sklepa přinesena, uplynula zase chvíle. Pak se zastavil asi ve třech trafikách pro doutníky, vzpomněl si, že nebude škodit, když si na cestu opatří lojovou svíčku, u niťařky koupil pro všechny případy přadénko nití a jehlu — a když konečně hrdinové vnikli do nádraží Smíchovského, ozvaly se na perroně poslední tři údery na zvon, zlověstné písknutí lokomotivy a několikeré těžké zafunění parostroje.

Bez lístků, v největším trysku proběhli Vejvara a Kondelík čekárnou na perron, — vlak se rozjížděl a jako na posměch mávalo našim opozdilcům asi třicet bratří Sokolů čapkami a šátky z oken vagonů.

„Zastavit!" vykřikl mistr Kondelík. „Zastavit! My jedeme taky!"

Hlučný smích bratří z vlaku byl mu odpovědí. Vejvara pohlížel za rozjíždějícím se vlakem všecek zdrcen.

„Musíte pěšky!" zvolal kdosi z posledního vagonu. „Připojte se k pěšákům!"

A již rachotil vlak přes poslední výhybky nádražní a ujížděl k Chuchli. Vejvara hleděl za ním jako odsouzenec za korábem, kterým byl vysazen na pustý ostrov, Kondelík měřil zuřivě usmívající se zřízence v nádraží. Konečně se obrátil k Vejvarovi a řekl:

„Tohle se vám povedlo, bratře Vejvaro!"

„Račte dovolit, vašnosti..." pokusil se Vejvara o obranu.

„Nu, ano — to se vám povedlo!" opakoval mistr, mrače se.

„A co teď?"

Vejvara podíval se na mistra zrakem umírající laně a odpovídal sklíčeně:

„Nezbude nic jiného, než jíti pěšky. Doufám, že najdeme stopu čety, která šla pěšky, a že k ní pak přirazíme..."

„Už vidím, jak k ní přirazíme!" vrčel Konde-

lík. „Vždyť nevíme, kudy jdou a jsou-li vůbec už na cestě...“

„Zajisté, vašnosti, ti vyšli již před hodinou, jak bylo ustanoveno. Kdybychom věděli zcela určitě směr, kudy šli, mohli bychom jich snadně dohonit, neboť jistě kdesi cestou odpočinou.“

„Kdybychom věděli, kdybychom!“ opakoval Kondelík mrzutě po Vejvarovi. „To je právě, co nevíme! Já bych se nejraději vrátil domů.“

„Jak račte poroučet,“ poddával se Vejvara. „Ačkoli myslím, že bychom...“

Odmlčel se. Nevěděl, jak by poradil.

„Znáte cestu na Karlštejn?“ otázal se Kondelík, rozhodnuv se náhle.

„Ó prosím, vašnosti,“ odpovídal Vejvara jako vzkříšený. „Máme mapy — nemůžeme se zmýliti...“

„Tedy tu nestůjme a pojďme!“ zvolal Kondelík.

Vrhl zuřivý pohled na lelkující zřízence nádražní, proběhl čekárnou, sotva mu Vejvara stačil, a za okamžik byli na ulici. Mistr stanul a otočil se k Vejvarovi:

„A teď mluvte, Vejvaro! Kudy se dáme, abychom si nezašli! Vytasťe se s mapou!“

„Ó, těch mám několik,“ sáhl si Vejvara za pás, „ale teď jich nepotřebujeme. Do Chuchle trefíme bez mapy, pak se dáme na Radotín — to je asi polovička cesty. Jsem jist, vašnosti, že v Radotíně zastihneme pěší četu, nebo se tam dovíme, kudy se dali. V nejhorším případě — —“

„Co pak v nejhorším případě?" vyhrkl mistr.

„V nejhorším případě — vašnosti — mohli bychom v Radotíně počkat na noční vlak a jeti rovně do Tejna — —"

Mistr Kondelík opětně se zastavil a díval se nerozhodně na Vejvaru. To není zlý návrh. Ale náhle se vzpřímil, vypjal prsa a rozhodl:

„Ne, Vejvaro, teď půjdeme — právě teď půjdeme! Jsme na to dva — bylo by zle, abychom to neušli! Vyrazme!"

Nelze pověděti, co pana Kondelíka pohnulo k tomuto hrdinnému rozhodnutí. Bylo-li to vědomí, že vězí ve stejnokroji, jemuž nechtěl hned na poprvé učiniti hanbu, probudila-li se v něm skutečně sokolská krev nebo učinil-li tak pod vlivem všetečných pohledů mimojdoucích, kteří se zastavovali a v malé vzdálenosti obtáčeli dva Sokoly, stojící tu jako zmoklé slepice a nevědoucí, mají-li se vydati v neznámou, tajemnou dáli, nebo se vrátit k teplému domácímu krbu. Ať bylo jakkoli, mistr Kondelík sám si toho nebyl vědom a později nechápal, kterak se mohl tak lehkovážně vydati v tisícerá nebezpečenství a divoká dobrodružství té neslýchané výpravy.

Nu ano, byl to jeden z oněch okamžiků, jež nutkají hrdinske povahy v nerovný zápas s Osudem, jež vedou vojevůdce v rozhodné bitvy.

„Půjdeme, vašnosti?" ozval se Vejvara, jakoby ještě popřával hlasu na rozmyšlenou.

„Do Radotína!" zavelel mistr Kondelík.

A po chvíli měli Smíchov za zády.

Vejvara pošinul „oficírku" nazad a kráčel po levém boku mistrově. Zdálo se mu, jakoby vedle nich kráčel ještě kdos třetí, něco neviditelného, co se jim přilepilo na paty již na nádraží, něco jako Osud, kterýž jim připravuje další zkoušky. Vejvara snažil se, aby tuto nepříjemnou představu zapudil, ale namáhal se marně. Nemohl se zbaviti tušení, že se něco nemilého přihodí. O sebe se nebál — což on si z nějaké nehody dělá; ale pan Kondelík! Jen tomu aby se nic nestalo! — — —

* *
*

Nedělní slunko vyhouplo se vesele nad krajinou a hřálo hned z rána. Nadcházel parný den letní, který bude státi mnoho potu. Asi o sedmé hodině přibližovaly se ke Karlovu Týnu s dvou stran dvě čety sokolské. Jedna přicházela od Třebáně, druhá od Mořin. Byly stejně vzdáleny od Karlova Týna a blížily se se stejnou rychlostí. Bylo vidět, že byly pochody dobře vypočteny. Sokolíci byli se dobře vyspali — každá četa jinde — a kráčeli nyní čile a vesele ke starobylému, památnému hradu Karlovu.

Asi po půlhodině sešly se čety pod Karlštejnem a ve dvou zahradních hostincích rozproudil se život. Byla tu objednána snídaně a vyhladovělí chodci nemohli se dočkati posilnění.

Po osmé hodině přijel od Prahy první vlak s výletníky, a mezi prvními, kteří se dostali přes přívoz, byla paní Kondelíková a slečna Pepička. Spě-

chaly do Budňan a vstoupily hned do první zahrady, kde se červenaly sokolské košile. Byly jisty, že se setkají s panem Kondelíkem a s Vejvarou, a byly žádostivy slyšeti, jak „tajný výlet“ tatínka uspokojil.

Ale nebyl tu ani Kondelík, ani Vejvara. Panička přehlížela pátravě stoly, opět a opět — nic naplat, nenašla nikoho. Na otázku její dostalo se jí zprávy, že také ve druhém hostinci sedí řada Sokolů. Dámy spěchaly tedy tam, než ani zde nenalezly, koho hledaly. Ptaly se Sokolů, ale Kondelíka nikdo neznal — vždyť byl zcela novým členem. Ptaly se po Vejvarovi — a najednou odpovídalo pět, deset hlasů, kterak bratru Vejvarovi ujel vlak a kterak se vydal s jiným, neznámým bratrem nejspíše pěšky na Karlův Týn.

„Ale to právě byl můj muž!“ volala paní Kondelíková úzkostlivě. „To byl Kondelík — prosím vás, pánové, není mezi vámi?“

A ve mžiku hlučelo zahradou volání: „Kondelík! Bratr Kondelík se hledá!“

Nikdo se nehlásil. Paní Kondelíková byla skoro bez sebe, slečna Pepička neměla daleko do pláče. Můj Bože a matko Kristova! Co se s nimi stalo? Kam šli? Sami dva! Nezabil je někdo na cestě? Neoloupil je o všecko, co měli?

Hned se roznesla řadami Sokolů v obou zahradách zpráva o zmizení bratří Vejvary a Kondelíka. Nikdo neměl ani tušení, kam by se byli poděli.

„Snad zůstali v Praze,“ prohodil kdosi.

„I to to!“ odporovala paní Kondelíková. „Vždyť my vyjely ráno z domu — muž se domů nevrátil!“

„Ale kam tedy šli, u čerta!“ zvolal kterýs cvičitel. „Vždyť neznali cíl cesty!“

„I znali,“ tvrdila panička, „věděli, že se jde sem! Vždyť proto jsme přijely za nimi!“

„A tak nemějte starost,“ upokojoval ustrašené dámy cvičitel. „Když vědí, kde jsme, najdou nás. Zdrželi se někde, snad zaspali — uvidíte, že přijdou!“

Ale rozmar paní Kondelíkové a Pepičky byl ten tam. Usedly do kouta zahrady a dívaly se smutně na veselou společnost sokolskou, v níž scházeli dva členové, na nichž jim nejvíce záleželo. Později se Sokolové zdvihli a stupali výše, aby si prohlédli hrad. Dámy zůstaly dole. Neměly zájmu na ničem.

Hodina míjela za hodinou, nastal oběd, nikdo nepřicházel. Paní Kondelíková byla objednala oběd pro čtyři osoby, doufajíc pevně, že zatím dorazí Kondelík s Vejvarou do Budňan — marně. Nyní seděla nad polívkou sama s Pepičkou a jedla bez hladu, bez chuti. Pepičce do každé lžíce, kterou k ústům nesla, ukápla slza.

Pojednou, právě když se dávaly do masa, vznikl dole na silnici jakýs ruch. Se strany zcela opačné než odkud přišli ráno Sokolové, přijížděl řebřinový vůz a skrze příčle řebřin svítily dvě červené košile.

„Marodi!“ křikl někdo zahradou, a paní Kondelíková pustivši vidličku vyběhla ze zahrady na silnici a volala:

„Kondelíku! Pane Vejvaro!"

Ano, byli to Kondelík a Vejvara. Vůz dojel k zahradě, Vejvara rychle sekočil — nebyl tedy marod. Ale v jakém stavu byl mistr Kondelík! S vozu sotva slezl a když se postavil, stál všecek zkřivený, skoro na nártech. Byl bos, vlastně v modrých punčochách — paní Kondelíková ihned poznala, že jsou to cizí punčochy — a na ramenou klátily se dva páry bot. Jedny byly vlastní jeho krčenky, druhé byly těžké boty venkovské, čeledínské, ohromné s pobitými podešvy, s podkovami na podpatcích, s nesčíslnými příštipky, s povrchem zbrázděným jako želví krunýř.

Pan Kondelík ani nepromluvil, nýbrž pokynul ženě, aby ho dovedla ke stolu a kráčel za ní, jako by mu byl do chodidel jehel narážel. Vejvara platil vozkovi vozka obrátil a odjížděl zase, kudy byl přijel.

„Co se stalo, Kondelíku, pro Boha tě prosím!" tázala se panička polohlasně.

„Nepros, mlč a jez!" odpovídal Kondelík chraptivým hlasem, „a mně dejte také něco. Já hladem pocházím!"

Panička naplňovala choti talíř polévkou a nedalo jí, aby se neoptala ještě jednou:

„Ale prosím tě, odkud to jedeš, Kondelíku?"

„Z tajného výletu!" odpověděl mistr. Ale to není pravé slovo: odpověděl. Nikoli, zamručel tato dvě slova jako podrážděná šelma, jež se hotoví, aby jenjen vyrazila na lovce. Panička viděla, že není radno doléhati na něj, i umlkla

a podívala se tázavě na Vejvaru. Vejvara sklopil hlavu. Trýznily ho strašlivé výčitky svědomí.

Od oběda do večera, až do odjezdu vlaku přikládal si pan Kondelík na nohy studené náčinky. Měl je strašlivě oskřípané a plny holoubat. Choť jeho i dcera seděly tu zamlkle, Vejvara promluvil za celé odpoledne několik vět, Kondelík chvílemi usínal. Méně šetrni, než toto nejbližší okolí malířovo, byli ostatní bratři Sokolové. Bratru Kondelíkovi dostalo se vtipkářem jakýms přezdívky „čtyřnohého" Sokola — následkem dvou párů bot, které přinášel — a přezdívka rozletěla se mžikem celou společností.

Okamžiků, kdy mistr usnul, použila choť jeho, aby zvěděla něco bližšího o osudech zbloudivších dvou Sokolů. Poněkud ostýchavě vyznával Vejvara, že se večer uchýlili přes výborné „jenerálštábky" trochu s cesty — zamlčel nešťastník, že ten trošek obnášel asi tři hodiny na sever — že konečně znaveni klesli v jakés neznámé obci, kde přenocovali, a že ráno nemohl pan Kondelík obouti nové boty, poněvadž nohy jeho nezvyklou chůzí byly nesmírně otlačeny. Musil si vypůjčiti od čeledína v hospodě jiné boty, aby mohl jíti dále. Ale pochod v těchto hřbetovicích byl ještě děsnější. Po dvouhodinné chůzi klesl mistr kdesi v Trněném Újezdě a měl-li doraziti do Karlštejna, musili zjednati řebřinový vůz. Vejvara pomlčel šetrně o výčitkách, jimiž ho mistr cestou zasypával, a kterak mu navrhoval, aby se zařídil jako průvodčí po království Českém.

K návratu do Prahy použili Kondelíkovi i s Vejvarou prvního vlaku večerního a ze západního nádraží odvážela je drožka do Ječné ulice.

V drožce bylo sice ještě místa pro čtvrtého, ale nikdo nepobídl Vejvaru, aby přisedl. Ráda by tak byla učinila panička, ale neodvážila se, když pohlédla na manžela. Připadal jí tak hrozný, jako ten obr z pohádky o třech zlatých vlasech. A pan Kondelík pořád ještě nemluvil, ani se na nikoho nepodíval.

Když rodina vlezla do drožky, přistoupil Vejvara a skoro šeptem žádal mistra:

„Prosil bych o ty boty, vašnosti... Dovolíte-li, obstarám jejich zásilku onomu čeledínovi..."

„Buďte tak dobrý, bratře Vejvaro," vrčel pan Kondelík, „a poděkování že mu dám do novin! A dejte pozor, prosím vás, abyste je neupustil — —!

Každé slovo jakoby Vejvarovi do masa zajíždělo. Poklonil se, poroučel se; již se chápal kočí opratí.

Tu v posledním okamžiku vypjal se mistr Kondelík z okénka a volal kousavě k Vejvarovi:

„Bratře Vejvaro, až zase zvíte o tajném výletu, nezapomeňte na mě — nemohu se ani dočkat! Ale pak abyste s sebou vzal taky mapu Afriky — člověk neví, kam se s vámi dostane..."

Zahanben, zdrcen stál tu Vejvara, hledě cck zoufalý za vzdalující se drožkou.

Srdce Pepiččino letělo za ním, provázelo ho k domovu. Ale o tom Vejvara nevěděl.

Cestou nehovořil pan Kondelík. Jen funěl jako mrož a chvílemi zasykl nebo tlumeně zaklel. To v okamžicích, když paní Kondelíková nebo Pepička mimovolně se dotkly jeho chorých noh.

Konečně je drožka vyklopila v Ječné ulici.

„Kde pak tě bolí, starouši?" tázala se panička soucitně manžela, když se vyšplhal do druhého patra a vbelhal do bytu.

Mistr Kondelík chvilku neodpovídal. Konečně otevřel ústa a hledě na choť, jakoby ji očima provrtával, mručel:

„Kde? ty se ptáš, kde? Všude, Betty! Pamatuješ se na toho škeleta, kterého jsme viděli v museu? Tak si pomysli, že všechny ty mosazné kroužky a háčky a šarnýrky, kterými byl sdrátován, z něho vypadaly! A t a k to vypadá ve mně. Všecky kosti jsou od sebe. Jen mně tak sedí v mase!"

Pan Kondelík se odmlčel, ohmatával si údy, jestli se mu skutečně nerozpadávají, náhle se v lenošce narovnal, pokud jeho „rozmlácenost" dovolovala, a vyvaluje oči, jakoby před ním vyvstávala nějaká příšera, pokračoval hrozným hlasem:

„A budu děkovat Pánubohu, Betty, odejdu-li jen s tímhle! Ale jestli jsem si tak něco uhnal, Betty — jestli zejtra lehnu zase s tím proklatým houserem — teď, Betty, v sezóně...!"

Paní Kondelíková, která pomáhala zmořenému choti z oděvu, vzhlédla k němu uleknuta a tázala se starostlivě:

„Mám ti dát křenovou placku, starouši?"

Pan Kondelík zasyčel.

„Kam bysss mně ji dala, Betty! To by musssela být placka jako dům! Ne, žádnou placku. Betty. A nemluv na mě, Betty! Nemluv!"

„Můj Bože, starouši, tys nevrlý! Já za to nemohu..."

„Já vím, Betty, já vím!" mručel mistr. „Tobě nic neříkám!" A náhle vykřikl: „Já starý pošetilec — na stará kolena se dám na tajné výlety — na tajné výlety! A s takovým ztřeštěncem!"

„Ale pan Vejvara snad za to taky nemůže starouši!" namítala panička.

„To je právě, že za to nikdo nemůže, Betty — že si nemohu na nikom vylejt! Sám za to můžu — čert mně to napískal! Bylo mi toho zapotřebí? Mundúr za třicet zlatých — a bloumám v tom přes hory a doly! Podívej se mi na nohy — to je živé maso! A málem by mě byl zavedl do Liberce! Ten mi zahořkl, ten Vejvara — —"

A pojednou, jakoby se byl rozpomenul, otočil se mistr:

„A vlastně mi řekni, Betty, kterak se k nám ten Vejvara dostal? Co pak s ním máte? Proč pak sem chodí? Proč se na nás lepí?"

Panička hleděla chvíli na Kondelíka. Tato otázka ji překvapila, zarazila

„Ale starouši," hovořila mírně, aby otce ještě víc nepodráždila, „co my s ním máme? Což pak jsi ho sám nepozval? A je to nějaké neštěstí, že se s námi seznámil? Mladý, slušný muž, ouřadník magistrátní...? Ale o to teď o všecko neběží, starouši — to si povíme jindy, až budeš v lepším rozmaru. Teď se pěkně odstroj, dáš si nohy do škopku a lehneš si. To ti poslouží."

„Ano, Betty, ano," přisvědčil mistr Kondelík, náhle zmalomyslněv a cítě se nesmírně nemocným. „Ať mi dá Kačena škopek a ty mi odestel. Už abych ležel!"

A když Kačena, vrátivší se s několika sklenicemi plzeňského, podsouvla mu škopek, a když mistr ponořil ztýrané nohy do studené vody, napil se řádně, otřel si kníry a zvedaje tři prsty pravice do výše volal s hrobovou vážností k choti:

„Podívej se, Betty, a poslouchej: kdybys ještě někdy ode mne slyšela, že chci jít na tajný výlet — hned pošli pro pana doktora Čumpelíka — — ale hned pro něj pošli...!"

V. Kterak se stalo, že František Vejvara směl se vůbec ucházeti o slečnu Pepičku.

Následovala řada nevlídných dnů. Nebesa, jakoby jen byla vyčkávala přes ten tajný výlet sokolský, hned nazejtří se rozplakala a déšť přímo koncertní trval celý týden. Bylo sychravé počasí a málem že pozemšťané prostřed června nevytápěli kamna.

Ale nejen v přírodě, taky u Kondelíků bylo velmi sychravo. Mistr hojil nohy a vymazával na ně celé krabičky vaselinu, a pokaždé, kdy se tímto domácím lékařstvím obíral, třásla se mu na rtech nějaká polohlasná kletba, v jejímž průvodu nescházelo nikdy jméno Vejvarovo.

Vejvara „zahořkl" mu skutečně, jak se zdálo.

Pepička plakávala tajně a žehrala na závistný osud. Neboť již bylo jí zcela jasno, že má Vejvaru ráda. Měla ho tak nakrátko v minulých dnech a shledala se s ním čirou náhodou, ale nyní cítila, že „on" je tím pravým. A teď bylo tak pusto

bez něho! Scházel nejen sám, ale ani přívětivé zmínky o něm nebylo. Vyslovil-li tatínek jeho jméno, vychrlil hned potom nějakého „ztřeštěnce" nebo „praštěnce" — a Pepičce při tom krvácelo srdce. Ach, ten něžný člověk! Kterak si toho zasloužil! Neboť Pepička byla v duši přesvědčena, že jemu nemůže a nemá býti přičítán nezdar osudného tajného výletu.

Někdy ji uplakanou zastihla maminka.

Z počátku ji plísnila a varovala, aby „nedopalovala tatínka" — ač se Pepička v takových okamžicích nikdy neodvážila rozkacenému otci na oči. Ale pak jí bylo dcery líto a paní Kondelíková ji těšila:

„Mlč, holka, a nedej na to, co tatínek povídá. To všechno je od plic a ne od srdce. Vždyť ho znáš, že se musí trochu vyhubovat. Však jen až se zase s panem Vejvarou sejde — sám ho přivede, uvidíš!"

A po takovýchto utěšujících slovech matčiných pravidelně pominula plačtivá nálada Pepiččina a očka její radostně a plna naděje zajiskřila.

Bylo jednou ve čtvrtek. pan Kondelík vrátil se v poledne domů a zlostně funěl. Bylo patrno, že jest nějak dohřát. Však měl proč. Pomocníci jeho malovali v nějakém domě, na němž mistru Kondelíkovi velmi záleželo, a když na obvyklé obchůzce šel přihlédnout k jejich práci, seznal, že mu docela zkazili „pompejanský" strop v saloně. Celá práce nestála za nic, barvy byly jak popel, všechno musilo dolů, učedník obdařen nějakým záhlavkem

musil domů pro čerstvý klih, domácí pán, jemuž bylo malováno, ukrutně zuřil, všechna práce se tím nezdarem zdržela, pan Kondelík strhal pomocníky pod obraz boží a s tím vším tedy se navrátil domů. Pořádně „naložen", jak v takových případech říkávala paní Kondelíková, na niž se pravidelně také sneslo kousek zlého rozmaru manželova.

Paní Kondelíková byla ovšem zmoudřelá, měla své zkušenosti, v podobných okamžicích mluvila co nejméně a pečovala, aby každou záminku nějaké další mrzutosti s cesty odklidila. Vše činila tak, aby mistr její opatrnost ani nezpozoroval, neboť i z toho mohl snadno povstati nový rámus. A Pepičce říkávala:

„Dneska si dej pozor, Pepičko! Tatínek je zas důkladně navařen..."

Pan Kondelík onoho čtvrtku přišed k obědu, třísknul kloboukem na pohovku, hodil kabát na postel — (hrozně dopalovalo paní Kondelíkovou, když jí pan manžel kladl kabáty na postel pečlivě ustlanou, na peřiny jako vykynulé, ale dnes ani nemukla) — práskl pravou botou k oknu a levou ke kamnům, obouval v potu tváří střevíce a rychle se obrátil do kuchyně:

„No a oběd...?"

„Už, už, starouši — jen si sedni, nesu polévku," odpovídala panička úslužně a odtahovala železňák s polévkou na kraj plotny.

Nebýt hotového oběda, to by se byl pan Kondelík svezl!

A již byla v pokoji a rozlévala polévku do talířů.

Rozhlížel se mistr jako lev, do čeho by se zakousl, aby vylil zbytek hněvu, který v něm zůstal, ale nikde nic. Vše bylo v pořádku. Byly tu příbory, slánka, připraveny stály sklenice na pivo, na ubrousku Kondelíkově ležel krajíček chleba. Dal se tedy do polévky a snad že to byly játrové knedlíčky v ní, které on k smrti rád, jež jej konejšily, chlácholily. Červeň s jeho tváří znenáhla mizela, mraky na čele se rozptylovaly. Paní Kondelíková velebila v duchu Boha, že právě dnes jí vnukl zase játrové knedlíčky do polévky. Má tedy vyhráno. Neboť dnes je jí třeba dobrého rozmaru manželova. A touž věcí, pro niž ho bylo třeba, chtěla manžela i v dobrou míru uvésti. Jí to byl prostředek i účel zároveň.

Když dojedli a když pan Kondelík srkal malými doušky pivo ze sklenice, zdvihla se paní Kondelíková, šla k zrcátku u okna, vytáhla zásuvku a vrátivši se ke stolu položila před manžela nějakou obálku.

„Dostali jsme nějaké oznámení, starouši..."

„Co pak zas?"

„Pan Vejvara to posílá..."

„Ten ztřeštěnec?" vyhrkl mistr.

„No, nezlob se — vždyť ještě nevíš..."

Pan Kondelík vytrhl z obálky složený oktáv, rozevřel a sotva jej přelétl zrakoma, zvolal nevrle:

„A tohle? O tom už vím."

Paní Kondelíková vyvalila oči.

„Vždyť to přišlo právě před obědem, když jsi nebyl doma."

„Ano, a myslíš, že mně to lidé nepovědí? Všechno povědí. To je kus blázna ztřeštěného! On se dá do divadelního spolku! On hraje divadlo! A ještě si nás k tomu zve!"

„Ale to je od něho zdvořilost, starouši," namítala panička.

„Zdvořilost?" vyhrkl pan Kondelík. „To je pejcha, to je furiantství! To znamená: koukejte se, já budu hrát! Divadlo budu hrát! Přijďte se podívat! — Ale to ti povídám, Betty: teď je konec! Víš, konec je. Až posud jsem nic neříkal; myslil jsem si: magistrát — magistrát. Něco z toho může být. Pořád nebude sedět na svých šesti nebo osmi stovkách — však oni ho poženou ku předu, ňákou známost taky máme, pan půlmistr není lidožrout, pány rady jsem už taky vymaloval. Ale teď je konec. Zatrapecený člověk, dá on se k divadlu! To svět neviděl — — —"

„Ale to přece není divadlo, starouši," jala se chlácholiti paní Kondelíková, velmi překvapená tím neočekávaným výbuchem. „To jsou ochotníci. To není nic zlého."

„To je tím horší, že ochotníci," bouřil pan Kondelík. „Ano, kdyby hrál tak jako Šamberk nebo Šimanovský a kdyby byl tam, kde jsou ti, ale on je u magistrátu a má mít na starosti magistrát. Ne divadlo! Ale v tom je ten čert. Myslí si: to já taky dovedu, a jde hrát a bude zanedbávat službu, pak ho vyženou, a pak půjde k divadlu a tam

bude nosit stoly a židle a bude oznamovat ve dveřích, že „je prostřeno, vaše milosti"! Ochotníci! Ano — každý z nich si myslí, že to hraje líp než Sajfrt a Mošna a než Sklenářová a Bittnerová, a že by mohl od hodiny jít k národnímu..."

„No, no, starouši, to si Vejvara nemyslí..."

„Tak proč se do toho plete?" křikl pan Kondelík.

„Ale vždyť vidíš, že je to k dobročinnému účelu..."

„K dobročinnému oučelu!" rozchechtal se jízlivě pan Kondelík. „Víš, jak je to s těmi dobročinnými účely? Jako s bály! Vyzve se osmnáct stovek, sedmnáct stovek stojí sál a dekorace a taneční pořádky a eletrika a fiakry a rukavice pro výbory — a stovku dostane dobročinný oučel! To známe!"

„Ale tohle je na Mikulášské nadělení pro chudé děti, Kondelíku — to on si Vejvara všecko nemyslí..."

„Na chudé děti!" horlil pan Kondelík. „To taky znám! Těm nechají udělat půldeváta šedivých trestaneckých obleků, aby každý uličník viděl, že byly „nadělený", pak se jim udělá kázání, každá matka aby obešla slavný vejbor a všem políbila ruku, zpívá se „Kde domov můj" a po něm dostanou tvrdou vánočku. A na tohle bude Vejvara hrát. A co hraje! Břetislava! On hraje Břetislava a Jitku! To je zpozdilec zpozdilá! — Povídám ti, Betty, a dost: s Vejvarou je konec! Ano, to by tak byl nápadník pro Pepičku — nech mě domluvit, Betty! — a dokonce snad pak zeť, kterého by na magi-

strátě všechno pálilo, který by chtěl být na plakátech Národního divadla, který by mně tím jednou praštil a šel k tomu — a my dva abychom chodili na galerii a plácali, když by všechno ostatní syčelo. To takoví otcové a matky musejí dělat, víš? To je mně ten magistrát pořád ještě milejší, třeba mu v novinách nadávali sedmkrát za týden. Je to jisté a jsou tam pod pensí...“

Paní Kondelíkové bylo parno. To se jí to pěkně podařilo! Chtěla starého ukonejšit, chtěla ho získati na tu neděli — a takhle nabrala. Nic naplat, musí otočiti.

„Nu tak se nezlob, starouši. Nepůjdeme tam, a je dobře. Já myslila, že bychom tak pěkně strávili neděli a pana Vejvaru by to těšilo, a byla by to pro něj útěcha za všechny ty vejčitky, kterýmis ho zasypal na tom tajném výletě — a Pepička se také tolik těšila. No ale dobře, když nesouhlasíš, nepůjdeme tam. Já si to dovedu odepřít — a Pepička taky...“

„Nepůjdeme?“ zvolal pan Kondelík. „Půjdeme tam, holenku, právě tam půjdeme. Já chci, aby se Pepě zošklivil, víš? Ať se na něj podívá, na blázna, jak bude vypadat v maškaře. A jemu povím slovíčko, že ho bude mít dost!“

Paní Kondelíková už ani nemukla a prosila jen v duchu Pánaboha, aby Kondelík na to divadlo do neděle zapomněl. Čert jí napískal, aby se s tím pochlubila právě dnes. A zná přece „tatínka“, jak těžké je s ním pořízení, když je tak navařen!

Pan Kondelík nezapomněl. V neděli v poledne, sotva pojedl, povstal, oblékl se a řekl:

„Dnes pracujeme na stavbě jako ve všední den — máme dodělávky, musím na lidi dohlédnout, aby neměli lenoru. Jděte si někam na procházku — ale v šest ať jste doma. Vrátím se také a půjdeme na to divadlo."

Vzal klobouk, odešel.

Sotva odešel, vypukla Pepička v pláči:

„Já tam nepůjdu, maminko! Tatínek obmejšlí něco hrozného — tatínek mu tam udělá nějakou ostudu — já to nepřežiju. Všude už to vědí, že by k nám Vejvara rád chodil — Košvancovi, u Malých, Novákovic — budu tam jako na pranýři — maminko, já se raděj utopí-í-í-í-mm!"

Žal dceřin popadal paní Kondelíkovou za srdce; byla sama nadobro stísněna z celé té divadelní historie, ale viděla, že musí rázně zakročit jako matka.

„Ty se nic neutopíš, Pepičko — to by tě přešlo hned, jak bys se tam octla. A co povídáš o tatínkovi, je nesmysl. Tatínek je solidní muž, je měšťan a malíř a ví, jak se má mezi lidmi chovat. Žádnou ostudu neudělá — jen ty buď moudrá. A já pořád doufám, že to všecko šťastně dopadne. Vejvarovi Pánbůh nějak pomůže."

Ve „chvalně známém" zahradním saloně na Karlově náměstí scházelo se již k sedmé večerní zvané obecenstvo. Pět minut před sedmou vstoupil do salonu pan Kondelík s chotí a dcerou a

zaujal místo u jednoho z předních stolů. Chtěl viděť pořádně a dobře.

Nikoho ani nenapadlo, že to začne „přesně o sedmé", jak bylo na ceduli, a všichni děkovali Bohu, když se křaplavý zvoneček ozval o půl osmé a když za pět minut potom se vyhrnula opona.

Kdo nezná „Břetislava a Jitku", ať se na to příležitostně podívá. Pana Vejvaru ovšem už nikdy nikdo neuvidí v rytířské slávě, která jej onoho večera obestírala. Vlastně i tenkráte jej málo kdo viděl plně a ve středu scény. Jeho vstupy byly neskonale nesmělé — div že neklepal, kdykoli se měl objeviti — jeho odchody byly ještě truchlivější. Neměl nikdy daleko za kulisy, byl v nich vlastně pořád a z nich deklamoval svoje hrdinské řeči, z nich vysílal svoje výkřiky. Jakživy nedošly kulisy té platnosti, jako onoho večera. Bylo zřejmo, jakou nevyhnutelností jsou tomuto nejmladšímu zasvěcenci Thalie, jakou oporou vzadu a záclonou napřed. Kdyby jich nebyl měl tento Břetislav, byl by snad klesl. Nejvyšší Slitování vznášelo se nad ním — to bylo zřejmo — a učinilo, že aspoň do konce domluvil, co bylo v jeho úloze. Čím dále matněji zněl jeho hlas, obrovská tréma zastírala celého tohoto rytíře smutné postavy. Když unášel Jitku — kterou odříkávala jedna z nejzávažnějších ochotnic toho spolku — zdály se síly jeho nadobro vyčerpány. Bylo zjevno, že se mezi kulisami přihodilo něco, co není v úloze: vlnění pláten vzbuzovalo podezření, že neblahé to skupení shroutilo se k zemi. Ano byly v posluchač-

stvu uši, které se domnívaly slyšeti tlumené zvolání: „Vy jste mi dal, pro Krista Pána!" Potom spadla opona.

Paní Kondelíková neodvážila se pohleděti ani v pravo, ani v levo. Její zraky stále se upíraly přímo na jeviště, i když opona dávno byla dole. Za nic na světě nebyla by se rozhlédla v obecenstvě.

Pepičce hrozila mdloba. V uších jí hučelo, před očima skákaly jí mžitky. Připadalo jí, že to není žádné divadlo, co se tu děje, ale nějaký pohřeb. Klesají tu skutečně všechny její naděje do hrobu! Ach, jí se Vejvara i takto líbil. Cítila, poznávala, že snad není všechno v pořádku, však ona také nehledá a nežádá ve Vejvarovi dramatického umělce. Je-li členem takového divadelního spolku, musí hrát, ukládají mu to patrně stanovy. Kdyby tu seděla sama a kdyby nikdo neměl ani tušení, jakýma očima ona hledí na tohoto Břetislava, vše by dobře dopadlo. Ale tatínek! Ach, ukrutný tatínek! Přivedl je sem jako na popravu! Jak je to nelítostné!

Jenom pan Kondelík seděl zcela klidně. Na počátku, když se vyhrnula opona, hleděl upřeně na jeviště jako výr, ale čím dále tím více mizel nevlídný výraz jeho tváře a na konci rozhostil se na ní úsměv skoro vlídný.

Pepička jen zcela pokradmu se odvážila pohlédnouti na tatínka a když viděla jeho tvář tak podivně rozjasněnu, pokládala to za výraz pekelné radosti. A nechápala tu rozkoš z nehody

bližního. Ne, takhle tatínka ještě nikdy neviděla!

Ale Bohu díky, na štěstí pro Vejvaru — a snad ještě na větší štěstí pro obě dámy, které měly tak hluboký zájem na tomto představení — všechno ostatní obecenstvo nebylo stejně kritické, jako mistr Kondelík. Tato mládež, i matky a otcové, kteří se sešli, přinášeli nesmírně shovívavé požadavky, zásobu obraznosti přímo dětinské a naivní ten obdiv a uspokojení pro vše, co se na divadle děje. Což pak hra! Jim byl obsah vším. A plamenné hovory některých představitelů zastřely šťastně slabé výkony ostatní. A když opona klesla posledně, rozlehl se prostorem bouřlivý potlesk a ohlušující volání: Výborně! Každý tu měl na jevišti nějakého syna, dceru, bratra, sestru, milence — a bouřlivý ten hold prozrazoval nejen uspokojení umělecké, ale i rodinné. A jak to zabouřilo, roztleskal se i pan Kondelík a volal s ostatními: Výborně! Výborně! A potom se naklonil ke svým dámám a řekl:

„Hezky to bylo — tuze hezky, co?"

Bylo po představení a nastala volná zábava. Sklepníci lítali s večeřemi, s pivem, páni zažehovali doutníky. Jednotliví ochotníci, odlíčení a umytí, objevovali se v saloně. Jen Vejvara nešel. Paní Kondelíková se znenáhla zotavila, slečna Pepička po dlouhé přestávce počala volněji oddychovati a nesměle se rozhlédla po místnosti. Po Vejvarovi ještě ani sledu.

Konečně — konečně se objevil. Třel se obecenstvem při stěně, tváří ke zdi obrácen, a s uctivou poklonou stanul u stolu, s pohledem, který zoufale prosil za smilování.

„I nazdar, nazdar, pane Vejvaro," podával mu ruku Kondelík. „Sedněte si k nám, sedněte, tak, a tuhle se napijte — máte asi vyschlo v krku..."

Vejvara s výrazem vděčnosti přisedl a šeptem požádal sklepníka o řízky.

Pan Kondelík čekal, až se neblahý ochotník navečeří. Při tom díval se střídavě na choť, na dceru a zas na Vejvaru, a na tváři mu hrál jakýs taškářský úsměv. A když po chvíli spustila „hudba" — totiž klavír v koutě salonu — která i v paní Kondelíkové a Pepičce znenáhla stírala dojem představení, naklonil se mistr k Vejvarovi a pronesl dobromyslně:

„To jsem z vás měl strach, pane Vejvaro, ale dobře to dopadlo."

Vejvara podíval se vyjeveně na otce zbožňované dívky.

„Já myslil, že opravdu něco umíte, a bylo mně líto Pepičky, protože by pak byl býval s vámi konec. Ale něco tak mizerného, jako dnes, neviděl jsem ještě. Už se o vás nebojím — vy k divadlu nepůjdete, vás by tam opravdu nemohli potřebovat. Kdo vás dnes viděl, každý vám to odpřisáhne. A tak tedy zůstaneme dobrými přáteli."

Vejvara byl jako rak. Ale Kondelík ujal ho za ruku, stiskl mu ji upřímně a pronesl smířlivě:

„Nestyďte se, mladíku, to není žádná hanba. Já bych taky hrál jako almara, a proto se držím svého malířství. Nu a vy se držte svého magistrátu — je to bezpečnější. A co pak — rozhlédl se salonem, v němž se rozvířil tanec — ani si neskočíte?"

Vejvara vstal, poklonil se Pepičce a za okamžik byl v kole.

A pan Kondelík, nakláněje se k choti, promlouval starým dobráckým způsobem:

„Už se o něj nebojím. Zůstane vše při starém, stará, když se ti zdá, že to jako s Pepičkou myslí vážně."

Ne, takového obratu se paní Kondelíková nenadála. Nemohla se opanovati — oči ji zvlhly. Kdyby byli sami, padla by choti kolem krku. Byla neskonale šťastna a skoro litovala, že nemůže v tom okamžiku povoliti vnitřnímu návalu citů a pohnutí. Tak se v ní vše vlnilo, vzdouvalo. Ach, krásné, šťastné, blahonosné představení! Požehnaný „Břetislav a Jitka"!

Panička chopila se pod stolem ruky manželovy a řekla tiše, hledíc naň plovoucíma očima:

„Ty jsi dobrák, starouši! Nikdy jsem se v tobě nemejlila!"

Pan Kondelík si ukrajoval čerstvé britanika.

Tak se rozhodlo, že pan František Vejvara smí se ucházeti o Pepičku...

Po půlnoci, když Vejvara doprovodil rodinu k domu v Ječné ulici, podal mu otec Kondelík zcela kamarádsky ruku a řekl mu:

„Vidíte, Vejvaro, už ani pro ten tajný výlet se na vás nezlobím — nohy jsou dávno v pořádku. Víte, takhle někdy nějaký solidní veřejný výletek — žádný manévr! — proti tomu bych nic nenamítal...“

Kdyby byl mistr Kondelík tušil, jaké duchy tu vyvolává!

(Tři výlety.)

VI. Po suché zemi.

Byla horká neděle červencová. Sotva že se ráno sluníčko vyhouplo nad Prahou, počalo žehnouti, jakoby si chtělo nahraditi vše, oč bylo nevlídnou druhou polovicí června připraveno. Obláček na nebi se neobjevil, větérek se nepohnul. Od rána vypíkala se Praha, mastnější její obyvatelé se pomaloučku vyškvařovali. Kropiči ulic padali horkem do mdlob, vrabci utíkali zmámení pod okapy se žhavých střech taškových, na nichž si popálili pazourky, a s nejnovějších domů na Vinohradech odlupovaly se vedrem celé facady, které den před tím pracně byly nalepeny.

Tohoto afrického dne potil se mistr Kondelík už od rána, a když usedl k obědu, bylo mu, jakoby vřelá rýžová polévka byla rozžhaveným olovem, jakoby cibulová omáčka k masu byla horoucí lavou, a když došlo na knedlíky, zdálo se mu, jakoby do sebe cpal sálavé meteory. Přečkal však

šťastně všecko toto trápení a jedva sklapl ústa po posledním soustě, hodil sebou na pohovku a zavřel oči.

Celým bytem táhla vůně nedávného oběda, otevřeným oknem vnikal vzdálený šumot města a utichoval chvílemi, jakoby veškeré lidstvo bylo horkem přestalo dýchat, a několik zoufalých much otloukalo si hlavy o tabule okna druhého. V pitomosti své nemohly najít cestu do šírého. Páně Kondelíkovy smysly pojímaly jen okamžik všecky tyto zvuky a dojmy, načež víčka jeho zapadala vždy hlouběji, uši se zavíraly, až konečně neviděl, neslyšel, necítil nic, pranic...

Zdálo se mu, že leží sotva minutu, když ho někdo jemně rýpl do boku. Pan Kondelík líně otevřel oči a jako za šedavým závojem objevila se mu postava milé choti jeho. Panu Kondelíkovi začalo se právě zdáti, že vstupuje v plavkách do moře, hlubokého jen po pás a šplounajícího líbezným tokem plzeniny, a vyrušení z tohoto rajského sna ho podráždilo.

‚Co do mne šťoucháš!" vyhrkl na paničku.

„Starouši, starouši, vstávej," volala paní Kondelíková polohlasně; „jsou málem dvě hodiny, Vejvara tu může být každou chvíli — víš, že máme jít na výlet — Pepi je už přistrojena..."

Před duševním zrakem páně Kondelíkovým vystupoval strašlivý přízrak — výlet. Horký vzduch v pokoji dopadal na něj tíží olova, po těle běžely mu stružky potu, žaludek jeho zápolil dosud pracně a malomocně s důkladným obědem, nohy ležely

nehybně na dolejší části pohovky jako centy — a teď se má zvednout a jít na výlet! Strašlivé slovo pro každého v horký den, kdy rtuť na teploměru dle Réaumura vyškrábe se až na šestatřicítku nad nulou, ale tím strašlivější pro pana Kondelíka, který se byl těšil, že celé odpůldne klidně přespí a vyleze z doupěte svého až s ochládajícím večerem.

„Nu dělej, dělej," pobízela paní Kondelíková, vidouc, že pan manžel nejeví pražádné chuti, aby se zdvihl. „Když sis to s Vejvarou ujednal, musíš jít, abys ho neměl za blázny!"

„Já jsem si s Vejvarou něco ujednal?" vyvalil pan Kondelík oči.

„No bodejť že ujednal," přisvědčovala paní Kondelíková, „že si uděláme pěkné tři výlety — pamatuj se, když s námi byl ve čtvrtek — jeden po suché zemi, druhý po železnici, třetí po vodě. Řekli jste si, že to dnes začne — dnes máme výlet po suché zemi..."

V dnešním horku nemohl nikdo vyřknout děsnějšího slova pro pana Kondelíka. Po suché zemi! Jemu byla vůbec každá suchota odporným pojmem, ale dnes, dnes někam po suché zemi — až se otřásl. Nepřemýšlel však dlouho na odpověď.

„Já nejdu nikam!" zavrčel rozhodně a otočil hlavu ke stěně.

Paní Kondelíková nabrala hodně z hluboka a řekla povážlivě:

„Ale Kondelíku, tohle jsi měl říci Vejvarovi

ve čtvrtek a ne dnes. To by ho pěkně urazilo, abys nešel..."

„Jděte si s ním samy!" houkl nebohý mistr ani se neobrátiv.

„To by bylo pěkné, abychom šly bez tebe bez otce, dvě ženské..."

„Jen jděte," huhlal pan Kondelík, již zase usínaje, „já se o vás nebojím!"

„Že ty se nebojíš," zvolala panička, „to ti věřím, a my bychom se také neztratily; ale což pak slušnost, co, na to nemyslíš! My samy s mladým mužem, bez otce, bez hlavy rodiny! Dobře, zůstaň si doma, ale pak zůstanu já taky a Pepi taky — a jak pak to budeme vypadat před panem Vejvarou! On je arci člověk jako ovečka — dobrotisko k pohledání — ale na konec každého přejde trpělivost. Věru, Kondelíku, někdy to vypadá, jakoby ti na Pepičce docela nic nezáleželo — takhle pakatelně bys to neměl pojímat. Ale byť ani toho nebylo, Kondelíku — pamatuj i trochu na sebe — sílíš den ke dni — a tak těžce oddychuješ — a stále na pohovce — věř mi, mrtvice chodí nejvíc po pohovkách..."

Mistr otevřel oči a podíval se na choť nesmírně vyčítavě.

„Vidíš, Betty, tohle mi nemáš říkat! To je od tebe náramně necitelné! Neběhám celý týden? Nepomáhám, kde je třeba? Nezasloužím si trochu toho nedělního odpočinku? Mohu za to, že mě přibejvá?"

Paničku skoro zamrzelo, že se tak ukvapila,

ač to myslila s tělesnou komocí manželovou zcela upřímně.

Ale již praskala pohovka, pan Kondelík se zdvihal. S hlubokým vzdechem a s jakýmsi hrozným zaklením, jež mu uvázlo napolo mezi zuby, vzchopil se a otřev modrým kapesníkem čelo, počal shledávati roztroušené kusy oděvu a oblékal se.

Byl nejvyšší čas. Sotva se obul a vestu oblékl, zaťukáno na dvéře a na zdvořilé zvolání paní Kondelíkové vstoupil Vejvara v lehkém letním obleku a se slaměným širákem a šedým slunečníkem v rukou. Panička popošla mu vstříc a vítala ho přívětivě, mistr Kondelík zahučel nějaký pozdrav a strojil se dále, funě jako lokomotiva. Proklínal všecky výlety do horoucí skály a vrhal toužebné a bolestné pohledy na pohovku, od níž byl tak nelítostně odtržen.

Cvakly dvéře vedlejšího pokoje a vešla slečna Pepička, v lehkých kretonových šatech žemlové barvy, ve slaměném kloboučku, ve stávkových rukavičkách, s novým slunečníkem v pravici. Vypadala velmi půvabně a dnešní horko nedotýkalo se jí nikterak. Naopak, byla nesmírně nedočkava, aby se octla venku, na ulici, za branou.

Přistoupila k Vejvarovi, podala mu ruku a pošeptala několik slov, načež otázala se hlasitě:

„A kam dnes půjdeme, pane Vejvaro?"

„Už je ujednáno, slečno, ode čtvrtka, že do Šárky!"

V panu Kondelíkovi zatajil se dech, když slyšel o Šárce. Zapomnělť ode čtvrtka na vše, o čem za večerního chládku v zahradě „u Tomáše" mluvil, zapomněl, že se dnes má jít po „suché zemi", ale dočista již zapomněl, že tato krásná a osvěžující výprava míří do Šárky. A nyní se mu jevila v plném děsu ploužívá cesta z Ječné ulice přes město ke Kamennému mostu, přes most, Malou Stranou ke kasárnám pod Bruskou, a tu před ním vystoupil hrozný ten kopec, Bruska, jenž slézá se v zimě nepříjemně, který však v létě je přímo pekelnou nástrahou nešťastným výletníkům...

„Do Šárky máme jít?" zvolal uleknut k Vejvarovi.

„Ano, vašnosti, jak jsme ve čtvrtek ujednali," odpovídal Vejvara. „A v Čertově mlýně se máme sejít s panem radou Vonáskem a jeho rodinou — paní a bratr páně radův jeli už ráno drahou — a pan rada ještě v kanceláři mi připomínal, abychom nezapomněli..."

Pan rada byl představený Vejvarův, a když ho pan rada očekával, nebylo vyhnutí. Pan rada se těšil na maxla a bez „špádů" vůbec nechodil na výlet. Pan Kondelík bude třetím.

Mistr svěsil hlavu. Není mu pomoci. Posledně se podíval na pohovku, pohledem tesklivým až k pláči. Bylo na ní sice taky horko, ale aspoň klid — a všechno by byl zaspal. A teď má běžet do Šárky, po té nekonečné, uprášené, holé silnici, buď do kopce „k Matěji" aneb do kopce u Vele-

slavína, ale na všechen způsob všude do kopce a zase s kopce!

Jaký to hrozný tvor takový nápadník, jenž vymejšlí výlety a který jich má hned celou serii. A dnes to teprve začíná a jak začíná! Po suché zemi...!"

S těmito úvahami slézal pan Kondelík se schodů, tížily mu hlavu, když kráčel podle „své staré" za mladým párkem, a naprosto byl jimi přemožen, když přešel Kamenný most. Urazili teprv asi pětinu cesty a mistru Kondelíkovi zdálo se, že musí již teď duši vypustit. I použil okamžiku, kdy si Vejvara kupoval ve trafice doutník, nechal ženské předejíti a počkal si na něj.

Když Vejvara vyšel z trafiky, zavěsil se mu nastávající tchán v podpaždí a zahučel co nejrozmarněji dovedl:

„Poslouchejte, Vejvaro, tomuhle vy říkáte výlet po suché zemi? Já jsem už mokrý jako hnůj — koukejte, jak by to bylo pěkné, kdybychom tak zůstali u Tomáše — vždyť pan rada taky bez nás trefí do Prahy, co myslíte?"

Na takovýto obrat nebyl Vejvara připraven. Jakže, celé odpůldne trčeti u Tomáše, pod dohledem sterých očí, nehybně, nudně, kdežto se tak dětinsky těšil na kousek zlaté svobody v širém, kde se bude proháněti s Pepičkou po stráních a v háječku, kde nebude musit každé slůvko přizpůsobovati také sluchu paní mateře — ach, jaké by to bylo zklamání!

Ale arci, chtěl i s panem Kondelíkem — s budoucím svým tchánem, dá-li Pánbůh! — býti za dobře. A tak odpovídal všecek popleten:

„Prosím, vašnosti, prosím, jak ráčíte poroučet! Souhlasím se vším — jenom to navrhnu milostivé paní..."

Tušil — šelma — že paní Kondelíková souhlas odepře, a prosil ji o to v duchu.

„Eh, nenavrhujte nic!" odsekl mrzutě mistr, který rovněž tušil, jak dopadne její odpověď.

Ale již se mu Vejvara vytrhl a letěl za damami. A když mistr Kondelík skupiny docházel, zaslechl poslední rozhodná slova choti své:

„Jak říkám, pane Vejvaro: ujednáno — ujednáno! Co by si pan rada pomyslil! Není to konec světa, večer bude náramně krásný, ochladí se, a našemu tatínkovi trochu komoce neuškodí. Má jí zapotřebí — tuze zapotřebí..."

„Snad by tedy pan Kondelík mohl sám na nás u Tomáše — —" prostředkoval Vejvara.

„To už teprv ne, pane Vejvaro," odpírala panička. „Ani by ho to netěšilo, ukousal by se tam..."

A pokročivši s Pepičkou stupala statně dále na znamení, že věc jest vyřízena.

Skřipaje zuby kráčel mistr za ženskými a za Vejvarou, a pohlížel toužebně k nebi s vroucím přáním, aby seslalo nějaký sírný déšť jako druhdy na Sodomu a Gomorrhu; ale nebíčko se skvělo nejčistší ultramarinou a pan Kondelík musil sklopit oči před sálavými paprsky slunečnými.

Vylezli na Brusku, prošli branou a za chvilku octli se na silnici, vysázené stromy, kteréž však neposkytovaly mnoho úlevy chodcům, neboť stín jedné řady stromů padal do příkopu podle silnice, jímž by se bylo šlo náramně nepohodlně, stín druhé řady pak do prostřed silnice, kde bylo prachu po kolena.

Pojednou zavanul ostrý proud vzduchu a když pan Kondelík se rozhlédl, zpozoroval, že na západě vystupuje podezřelý mrak. Paní Kondelíková také se obrátila při prvním nárazu větru a zvolala úzkostlivě:

„Snad nás nechytí bouřka?"

Mozkem páně Kondelíkovým projela zlomyslná myšlenka. I jemu se zdálo, že něco přijde, ale neřekne nic, nebude varovat nikoho — začne-li hrom bít — dobře, ať bije! Ať užijou svého výletu „po suché zemi"; žena se bojí bouřky ukrutně, ale on ne — dobře, ať dojde necitelná žena zasloužené odplaty za to, že ho tak týrá. A hnedle konejšil:

„I kde pak dnes bouřka! Jen ať fouká, to se pěkně půjde!"

A myšlenka na pomstu nebes posilovala ho, že vykročil mnohem rázněji, jen aby zavedl své trapiče co nejdál od Prahy...

Asi za půl hodiny opustili silnici a dali se postranní polní cestou, když pojednou zmizel sluneční jas a vítr zadul mnohem silněji. Obilí na poli vlnilo se jako zbouřené moře a myslí ženštin i pana Vejvary zmocnila se ona úzkostlivost, jaká

nastává vždy před bouří. Jen pan Kondelík kráčel vytrvale a nevšímavě dále, třímaje obrovský svůj deštník.

Náhle spadlo několik velikých krůpějí a paní Kondelíková stanula v úzkosti. V dáli zahučelo první zahřmění hromu a na nedaleké silnici zdvihala se mračna prachu až k nebi.

„Kondelíku!" zvolala panička úzkostlivě, „pojď, vraťme se!"

„Tak, vraťme se!" odpovídal mistr chladně; „kam? Teď už máme do Šárky blíže než do Prahy. Jen pojďte!"

„Ale vždyť začíná pršet!" volala panička dále a jedva dořekla, počalo šikmým proudem dštíti, jako když z konve leje.

„Ježíš Marjá!" vykřikla paní Kondelíková, „už je to zde!"

„Ježíš Marjá!" opakovala Pepička a obě dámy nastavily přívalu hedvábné slunečníky, jimiž stěží uchránily klobouky.

Pan Vejvara roztáhl také slunečník a stál tu jako zmoklá slepice, nevěda, co by počal. Nenapadlo ho ani, aby půjčil velký svůj slunečník slečně Pepi, a chránil ji teprve, když už dokonale zmokla. Jen pan Kondelík stál tu klidně pod širokým deštníkem a hleděl s rozkoší, jak jeho společníci nasakují vláhou nebeskou. A když zahřměl znova hrom výletníkům již nad hlavou, vrčel pan Kondelík uspokojeně mezi zuby: „Já vám dám výlet po s u c h é z e m i — tu ho máte, napijte se!"

Paní Kondelíková neslyšela pro hrom, co manžel povídá, viděla jen, jak pohybuje ústy. Ale z jeho pohledu vyrozuměla, jakou má radost z této podařené vycházky.

Sama nemohla polekáním promluvit a Pepička už chvíli štkala nad zkaženými šaty, nad zkaženým slunečníkem a snad i kloboukem.

„Měli jsme — jít přece — k tomu — Tomáši — když tatínek — chtěl —" vyrážela ze sebe trhaně a dívala se na Vejvaru skrze záplavu slz tak lítostivě, až ho u srdce bodalo. Odvrátil se, aby se vyhnul bolestnému tomu pohledu, a v tom vykřikl radostně

„Milostpaní — fiakr jede po silnici a snad prázdný — jede od Šárky!"

A již letěl k silnici, nedbaje deště, a mával slunečníkem a volal na kočího, kterýž ochotně zastavil. Vůz byl prázdný a jel ku Praze — jaké štěstí pro zmoklou společnost!

Za málo minut byli u silnice i ženské i pan otec a ve mžiku byl fiakr nacpán.

„Kam mám zavézt, milostpane?" tázal se fiakrista.

„Do Ječné ulice — číslo...." spustila paní Kondelíková.

„Ne!" vykřikl pan Kondelík a řval dále, aby přehlušil burácení hromu: „K Tomáši — ke svatému Tomáši na Malé straně — do pivováru k Tomáši, rozumíte?"

Kočí zamžoural okem po společnosti, kývl hla-

vou a práskl do koní. To se ví, že pojede k Tomáši.

Pršelo ještě hezky silně, když po půl hodině vylezla společnost z fiakru a přeběhnuvši spěšně dvůr a zahradu ulebedila se pod útulnou střechou verandy. Ženské po chvilce utekly se do kuchyně, aby tam aspoň svrchní oděv trochu usušily, a pan Kondelík, kterýž zmokl nejméně, prázdnil u výtečném již rozmaru půllitr za půllitrem a hleděl ďábelsky potměšile na nešťastného Vejvaru, který netroufal si ani očí pozdvihnouti a který ve svém lehkém futrálku pomalu stydl.

„Poslyšte, Vejvárko," řekl pan Kondelík asi po čtvrté sklenici, „až budete zase pořádat výlet po suché zemi," — a kolem jeho úst hrál teď taškářský úsměšek — „abyste si zakročil o dovolení u dráhy Františka Josefa, aby nás pustili do vinohradského tunelu — tam neprší...!

Vejvara vzdychl a neodpověděl. Byl rád, že to odnesl jen tímto špatným vtipem páně Kondelíkovým.

VII. Po železnici.

Plynuly dny a týdny od osudné výpravy po suché zemi a zbývaly ještě dva „programové výlety“ — jak jim Vejvara říkal — ale posud nikdo neodvažoval se zmíniti se o nich mistru Kondelíkovi. Neboť tehda, po návratu ze Šárky, kterou onoho dne našli u Tomáše, řekl mistr zcela vážně k choti:

„Já nevím, Betty, co všechno ten pošetilec ještě obmejšlí — ne, dnes mně nic neříkej! Ale povídám ti, Betty, po dnešku mě nechte odpočinout! Nechoďte mi hned tak s nějakým výletem! Víš, Betty, člověk mnoho vydrží, ale na konec praskne trpělivost i svatému...“

Jakkoli mistr pronášel tato slova s nesmírným důrazem a jakkoli se snažil, aby při tom vypadal co nejhrozivěji, přec jen tušil, ubožák, že v radě „jeho lidí“ je proti němu usouzeno a že tomu neujde. Jen oddáliti to chtěl, pokud možno odsouvnouti do „budoucnosti“. Leč budoucnost zamilo-

vaných dívek a mladíků je nesmírně nedočkava. A tuto se dostavila po čtyřech nedělích, nesmírně dlouhých pro Pepičku a Vejvaru, ale nesmírně krátkých pro pana Kondelíka.

Dokonal svoji pouť měsíc červenec a probudilo se jitro krásné, srpnové neděle, tak milostně usměvavé, jakoby líbalo celý svět radostí, že se tak rozkošně do růžova vyspalo.

V celém domě bylo ještě ticho, když neobyčejně čile vyhoupl se z lůžka mistr Kondelík. Pohlédl na sloupkové hodiny na prádelníku, bylo právě šest. Pan Kondelík miloval neděli, kdy se nemusil dřít, kdy se nemusil zlobit s tovaryši a učedníky, kdy nemusil běhat po celé Praze, aby dohlížel, malují-li dobře ve třetím patře v Jeruzalémské ulici a nezahálejí-li oni, kteří byli posláni do čtvrtého patra v ulici Náplavní blíže mostu Palackého; aby se přesvědčil, mají-li dost barvy pomocníci, kteří začali dnes na Poříčí, a aby dal nějaká poslední nařízení oněm, kteří končí práci na Rejdišti. Ano, takový všední letní den není žádným pohodlím pro malíře pokojů, jakým byl pan Kondelík, jehož dobrý vkus byl obecně znám a jehož dělníci byli rozlezlí po celé Praze, aby okrašlovali a upravovali byty, do nichž malíř pokojů po několik let nevkročil.

Ale dnes je zase boží neděle, dnes pan Kondelík si pohoví jak náleží. Takové utrmácené tělo potřebuje věru trochu toho nedělního klidu!

Přistoupil k oknu, otevřel a hned proudil do pokoje čistý, našťavlý vzduch, osvěžený nočním

deštíkem, jenž asi ke čtvrté ranní hodině pleskal na dlažbu, crčel v rourách okapů a bubnoval na okna. Spláchl všechen prach po posledních parných dnech a dlažba byla jak umyta a vydrhnuta.

Otec Kondelík přikročil k obvyklé nedělní práci. Obtáhl si lesklou břitvu, rozetřel na misce kousek vonného mýdla do bělounké, husté pěny a počal se holit. Na protější střeše štěbetali vrabčíci, v dáli rachotila kolečka mlékařského vozíku a dole na ulici pohvizdoval si pekařský učen, roznášející žluté pečivo. Všecky tyto zvuky znal pan Kondelík velmi dobře, byly mu každé neděle milým průvodem hudebním k pohybům ostrou břitvou, která ničila týdenní úrodu vousů na tučné tváři a lalokovité bradě. Jen důstojné, silné, prokvetalé kníry zůstávaly netknuty.

Za půl hodiny byl pan Kondelík všecek vyměněn. Hladká tvář leskla se, jako natřená čerstvou zlatovou politurou, poslední stopy spánku vyhlazeny byly z očí studenou vodou, již Kačena na dvoře načerpala, a mistr přecházel už pokojem v čisté, bělostné košili. Za nějakou chvíli počalo to šelestit v ložnici opětně a brzy vnořila se do pokoje paní Kondelíková, rovněž ve sněhobílých nedbalkách.

Panička přála choti dobrého jitra a vidouc jej oholena a umyta, vklouzla rychle do kuchyně, aby připravila snídaní. Netrvalo dlouho, a vnášela do pokoje tácek s dvěma koflíky kávy, dvěma loupáčky a sklenicí studničné vody.

Pan Kondelík srkal pomalu kávu a vyhlížeje oknem na krásnou, modrou oblohu, promlouval:

„Dnes bude horko, Betty; to se těším, jak se před obědem projdu a jak si po obědě schrupnu."

Paní Kondelíková ukousla kousíček loupáčku. napila se a řekla medově:

„Ba z toho schrupnutí dnes nebude nic, starouši; to si necháš, až budeme na místě."

Pan Kondelík vyvalil oči na ženu.

„Na jakém místě?" tázal se udiveně.

„Nu, někde venku," odpovídala paní Kondelíková klidně, mírně, „vždyť přece víš, že máme dnes ten druhý výletek..."

„Vý—le—tek—?" vyrazil ze sebe pan Kondelík. „Jaký výletek?"

„Ale starouši, starouši," mluvila mírně paní Kondelíková, „tobě nějak slábne paměť. Vždyť tu byl Vejvara ještě v pátek, aby ti připomenul, že je na dnešek určeno pokračování, že dnes pojedeme po železnici."

Mistr Kondelík díval se upřeně na choť a znenáhla vzcházelo mu světlo. Skutečně, „jeho lidé" — žena, dcera i nápadník Vejvara — použili dobré jeho nálady ve středu při koncertě v zahradě Měšťanské besedy a udeřili na něj se tří stran útokem, jemuž neodolal. A dnes tedy je na řadě druhý „programový" výlet — po dráze. Nu, bohudíky, že aspoň po dráze!

Mistr z hluboka vydechl a zahučel:

„No, Betty, dopadne-li zas tak, jako ten po

suché zemi, nepřejte si toho, co vám pak povím...!“

„E jdi,“ chlácholila žena a vyssávala poslední krůpěj kávy z koflíku; „tomu už jsou čtyry neděle — to už ani není pravda. Ostatně se ti u Tomáše tak zle nedařilo! Nereptej! A dnes pojedeme. Vlezeme do vlaku, někde venku vystoupíme, sedneme si do lesíčka nebo do zahrady k pivičku, ty si tam budeš moci trochu zdřimnout a...“

„A kam to pojedeme?“ tázal se pan Kondelík.

„To si pan Vejvara vzal na starost. Řekl jen, abychom byli v půl jedné připraveni, v jednu že vyjíždí vlak z nádraží Františka Josefa.“

„Kam nás to čerti ponesou?“ zvolal pan Kondelík nevrle. „Vždyť na té straně nic není.“

„Jenom nehubuj hned od rána,“ chlácholila panička. „Kdyby tam nic nebylo, pan Vejvara by nás tam nevedl.“

Pan Kondelík vstal od snídaně a strojil se. Ale rozmar nedělní byl ten tam. Jak je tomu dlouho, co se tak hanebně utrmácel a potom nečistě zmokl, a již ho zase někam potáhnou. Děkoval teď v duchu Bohu, že má jen jedno dítě, jednu dceru. Kdyby jich tak bylo asi šest a každá měla nápadníka, a kdyby každý nápadník byl tak posedlý na výlety jako Vejvara — roztrhali by ho na kusy. To by bylo cárání po světě — teď na stará kolena, kdy by nejraději spal od oběda až do večera, až se trochu ochladí.

Pan Kondelík měl rád léto, poněvadž bylo co malovat, ale jak se těšil v tomto okamžiku zase

na podzimek a na zimu, kdy všechny čertovské výlety vezmou za své!

* *
*

Než odešel na procházku, připomenula mu panička co nejpřívětivěji, že ho čeká k obědu po jedenácté hodině, že budou obědvati „punkto punktum" o půldvanácté, že bude dnes pěkná husička s nádivkou a novým zelíčkem...! Tento posvátný pták měl býti panu Kondelíkovi náhradou za oběť, již přinese rodině výletem. Nu, mistr skutečně se trochu upokojil. Připadlo mu sice, že i po huse se zelím dobře se spí, ba že se husy ani dobře neužije, nemůže-li si po ní trochu zdřimnouti, ale neříkal nic a vyšel do města. Ach Bože, řekne se, že má člověk po starosti, když mu děti dorostou! Pěkně po starosti! Pak teprv nastávají svízele a obtíže! Pak přijde do domu milenec, nápadník, a chce jen lítat, lítat po světě, jakoby v Praze nebylo dobře! A právě v neděli je v Praze příjemně. Všechno je venku, hostinské zahrady pražské jsou jak vymeteny — jaké tu pohodlíčko a jaká obsluha rychlá a ochotná! Ale tomu mladí lidé nechtějí rozumět. Jim je trochu trávy a křoví nade všecko. A ty venkovské břečky, jimž se také říká pivo! Když nic jiného, již tahle věc by měla přivést zbrklé výletníky na moudřejší myšlenky!

* *
*

Ve dvanáct hodin byli u Kondelíků dávno po obědě a ženské strojily se o překot na výlet. Také pan Kondelík se strojil, ale jak mu bylo! Byl najeden jako had a teď se má hnát, a kdo ví kam! Byl sice oblečen v lehoučký, plátěný bílý oděv, ale potil se již teď; jak bude ve vagoně? Panička cítila také nepohodlí takového spěchu, ale neříkala ani slova. Pepička lítala z pokoje do pokoje, shledávala slunečník, rukavičky, kapesní šátky, a stále pootvírala dvéře kuchyně a vystrkovala ucho na chodbu, přichází-li už pan Vejvara.

Byl tu ve čtvrt na jednu jako na koni. Měl na jedné kyčli pléd na řemeni, na druhé straně klátilo se mu na lesklém řemínku pouzdro s dalekohledem a na třetím řemeni visela pověděmá polní láhvice, opletená a koží obšitá, tentokráte s vínem. Všecky kapsy kabátu byly nabubřeny. V jedné byla zásoba doutníků, ve druhé nějaká kniha — snad básně pro Pepičku, až někde na drnu usednou — ve třetí sploštělá sklenice na víno a ve čtvrté — kdož ví, co bylo v té! Pan Vejvara byl vypraven, jakoby chtěl jít za doktorem Holubem do Afriky.

Mistr Kondelík, vida mladíka tak naditého, jakoby táhl do boje, nemohl potlačiti zlomyslnou otázku:

„Poslouchejte, Vejvárko, máte také nějakou pětiliberní šunku nebo aspoň uherský salám?"

„To nemám, vašnosti," odpovídal Vejvara zaražen, „ale ještě bych mohl skočit..."

A již sahal po klice, aby opatřil nějaké potraviny.

„Ale pane Vejvaro," napomínala paní Kondelíková, „tatínek si vás dobírá! Co pak jdeme do Australie?"

Pan Vejvara stanul v rozpacích, pohlížeje s jednoho na druhého.

„Kam to pojedeme?" otázal se Kondelík.

„Do Černošic, prosím, tam je velmi krásně, jak mně posledně jeden přítel ujišťoval; je prý to nebeské zátiší. Ale máme čas, abychom vyšli — vlak vyjíždí právě o jedné hodině."

„Tedy pojďme — já jsem hotov!" vzdychl mistr a přelétl toužebným, lítostivým okem útulný pokoj. Jak by tu nyní bylo krásně!

Z Ječné ulice je na nádraží Františka Josefa hezký kousek cesty a naši výletníci dorazili tam bez dechu. Právě doznělo druhé zvonění, lokomotivy různých vlaků hvízdaly jako posedlé, kasy byly obleženy, všady zaznívalo ohlušující volání. Vejvara poslední se domáčkl k okénku a žádal čtyři lístky do Černošic a nazpět.

„Černošic!" houkl kasír po německu. „Neznám. Jak je to německy?"

„Můj Bože, Černošice!" volal Vejvara úzkostlivě. „Je to asi třetí nebo čtvrtá stanice."

Kasír přelétl zrakoma nějakou tabulku, smýkl jí k Vejvarovi a sekal nevrle:

„Tady maj fárplán — vyhledaj si to — já to na něm nemám. — Snad chtějí do Čerčan?"

„Ne, pane kasíre, do Černošic — omyl je vyloucen," mluvil Vejvara úpěnlivě.

„To jsou na falešném nádraží!" zkřikl kasír, srazil okénko a zmizel ve svém doupěti. Vejvara stál tu zničen, netroufaje si vrátiti se ke společnosti.

Na perroně zvonili po třetí, parostroj táhle hvízdl, poslední výletníci hnali útokem na vlak, kolem něhož lítali konduktoři řvouce:

„Rasch, rasch, einsteigen, fertig!"

Vejvara zíral ztrnule na jízdní řád, nalepený vedle okénka. Ach, byť i zmeškali, ale jen kdyby tam někde vypátral Černošice. Kde jsou? Kterak ho proklatý kollega nabrkl!

Tu se k němu naklonila nějaká veliká, huňatá hlava, pokrytá modrou čepicí, a hlas jako struhadlo ozval se:

„Já vím, vašnosti, oni chtějí do Černožic — to je na severozápadní — ale honem, aby to dohonili. Času bude dost!"

Spasný anděle! volal v duchu Vejvara, hledě na huňatého portýra, a byl by ho políbil. Vrazil mu vděčně bachraté kuba, otočil se a kvapil ke Kondelíkovým, kteří nechápali, kterak se dostanou do Černošic, když vlak právě odehřměl.

„Malý omyl, vašnosti," vykládal Vejvara Kondelíkovi v rozpacích, ale přece horlivě. „Je to nové výletní místo, málo povědomé, kollega se patrně přeřekl — není na téhle dráze, ale na severozápadní, a jmenuje se to Černožice — času je dost, budeme tam hned..."

Mistr Kondelík neřekl ani slova, ale vyrazil z nádraží jako postřelený jelen. Za ním spěchala panička a všecek zdrcen sledoval Vejvara po boku Pepičky. Nešťastný tento aranžér ještě snesl zuřivý pohled mistrův, ale neskonale se styděl před Pepičkou.

„Podivná věc, kterak se kollega Havrda mohl tak přeřeknout! Konečně doufám, že nezmeškáme, ale pan otec se zlobí..."

„I nezlobí," konejšila Pepička. „Tatínek se taky rád projde."

Dobře to myslila Pepička, ale pohled páně Kondelíkův, jímž jenom tak šourem švihl do zadu, byl srozumitelným, nepochybným vyvrácením jejích slov. Pepička zaťala rty, Vejvara svěsil hlavu. Beze slova pádila společnůstka v plném žáru slunečním silnicí pod nádražím k Hyberňácké ulici, Jezdeckou na Poříč a do nádraží severozápadního. Mistr bil holí o dlažbu a Vejvarovi se zdálo, že všechny ty rány patří jemu. Paní Kondelíková stírala pot a máčela již druhý šátek.

Na severozápadním bylo skoro mrtvo proti překotnému ruchu v nádraží Františka Josefa. Vejvara letěl ke kase.

„Čtyři lístky do Černožic — a zpět!"

„Do Černožic?" opáčil kasír. „Pojede až o půl páté."

Ve Vejvarovi hrklo. Což se proti němu spikli všichni ďasi? Konečně i tento trpělivý hrdina počal se rozčilovati.

„Dovolte, pane, zábavní vlak? O půl páté? Kdo pak jezdí na výlet o půl páté!"

Kasír, který byl ku podivu dobré nálady, jako málokterý železniční kasír, měl dosti chuti k rozkladům.

„To právě není výletní vlak, pane. To je vlak zcela obyčejný, v neděli jako ve všední den. Tuhle to máte: Černožice — přes Osek, Chlumec a Hradec Králové — Černožice u Smiřic..."

„Dovolte, pane," sténal Vejvara, v němž vystupovalo neblahé tušení nějakého nového hrozného omylu, „kdo pak by jel na půl dne za Smiřice — to je až u Josefova! My chceme do Černožic tady u Prahy..."

„Ááá — pardon," odpovídal kasír, „to jsou Černošice — za Radotínem — západní dráha — to musíte na Smíchov..."

Vejvara se potácel od pokladny, beznadějný, zoufalý. Černožice — Černošice!

Pozdvihl zraky — a hned zas je sklopil. Tři osoby, jimž je zodpověden z této divoké honby za výletem, spatřily, že zas odchází s prázdnýma rukama. Mistr Kondelík — tak připadalo Vejvarovi — hleděl naň podivným obloukem od podlahy, paní Kondelíková s napjatým očekáváním, s nevyslovenou, potlačovanou otázkou na rtech, a Pepička — ach, Pepička s takovým něhyplným politováním, se vší vroucností milující dívky, která by ráda všechny hříchy kochaného muže vzala na svá bedra.

Vejvara vypletl se se svými zavazadly z řídkého hloučku lidí před kasou a blížil se ke své

karavaně; bohužel, bylo k ní mnohem blíže, než si Vejvara v tom okamžiku přál, a skoro pod ním nohy klesaly.

„Tak nám dejte lístky, pane Vejvaro," natahoval mistr Kondelík ruku s hroznou, palčivou ironií.

Ubohý Vejvara ladil cestou tvář k úsměvu, arci velmi rozpačitému, ale úsměv ten po slovech Kondelíkových zmrzl mu na tváři.

„To je zvláštní nedorozumění, vašnosti," mluvil v trapné tísni; „ohledně Černožic, které jsme hledali, jsme tu na pravém nádraží, ale vlastní Černošice, do kterých se chceme dostat, leží na dráze západní, za Radotínem. Nemohu si vysvětlit, kterak to kollega Havrda — předně — a pak ten portýr na dráze Františka Josefa — —"

Nedomluvil, nemohl domluviti.

Mistr Kondelík týčil se, kníry se mu ježily, ústa funěla. Prudkým pohybem otřel čelo, s něhož se mu řinuly pramének potu, a chraptivým hlasem vyrazil ze sebe:

„A to mě teď chcete hnáti na Smíchov, člověče? To máte..."

Také nedomluvil — paní Kondelíková stiskla mu silně rameno a potlačila výčitku, kterou chtěl pronésti. A jako anděl míru vložila se do toho sama:

„Jaká pomoc, starouši, půjdeme tedy na Smíchov, ale brzy, abychom nezmeškali."

„Ne, milostivá paní," spěchal Vejvara, „tam

nezmeškáme. Tam vyjíždí poslední vlak o třetí hodině — a libo-li, sedneme do tramvaje..."

„Pěšky bych taky nešel, dobrodinče!" vrčel mistr Kondelík. „To by mi ke všemu scházelo!"

Kdo umí, ať si vymaluje náladu čtyř nešťastníků, s jakou odcházeli z nádraží severozápadního. Před panem Kondelíkem vznášel se tichý dům v Ječné ulici, útulné druhé patro, pohovka v pokoji — líbezná to fata morgana, přeludný obraz ztraceného ráje. Jako plukovní tambor vyrazil první, kráčel před rodinou, jakoby si nedůvěřoval, že by se nedopustil nějakého násilného činu, kdyby měl „toho" nešťastníka na očích. Panička natahovala krátké nohy, jak jen dovedla, a Vejvara zůstal tentokráte zcela pozadu, i za Pepičkou. Styděl se, smrtelně se styděl. Bylo mu, jakoby země pod ním hořela.

Na štěstí bylo místa hned v prvním voze tramvaje, jejž ztekli co nejspěšněji. Vejvara podíval se na hodinky — byly dvě. Nu, za půl hodiny snad budou na Smíchově, vsednou do vagonu a pak je dobře. Jen kdyby tam už byli!

Jízda trvala čtyřicet minut, ale vlak dosud neujel. Portýr vybízel shromážděné výletníky, aby vsedali, kasa byla dosud otevřena a před ní dva, tři lidé. Tentokráte doprovázel pan Kondelík Vejvaru ke kase.

„Prosím, pane pokladníku," šeptal skorem Vejvara, „čtyři lístky do Černošic, tam i zpět!"

A očekával se zatajeným dechem odpověď.

„Do Černošic, do Černošic?" opakoval si kasír, jakoby se probouzel.

„Ano, do Černošic," dokládal rozhodně pan Kondelík za Vejvarou; „tam i zpět!"

„Jo, jo," přisvědčoval kasír, „ale to mohu dát jen do Radotína! Tenhle vlak nezastaví v Černošicích, to byl předešlý, a ten už je pryč. Tenhle vlak zastavuje v Chuchli, v Radotíně, ve Všenorech, v Dobřichovicích..."

„Ale tam nechceme!" houkl pan Kondelík, „my chceme do Černošic!"

‚Ano," řekl kasír, „to si vemte lístky do Radotína — z Radotína do Černošic jsou tři čtvrti hodiny, krásná cesta lukama..."

„Tak si tam jděte, když je taková krásná cesta!" zahřměl pan Kondelík do okénka zuřivě. „Já už jsem si svoje tři čtvrti hodiny odchodil!"

Obrátil se na patě, přiskočil k ženským a popadnuv manželku za rameno velel:

„Pojďme odtud ke všem čertům, sice nás ten ztřeštěnec požene ještě na nádraží za Bruskou!"

„Ale, tatínku," prosila Pepička, a slzy vstupovaly jí do očí, „snad bychom tedy mohli do Chuchle!"

„Ano, vašnosti," ozval se za panem Kondelíkem Vejvara, všecek zdrcený, „snad tedy do Chuchle, kdybyste ráčil..."

„Ale bodejť že," doplňovala paní Kondelíková, „když už jsme zde, pojeďme do Chuchle. No, nedělej hlouposti!"

„Tedy k čertu do Chuchle!" rozhodl pan Kondelík, a Vejvara hnal se již zase ke kase.

Přeslechli všichni čtyři, že v tom okamžiku zařinčel na perroně zvonec, dvířka vagonů zapadala za posledními pasažéry, parostroj hvízdl, někdo jarým turem zařval „fertig" — a vlak rachotil z nádraží.

„Čtyři lístky do Chuchle," volal u kasy Vejvara a kladl pětku na okénko.

„Už to jede," usmíval se kasír, — „až zase za týden!" a spouštěl pomalu okénko.

* *
*

Tento Vejvarův výlet „po železnici", jenž tak slibně započal, skončil na „Plzeňce" na Smíchově, kam pan Kondelík „ztroskotalce" zavedl.

Nemluvil na ženu, na dceru, ani na Vejvarů, a rozvázal teprve as po šesté sklenici. A když o desáté večer vybrali se k domovu, poznamenal mistr Kondelík, hledě posměšně na Vejvarova zavazadla:

„Tyhle rekvisity — Vejvárko — jste si mohl deponovat u portýra na západním nádraží, až zas někam pojedeme, abyste neměl u akcisu opletačky."

Vejvara mlčel. Strávil celé odpůldne s Pepičkou, děkoval Pánubohu za tu milost a byl odhodlán mlčky trpěti.

A ještě otevřel mistr ústa svá, když stanuli před domem v Ječné ulici:

„Poslyšte, kamaráde, jaké je to zvíře, které Arabové nazývají korábem pouště?"

Netuše nic zlého, odpovídal ochotně Vejvara: „To je velbloud, vašnosti — velbloud."

„Dobře — vembloud," přisvědčoval mistr Kondelík, měře Vejvaru od hlavy do paty. „Vembloud je to... Poslyšte, Vejvárko — (a panička teď trnula obavou, co z pana manžela vyletí) — vy byste měl mít takového vemblouda — s těma dvěma sedadly — to by se nám to pak jezdilo na výlety, bez tramvaje — bez železnice..."

Kráčeje domů umiňoval si Vejvara, že hned zejtra si koupí Řivnáčova „Průvodce po království Českém", aby ho již nepotkala taková mrzutá nehoda jako dnes.

VIII. Po vodě.

Co mistra Kondelíka smiřovalo s posavadními nezdařenými výpravami „do přírody", bylo pokaždé šťastné jejich zakončení. I na osudný svůj tajný výlet vzpomínal později s jistou zálibou, teď, když dávno náležel minulosti. V jednotvárném jeho životě byla tato výprava nesmírným dobrodružstvím, na němž si skoro zakládal a které čím dále tím více se zveličovalo v jeho vzpomínkách. Lichotil si, že provedl něco nehorázného, že má vzácnou zkušenost, jakou se nemůže každý smrtelník vykázati.

Další dva výlety s rodinou byly ještě nevinnější a konce jejich ještě příjemnější, ale takovými jevily se mu teprva, když se z nich náležitě a několikráte vyspal. A byl skoro povděčen, že mu poskytovaly tolik látky k rozmarnému láteření a dobírání si Vejvary, který trpělivě snášel všechny výlevy mistrovy. Vždyť mu to zas paní Kondelí-

ková svojí vlídností a Pepička svojí něžností stonásobně splácely.

Ale přes to vše musili otci Kondelíkovi popřáti dokonalého odpočinku po každé takové bezvýsledné výpravě. Tak uplynuly všechny zbývající neděle srpnové a první v září, za kterých se dámy i Vejvara musili spokojiti s vycházkou v podvečer, kdy si mistr již řádně odpočinul a vyváděl pak rodinu do Kravína, do Zámecké zahrady v Nuslích, do Panorámy proti Chotkovým sadům, nanejvýš na Petynku za Strahovskou bránu. Ale takovéto vycházky paní Kondelíkovou ani netěšily.

„Víš, starouši," říkávala manželu, „tímhle se člověk vlastně jenom utříská, plahočí se stále po té pražské dlažbě, spolyká všechen rozvířený prach a sotva sedne, už aby zase vstával... Kdo jen má zdravé nohy, vyletí někam hned po poledni — a my vylézáme až večer, jako syslové..."

„A ty myslíš, Betty," odpovídal mistr Kondelík, „že je to zdravé, najíst se a běžet někam s vyplazeným jazykem, vytřásat žaludek, že neví, co má dělat? A to je pohova, když nás tak honí Vejvara, co! Z nádraží do nádraží, po celé Praze, div že člověk duši nepustí! Ne, Bety, na to mě neužije."

„Víš, starouši, ty jsi divný člověk," hovořila panička vážně. „Sám se o nic nestaráš, jen aby Vejvara přinesl všechno hotové. Ale kdybyste se spolu poradili, každý dal trochu rozumu do toho — co jsme mohli za léto užít!"

„Betty!" řekl pan Kondelík, „já toho letos užil, že mám pomalu dost. Jakživ jsem se tak netěšil na zimu, jako letos! Bude svatý pokoj. Ten by nás pěkně pobláznil se svým aranžováním!"

Panička se pokaždé odmlčela, „aby nebylo hůř". Jen tak po kouscích zpracovávala pana manžela, aby nepřišla o ten třetí výlet — vlastně aby o něj nepřišla Pepička. „Vždyť to dítě nic neužilo!" myslívala si v duchu. „Aby nám to někdy nevyčítala!" A na tom třetím stála neústupně. Byl by v tom rarach, aby se aspoň jeden nevydařil.

A bylo již v polovině září.

Seděli tak jedné soboty v zahradě Měšťanské besedy. Vejvara tu ještě nebyl. Měl dnes nějakou mimořádnou komisi, patrně se mu protáhla.

Toho roku léto neobyčejně dlouho dodržovalo, ani nejstarší pamětníci nepamatovali, aby takhle večer v září bylo ještě dvacet stupňů tepla. Nadcházela noc přímo „talianská", jak říkal mistr Kondelík. Kapela Nováčkova soustrovala nejkrásnější kousky, Pepička se dívala do nebe, posetého hvězdičkami, a chvílemi uvázla pohledem na mamince. S maminkou a Vejvarou měli umluveno, že jako zejtra by mohl býti ten třetí vytoužený výlet.

Panička čekala jenom na Vejvaru, aby začala. A konečně přišel. Pečlivě vymydlený, jako vždy, a rovněž tak ostýchavý.

Přišel právě do nějakého španělského valčíku, který se ke dnešní pohodě výborně hodil a který po bouřlivém potlesku musil býti opakován. Vejvara použil sladké té skladby, aby zatím povečeřel.

Byl hotov s posledními zvuky a poznamenal k panu Kondelíkovi zdrželivě:

„Věru, vašnosti, za takového večera a za těchto zvuků zanáší obraznost člověka až do Španěl...“

„No!“ řekla paní Kondelíková, „a na zejtřek se nám to vybírá jako na objednání! To se nám to vyvede!“

„Co se nám vyvede?“, otázal se mistr Kondelík.

„Bože, starouši,“ pokračovala přívětivě panička, „na všechno zapomeneš. Zejtra si chceme zase vyletět... Bude to letos asi naposledy...“

Jako probuzen z milého, klidného snění, vyvalil mistr oči.

„V y l e t ě t? Kam pak zase chcete letět, pro Krista pána!“ A jako ustrašen hleděl s jednoho na druhého.

Vejvara zavrtěl sebou rozpačitě na židli, slečna Pepička rozevřela vějíř a přivívala na rozpálené líce čerstvý vzduch, paní Kondelíková pak ujala se opět slova:

„No, vždyť víš, že máme na programu ještě jeden výletek letos. Sám jsi je s panem Vejvarou umluvil. Dva jsme si už odbyli...“

„Já vím, ten po suché zemi a po železnici!“ křísl pichlavě pan Kondelík.

„No, dobře, dobře,“ promlouvala paní Kondelíková, „tak vidíš, že se pamatuješ. A na zejtřek je určen ten třetí — do třetice všeho dobrého...“

„Já se ti poděkuji za takovou dobrotu,“ hu-

čel mistr; „a kam pak mě to zase chcete vytáhnout?"

Zrak páně Kondelíkův utkvěl po této otázce na Vejvarovi.

„Prosím, vašnosti," vzmužil se Vejvara, „poslední výletek, jímž chceme zakončiti letošní sezonu, má býti po ‚moři' — jak jsme ujednali."

„Co to povídáte, po moři!" vyhrkl mistr.

„Inu tak žertem, starouši," vysvětlovala panička. „Víš, partie na vodě, po Vltavě, parníkem. Teď je na to nejkrásněji. Voda tichá, počasí stálé, nezmokneme — a když je ti prach tak protivný: na vodě se nepráší..."

„Ale za to čadí, holka!"

„Sedneme si na předek, starouši..."

„A kam to poplujeme, maminko?" otázala se Pepička.

„Kam bude panu otci libo, slečno," ozval se Vejvara. „Do Chuchle, na Zbraslav, do Hodkoviček..."

„No ještě neplaveme!" prohodil otec Kondelík. „V tomhle horku nemám pražádné chuti smažit se na slunci a udit se od komína!"

„No dobře, starouši," promluvila konejšivě paní Kondelíková, „nechceš-li, nemusíme zítra, můžeme to odložit na budoucí neděli, myslíš-li, že to počasí vydrží. Ale pan Vejvara se na to již připravil — měl mít inspekci a dal za sebe jiného pána — a já si připravila krátký oběd, švestkové knedlíky — — —"

„Vy jste vždycky všichni připraveni!" zvolal pan Kondelík, „jen mě se nikdo neptá, jsem-li taky připraven! Uradíte se proti tatíkovi a ženete ho pak nazdařbůh do světa!"

„Ale Kondelíku," řekla vážně panička, „to je nespravedlivé. Jaké pak radění! Právě ti to povídáme — a když nechceš, nepůjdeme tedy. Ty jsi pán a hlava rodiny, a co nechceš, nestane se. Jakživa jsem nechtěla s ničím prorazit proti tvé vůli — za všechna ta léta, to mi tuhle před panem Vejvarou musíš dosvědčit..."

„Já jí to dosvědčím, kamaráde," obrátil se mistr k Vejvarovi, v němž pojednou spatřoval přirozeného spojence proti ženskému pokolení, „ale před soudem bych na to nechtěl přisáhat, rozumíte? Ženská vám vždycky namluví a provede s vámi, co se jí líbí, a na konec ani se nevzpamatujete, kdo s tím začal. A pořád jste vy ‚pán a hlava'! Jen si to pamatujte — dojde na vás taky!"

„Ale, Kondelíku, co pak to mluvíš!" durdila se panička.

„Božskou pravdu, Betty!" kýval hlavou mistr. „Pořád mi dokazuješ, že jsem ty splašené výlety spuntoval s Vejvarou já — a kdybys mi dala milion, nevzpomenu si, kdy jsem to udělal! Ty jsi politika, holka!"

Panička se uvnitř zlobila a byla by s chutí panu manželu šlápla důkladně na nohu, ale nezbývalo, než obrátit všechno v žert, k vůli Vejvarovi. I zasmála se a řekla rozmarně:

„Tak je dobře, starouši! Aby bylo skutečně

po tvém, zůstaneme doma! Konečně se v Praze taky neukoušeme!"

Teď se ozvala Pepička, a nesmírně lítostně:

„Takové krásné léto — kdo jen může, každý z Prahu uteče — jen my nikam..."

„Vidíte!" zvolal Kondelík vítězně, „tohle je reserva naší matky! Jak začne Pepa, tatík musí složit zbraň. Tak tedy je dobře, holka, ať je po vašem! Pojedeme. Ale je to naposled, povídám vám! A to byste moh' dát do protokolu, Vejvaro!"

Vejvara se při této žertovné šarvátce zachoval zcela trpně. Jakkoli celá domácnost jeho zbožňované Pepičky a vše, co s ní souviselo, bylo mu vzorem, a jakkoli byl přesvědčen, že v jeho manželství s ní — ach, s ní! — nepadlo by nikdy ani slůvka ostrého, přece tušil, že jakoukoli poznámkou by se malému turnaji manželů Kondelíkových mohlo dostati hořké příchuti. A něčeho takového nerad by byl svědkem — pro drahou Pepičku!

Teď, když dopadlo vše po přání paní Kondelíkové, snažila se panička zaveslovati jiným směrem a řekla, jakoby jí to bylo zcela maně připadlo:

„A víš co, starouši, — ty bys mohl panu Vejvarovi říci, aby k nám zítra přišel na lžíci polévky — aby se nezpozdil a abychom se nemusili teprv scházeti."

„Tak to vidíte, Vejvaro," zasmál se mistr, „i k tomuhle mě navede! Mě by to jakživo nenapadlo! Tak tedy přijďte, nemáte-li nikde nic lepšího. Slyšel jste, budou švestkové knedlíky..."

Vejvara byl v radostných rozpacích. První pozvání k obědu! Ach, krásně to pokračuje!

„Koupila jsem švestičky jako broskve, pane Vejvaro!“ poznamenala paní Kondelíková. „A jestli švestkové knedlíky rád...“

„Kdo by je nerad!“ zvolal mistr.

„K smrti rád, milostivá paní,“ přisvědčil skromně Vejvara.

Pepička se třásla blažeností. Vejvara bude u nich obědvat! Nu, tím je všechno rozhodnuto

Dochvilně se dostavil Vejvara druhý den, úderem půldvanácté, jak bylo ujednáno. Na stůl nosila Pepička — paní Kondelíková věděla, jaký to má oučinek na city nápadníkovy. Sama růžová jako zdárný švestkový knedlík, postavila Pepička po polévce a mase na stůl obrovskou mísu, na níž byla pyramida lákavých, zarůžovělých výrobků paní Kondelíkové, politých zlatým máslem a usmívajících se jako drobné tvářičky malovaných andělíčků. Z pyramidy vystupovala ke stropu horká pára a líbezná vůně rozvařených švestek, tu a tam prokukujících. Slečna Pepička přinesla misku kypré, vlastnoručně ustrouhané homolky. Neboť švestkový knedlík bez homolky — eh, darmo povídat!

Obyčejnou porcí páně Kondelíkovou bylo třicet knedlíků, ale poněvadž mu dnes nastávala „námořní“ partie, snědl jich o pět více. Vejvara se styděl, když bral pětadvacátý, ale vzal si přece. Paní Kondelíková nemohla skoro ani jíst, samým horkem a pak proto, že to „sama vařila“, jak po-

dotkla. Slečna Pepička brala z mísy ostýchavě po jednom. Jedla švestkové knedlíky náruživě ráda — ale jak se může před milencem do syta najíst! Nahradila si to, když odnášela po obědě zbytek do kuchyně. Snědla tam rychle ještě dva nebo tři — tak vychládající a pozvolna osýchající jsou nejlepší.

Oběd byl sice „krátký", jak včera poznamenala paní Kondelíková, ale než vypili černou kávu a než se dámy i pan otec přihotovili na vycházku, bylo přece půl druhé, když se vypravili na cestu. U svatého Ignáce zastavil se náhle mistr a otočil se k Vejvarovi, s nímž kráčel kousíček za damami:

„Poslouchejte, Vejvárko, umíte plavat?"

„Umím, prosím," přisvědčil Vejvara.

„Víte, já také umím," povídal Kondelík, „ale kdyby nám některá ze ženských spadla do vody, skočíte pro ni vy, rozumíte? Já nebudu nikoho vytahovat, jsem najeden a mohla by mě ranit mrtvice."

Vejvara usmívaje se odvětil: „Ale, vašnosti, to se nestane. S parníku ještě nikdo nespadl — vždyť je tam zábradlí."

„Zábradlí, zábradlí!" hučel mistr. „Já vím, že zábradlí. A myslíte, že přes zábradlí nemůže spadnout? Co pak na moři!"

„Ano moře, vašnosti, to je něco jiného!"

„Voda je všude stejná!" horlil pan Kondelík. „A já se v šatech nerad máčím!"

Paní Kondelíková se obrátila, když zaslechla, že se manžel nějak vadí.

„Co pak máš, starouši, co?"

„Co mám? Abyste se držely hezky v prostředku a nelezly k zábradlí, to povídám. Ve vodě je člověk hned — to já viděl u veslařů — ale zpátky na loď se leze těžko! Tak dejte pozor!"

Námořníci kráčeli dále šikmo přes Karlovo náměstí do ulice Myslíkovy a na nábřeží Palackého, ku přístavišti velkých parníků. Cestou dohodl se Vejvara s panem Kondelíkem, že poplují až na Zbraslav. Tam prý je ve „Velké hospodě" milé posezení — a mohou se podívat i na Závist. Ovšem cesta trvá dlouho, ale jsou pěkné večery — oč později přijdou na Zbraslav, o to déle zůstanou sedět. Co na tom, vrátí-li se do Prahy posledním parníkem.

Ale té nehody! Přišedše ku přístavišti viděli, kterak parník již sklání komín pod mostem Palackého, jakoby jim smekal na rozloučenou. Druhý vypluje teprve za hodinu — pan Kondelík svraštil čelo, když to uslyšel.

„A tady na vejsluní mám hodinu čekat?" vrčel mrzutě, hledě na Vejvaru. „Co pak jsem šel na bělidlo?"

A obracel se, jakoby chtěl nazpět do města.

„Ale muži, kam pak půjdeš?" volala panička v úzkostech, aby se výlet nezkazil.

„Vašnosti," doháněl Vejvara nevrlého mistra. „Vždyť nemusíme čekat hodinu na veliký parník!

Můžeme vstoupit na malý parníček Goldmannův — tady dole, na náplavce."

„Do těch ořechů? Tam je utopení na polo jisté! Tam vám nevkročím ani za..."

„Ale, vašnosti," naléhal Vejvara, „není žádné obavy — tolik lidí se na nich přeplaví..."

„Ano, a každou chvíli někde uváznou a volají o pomoc. Co pak toho nejsou pořád plné noviny?'

Ale spojeným prosbám a škemrání pana Vejvary i ženských podařilo se konečně pohnouti pana Kondelíka, že sešel ku přístavišti malých parníčků, ač ho jindy při pouhém na ně pohledu jímala úzkost a závrať.

Za to, že pan Kondelík odvážil se na „ořechy", musili ostatní vzdáti se Zbraslavi.

„Chcete-li, pojedeme do Chuchle, ale dále od Prahy mne na těch neckách nikdo nedostane!"

Nikoho z ostatních nenapadlo, aby odporoval, zvláště Vejvara byl se vším srozuměn. Byl stále pamětliv osudu prvních výletů a nechtěl zavdati panu Kondelíkovi nejmenší příčiny k výčitkám. Prosil v duchu Pánaboha, aby jen tentokráte vše šťastně dopadlo. Leč osud, který se těmto čtyřem skromným turistům zavěsil na paty, chtěl dovršiti svoje dílo.

Kasírka v lakované budce prodala pánům lístky do Chuchle a podotkla, že parníček hnedle vypluje. První na můstku byly dámy. Slečna Pepička hopkovala napřed, za ní rozvážně a obezřele postupovala paní matka.

Mistr Kondelík právě byl odhodil oharek doutníku, podíval se za ním, jak ve vodě zasyčel, a zažehoval si na cestu vybranou viržinku, při čemž Vejvara musil držeti klobouk, aby sirka neshasla.

Šťastně se dostaly dámy na parníček a právě ke komínu, za nimi vrazilo tam ještě asi deset výletníků, pojednou rozlehlo se vzduchem „dost!", zadrnčel zvonec, parníček se rozhoupal, můstek zapraštěl — šroubek pod parníčkem zaryl ve vodě, marináři na parníčku smekli lano s kolu — a právě když viržinka páně Kondelíkova nejlépe se rozhořela a sotva že Vejvara klobouk na hlavu domáčkl, projelo vzduchem dvojí úzkostlivé zvolání:

„Kondelíku!"

„Pane Vejvaro!"

Oba mužové vzhlédli k parníčku a rozběhli se po můstku — pozdě. Mezi nimi a parníčkem nebylo již pevné půdy — šklebilať se na ně hladina vodní as desíti metrů zšíři a mezera ta stále vzrůstala — parníček se kejklal, houpal a potácel dál a dále a s ním vzdalovalo se i pronikavé, srdcervoucí volání:

„Kondelíku! — Tatínku! — Pane Vejvaro!"

S hrůzou pozoroval mistr, že věrná jeho polovice dere se zácpou pasažérů k zábradlí, mávajíc slunečníkem, a hlavou projela mu strašlivá myšlenka: ona skočí do vody! Přiložil obě dlaně k ústům a volal jako hlásnou troubou:

„Ženo! Nelez k zábradlí! Drž se v prostředku!"

A Vejvara, který teprv teď se vzpamatoval, volal týmž způsobem:

„Milostpaní! Nemějte strachu! Poplujeme hnedle druhým parníčkem za vámi!"

Zatím parníček dokobrtal se do prostřed řeky a jakoby se teď byl rozpomenul, kam vlastně pluje, zamířil k mostu Palackého.

Panu Kondelíkovi sklesla ruka s viržinkou, sklesla mu i pravice s deštníkem, a chvilku zíral za vzdalujícím se parníčkem, jakoby nemohl uvěřiti, že jeho rodina je od něho odtržena. Pak se otočil k Vejvarovi, nevědoucímu, co počít, a pronesl k němu tónem zdrcující výčitky:

„Vejvaro, Vejvaro! Vy jste kus výborného maršála!"

„Ale vašnosti," odpovídal ubohý Vejvara hlasem zmíravým, v němž však přece se ozývala nepotlačitelná výčitka, „vy jste si ráčil zapalovati tu viržinku..."

„Ale kdo mi k tomu držel klobouk, Vejvaro!" obviňoval mistr Kondelík, „kdo má mít všude oči, kdo má znát signály parníku a vědět, kdy odrazí! To jste vy! Svěřuji vám sebe, ženu a dceru — a vy nás všechny někde utopíte, nešťastný člověče!"

„Vašnosti," koktal Vejvara, „co zaviním, nepopírám, ale tentokráte skutečně nemohu za nic — ostatně, vašnosti, za několik minut odrazí druhý parníček a v Chuchli se s damami sejdeme!"

Mistr Kondelík ulpěl dlouhým pohledem na Vejvarovi.

„Jak vás znám, Vejvaro, je to u Boha, sejdeme-li se vůbec. Nebo za vámi se táhne náramná smůla a kdo je s vámi, přilepí se taky! Tomuhle vy říkáte zábava — a tomu já musím obětovati svůj nedělní odpočinek! Vejvaro, vy máte hrozné zodpovídání!“

Mistr se odvrátil od Vejvary a postupoval přes můstek, aby mu neodrazil také druhý parníček, který se rychle plnil.

Za deset minut byla i tato skořápka nabita a stenajíc a praskajíc ve všech sparách odrážela na „širé moře“.

Panu Kondelíkovi bylo velice nevolno, když se ocitl v tlačenici, kde nebylo hnutí, a když se mohutný sloup dýmu srazil mezi výletníky, zakuckal se, oči se mu zalily a mistr zaskřípěl zuby:

„Pozvete si mě ještě jednou na tyhle goldmany — ale pak uvidíte!“

Vejvara mlčel. Za těchto okolností nemohl nic lepšího učiniti. Mlčel taky pan Kondelík a Vejvara byl velice povděčen tomuto příměří. Pluli malou chvíli a náhle se ozval hlas muže, který snad byl konduktorem nebo dokonce kapitánem:

„Lístky, pánové, lístky!“

Vejvara ochotně podával svůj a mistr Kondelík zaryl v kapse, vytáhl ruku, otevřel ji, — na dlani objevily se lístky tři.

„Za koho je to, pane?“ tázal se konduktor nebo kapitán.

„Za koho! Za mě a za ženské!“ řekl nevrle

mistr. Ale náhle se rozpomenul, napřáhl ruku s lístky k Vejvarovi a zvolal:

„Pro Krista pána, člověče! Vždyť ony jedou bez lístků! Tuhle je mám — ani na to jste nepamatoval...!"

Vejvara neodpovídal. Nechápal, kterak i za to má být odpověděn, že pan Kondelík vstrčil všechny lístky do kapsy.

„Člověče magistrátní, ony jedou bez lístků!" opakoval mistr. „Někde nám je seberou, že jedou na slepo — kontrabantem — —!"

Na ubohém Vejvarovi vyrážel pot. Pepičku sebrat! Ale ne — to se nemůže stát!

„Vašnosti, v nejhorším případě zaplatí milostpaní podruhé..."

„Čím zaplatí, nešťastný člověče!" tlumil pan Kondelík násilně hlas, aby okolí neslyšelo, „čím, řekněte mi! Ženská u sebe nemá nikdy ani krejcaru sama, neřku-li s mužem. Z toho může být kolosální ostuda!"

Vejvara zíral upřeně do vody, jakoby měřil vzdálenost mezi tímto parníčkem a oním, který dávno zmizel, snad aby skočil do řeky a za damami doplaval. Měl-li podobný krkolomný nápad, mistr ho náhle vyrušil:

„Ale dobře tak, Vejvaro! Alespoň je to vyléčí — nadobro jim to zažene chuť. To mi stojí za víc než za tři šestáky. Jen něco bych si ještě přál, Vejvaro: vás bych rád viděl ve vodě! Dnes — a po krk!"

Ó, kdyby byl Vejvara věděl, že tímto pohle-

dem otce milované Pepičky usmíří, byl by bez rozmýšlení skočil do Vltavy. Ale vše to nemohlo pomoci Pepičce, je-li v nějakém trapném postavení. Dušičko drahá, co se s tebou děje!

— — — — — —

Jinak šlo vše dosti dobře. Zdálo se sice, jakoby parníček každé chvíle klopýtal o kameny na dně řeky, ale promáčkl se šťastně pod mostem, minul Podskalí, Vyšehradskou skálu, Podol a blížil se pomalu ke Zlíchovu, kde měl přistati a první porci výletníků složiti. Nebíčko usmívalo se vesele, hladina řeky byla jak zrcadlo, jiné lodi nikde nevidět, i zdálo se, že plavba skončí šťastně, beze srážky. Ano, to vše se zdálo. Ale pražské „salonní" parníčky Goldmannovy a jejich ředitelé prosluli svým pudem, jímž umějí namakati jakoukoli překážku a vraziti do ní — a tak stalo se i tentokráte. Již kynul přístavní plůtek, již házel parníček předkem i zadkem, tápaje jako ve spaní, kde by se břehu zachytil, pojednou však otřásl se prudkým nárazem, pod vodou něco chruplo, předek parníčku se vyhoupl, šroubek utichl, parníček stál — asi dvacet kroků od břehu.

A hned po tomto zlověstném nárazu a zastavení ozval se něčí hlas:

„Hrome, někde máme díru — nabírá se voda!"

Nastalo zděšení, křik, napomínání zřízenců, pláč ženských a dětí a vše hrnulo se na kraj paluby při břehu. Parníček se povážlivě nahnul . . .

Pan Kondelík strachem zkoprněl. Nemohl se hnouti, byl se všech stran obklopen, mačkán, tlačen a strkán a cítil, kterak několikero rukou chápe se ho ze zadu. To byla němá prosba o pomoc, za záchranu. Smrtelný pot vyvstal mu na čele. Už je to tu! Teď se celá lodička převalí do vody, překlopí se na pasažery a on bídně zahyne s ostatními — nevrátí se již ve svůj útulný příbytek, leda jako žlutá, nabubřelá mrtvola. A žena a dcera — kdo ví, zdali se taky někde netopí —

Další úvahy mistrovy byly přerušeny mocným hlasem kormidelníkovým:

„Páni račte do vody — pro Krista Pána, jen brzy — a nosit dámy a děti na břeh — jinak se nehnem!"

Všechna čest — Vejvara byl ve vodě první, až po pás. Již pojímal do náručí nějakou slečinku a brodil se s ní ke břehu. Mistru Kondelíkovi dělaly se mžitky před očima — ale nebylo času k rozmýšlení a nezáviselo také na něm, chce-li do vody nebo ne. Množství, které ho prve uchvátilo, tísnilo jej vždy více ke kraji, již naskákala do vody řada mužů s parníčků — došlo i na pana Kondelíka. Zatajil dech, zavřel oči, zdvihl ruku, aby se pokřižoval — ale neměl k tomu času. Aniž věděl, zdali vyskočil sám nebo zda jej s paluby smetli — náhle letěl. „Jsem ztracen!" — ale ani tato myšlenka se nedokončila. Pád byl rychlejší. Kolkolem to žblunkalo, voda stříkala do tváří — a náhle objal pana Kondelíka chlad a všechna krev hrnula se mu k srdci. V letu přikrčil nohy, i klesl

do řeky až po prsa a rozvlněná voda zacloumala jím, div nepadl.

„Ke břehu, ke břehu!“ byla jeho první myšlenka, když otevřel oči, ale než učinil krok v nezvyklém živlu, již se ho držela za krk nějaká panička a pan Kondelík chtě nechtě stal se jejím zachranitelem.

„Pane!“ volala záchráněná, když ji složil na břehu, „mám tam ještě dítě — dceru, pomozte jí!“

„Už ji nesou, paničko,“ odpovídal pan Kondelík a co nejrychleji se vzdaloval od řeky. Byl přesvědčen, že vyvázl ze strašného nebezpečenství — nechtěl zkoušeti Pánaboha ještě jednou.

Za nedlouho byl parníček flott, jak námořníci říkají. Narazil prve na starý kůl, ukrývající se zrádně pod vodou, a když byl vyprázdněn, vhoupl se šťastně zas do vody.

„Kdo má lístky dále, račte vstupovat!“ volal kormidelník s přístavního můstku k promočeným zachranitelům i zachráněným.

Bylo mnohem více oněch, kteří se vzdali další plavby, než lehkovážných zpozdilců, kteří opětně svěřili drahé životy své jankovitému parníčku.

Vejvara, který jakž takž vytřásl vodu z oděvu a vypátral v rozptýleném množství mistra Kondelíka, spěchal k němu po vyzvání kormidelníkově a pobízel:

„Prosím, vašnosti, aby nám parník neujel...“

„Co myslíte!“ zaryl se do něho zuřivým pohledem Kondelík.

„Abychom vstoupili — vašnosti —“

„Vejvaro!" napřáhl mistr obě ruce, jakoby jej chtěl uškrtit, „zbláznil jste se — —! Nemáte toho dost? Chcete mně tak dlouho vozit, až mně ti chlapi dočista utopí? A vám, člověče, mám svěřit svoje dítě? — Vejvaro — Vejvaro — co jsem vám udělal! Vždyť jsem napolo utopen! Vždyť já polykal andělíčky!"

Vejvarovi sklesly ruce.

„Vašnosti, vždyť já tam byl taky!"

„Ale vás to těší, člověče!" sípěl mistr Kondelík. „Vy si to vymějšlíte!"

Oba se odmlčeli. Na parníčku se zvonilo, jednotlivci, kteří se byli ještě rozmýšleli, spěchali nyní na můstek. Vejvara hleděl beznadějně na lodičku, která za okamžik popluje v končiny, kde dlí jeho Pepička. Hlavou bleskla mu myšlenka.

„Snad abych tedy, vašnosti, sám — k vůli milostpaní — a slečně — budou čekat — —"

„Jeďte!" vykřikl Kondelík. „Najděte moje lidi a přivezte je do Prahy. Ale po dráze, rozumíte, ne po vodě! Já se trochu osuším a pojedu domů drožkou — najdu-li jakou. A večeřet budu v Besedě — slyšíte — přiveďte je tam za mnou."

Vejvara se řítil na parníček. Nebál by se plavby, byť i lodička byla děravá jak cedník — vždyť spěchal za Pepičkou — pro Pepičku! Ale šťastnou náhodou parníčku nebylo nic.

Mistr Kondelík namířil k nejbližší hospodě, aby se vyždímal. Boty mu žvachtaly, šaty líply na tělo, ale všeho toho nedbal teď mistr. Skoro bezděky vzhlédl k nebesům a vzdával Pánubohu díky za

darovaný život. Teprv teď, když bylo po všem, zdálo se mu, že chápe hrůzu nehody, která se byla udála. Vždyť měl takřka na kahánku! Vždyť se celá tahle věc mohla přihoditi taky uprostřed řeky, vždyť se mohl octnouti v hlubině třicetisáhové — pan Kondelík slýchával, že jsou takové tůně ve Vltavě, ač nevěděl, kde — a tam odtud nebyl by již vylezl, zvlášť kdyby mu byla taková zoufalá panička skočila na záda! Ne chladem z vody, ale hrůzou otřásl se mistr Kondelík při tomto pomyšlení. Nikdy by se byl nevrátil do svého milého, útulného bytu v Ječné ulici! Rodina by byla osiřela! Vinohradský dům v ulici Čelakovského byl by ztratil domácího pána. Teprv teď, když přečkal strašnou tu „katastrofu", cítil pan Kondelík, jak je život krásný, jak na něm lpí.

A když všechno tohle přemyslil, kmitlo mu hlavou něco jiného. Věčná škoda, že se tato věc neudála hned při prvém výletu! Rád by znal člověka, který by ho byl přiměl ke všem těm dalším pošetilostem!

Oschnuv trochu v hospodě, šťastnou náhodou sehnal mistr na Zlíchově drožku, a bylo málo po páté hodině, když se z ní v Ječné ulici vyklopil. Ulice i dům byly jako vymeteny — kdo mohl, utekl z Prahy — a tak nikdo nespatřil mistra ve zbědovaném jeho úboru. Pan Kondelík strhal se sebe zkornatělý oděv, vlhké, bahnem páchnoucí prádlo, hodil to vše na hromadu v kuchyni, a pak usoudil, že nejlépe se z přestálých smrtelných

úzkosti zotaví, když si zdřímne. Padl na pohovku a spal celou hodinu, což ho nesmírně posilnilo a s celým světem usmířilo.

Když zažehl doutník — první od neblahé koupele u Zlíchova — chutnal mu jako nebeská manna. Připadalo mu, jakoby léta nebyl kouřil; nový, krásnější život se před ním rozkládal.

V náladě již zcela růžové bral se volným krokem do Besedy, kam první přinesl zprávu o „ztroskotání" parníčku pod Zlíchovem, a nešetřil barvami, jimiž celou událost vymaloval co nejhrůzněji a nejkřiklavěji. Vždyť byl malíř!

„Pánové! Padesát lidí by se bylo utopilo, kdybychom je nebyli zachránili. Ale měli jste nás vidět, jak jsme je tahali z vody! Do smrti nezapomenu na ty matky a děti, jak plavaly ve vodě a jak nám děkovaly, když jsme je skládali na břeh. Ale do smrti — pánové — do smrti se k tomu už nechci nahodit. To teprv si člověk představí, co to je plavba na moři!"

A všichni hleděli na mistra jako na hrdinu, a pan Kondelík tak se vemluvil v domnělou svoji záchrannou činnost, že tomu na konec všemu sám věřil.

Po deváté hodině přitrhli do Besedy ostatní tři „námořníci" — paní Kondelíková s Pepičkou a Vejvarou. Tento byl taky již suchý, ale neměl času a příležitosti, aby si dal spodky vyžehlit.

Mistru Kondelíkovi bylo to zcela vhod. Vodil Vejvaru od stolu ke stolu, ukazoval ho známým,

pobízel je, by omakali Vejvarovy zkornatělé spodky, a dokládal opět a opět hrozným hlasem:

„A takhle jsme vypadali oba, oba, pánové!"

Ale když pak společnůstka seděla zas u svého stolu, rozpomenul se pojednou mistr Kondelík:

„A kde je moje paraple, Vejvaro! Kam jste je dal!"

Vejvara se zarazil a vyjeven hleděl na mistra.

„Vašnosti — vždyť já ho neměl — mně jste deštník neráčil svěřit — —"

„A kde tedy je?" dotíral Kondelík.

„Jestli ho nemáte, vašnosti — tedy nejspíš — nejspíš uplaval — jak jste skočil s parníku — —"

„Vejvaro!" zvolal mistr hlubokým hlasem, „tak nejen že byste mě byl málem utopil — ale taky o paraple jste mě připravil — a já za ně dal před čtrnácti dny půlpáté zlatky!"

Vejvara mlčel. Upřímné stisknutí ruky, jímž ho Pepička pod stolem oblažila, bylo mu královskou odměnou za všecky útrapy, za všechny nezasloužené výčitky páně Kondelíkovy.

„Mlč, starouši," promluvila paní Kondelíková, „deštník nemá duši, koupíš si jiný. Děkuj Pánubohu, že to takhle dopadlo. Já byla celá pryč, když nám pan Vejvara vyprávěl, co vás potkalo. Pořád se pode mnou kolena třesou. A věř mi, jsem ráda, že jsme si ty letošní výlety odbyli!"

„Ale já — Betty," odpovídal mistr, „já bych tak ještě někam šel, kdyby nám Vejvara vymyslil něco šikovného!" A obrátiv se k Vejvarovi ryl do něho: „Teď, když jsme to tak probrali po

žemi, po železnici a po vodě, abychom si jednou vyletěli v baloně? Co myslíte, Vejvaro?"

Pepiččin střevíček pod stolem dotkl se boty Vejvarovy a přitiskl. Znamenalo to: „Mlč, miláčku, a trp! Trpím a cítím s tebou — všechno dobře skončí."

A Vejvara mlčel a dlouhým pohledem děkoval Pepičce. A pak se napil, jakoby splakoval hořká slova mistrova.

IX. Sylvestr páně Kondelíkův.

Od osudného výletu po vodě dlouho neudálo se nic pamětihodného v rodině páně Kondelíkově. Mistr měl právě toho podzimu plné ruce práce, aby vymaloval celou řadu nových domů, které od jara na Vinohradech a tu a tam i v Praze vyrostly a v termínu listopadovém měly býti hotovy k obývání.

Trhlo to na pana Kondelíka. Chodil stále s plnými kapsami náčrtků a rozpočtů k podnikatelům staveb nebo ke stavitelům, s náručí nových šablon po domech, kde už měl práci rozdělanou, nebo zase obíhal štětkáře a závody s barvami, nakupovávaje náčiní z čerstvých zásob klihu, barev, bronzů. Pan Kondelík velmi rád pracoval „se zlatem" — arci jen v prvních, nanejvýš ve druhých patrech, pokud na to stavebníci věnovali; pro partaje ve třetích a ve čtvrtých poschodích stačila šmolka a ty docela obyčejné okry.

A byly dokonce chvíle, kdy musil mistr sám

ruku přiložiti, aby pokoje vyměřil, rozdělil, výzdobu stropů naznačil.

Po takovýchto „manévrech", jak tomu mistr říkal, pronášel k Vejvarovi, když se s ním setkával v Besedě:

„Vidíte, Vejvaro, kdybyste vy nebyl zmařil tolik času tou latinou a řečtinou a vůbec studiemi a byl se tak jen trochu přiučil malířství — jak byste byl teď užitečným člověkem! Jak bych vás mohl potřebovat! Pravou rukou byste mi byl...!"

„Bože, vašnosti," odpovídal Vejvara, „kdybych věděl, jak do toho, rád bych vám pomohl, pokud by mi čas postačil — snad kdybych vám mohl ulehčit nějakými pochůzkami..."

„No, to už nějak oblítám, Vejvaro — ačkoli mě to někdy po čertech prohání. Ale malovat kdybyste uměl, malovat! Takhle mi dohlídnout na pomocníky, namíchat barvy, zaranžovat stropy — to by bylo něco."

Vejvara svěsil smutně hlavu. Tomu arci nerozuměl. A mistr Kondelík pokračoval:

„Víte, povím vám upřímně: vždycky jsem si myslíval, až nám jako Pepa doroste, kdyby se tak nachomejtl nějaký našinec, od cechu — rozumíte — obratný človíček, který by se jí zalíbil. Ten by to pak všecko někdy po mně převzal — a dobře by pochodil, Vejvaro, dobře! Ale dceruškám vždy tatínkovo řemeslo smrdí, víte? Každá chce někam vejš — frrr frrr! — hned být milostpaní a mít pána, aby si nepomazal ručičky! Ano, teď je svět!"

Pani Kondelíkové bylo při takové řeči manželově nesmírně trapno. Cítila, jak asi je při tom Vejvarovi, který za to přec nikterak nemůže, že není malířem pokojů. A tu vpadla mistrovi bez ohledu v hovor:

„Mlč, mlč, starouši!" třepala rukou. „Však ono těm synkům taky nevoní — nesváděj na holky! Jen se podívej: kde jaký krupař a mydlář má syna, každý chce být u spořitelny a u banky a magistrátu, aby se nemusil v krámě a v dílně mazat — tak se nediv dcerám, když přijde ouhledný — a vzdělaný (a na to slovo položila panička zvláštní důraz) mladý muž, že se jí zalíbí!"

Vejvara vzhlížel vděčně k paní Kondelíkové. Dobře cítil, maminka Pepiččina že ho drží, ta že ho neopustí.

A když se pak manželé Kondelíkovi vrátili z Besedy, plísnila panička mistra:

„Poslouchej, starouši, pořáde to necpi Vejvarovi, že není malířem. Kdyby byl malířem, nebyl by u magistrátu. A taky bysi se pěkně poděkoval, aby byl malířem každý, na koho se podíváš. To bys měl hezkou konkurenci!"

„Máš docela pravdu, Betty," odpovídal mistr. „Ale taky by bylo hezké, kdybych si tak mohl dát napsat na tabuli: Václav Kondelík a zeť! Takovou firmu nemá ještě žádný malíř v Praze!"

Uběhl podzimek a schůzky Vejvarovy s Kondelíkovými byly dosti řídky. V domácnosti drahé své Pepičky byl za tu dobu jen dvakrát. O svatém Václavu, kdy slavil svátek mistr Kondelík, a

v den jmenin paní Kondelíkové, jejíž patronkou byla svatá Alžběta, 19. litopadu.

V oba ty dny dostavil se Vejvara v plné parádě, s vážnou tváří, s velikou kyticí v ruce a s uctivým přáním, které dojímalo vždy paní Kondelíkovou, div se nerozplakala.

Pepička také div že neplakala, když Vejvara odešel, ale z příčiny zcela jiné. Paní Kondelíková tomu rozuměla. Pohladila dceru po hlavě a mluvila chlácholivě:

„Já vím, Pepičko, co by sis přála; abych byla pana Vejvaru pozvala k večeři. Mlč, dítě, na všechno dojde, měj strpení. Nesmíme tatínka uhánět. Víš, pořád se mu ještě nevykouřily ty nešťastné výlety — nerada bych, aby se dostali nějak do sebe. Líp je vyčkat. Však se zas uvidíme v Besedě..."

Naproti tomu říkal mistr Kondelík choti své:

„Proč nám nosí Vejvara ty pugéty, Betty? Na vyhazování nemá — a takové koště stojí nejmíň dvě nebo tři zlatky! Jak se mu máme revanšovat?"

„Vidíš, starouši," odpovídala panička s jemnou výčitkou, „ty uvádíš všechno jenom na peníze! To se ví, že kytici nikde nenašel, ale mělo by tě to těšit. Je málo mladých mužů, kteří by měli takový smysl pro rodinu."

„Ale my nejsme jeho rodina!" namítl pan Kondelík.

„Nejsme, Kondelíku!" hovořila panička vážně. „Ale dojde-li vše k dobrému konci, snad budeme.

A vidíš, v tom právě to vězí. Jiní mladíci jen když mají na své straně holku — o otce a matku docela se nestarají, kují všechno za jejich zády. Vejvara jde řádnou cestou, ne přes nás, ale skrze nás, — nevyhledává žádné kouty, nesvádí holku k tajným schůzkám . . .“

„No, to záleží vždy na matce, aby měla dceru v evidenci!“ prohodil mistr.

„Kondelíku — Kondelíku! Abys tak se mohl potázati se všemi matkami, jaká je to evidence, uhlídat dceru! Ale já vím, že to všechno tak nemyslíš, a že se mnou v srdci ouplně souhlasíš . . .“

Takto končívaly všechny nahodilé hovory o Vejvarovi, a měl on výborného zastance v paní Kondelíkové. A cítě, že jeho postavení ouřadní neopravňuje ho, aby věc urychloval, spokojoval se s náhodným setkáváním na „neutrální půdě“, totiž v Besedě, kde nezameškal ani jediného koncertu, žádné zábavy, s nimiž se v nastalém podzimu roztrhl pytel. A měl o všem zprávu z první ruky, neboť tam to zbubnovával a řídil přítel Hupner, předseda zábavního výboru.

A když jeho srdce touhou přetékalo, zamířil do Ječné ulice, aby spatřil aspoň dům, v němž dýchala jeho Pepička a který mu byl následkem toho přímo posvátným. V těch měsících probrousil Ječnou a celé její okolí mnohem častěji, než před tím za všechna léta, co meškal v Praze. A divil se teď jen, že již dávno nechápal, jak je tato končina Prahy půvabna.

Vánoční svátky minuly u Kondelíků způsobem po léta obvyklým. Lichý počet rodiny své doplnili tetičkou Urbanovou, osamělou starou pannou, která ode dávna vyplňovala štědrovečerní mezeru. Pepička arci by si byla přála Vejvaru, ale tento použil dovolené několika těch dnů, aby navštívil vlastní rodinu na venkově, jako rovněž činil od let.

Tak se přiblížil konec roku. Bylo večer před Sylvestrem, když paní Kondelíková než dala manželu hubičku na dobrou noc, vzala ho oběma rukama za hlavu a žadonivě promluvila:

„Teď mi řekni, starouši, co budeme dělat zítra, na Sylvestra. Nechtěl bysi s námi zůstat doma? Heleď, to je vlastně takový den pro rodinu a ne pro ty řvanice v hospodě."

Mistr Kondelík trochu netrpělivě vyprostil hlavu z měkkých rukou drahé polovice a řekl:

„Doma! Doma! Vždyť jsem celý rok doma — a na Sylvestra bych se rád trochu povyrazil!"

„Ale heleď, starouši, jsi skoro každé soboty v Besedě — zejtra tam bude jako nabito — zůstaňme doma — bude nám taky veselo..."

„Pěkně veselo," prohodil mistr. „V deset hodin jste ospaly jako koťata — pak bych tu dřepěl sám — a právě ta sylvestrovská půlnoc je tak smutna bez veselé společnosti. Ještě kdybychom někoho měli..."

Na to čekala paní Kondelíková.

„Božínku!" zvolala. „O to snad by nebylo tak zle. Hleď, kdybys tak vzkázal třeba panu Vejvarovi

— a ještě někomu — hned nás bude víc, a takový rodinný Sylvestr je nejlepší..."

„Bodejť že, tatínku!" ozvala se teď i Pepička z druhého pokoje, kde si právě odvazovala žíněného „honzíka", aby jej také uložila ke spaní. „Ach — to by bylo hezké — zůstaň s námi..."

„Vždyť tatínek zůstane," pokračovala paní Kondelíková. „V Besedě by se zdržel, doma se tak nerozčilí a neunaví — na nový rok se pěkně vyspí..."

„A pak odpůldne bychom si mohli udělat nějaký výletek za bránu..." ozvala se zase Pepička.

„Žádný výletek!" vykřikl pan Kondelík, který by toto slovo byl vyškrtl ze všech slovníků. „Ještě v zimě byste lítali!"

„Ale ne — Pepička myslila tak nějakou procházku, na čerstvý vzduch, bude-li hezky," konejšila paní Kondelíková.

„Ne, nic!" ohrazoval se mistr. „Dobrá, zůstaneme doma — pozveme Vejvaru — třeba dva Vejvary — ale na nový rok mi dáte pokoj, rozumíte! To se chci vyspat a ne někde brouzdat závějemi. Ani mi o tom nemluvte!"

Pepička slyšela jen o pozvání Vejvary a radostí tak se zapomněla, že přitiskla k ústům, co v ruce držela. Teprv drátěná tuhost jí připamatovala, že je to „honzík".

„Tak dobře, starouši," hovořila paní Kondelíková, „ráno si povíme, co udělám k večeři. Věř mně, bude tě to těšit a nikdy se ti nebude chtít na Sylvestra z domu."

Objevila se Pepička v bílých nedbalkách, políbila tatínkovi ruku — dnes tak vděčně! — a vzdálila se do své ložnice. Maminka vtiskla na rty manželovy upřímnou hubičku, mistr vlezl do postele, paní Kondelíková přitáhla mu peřinu až ke bradě, sfoukla svíčku na nočním stolku a tápala taky na lůžko.

Druhý den dopoledne zašel mistr na radnici, aby pozval Vejvaru.

„Poslyšte, Vejvárko — dnes večer k nám přijďte, víte? Matka nedala pokoj, chce mít rodinného Sylvestra, nu a já bych se s těmi ženskými sám ukousal. Matka něco upeče — teď jdu pro láhev punče, k Vondráčkovi do Perlové ulice — ten má kořalky, člověče! Hlemejždě už máme doma — a v sedm hodin abyste přišel, rozumíte? A tenton — ještě jsem něco chtěl. Nevíte tak o někom, aby nás bylo trochu víc? Zahráli bychom si po večeři loterii nebo monako — tak něco. Nějaký dobrý známý, aby se mezi nás hodil a byl veselý. Máte někoho?“

Vejvara plný radosti ani se nemohl hned vzpamatovat. Přemýšlel chvilku a vyhrkl:

„Což pak Hupner, vašnosti?“

„Co Vás napadá, Vejvaro! Ten dnes vládne Besedou — aranžuje půlnoční scénu — ten by nešel ani k arcibiskupovi...“

„Vašnosti, dnes by snad šel. Oni mu ve výboru dělali nějakou oposici, nechtěli mu něco odhlasovat — složil to se sebe a nemůže couvnout. Kdybyste mu poslal lístek, myslím, že by se do-

stavil. Aspoň by ukázal, že to s resignací myslí vážně — já bych tím na jeho místě dávno praštil."

„Ale tak výborně, Vejvaro! Tuhle to napíšeme a posluha mu to donese. A co jsem chtěl říci: Nemá pan Hupner žaludeční katar, co? Neznám tak blíže jeho rodinné záležitosti."

„Pokud vím, nemá, vašnosti," odpovídal Vejvara, zaražen trochu otázkou mistrovou.

„To je důležité, Vejvaro," vysvětloval mistr. „Takový člověk s nemocným žaludkem je hrozný host, zvláště o Sylvestru. Znal jsem jednoho — oficíra od hrobařů na pensi — nemohl nic vidět, ale snědl, co mu pod nůž přišlo, pak si mačkal břicho, hekal, a musilo se mu shánět pro trávení, když vylízal svou škatulku sody..."

Vejvara ubezpečil pana Kondelíka, že u pana Hupnera není ani stopy takovéhoto kataru.

Dobře pořídiv, koupil mistr u Vondráčka litr punče, koupil soudeček kaviáru, takového, „co se potáhne šedivinou, když se na něj kápne citronu!" — přibral krabici olejových sardinek a spěchal domů.

„Vejvara přijde!" oznamoval choti bez dechu. „A psali jsme taky panu Hupnerovi — hleď, aby toho bylo dost."

Paní Kondelíková „hajtlovala" už druhého zajíce, slečna Pepička třela sardelové máslo, Kačenka uřezávala hlemýžďům ocásky a ošklíbala se při tom. „Za nic bych to nevzala do huby," bručela už asi po páté k Pepičce s výrazem odporu. „Jak tohle může někdo jíst!"

Mistr Kondelík okouněl, díval se po stolech, po plotně, co se připravuje, napomenul Pepičku, aby hlemýždě dokonale rozsekala, rovněž aby je nevycpala samou houskou, a zeptal se pak choti:

„Jak to dnes bude s obědem, Betty?"

Panička otřela ruce zástěrou a trochu v rozpacích odpovídala:

„Právě jsem ti chtěla říci, starouši: nešel bys dnes někam do hostince na obídek? Máme tolik práce — samy se odbudeme kávou — a budeš mít večer lepší chuť, když se v poledne tuze nenajíš..."

Už už chtěl mistr vyhrknouti, jaký že to je pořádek, aby ho na poledne vyháněli z domu, ale pohled na rozsáhlé přípravy k večeři ho vzpamatoval.

„No tak půjdu, Betty!" přisvědčil srozuměn. „A jenom na všecko vzpomeň, aby nám večer nic nescházelo. Napiš si všechno, co ti napadne, aby se to odpoledne opatřilo. Přijdu pak na černou kávu."

A šel, přemýšleje, kam by zapadl. Vlastně mu to bylo zcela vhod. Je to taky hezké, když člověk někdy za čas vyrazí z obvyklého pořádku. Připadal si teď jako svobodný a rád by byl té nahodilé volnosti co nejlépe užil.

Zahýbal na Karlovo náměstí, když ucítil přátelské rýpnutí v boku.

„Servus, Kondelíku!"

Mistr se obrátil a spatřil starého přítele, sochaře a štukatéra Konětopu, s nímž od let společně vyzdoboval nové domy pražské. Co mistr Kon-

delík maloval vnitřky, olepoval Konětopa fasady všelikými pitvorami vlastní i cizí obraznosti.

„Co rejpáš!“ hněval se mistr žertem.

„Kam se ženeš, malíři?“ zvolal Konětopa.

„Ale k obědu, ani nevím, kam. Žena má plné ruce díla s večeří — uděláme si dnes takového rodinného Sylvestra — vyhnala mě z domu — nevaří v poledne...“

„Vy budete večer doma, Kondelíku?“ zvolal táhle Konětopa. „Prach čtyry neděle! — kdybych tak věděl — že by ti — koukej, to bychom byli veselí...“

„No, co pak?“ tázal se mistr, skoro uhádaje.

„E, přemejšlíme se ženou od rána, kam bychom šli. Máme to na zadrhmo. Těšili jsme se, že k nám přijde dcera s mužem — a zatím se u nich prolomil strop — zejtra budou křtít! Nic si neumějí vypočítat — takhle si pokazí Sylvestra! A teď visíme v povětří. Žena už uvařila uzený jazyk jako dům... a kastrol játrové paštiky — to víš, s prázdnýma rukama k nim nikdy nejdeme — a teď si do toho můžeme sednout. Kdyby ti tak nebylo proti mysli, Kondelíku, přinesli bychom to k vám a...“

„Ale tak přijďte, ke všem čertům!“ zval Kondelík. „Bude nám veseleji. A dobře, že je dost času — ještě to povím ženě.“

Mistr se otočil na patě a běžel domů se zprávou o nových hostech.

„Ale teď,“ bručel k sobě Kondelík, když vyřídiv opětně se octl na ulici, „bude toho pro ro-

dinu právě dost! Hlehle — najednou se nikomu nechce do hospody! To věřím, takový rodinný Sylvestr je něco jiného!" lichotil si, jakoby to byl jeho vynález.

A nejkratší cestou zamířil s Karlova náměstí do Perlové ulice. Tam byl tehda hostinec Kalousův s vyhlášenou kuchyní, které holdovali paškrtníci a břichopáskové celé Prahy.

Usadil se blíže kamen, posrkoval si nudlové polévky, pochutnával na hovězině s „třaslavým tlustým" a s polévkovým křenem, olizoval se po výborném kotletku a zapíjel plzeňským. Zdálo se mu, že by neškodilo, kdyby si tak častěji mohl vyraziti od domácího krbu. Je to jisté osvěžení — a člověk se vmýšlí do starých časů za svobodna.

Dojídal právě, když se otevřely dvéře a vstoupil pan Kocmich, dlouholetý asistent pana stavitele Bečky, s nímž byl mistr Kondelík v dávném styku obchodním. Co pan Bečka vystavěl, Kondelík vymaloval. A za Kocmichem se hrnul pan Šarapatka, pokladník „Vlastenecké pojišťovny", která rovněž náležela k zákazníkům Kondelíkovým. Kdykoli se tam úřadníci domáhali lepších platů, dala jim správní rada vymalovat kanceláře a „otázka zlepšení" byla vyřízena.

Staří přátelé shlédli Kondelíka a přisedli k němu.

O Sylvestru je každý člověk na měkko — a hodně na měkko bývají zejména staří mládenci, k jejichž cechu náleželi oba příchozí. Rozhovořili se o posledním dni v roce, o tom, jak léta utíkají,

jak bývalo jindy veselo, ale jak je to pořád horší a horší a jak zejména ty bouřlivosti sylvestrovské v hospodách se stávají protivnými.

„Ba právě!" přisvědčoval mistr Kondelík. „A proto jsem já taky letos udělal konec! Zůstanu doma a nehnu se! Sejde se malá společnůstka — dva tři známí — povídám vám, pánové, není nad to!"

„Ah, vám je hej!" pokyvoval těžkomyslně pan Kocmich. „Vy máte domácí krb. Ale my! Rok co rok hospoda — kraval — křik — ty opice po půlnoci — a prosím vás, kam má našinec jít? Kdo pak stojí o starého mládence!"

„Božínku," namítal mistr, „v mnohé rodině by byli rádi, kdyby měli takové hosty..."

„To se tak řekne, mistře," hovořil Kocmich. „Taky bych rád časem do rodiny — jen si považte, abych tak vám přišel na krk..."

„Ale pane asistente," koktal mistr, „to by mě jenom těšilo..."

„Abych vás tak nepopad' za slovo, mistře!"

„Ale, pane asistente, myslíte, že bych vás neměl kam posadit? Ovšem, večeře jen zcela domácká, sousto zajíce, kousek studeného jazyka — řízek játrové paštiky — —"

Mistr Kondelík počítal již i se zásobami Konětopovými.

„No, mistře, až podruhé — víte, já tuhle Šarapatku neopustím..."

„To se rozumí, že by pan pokladník musil taky!" spouštěl se mistr. „O nějakého toho nadívaného hlemejždě nebude zle!"

„Ježíš Marjá — šneky, pane Kondelíku?" volal Šarapatka. „Máte jich dost? Pro ty bych se utlouk'..."

Za půl hodiny hnal se mistr domů, aby oznámil choti, že přijdou taky pánové Kocmich a Šarapatka — že je třeba dalších dvou příborů na stůl. A jen aby bylo dost hlemýžďů, neboť pro ty by se pan Šarapatka utlouk'."

Paní Kondelíkové sklesly ruce, jak se té zprávy lekla.

„Ale starouši," řekla povážlivě, „teď snad už dost! Kudy chodíš, tudy sbíráš hosty — to bychom vařili do zítřka."

„Já je sbírám, Betty?" durdil se mistr „Oni mě sbírají. Najednou by u nás chtěla být celá Praha. Však už se nikomu nepochlubím, že slavíme rodinného Sylvestra. A bude se muset vytáhnout stůl..."

„Inu, dobře, starouši," konejšila panička, kterou zamrzela první její slova, sotva že je pronesla, „dobře, roztáhneme stůl — dáme do něho prkno — třeba dvě prkna, o to nic. Ale když ten pan Šarapatka ty hlemejždě — starouši, to abys jich ještě půl kopy přinesl — jen za nic na světě, aby se jich pak nedostávalo — a je nejvyšší čas, aby se uvařili a rozsekali."

„Zas mám letět, Betty? A zas k Vondráčkovi do Perlové ulice? teď jsem odtamtud přiběh'! Ať jde Kačena!"

„Ta nemůže — podívej se, jakou má práci."

Kačena polonahá smýkala se po pokoji s kar-

táčem jako čert a opravovala voskovanou podlahu, kde byla vyšlapaná, oslepla.

„Tak ať jde Pepa!" volal otec Kondelík.

„Podívej se na ni! Hodinu se bude strojit — a seká šneky. Kdo pak to za ni udělá?"

„Já nejdu nikam!" bránil se mistr.

„Nu tak tedy půjdu já, Kondelíku," pronesla panička zdánlivě lhostejně, suše — ale každé slovo jakoby mělo hrot. „Arci pak budeme večeřet až v devět hodin — ne-li v deset..."

A již odvazovala zástěru.

Mistr byl odzbrojen, překonán.

„A kolik má být těch šneků, co?" ptal se na ústupu.

„Půl kopy, starouši," odpovídala panička již zase zcela přívětivě. „A nějaký citron ještě přikup, a čtvrtku sardelí — taky čaj nám došel, starouši, a láhvičku rumu bys mohl vzít, abychom nedávali na stůl zbytek... vypadá to tak divně..."

„Poslouchej, Betty, kdybys ještě potřebovala nějaké tvrdé žemle a vepřové sádlo — nebo sušené švestky a pepř a nové koření — řekni mi to všechno najednou, ať mě tam neženeš znova, až se vrátím — —" mluvil mistr pichlavě.

„Ne, starouši, nic už — a bude-li co scházet, doběhne Kačena, až vyspraví podlahu.

Pan Kondelík otřel čelo, narazil si klobouk a odkašlávaje vyrazil z kuchyně. A když se sřítil se schodů, vzpomněl si, že by si byl měl vzít suchou košili. Byl zpocen a zamrazilo ho na zádech. Funě spěchal ulicí dolů a syčel zlostně:

„Vy jste mě dostali se svým Sylvestrem! To jsem vám naběhl! Teď bude hostů dost! To věřím, snést jim všecko! Jen pro Krista Pána abych z toho všeho...“

Ani si netroufal domysliti. Hrozná nějaká příšera vznášela se před ním.

„Abych teď tak mohl běžet tunelem — sic mě ještě někdo potká,“ pokračoval. „Ne, teď už nepozvu ani půlmistra! Kdo ví, kam bych zas musel pádit — —!“

Paní Kondelíkové minula v trapném čekání hodina. Konečně tu pan manžel byl a praštil na stůl balíkem od kupce. Panička spěšně mu vytáhla z kapsy zimníku láhev rumu, aby nepřišla k úrazu. A mistr Kondelík volal:

„Ale teď, Betty, honem suchou košili — a vem vlhký ručník — a trochu mi zmasíruj záda — jsem jako myš...!“

S ouzkostlivým výrazem pomáhala panička manželu z oděvu, třela mu hřbet, až se sama zpotila, navlékla mu košili a stále mu přimlouvala:

„Jen pomalu, starouši! Sedni si hezky, nebo si lehni na pohovku, uklidni se, nemysli na to, nic ti nebude...“

Trnula při pomyšlení, že by dnes — — že by to mohlo přijít — — —

Mistr neodpovídal. Sotva měl na sobě košili, spěchal k posteli, hrábl nohou po zouváku, opřel se o pelesť a zouval boty. A když shodil první a shýbl se, aby pomohl druhé dolů, pocítil náhle povědomé lupnutí v kříži. Honem chtěl k pohovce

— ale již se nemohl narovnat. Mistr zkřivil obličej a zvolal hrozným hlasem:

„Ježíš Marjá — Betty — už je to tu! Houser mě drží!"

A zkroucen jako klika flašinetu potácel se pokojem a padl do lenošky. Paní Kondelíkové sklesly bezvládně ruce.

„Betty!" stenal mistr, „ty máš smrtelný hřích — takhle mě zřídit poslední den v roce! Vy jste mi dali Sylvestra!"

„Ale starouši," bránila se panička, div nevypuknouc v pláč, „mohu za to? Uhnal jsi se..."

„Kdo mě to honil, Betty, kdo!" naříkal mistr. „Podívej se, jak jste mě zmrzačili — na nový rok!"

Když přišel Vejvara s panem Hupnerem, seděl mistr ještě v lenošce, netroufaje si vstáti, aby věc nezhoršil. Stenal tiše, jakoby pracoval k hodince, a vítal oba hosty jen pokyvem hlavy a zmíravým pohledem. Ale když k němu přistoupil Vejvara, aby mu podal ruku, nabyl pan Kondelík zvučného hlasu svého a pronášel hořce:

„Koukejte se, Vejvaro, co se vám nepovedlo se všemi vašimi výlety, podařilo se dnes našim lidem! Tuhle dřepím jako lazar — když jsem to všecko sběhal a snesl — housera v zádech! Matka chtěla mít rodinného Sylvestra — teď ho má! A já si uhnal hexnšús! To jste mně zas dali, lidé!"

„Housera?" zvolal pan Hupner. „Ale Bože — mazat, otče, namazat fluidem, a budete jako vejlupek! Pošlete si pro láhev k Nevinnému..."

Mistr mávl rukou, jakoby mouchu zaháněl.

„Holenku — to je všecko slabé, to už znám. Ten mě bude držet, dokud mě nepustí — mně už teď sotva tyrpán pomůže."

Nic naplat, mistr cítil, že to takhle nepřesedí, i byl spojenými silami dopraven do postele a když se dostavili manželé Konětopovi s jazykem a paštikou, právě ho olepovala paní Kondelíková „tyrpánovým" flastrem na zádech.

„Mlč, starouši," přimlouvala mu, „dobře ti bude jen si pokojně polež. Pěkně jsi nám to vyvedl, starouši — tak jsem se na to těšila..."

Pan Kondelík nemohl mluvit, jak ležel na břiše, ústy v poduškách, ale aspoň do nich zavrčel.

„Já vím, starouši," pokračovala panička, „ty za to nemůžeš — ale já taky ne. To je dopuštění. Pořád jsem ti dávala stranou ty nejlepší, největší hlemejždě — máš jich tam patnáct — už jsou v troubě — jak budou, přinesu ti je, a zůstanu zde u tebe, starouši — otevřeme dvéře dokořán — všechno budeš slyšet, jako bys byl s nimi u stolu..."

Tyrpán držel, mistr se opatrně obrátil na znak, panička ho ukryla peřinou a spěchala zas do kuchyně.

Zatím přibyli i pánové Kocmich a Šarapatka, a než se zasedlo ke stolu, byl u pana Kondelíka „cerkl". Páni se střídali u lůžka, litovali, radili, ale nálady při tom netratili. Hlemýždi voněli z kuchyně tak lákavě, neodolatelně.

„Jedna věc je jista, Kondelíku," pronášel štukatér Konětopa hlubokou pravdu, „že to máš pro letošek s houserem odbyto — a to tě může těšit..."

Mistr zamumlal několik slov, kterým rozuměl jen Konětopa. Štukatér se bouřlivě rozřehtal a volal:

„A že je ti hned líp, malíři, viď?"

O půl osmé volala paní Kondelíková hosty ke stolu, a zároveň nesla manželu talíř vybraných hlemýžďů. Vyklepávala je a na lžičce podávala mistru k ústům.

Z jídelny ozývalo se klepání na talíře, pomlaskávání, srkání šťávy ze skořápek, hlasitá pochvala. Tu se pan Kondelík nezdržel a utřev si ústa po desátém vrčel do peřiny:

„To si myslím, bando! Požíráte, co jsem vám snesl, a já tu ležím jako ten Lazar!"

A když o půlnoci pan Hupner vítal nový rok delším přípitkem a celá společnost vypukla v hlučný souhlas, a když hned potom připíjeli na zdraví páně Kondelíkovo, k čemuž Konětopa štukatér připojil, že je na všechen způsob lepší houser od Sylvestra do nového roku nežli naopak, huhlal ubohý hostitel do všeobecného rámusu zuřivě:

„Menažerie! Ještě si ze mě tropí šašky — za ty šneky a kaviár! Aspoň kdyby si zkazili žaludky!"

Ale tu se vhrnula celá společnost do ložnice Kondelíkovy, v čele pan Hupner, nesa mistru na tácku vysokou, úzkou číši zlatého moku, plnou perliček, a všichni s mistrem ťukali,

Ku podivu, panu Kondelíkovi se po napití náhle ulehčilo. To pánové Kocmich a Šarapatka přinesli s sebou tři láhve s těmi hlavatými, odrátovanými zátkami.

„Vidíš, Betty,“ hovořil mistr, když zas osaměl s chotí, a posrkával opět a opět líbezného moku, „to je od nich nóbl nápad! Mně se zdá, že ten tyrpán s tímhle žampusem mi udělá dobře. Nalej mi ještě...“

A skutečně mohl mistr Kondelík na nový rok aspoň z postele.

X. Jeden zimní — jubilejní.

S útržkového kalendáře, který visel pod hodinami v jídelně, usmála se veliká červená patnáctka. Znamenalo to, že uplynulo celých čtrnáct dní od vydařeného Sylvestra páně Kondelíkova, a červená číslice značila, že je dnes neděle.

Udržovati tento kalendář v pořádku bylo úkolem slečny Pepičky. Však dnes ráno, sotva že procitla, spěchala pod hodiny, a když strhla včerejší čtrnáctku, hleděla chvíli na objevivší se patnáctku. Viděla a strhla takovýchto patnáctek do roka celý tucet, ale ta dnešní připadala jí zcela zvláštní, jako živá, jakoby mluvila.

Podivnou přitažlivost jevila ta číslice! Jak šukala Pepička po světnici, pomáhajíc mamince uklízet, a později, když sháněla kousek po kousku svého nedělního úboru, přes tu chvíli ohlížela se po ní — a na Pepičku dívala se zas po očku maminka, s takovým teplým usmíváním. Věděla dobře, kam dceřiny zraky míří, a sama zavadila chvílemi o čer-

venou patnáctku. A jedné chvíle, kdy jí Pepička vběhla skoro do rukou, popadla ji oběma dlaněmi za hlavu, pomuchlala ji trochu a řekla mateřsky upřímně:

„Viď, holka, to ti ten den připadá dnes divně, co?"

Pepička sklonila hlavičku, vymkla se matce a bránila se:

„Ale maminko..."

„No, no, dítě! Vždyť to není žádná hanba!"

Již byla Pepička skoro hotova. Teď si připjala zimní klobouček na hlavu, přehodila teplý pláštík a spěchala ke svému stolku, z jehož zásuvky jako úkradkem vytáhla bílý obdélný předmět. Byla to modlitební knížka v deskách ze slonoviny, matčin dar od dne, kdy byla poprvé u přijímání.

„Tak tedy na nic nezapomeň, dítě," napomínala paní Kondelíková. „Dojdi si pro ten rukávník — na dnešek ho Procházka slíbil — a mně ty rukavičky u Engelmylera. Podívej se, je-li ta kožešinka dobře zapošita a zkus je na ruce, aby zas nebyly uvnitř prsty prošity, jako mně to tenkrát udělal Pavlásek. To je pak radost, aby to člověk doma páral! A nebuď tam dlouho."

„Maminko," ozvala se Pepička, „půjdu taky do kostela, když už jsem venku — radši teď na ranní, abych pak už nemusela z domu..."

„Dobře, dítě, dobře," schvalovala panička. „Pomodli se upřímně — a za mne taky. Já si pak odskočím na kousek velké, až zas budeš doma — teď musím čekat na tatínka."

Pepička políbila matce ruku a šla. Rozumí se — do kostela půjde nejdříve, ke svatému Štěpánu. Byla tak podivně, měkce naladěna, a umiňovala si, že se dnes obzvláště vroucně pomodlí. Vždyť dnes — —!

Když Pepička odešla, přinesla si paní Kondelíková teprv svůj hrníček kávy, usadila se pohodlně na pohovku a snídala. Chvílemi naslouchala uchem do ložnice, odkud se ozývalo jadrné chrápání. Tatínkovi se „dařilo". Táhlo sice na devátou, ale nic nedělá. Nebude ho budit. Ať si starouš poleží. V zimě se nemaluje — až na nějaké nepatrné výjimky a nejspíše správky — v zimě si mistr Kondelík připravoval jen šablony pro léto, a měl toho už navyřezáno, že by se mohl klidně dáti do přemalovávání celé Prahy. Nezmeškal tedy pranic, neboť v neděli vůbec nepracoval. Ostatně „jich" měl včera u Fleků sedm. Je to sice židovské číslo, ale spí se po něm dobře a tuze, když je ve spojení s flekovským.

V ložnici páně Kondelíkově bylo vlažno jako v lázni — paní Kondelíková topila už asi dvě hodiny. Věděla, jak pan manžel miluje nedělní jitro v teple. Na stolečku u okna bylo vše připraveno k holení, v hrnku na prvním kachli hřála se voda a přes lenoch židle u kamen visela čerstvá košile — nahřívala se také. Tak připravovala paní Kondelíková manželu svému vše již po dvacet zim. Znala jeho slabosti a vyhovovala jim.

Po chvíli chrupot utichoval, až zanikl docela. Postel zapraskala, a zas bylo ticho. Snad se tatí-

nek jen obrátil. Ale paní Kondelíková nevysrkla ještě poslední doušek, když se dvéře ložnice náhle otevřely a na prahu objevil se mistr v bílých svých nedbalkách.

Vyzívl obrovsky a řekl k choti:

„To jste mě nechaly dlouho spát, Betty!"

„Dobrýtro, starouši!" vítala panička. „A co škodí? Pohověl jsi si."

„Betty!" zvolal mistr — a hlas jeho náhle nabyl výrazu zděšení — „Betty — já ti měl strašlivý, kriminální sen!"

Panička se skoro ulekla hrozného hlasu manželova, postavila hrneček a vytřeštila oči.

„Co pak, pro Pánaboha!"

Mistr Kondelík v rozespání svém, v košili na prsou razhalené, s očima začervenalýma vypadal, jako by byl utekl z hořícího domu. A jakoby před ním hrůzy přestálého snu znova vystupovaly, naladil hlas ještě příšerněji a vypravoval:

„Tak ti byl mráz, až se skla v oknech tetelila! Seděli jsme pěkně doma, u kamen, v tom se ti přižene Vejvara a křičí: ‚Vzhůru! vzhůru! všecko je připraveno!' Ani nevím, proč jsem se nebránil — ale on vypadal jako čert a vytáhl mě — všecky nás vytáhl — tebe a Pepi taky, naložil nás do takových podivných řebřinových saní, skočil na podsedního u voje, práskl do koní a vezl nás do nějaké krajiny, kde bylo sněhu po krk. Ani jsem nemohl poznat, kde to jsme — a ujížděl s námi tím sněhem jako ouvozem, až se nám sypal do saní a za krk — a najednou jsme nemohli ani ku předu ani

zpátky, a sněhu pořád přibývalo, až nám z něho koukaly nosy — už jsem se dusil — a v tom jsem se probudil. Zatrackaný Vejvara! Ani ve spaní nedá pokoj!"

Panička poslouchala, a čím dál mistr vyprávěl, tím nevolněji bylo jí. Vzpamatovala se však a teď pronesla konejšivě:

„No, tlačila tě trochu můra, starouši. A pak — snad jsi na to myslel před spaním."

„Nač jsem myslel?" vyrazil mistr.

„No, vidíš, starouši — na ten zimní výlet. To se ví, tak to nebude, jako v tom snu, to se to vždycky náramně podivně splete — ale vlastně byl sen pravdivý. Ve spaní jsou to vždycky neznámé krajiny — ve skutečnosti se chceme podívat na Lišku..."

„Na Lišku, Betty? Na Lišku?" volal mistr Kondelík. „V takové zimě? Vždyť je na teploměru deset stupňů — —"

„Teď ráno, starouši," odpovídala panička, „ale odpoledne tak nebude — do odpoledne to stoupne."

„A co mluvíš o Lišce, Betty — pro Boha tě prosím!"

„Ale jak ty umíš dělat nevědomého, to je věru výborné, starouši," volala panička dobromyslně. „Neřekl ti o novém roce pan doktor, že tě ten houser pokouší jen z nedostatku pohybu? A neslíbil jsi nám, že tedy budeš dělat komoci, jen co ti bude docela dobře? A neujednali jste si s Vej-

varou minulé neděle, že tedy dnes vyjdeme na Lišku?"

„Víš, Betty," odpovídal mistr nakvašen, „co se těch doktorů týče, s těmi dej pokoj. Ti mají stále pohyb, pohyb! — pro pacienty, a sami jezdí ve fiakrech! Takový pohyb taky bych si dal líbit! A že zas ten stafrapertský Vejvara — no víš, s tím taky dej pokoj! Jen bych se rád dočkal, až na něj přijde houser, bude-li taky pořád jako na koni! A já že jsem řekl na Lišku — —?"

Mistr hleděl vytřeštěně před sebe, jakoby se znenáhla rozpomínal. A když domyslil, dodával:

„Dobře, Betty, tak se mi něco zdá, že o tom byla řeč, ale já jsem řekl — a to mi neupřete — že si to ještě rozmyslím — a taky že rozmyslím, Betty, věř mně..."

„No, starouši," hovořila panička mírně, „už je rozmyšleno. Dneska si to odbudeme — nic naplat. Abych ti pravdu řekla, já bych na tom nestála, ale Vejvaru v tom nemůžeme nechat. A tobě procházka neuškodí — ne, neuškodí. A Vejvara aranžuje nějakou schůzku — jako náhodou — přijde tam pan rada Vonásek se svou paní a ještě nějaká Vejvarova příbuzná rodina — rád by nás seznámil, nemůžem je tam nechat čekat nadarmo — prosím tě, chce se taky pochlubit s Pepičkou, s tebou — s celou naší rodinou... Pan rada prý dávno povídal, že by tě rád seznal — a tak tedy máme dostaveníčko na Lišce..."

„Ale proč pak ten šlakovitý člověk aranžuje ta dostaveníčka jako manévry — vždycky hodinu od

Prahy!" volal žalostivým hlasem pan Kondelík. „Není v Praze dost hospod? V lednu — a na Lišku!"

„Ale, starouši, to jen tobě připadá tak hrozným. Ale Vejvara má mladé nohy a Pepi taky..."

„Tak ať si běhá, když má mladé nohy..."

„Vždyť nemůže chodit sám..."

„Proč pak by nemohl?!"

„Ale s Pepi! Nemůžeme je nechat spolu samotny — jak by to vypadalo!"

„Tak jdi s nimi!"

„Ale, ale, bez tebe? Bez muže, bez jeho nastávajícího tchána..."

„Mě si nebere!"

„No, to je řeč, starouši! To je nejmenší, co můžeš pro dceru udělat. Víš, že Vejvara chodí tak rád na výlety..."

„Ať si to nechá, až se ožení!" křičel pan Kondelík. „Já se divím, že ho to těší — pořád nás mít na krku!"

„Ale, muži," usmála se paní Kondelíková, „jak by mohl míti známost, kdyby nechtěl chodit a mluvit s rodičemi své vyvolené..."

„Měl si namluvit holku bez rodičů, sirotka!" horlil pan Kondelík.

„Něco ti povím, starouši," pronesla paní Kondelíková povstávajíc s pohovky, „věř mi, že takhle nevypadáš ani jako otec. To jsou těžkosti s každým krokem, který vážíš pro své dítě, ale věř nebo nevěř, já mám tyhle procházky teprv ztrpčeny vším tím, co pokaždé provádíš! Jako by tě na nože bral!

A tak ti tedy povím, že tahle dnešní vycházka je nejnevinnější ze všech. Žádná železnice, žádný parník, přes Vyšehrad rovně po silnici, skoro pořád mezi domy, všude plno hostinců — co se ti může stát? Ale hlavní věc, Kondelíku, že dnešní výletek je jaksi jubilejní — ano. Ty na takové věci nemyslíš, já vím, ale dnes je patnáctého — patnáctého, Kondelíku! Je tomu právě rok, co se Pepička s panem Vejvarou v Karafiátech seznámila — podívej se támhle na kalendář. Ani si nemůžeš pomyslit, co takové dátum děvčeti znamená — je to první jubileum naší Pepičky a Vejvarovo taky. A to bys jim chtěl zkazit, Kondelíku? Odepřel bys jim několik těch hodin? Půjdeme hezky časně odpůldne, večer v osm budeme v Praze, ještě si někam zajdeš — a třeba všichni, budeš-li chtít. Měl jsi vidět, jak radostně Pepička dnes vstávala, s jakou horlivostí šla do božího kostela — jak se tam teď modlí, za tebe, za mne, za sebe a za Vejvaru, za ten celý první šťastný rok. Nu tak, co tomu teď říkáš?"

Pan Kondelík nějak zmalomyslněl.

„Co tomu říkám? Že bylo v Praze místa dosť a třeba na desítileté jubileum! A že jsem mezi vámi jako Josef Egyptský. Prodali byste mě, lidé, prodali, kdyby zase přišli ti chaldejští handlíři..."

„Izmaelští to byli, starouši, Izmaelští," poznamenávala mírně paní Kondelíková.

„Těm byste mě taky prodali!" odsekl mistr a obrátil se do ložnice, k svému holení. Viděl, že není pomoci, vzdával se.

A když později oholen, umyt, posnídav a obléknuv se odcházel do města na obvyklou nedělní „dopolední" číši, obmyslil pohledem nesmírně mrzutým červenou patnáctku na útržkovém kalendáři pod hodinami.

„Zpropadené jubileum!" projelo mu hlavou.

Pepička se pozdržela venku a vrátila se až po odchodu tatínkově. Protáhla svoje obstarávky tak trochu zúmysla, tušilať, že bude nutno oblomiti tatínka pro odpolední výlet, a ponechávala tento úkol mamince. Čím déle trvala její známost s Vejvarou, tím nemileji se jí dotýkaly drobné ty neuctivé projevy, jichž se tatínek o nepřítomném Vejvarovi dopouštěl, jakkoli věděla, že to vše jde jen od plic a ne ze srdce, jak maminka říkávala. Ale nechtěla to poslouchati, a bylo-li možno, unikala tomu. Vyvíjelo se u ní znenáhla, co se vyvíjí v každém takovém případě, v každé rodině. Měla nesmírně ráda svoje rodiče, zejména k mamince lnula onou přirozenou přítulností dětskou, jako skoro všechny dcery, mající v matkách nejsilnější oporu, ale zároveň stávala se postupem času vždy silnějším stranníkem Vejvarovým, i v záležitostech, netýkajících se jen srdce a milostného poměru. Bylo posud nedohledno, kdy si ji Vejvara odvede — Pepička sama nevyměřovala si žádnou lhůtu, aniž o tom příliš uvažovala; cítila, že to posud nemůže býti z příčiny skrovného, nesamostatného postavení Vejvarova. Byla by s ním šla sice třeba hned zítra, a zase měla neurčitou obavu z něčeho

neznámého, tajůplného, záhadného. Bylo to tak hezké, jak to právě bylo, a nebýti časem nevrlých poznámek tatínkových, snad by ani nepomýšlela, že se to kdysi změní, že to vezme konec. Ale přes ty všechny neurčité, hned toužebné, hned zase obavné pocity dívčího srdce vyrůstalo v ní vždy mohutněji vědomí, že bude kdysi tvořiti s Vejvarou celek vlastní, spojení vedle spojení rodičů svých, rodinu vedle rodiny, zcela svéprávnou, že se bude pak opírati jen o Vejvaru — a toto budoucí postavení zapouštělo v ní kořínky již nyní. Ve spořádané této rodině arci se jí nenaskytla příležitost, aby vystoupila nějak výbojně — ale její „neuvědomělé vědomí" někdejšího budoucího společenství s Vejvarou vytvářelo se v jejích myšlénkách asi v tato slova: já a Vejvara, nebo ještě lépe: Vejvara a já

Vrátila se domů a zastala maminku v přípravách k obědu. Podívala se na ni a z výrazu její tváře četla, že je vše v pořádku. A naopak matka, chápajíc nevyslovenou otázku dceřinu, odpovídala:

„Měla jsem zápol s tatínkem, milá holka, ale dobře to dopadlo. Náš tatínek na všechno zapomene. Vlastně tak je to: dokud sedí v teple, u pivečka, jezdil by po celém světě, třeba do Paříže, ale když k tomu dojde — —! No mlč, půjdeme na Lišku, půjdeme."

Pepička políbila matce ruku a řekla polohlasně:

„Že ten tatínek vždy tak vše omluví..."

Potom odešla do pokoje, aby se odstrojila.

Paní Kondelíková kráčela za dcerou; slova Pepiččina byla jí záminkou, aby jí něco řekla, co ji dávno lehtalo na jazyku, ale k čemu se nemohla odhodlati. Dnes je to vyvoláno. Pečlivě za sebou zavřela dvéře do kuchyně — takové věci nejsou pro Kačenu.

„Mlč, holka," mluvila tlumeným hlasem, „půjdeme na Lišku — a to je hlavní věc. A že se tatínek tak trochu brání — Bože, holka, kdybys věděla, jaké jsou v jiných rodinách nátisky! Je trochu pohodlný tatínek, to je to celé. Ale pak ti ještě něco řeknu, Pepičko. Kdyby on se Vejvara vyjádřil — věř mi, hned by byl tatínek jiný..."

Pepička odepínala klobouk, teď jej položila na skříň a vzhlédla k matce.

„Jak se má vyjádřit, maminko? O čem?"

Paní Kondelíková sbírala nějaké pírko na pláštíku dceřině, kterého na něm vlastně nebylo, a zrakům dívčiným skoro se vyhýbajíc pokračovala:

„Ale o čem, dítě! No, že tě má rád, že tě chce..."

„Ale to přec každý vidí, maminko," odpovídala Pepička s pevným přesvědčením, „to se nemusí říkat."

„Já vím, dceruško," hovořila panička, „já to vím! Jinak bych nepřipustila, aby k nám pan Vejvara chodil, a vůbec by to všechno nebylo. Ale jsou věci, které se samy rozumějí a přece se to řekne, a to je, když má mladý muž děvče rád. A kdyby tedy pan Vejvara přišel a řekl: ‚otče, matko, mám vaši dceru rád a prosím vás, abyste mně

ji dali — víš, Pepičko, hned by věc byla jiná. Tatínek by viděl, že to jde do opravdy, a co dělá teď z ochoty, dělal by pak z povinnosti. Už by nebyl pan Vejvara jenom pouhý nápadník, už by byl jako ženich. To je rozdíl, milé dítě!"

Pepička zatínala nehýtky do pláštíku, potrhávala třásněmi, neodpovídala. Matka hleděla na ni chvílečku a rozběhla se přímo k cíli.

„Vidíš, Pepičko, snad si pan Vejvara nedůvěřuje, snad se bojí odpovědi, ačkoli by mohl vidět, jak ho máme rádi. Mohla bys tedy sama při příležitosti..."

Paní Kondelíková se odmlčela a Pepička vyhrkla:

„Co bych mohla, maminko?"

„No, když si tak spolu povídáte — a povídáte si asi ledacos, když jdete před námi nebo za námi — mohla bys mu říci: Pane Vejvaro, myslíte-li to se mnou upřimně, vyjádřete se rodičům a buďte jist, že dostanete dobrou odpověď. — Heleď, Pepičko, dnes je tomu právě rok, co se znáte, to je hezká doba, aby se milovník rozmyslel, a mohla bys ho trochu pobídnout, dodat mu odvahy, víš? Viděla bys pak, že by tatínek — —"

Paní Kondelíková předstírala tatínka, ale vlastně ona sama to byla, jež si vroucně přála, aby Vejvara „rozhodně promluvil". Zajisté byla přesvědčena, že to Vejvara myslí upřimně, ale kdyby „promluvil", bylo by to zcela jisté. A pak celý ten výjev! Toužila po okamžiku, kdy by mohla Vejvarovi tak upřímně stisknout ruku, kdy by mu

zavlženým hlasem mohla odpověděti: ano, svěříme vám ji! A pak by slavili zasnoubení — jak by to bylo pohnutlivé! Měla jedinou dceru a vroucně si přála, aby ji vydala z domu se všemi těmi dojemnými obřady, které jsou ve spořádaných rodinách obvykly.

Po posledních slovech matčiných polila se tvář Pepiččina ohnivou záplavou. Rty její byly pevně zaťaty, jakoby chtěly zabrániti slovům, která si již již klestila cestu. A když se matka odmlčela, cítila Pepička, že vyčkává její odpovědi. Již jí byla pomlčka trapna, i vyhrkla náhle:

„Ne, maminko, to na mně nežádej. Nic takového neřeknu Vejvarovi — nevypravila bych to ze sebe. Vím dobře, že mě... pan Vejvara... má rád, ale pobízet ho nemohu k ničemu. Maminko, zalkla bych se! Vypadalo by to, jakobych z domu utíkala — nebo jakobyste se mne chtěli zbavit — nebo jakobychom ho chtěli polapit. Nežádej to na mně, maminko!"

Paní Kondelíková se skoro zarazila, jak odhodlaně tu dcera promluvila. K něčemu takovému se ještě nikdy nevzmohla. Hle, sama netušila paní Kondelíková, jak vážně to dceruška pojímá. Skoro se ulekla těchto slov, v nichž se na konci třáslo něco jako pláč. Podivná věc, kterak ta známost změnila Pepičku, jindy tak mírnou, až trpnou. Hle, hle — kterak to nezkušené, nevědomé dítě jí náhle otvírá oči — jí, moudré matce, která se domnívala, že se o všem dokonale napřemýšlela a k nejlepším koncům došla. Skoro se zastyděla před dcerou.

Vida, ona má taky svoje mínění, a paní Kondelíková si musila přiznati — tak zcela přirozeným pudem vedena — že mínění správné. I spěchala, abv setřela nelibý dojem.

„No, vidíš, dítě, tys mi nerozuměla. Tak dobře, neříkej panu Vejvarovi nic. Tebe se zbavovat? Chytat ženicha? Ne, Pepičko, tak jsem to nemyslila. Vkládám všecko do rukou božích, a dobře to dopadne. A když ty si tohle zachováš, Pepičko, musí mít k tobě úctu. Tak, dítě, svlékni se a nakrájíš mně nudle...“

A Pepička šla a krájela nudle.

Jinak minulo u Kondelíků přes poledne vše jako každé jiné neděle. Mistr vrátil se domů v rozmaru výborném. Byl na Malé Straně, nahoře u Michálka — u Lobkoviců — dopřál si tam láhvičky mělnického se zelenou cedulkou, toho dobrého, a pohvizdoval si vesele.

Ku podivu, že se docela nic nemračil, když rázem druhé hodiny se dostavil Vejvara, a neřekl mu ani jedno rohaté slovo. Bylo to snad následkem krátkého dohovoru, jejž s ním měla paní Kondelíková po jídle vzadu v ložnici.

A ještě nebyly tři hodiny, když celá karavanka vycházela z poslední vyšehradské brány na silnici k Pankráci. Ani se nenadál pan Kondelík, jak se mu to bude stupati. A přece fičel větřík hezky ostrý.

„To je den, starouši,“ pochvalovala panička,

opírající se zcela lehce o rameno manželovo, „to je krásný den!"

„Však bych vám tam v noci nešel," odpovídal mistr. „Je to přece flák cesty, a kdyby se byl Vejvara dříve zmínil, mohl celou tu svou komisi pozvat k nám."

„To právě nechtěl, starouši," vysvětlovala panička, „což mu ouplně schvaluju. Sejdeme se tak jako náhodou, víš? Dokud není ruka v rukávě, nemůžeme dávat žádné visity. Takhle jsme pořád na neutrální půdě..."

‚Radš bych už byl na Lišce," prohodil mistr.

„Ani se nenaděješ a jsme tam, starouši," těšila ho panička.

Uhodla to; mistr již po léta nebyl vytáhl paty z Prahy zimního dne, rozhlížel se tedy zvědavě krajinou, bílou sněhem zcela mělkým, vdechoval ostrý vzduch, který mu po dopoledním mělnickém velmi lahodil, a než se rozpomenul k novému zareptání, byli na Lišce a vstupovali do přízemního „sálu", kde vévodil otec Janoušek.

Tu již seděl pan Vejvara — bratranec otce Vejvarova — mistr soustružnický, s manželkou a s dvěma dceruškami. Paní Kondelíková mrskla zkumným okem po děvčatech — a oddychla si spokojeně. Byly to dvě žabky zcela mladé, naivní rozpusty, které měly daleko do věku, kdy se v ženských probouzí posuzovačnost, žehravost, zlomyslné slídění po vadách bližních — hlavně arci po vadách příslušnic vlastního pohlaví — zpromrzelost z desaterého zklamání, kyselost odkvétání. Ne, to byla

děvčátka jako koťata, před nimiž leží celý život a jimž se ještě nerozevřela kniha poznání, k čemu je žena ve světě.

Jak řečeno, paní Kondelíková spokojene oddechla. Neboť se domnívala, že nic nebezpečnějšího není pro šťastnou známost, než kyselé pohledy nějakých blízkých příbuzných, svobodných ženštin, s otravou zklamání v duši, s vlohami špehýřů, se snahou po intrikách — zkrátka stárnoucích, žárlivých panen.

Strýc Vejvara byl nějaký dobrý muž, ve věku pana Kondelíka, jeho manželka na pohled zcela moudrá žena a matka, hezky od řeči. Nu, musila být. Paní Kondelíková věděla od Vejvary, že má „modní síň", hned vedle krámu svého manžela, někde na Malé Straně.

Pan rada Vonásek ještě tu nebyl, čemuž byl Vejvara skoro povděčen. Pepička by se byla octla v křížovém ohni pohledů.

Když Vejvara obě rodiny s náležitým ostychem představil a když pominulo první napnutí vzájemného pozorování a tichého posuzování, když byla vypita bílá káva, rozjařili se noví známí a zábava vklouzla v koleje živého rozhovoru.

Pan Kondelík smiřoval se v duchu se „zimním výletem", neboť měl Janoušek toho dne plzeňské jako křen a mistr několikráte pronesl, kterak je patrno, že z tohoto piva neplatí se akcis.

Pan Kondelík totiž měl utkvělou domněnku, že pivo hned je horší, jak projde akcisem. Ať to vězí v čem chce, akcis mu dobroty nepřidá. Vejvara

pokoušel se trochu, aby mistru vysvětlil, že akcis nemá na jakost piva nijaký vliv, ale Kondelík s ním byl brzy hotov:

„Vplyv, vplyv! Ten vůbec nemá na pivo žádný oučinek! Víte, Vejvárko, vy si rozumíte svým landpartiím, ale chmeli rozumím já! Taky to nemůžete vědět — to dělá věk! Do vašich let je člověku jedno, co pije, ty chloupky na jazyku narostou později!"

Vejvara nechal hádky o pivo a hleděl si raději Pepičky, která se již byla seznámila s jeho sestřenkami. Paní Kondelíková zas byla již „alianc" s tetkou, a mistr Kondelík poučoval strýce o barvách a malování, vykládal mu, že je malba lepší než tapety, protože v tapetách se drží štěnice, a pak se tapety lepí škrobem, ale do barev se dává klíh — to je rozdíl. Strýc Vejvarův dokazoval naproti tomu, že je „točená" práce do smrti lepší než „tlačená", ať je to pak co chce.

Než minula hodina, přišel taky pan rada Vonásek s chotí. Vejvara uctivě ho uvítal a nastalo opětné představování. Pan rada blahosklonně potřásl rukou oběma mistrům, se starodávnou galantností poklonil se paní Kondelíkové i tetě Vejvarové, a když došlo na Pepičku, podíval se na ni pozorně, chopil se její pravice oběma rukama, potřásl jí dokonale a řekl se stupňovanou dvorností:

„No, teď tomu rozumím, slečinko, proč náš pan Vejvara se tak často zamyslí! Já bych taký

na jeho místě...! Ale všechna chvála, nic při tom nezanedbá."

Paní radová brala společnost — zejména ženskou — ostřeji na mušku. Prozrazovala dost patrně snahu, hráti trochu vysokomyslnou, ale nic naplat, ženská nátura si brzy pomohla a paní radová byla pak velmi přívětiva, zejména když pozorovala, s jakou uctivostí k ní pohlížejí obě paničky.

Pan rada hned se vsouvl mezi oba mistry a když ochutnal piva, pronesl rozhodně:

„Pánové, nechme dámy povídat a my tři bychom si mohli hodit maxla — totiž umíte-li ho!"

Mistr Kondelík pokývl jen hlavou, že se jako samo sebou rozumí, ale strýc Vejvara pronesl uctivě:

„No, hraju, hraju, vašnosti pane rada, ale jestli vám nestačím, musíte prominout."

Ve mžiku byly tu trapulírky, a když se pánové rozhodli, začal pan rada „dávat". Dělil s nesmírnou dokonalostí, virtuosně; málokterý eskamotér byl by s ním mohl závodit, jak se mu karty kmitaly v prstech. Bylo vidět, že je ovládá stejně mistrně, jako svůj referát na magistrátě.

Příjemně ubíhal čas celé společnosti. Dávno již byla venku čirá tma, dávno již čadily v sále petrolejové svítilny — na Prahu nikdo nemyslil. Pan Kondelík zapomněl docela, že sedí hezký kousek cesty od Vyšehradské brány, a pil jako doma. Vejvara ovšem také neusiloval o návrat — paničky pořád ještě nebyly hotovy s tou dlouhou historií, kterou všecky ženské na světě dohromady na světlo

vydávají a která nikdy nebude ukončena — a tak v bázni boží seděli, až najednou bylo osm hodin. Tu se otevřely dvéře a vešli dva neb tři hosté, bílí jako mlynáři, posněženi na dva palce.

Pan Kondelík maně pohlédl ke dveřím a zvolal: „Což pak tam sněží?"

„No a jak," přisvědčil hostinský; „už je tam sněhu po kotníky. A pěkná vánice!"

Mistr postavil sklenici a řekl ke spoluhráčům: „Abychom toho nechali, pánové."

„Tak tedy poslední tři kola," svoloval pan rada, který byl právě v nejlepším. Padala mu „báječná karta", třikrát za sebou hrál „dvojí" a hned potom „velehru" s baštonskou dočkou na konec.

„Poslední tři kola," opakoval. „Však se domů dostaneme."

„Jen je o to, jak," prohodil tesklivě mistr Kondelík. „Je to flák světa!"

Nedalo mu. Než pan rada rozdal, vyšel mistr ven, aby se podíval na povětří.

Vrátil se ve chvilce a zavrtávaje se očima do Vejvary vrčel mrzutě:

„Já věděl, jak to dopadne! Sněhu po kolena a vítr, že člověk ani koukat nemůže!"

Byl by to řekl docela jinak, kdyby se nebyl ostýchal před Vejvarovými příbuznými a zvláště před panem radou. Však Vejvara jeho pohledu rozuměl.

„To přejde, pane sousede," chlácholil mistr soustružník.

„Do rána jistě," odpovídal pan Kondelík pichlavě, „ale rád bych byl dřív doma."

„No mlč, starouši," vpadla paní Kondelíková, která byla naslouchala a měla starost, aby nevznikla nemilá debata, „vezmeme si nějakou drožku a pojedeme — nic nám nebude."

„Ano, myslíš, že tu stojí drožky jako u nádraží!" vyhrkl mistr.

„I drožek dost, vašnosti," prohodil otec Janoušek, který přihlížel za zády do karet. „Pořád se tu hrkají — je neděle."

Mistr Kondelík hodil očima po Vejvarovi.

„To je vaše věc — sežente něco! Pěšky vám odtud nejdu."

„Žádnou starost," pomáhal Vejvarovi z rozpaků otec Janoušek, „dobře pojedete."

Přála Vejvarovi šťastná náhoda. Než hra třikrát obešla, zadusala venku temným zvukem kopyta a Vejvara vyletěl na silnici. Chvála Bohu! Byla to drožka, vracející se z Krče. Hned ji zastavil a rozradostněn spěchal do šenkovny.

„Vašnosti, pojedeme."

„A to už domů?" tázal se pan rada. „Nestavíte se někde, že bychom kdesi mohli partii dokončit, když jsme tak rozehráni?"

Pan rada neměl rodinu a bylo mu časně, aby šel domů.

A když měl mistr Kondelík vůz, vrátil se mu dobrý rozmar.

„Dobrá, pane rado! Co pak říkáte Mahulíkovi? Máme to tak všichni na cestě — tuhle otec

Vejvara taky přijde za námi! No, Vejvárko, pobídněte strejčka!"

Nebylo třeba pobízet. Strýci Vejvarovi se v nové společnosti dobře líbilo — a jeho choti také. Ujednali, že přijedou za Kondelíkovými — a nebude-li vozu, nu — půjdou pěšky. Ostatně ujišťoval otec Janoušek, že tu mají drožkáři v neděli „vexl", že pojedou všichni jako ze svatby.

Kondelíkovi tedy společnost natrhli bez dlouhého loučení. Vždyť se rozumělo samo sebou, že nová známost nemohla tak náhle skončit — u Mahulíka se sejdou. Chtěl taky mistr Kondelík za čerstvé paměti porovnávat, jaký je dnes ten pražský chmel, akcisem protažený.

Všickni čtyři vecpali se do drožky, kočí vynaložil veškeru svou výmluvnost, aby pohnul valacha do kroku — a po několika pádných nadávkách zastyděl se kůň konečně a zabral. Vejvara i paní Kondelíková děkovali v duchu Pánubohu, že věc tak šťastně končí...

Drožka hrkotala a drkotala a již výletníkům kynula Vyšehradská brána, když náhle na straně, kde seděl pan Kondelík, něco chruplo, prasklo, drožka se nahnula, ještě několikráte zadrkotala — a zastavila se. S kozlíku ozvalo se strašlivé zaklení, pak zahvízdlo stupátko, dvířka se rozevřela a hlas drožkářův se ozval jako pila:

„Prosím — lezou ven! Zlomilo se kolo!"

„Kriste Ježíši!" vydralo se z hrdla paní Kondelíkové.

Vejvara zdřevěněl. V tom okamžiku přepadla

ho pověrečná úzkost, že strašlivý nějaký osud stíhá všechny jeho kroky a přepadá ho protivenstvím jen jemu uchystaným. Poslední myšlenkou jeho bylo, že by se to nestalo, kdyby zde neseděl, že by Kondelíkovi sami šťastně byli dojeli. A snad by se teď myšlení jeho bylo docela zastavilo — ale v tom okamžiku vztáhla k němu ruku Pepička a stiskla silně jeho pravici, jakoby žádala o pomoc. Ale než mohl něco říci nebo učiniti, ozval se mistr zoufale:

Já věděl, že nás čeká neštěstí! Vejvaro — tomuhle vy říkáte jubileum a mě..."

Nedořekl. Jak sebou pohnul, zvrátila se drožka skoro na bok a mistr vykulil se rovně do sněhu.

S podivuhodnou rychlostí a obratností však byl zase na nohou, a co Vejvara pomáhal z vozu damám, hřímal Kondelík směrem k drožkáři:

„Jaké to máte nádobí, člověče! Jak se můžete opovážit s takovou rachotinou z domu! Tohle udám — to tak nenechám —"

Kočí zdvihal archu a stejně zuřivě odpovídal mistrovi, měře jeho tělesnost:

„Tisíce lidí jsem už odvezl — ale právě pod nima se to zlomilo, tuhle — na té straně. A není divu, to je ňáká tíže! A tohle je drožka, pane, to není tramvaj, pane!"

Nu, nejhorší kus cesty měli za sebou; matka i dcera oprášily s tatínka sníh, Vejvara zúčtoval s drožkářem, jejž pak zůstavili osudu — a za půl hodiny se zotavovali u Mahulíka v Myslíkově ulici

Pepička se teď celé nehodě smála — ale arci tajně, aby tatínek nepozoroval, a Vejvara, tím povzbuzen, nabýval taky odvahy a nelekal se nikterak mistrova výlevu, jemuž zajisté neujde.

Leč dobrý zajíc naladil i mistra smířlivěji. Ovšem, zcela mlčeti nemohl. Když zažehoval po jídle viržinku, vypadl na Vejvaru:

„Až vy někdy budete chodit sám, Vejvaro, se ženou, a nebudete při tom žádný rozumný člověk, vy někde srazíte vaz! A až vás to potká, vzpomeňte si, že jsem vám to předpověděl."

„Buď rád, starouši, že to tak dobře dopadlo," smiřovala paní Kondelíková.

„Rád, rád!" durdil se mistr. „Mám být pořád rád, dokud mě někde nezabijete nebo neutopíte! A vy mi to uděláte, lidé, vy mi to uděláte! Cítím to ve všech kloubech!"

Byl by snad huboval ještě dále mistr Kondelík, ale tu se otevřely dvéře a do pivnice hrnula se ostatní společnost z Lišky v náladě nejveselejší.

Když se všichni co nejlépe usadili, neodepřel si pan Kondelík, aby sám nevyprávěl o zažitém dobrodružství před vyšehradskou branou, líče barvami nejšťavnatějšími hroznou událost, „jak se s nimi drožka rozsypala."

Děvčátka strýce soustružníka rozřehtala se jako rolničky a litovala upřímně, že sama neseděla v osudném povoze.

„Aby se nám tak byl Vejvara zabil," pozna-

menal pan rada Vonásek, „teď, když má co nevidět avanžovat!"

Paní Kondelíková trkla loktem do dcery a Pepička se blažeností zapýřila. Věru, znamenitě se vydařilo její první jubileum!

XI. Benátská noc.

Pan rada Vonásek prorokoval sice postoupení Vejvarovo „co nevidět", ale trvalo ještě hodnou chvíli, než zlatý sen Vejvarův se uskutečnil. Na magistrátě jde všechno vážným, ouřadním krokem. Není malou věcí, udělat z praktikanta koncipistu.

Vejvara doufal, že se toho dočká do jara, někdy v polovici března, aby mohl Pepičce v den jejího svátku přinésti jmenování své jako dar nejvzácnější — bohužel, nedočkal se. Dostavil se jenom s kyticí a se skromným, přece však radostným ujištěním, že již se to chystá.

Nu a konečně tedy první sobotu v červnu přistoupil k němu pan rada Vonásek a svěřil mu blahosklonně, že nejspíš ode dneška za týden bude o něm rozhodnuto. Konečně že je vypracován a schválen elaborát o rozšíření některých referátů o jmenování nových sekretářů a koncipistů — a mezi těmito že bude on, Vejvara. Nejspíše v sezení městské rady ode dneška za týden, ba jistě!

První, komu se Vejvara hned nazejtří svěřil, byla Pepička.

„V sobotu, nejdražší slečno Pepičko, modlete se za mne. V sobotu večer zvíte, na čem jsem. A ráno v neděli to bude v novinách. A pak tedy v neděli přijdu, Pepinko, a požádám pány rodiče, aby mi svěřili klenot nejdražší — aby mi svěřili — —"

Vejvara se zajíkal a Pepička hořela jako temná růže.

„Dovolíte mi, Pepinko, abych to učinil?" došeptl Vejvara. „Smím doufati, že jste mojí...?"

„Na vždycky!" vydechla Pepička.

„Ještě nikomu nic neříkejte, Pepinko zlatá," žádal Vejvara.

„Ani mamince ne?" odpovídala Pepička. „Ani mamince, která vám od prvního dne byla tak nakloněna?"

„Nu ano, Pepinko, není to nic zapovězeného, ale bojím se, kdyby to přes všechno očekávání mělo přece selhati..."

„Ne, pane Vejvaro, neselže to! A maminka bude mít nesmírnou radost — mamince to nesmíme zatajiti."

„Jste dobrá duše, Pepinko, jako vaše maminka," řekl Vejvara. „Čiňte, jak uznáte za dobré."

Dobře tušila Pepička. Maminka měla skutečně radost nevylíčitelnou. Vejvara postoupí! Vejvara přijde požádat o ruku Pepiččinu! A bylo-li ještě něco mocnějšího, nežli šťastná zpráva o nastá-

vajícím kroku Vejvarově, bylo to radostné, uchvacující pomyšlení: „Zasnoubení — zasnoubení!“

Vejvara přijde patrně dopoledne. Tatínek musí zůstati doma, aby vyslechl vyjádření Vejvarovo a jeho žádost o ruku slečny Pepičky, aby dal vážnou, otcovskou odpověď. A hned odpoledne nebo večer bude slavnost zasnoubení. Tichá, domácí, ale významná slavnost!

Arci je nutno, aby se to tatínkovi povědělo. A ještě té neděle, kdy se Vejvara svěřil Pepičce a Pepička mamince, svěřila taky paní Kondelíková manželu, co jim nejspíše ode dneška za týden nastává.

„Připrav se, starouši — bude to jediná chvíle v našem životě, nikdy se nám nevrátí...“

* *
*

Ten týden bylo u Kondelíků rušno. Mistr prohodil jedné chvíle, že to vypadá jako před vojnou.

Dámy šukaly z pokoje do pokoje, z kuchyně na síň do spižírny, sháněly zavařeniny, cídily příbory, připravovaly nádobí, Kačena vypírala garnituru nových, dosud neupotřebených ale zažloutlých ubrousků — a mistr Kondelík hleděl na vše roztržitě a znepokojen. Jeho klid byl tentam, jeho odpolední spánek byl rušen neustávajícím šukáním a klapáním dveří. Dámy snažily se sice, aby chodily co nejtišeji, avšak co naplat: podlahy pokojů třásly se pod nimi a porcelán i sklo na almarách řinčely od rána do večera.

Pan Kondelík ukládal se po obědě na pohovku s nejlepší chutí, div že víčka udržel, ale ze spaní nebylo nic. Ten šustot v bytě, to tajené našlapování ho dráždilo, a jedva že ulehl, otevřely se mu oči dokořán a pan Kondelík se v horku jen převaloval.

„Zatracené courání!" hromoval v duchu a zatínal zuby. „Tohle všecko mne čekalo na stará kolena, protože mám dceru! Mít ještě jednu a slavit ještě jedno zasnoubení — trefí mne šlak a odstěhuju se na Volšany..."

„Betty," řekl jednoho dne k choti, „když se zasnoubením děláš takové cavyky, rád bych věděl, jak to bude se svatbou!"

„Víš, starouši," odpovídala panička, „tuhle starost přenech mně. Ty jsi otec, tys byl nástrojem v rukou božích, abychom nezůstali na světě sami a opuštěni, a teď je Pepička mojí starostí. Manželství jest krásný, svatý stav — vzpomeň si na naše léta — a když teď do něho vstupuje Pepička, musí mít samou radost a krásnou památku pro živobytí. Člověk se vdává jen jednou — nepřála bych si, aby se Pepička vdávala dvakrát — a zasnoubení je k tomu radostným úvodem. Na to ať pamatuje Pepička do smrti."

„Však ona nezapomene!" odtušil mistr. „Vždyť bude mít muže na očích!"

„No, nemluv, starouši, měj trochu strpení. Až budeme po čase sami spolu, docela sami, věř mi, že se ti zasteskne po trošce neklidu. Popadá mě to za srdce, když na to pomyslím, že už ji ne-

budeme mít. Ale líp je, budeme-li někdy opuštěni my, než aby zůstala opuštěna ona, až nás tu nebude. Ty na to nemyslíš, starouši, ale já — já se o tom namyslila...“

Letní večery středové a sobotní trávívali Kondelíkovi v zahradě Měšťanské besedy, na koncertech, byla-li pěkná pohoda — od loňska ovšem s Vejvarou. Také ve středu před kýženou nedělí sešli se tam. A tu vytasil se Vejvara, že by měl na sobotu jiného za lubem. Zcela letmo zmínil se o tom již poslední neděle. Na sobotu večer chystána jest na Žofíně velká národní slavnost ve prospěch Ústřední Matice školské — vrcholem jejím pak bude „benátská noc“ na ostrově a na řece, s lampiony, s pohádkovým osvětlením, s ohňostrojem na velikém prámu uprostřed Vltavy — nu zkrátka, něco nevídaného.

Však také v Besedě na všech stolech mimo obvyklý program domácího koncertu ležela pozvání s programem ke slavnosti, tak že Vejvara ani se nemusil vytasiti s oním, jejž přinášel v kapse.

Vyprávěl o přípravách, líčil předem, co kde slyšel od známých, a poznamenal, že by to stálo za podívanou. Vstupné jenom čtyřicet krejcarů za osobu, rodinné lístky po zlatém — a k takovému důležitému účelu!

Paní Kondelíková i Pepička naslouchaly s velikým účastenstvím. Chápaly, proč se o tom Vejvara zmiňuje, a v duchu s ním souhlasily. Jen jestli tatínek...!

Ale mistr neříkal pranic. A Vejvara tak si přál, aby jeho veliký den měl nějakou slavnou předehru! Viděla mu to paní Kondelíková na očích. Rozhodla se tedy sama.

„Nu, starouši? Mohli bychom se taky podívat. Besedu máme pořád — benátská noc nebude zas hnedle tak, a jakživa jsem to neviděla. Co ty tomu říkáš?"

„Že tam bude spousta lidí a nic k pití a k jídlu — to říkám!" odpovídal mistr a obíral klidně dále husí stehýnko.

„Inu pro lidi se to dělá a přijdou tam, to je jisté," hovořila panička. „Bez lidí by to vypadalo náramně smutně. Proto si myslím, že bychom tam mohli jíti také."

„Já bych raději zůstal doma," poznamenal mistr.

„To vím, starouši," prohodila panička, „ty bys vždycky nejraději zůstal doma, když máš jít někam s námi. Ale kdybychom nechtěly jít právě na benátskou noc, šel bys do Besedy — to je jisté."

„No tak tedy půjdeme, abych měl svatý pokoj!" zvolal Kondelík, dohryzuje svoje husí stehýnko.

V sobotu večer objevil se Vejvara u Kondelíků o šesté hodině v nejsvátečnějším oděvu. Tou dobou mistr Kondelík v ložnici činil přípravy k holení, Pepička v jídelně přišívala si k živůtku nějaký „kremový" krejzlík, a tak uvítala Vejvaru v kuchyni zatím sama paní Kondelíková, polo již v pa-

rádním, polo ještě v kuchyňském úboru. Jak ráda by byla vyhrkla s otázkou: Jak jest, pane Vejvaro, jmenovali vás? — neboť hořela nedočkavostí, kterak dnešní sezení na radnici dopadne. Ale chtěla dopřáti Vejvarovi, aby se sám svěřil se sladkým tajemstvím; a kdyby snad ani dnes nebylo se splnilo, več doufal — čehož Pánbůh nedopouštěj! — pak teprv musí mlčet a tvářiti se, jakoby vůbec o ničem nevěděla. A skoro v ní hrklo, když popatřila na Vejvaru; zdál se jí tak podivně rozrušeným — — Kriste Pane, bylo by možno, aby ho zase byli přeskočili?

A tak s největším sebezapřením, jehož byla mocna, s úsměvem svaté nevědomosti nebo aspoň zapomětlivosti podala mu ruku a hovořila:

„Vítám vás, pane Vejvaro! Díváte se, že nejsem zcela připravena? Hnedle to bude — víte, chystám našemu tatínkovi překvapení, (a teď skoro šeptala) — hučí nám celý den, že se na Žofíně nenají, tak jsem koupila kuřátko, právě se dodělává. Musíte ho taky okusit, pane Vejvaro — starouš bude hned hotov — kdypak už břitvu obtahoval! No a — Pepička je vedle, něco si tam popravuje, můžete dále, pane Vejvaro — —"

Vejvara zaklepal na dvéře jídelny jako ptáček zobáčkem na okno, otevřel, vklouzl. Pepička vyskočila a spěchala mu naproti — paní Kondelíková sama přitáhla za Vejvarou dvéře, dovřela beze šustu a vrátila se ku plotně.

„Vítám vás," volala Pepička tlumeně a zpytavě se dívala na Vejvaru. Na jeho tváři rozlil se

teď jas radosti, pohnutí, a jedva že jí políbil špičky prstů, vypravil ze sebe chvatně a rovněž tlumeným hlasem:

„Jmenován, slečno Pepinko!"

Pepičce, která celý týden s chvěním čekala na toto slovo, zabouřilo v hrudi, tvář jí zahořela, oči se rozšířily.

„Pane Vejvaro...!"

„Ach, Pepinko drahá!" vydechl Vejvara, „těší vás to?"

„Jak se ptáte! Jak se můžete ptát!" šeptla Pepička a stiskla mu silně ruku.

V tom okamžiku Vejvara — (a o chvíli později sám nevěděl, kde nabral té odvahy) — objal Pepičku levicí, přitiskl ji k sobě — a silné, vroucí políbení chvějících se rtů Vejvarových ulpělo na rtech slečny Pepičky, jejíž oči se zavřely.

A když se rty jejich oddělily, stáli tu oba beze slova, se sklopenýma zrakoma, jakoby se byli dopustili nějakého hříchu, ale oběma bylo neskonale sladko. Stáli jako sochy — jen ruka Pepiččina, kterou Vejvara ještě tiskl na srdce, chvěla se v jeho pravici. Vejvara ji pozdvihl k ústům a líbal ji opět a opět, jakoby tak odprošoval Pepičku, že k tomu prvnímu polibku před okamžikem nevyžádal si řádného svolení.

Ztichounka otevřely se dvéře z kuchyně, a hlas paní Kondelíkové zazněl mírně a dobrácky:

„Máš prostřeno, Pepičko...? Bude to hnedle."

Vejvara pustil ruku Pepiččinu, ale paní Kondelíková tušila, co se před okamžikem událo. Vzezře-

ní Pepiččino, její zmatení, jakož i sklopená v neskonalých rozpacích hlava Vejvarova — — paní Kondelíkové nemusil dopověděti.

Však již také se nezdržela. Rychle přistoupila k Vejvarovi a dychtivě se otázala:

„Smí se gratulovati, pane Vejvaro — je to pravda?"

Ani nemohl odpověděti. Přikývl hlavou a skláněl se, aby paní mateři políbil ruku.

„Dej vám Pánbůh štěstí, pane Vejvaro!" blahopřála matka. „Bože, Bože — to mám sama rą dost..."

Rychle si přejela dlaní oči, neboť v nich cítila horkou vláhu. Celý týden neočekávala nic jiného, a přece ji to dojalo tak, jako by bylo přišlo z nenadání.

„Bože, Bože!" opakovala, „a tatínek bude mít radost — — protože jakobyste byl náš, pane Vejvaro! Ale počkej, Pepičko, teď neříkej nic — aby se tatínek neříz'"

Ta chvíle, než mistr Kondelík upravil svoji tvář, byla paničce věčností, ale konečně taky vypršela.

Mistr nejevil arci radost tak bouřlivou, jako jeho choť, vyslechl zcela vážně potěšitelnou zprávu, ale nic naplat, těšilo ho to, lichotilo mu to. Skoro mu připadalo, jakoby slavná městská rada taky jemu byla prokázala nějakou pozornost, jmenujíc Vejvaru koncipistou. A tvář jeho dokonale se vyjasnila, když paní Kondelíková přinesla kuřata do

zlatova upečená, mísu nových zemčat a talíř okurkového salátu.

„To koukáte, Vejvárko, co?" a pomlaskl. „Nenadál jste se, že budete mít jmenování s garniturou! Ale teď se do toho dejme, ať nám zatím celý Žofín nezasednou."

Upřímně řečeno, jen mistr sám přisedl s pravou chutí ke stolu. Ani Vejvarovi a Pepičce, ba ani paní Kondelíkové nebylo do jídla radostným rozčilením...

V povznesené náladě vydali se k Žofínu. Vejvara a Pepička kráčeli před rodiči — dnes poprvé zavěšeni, ale tak ostýchavě zavěšeni. Oběma srdce překypovalo, přes to nemohli se důvěrně rozhovořit. Bylo třeba, aby všechnu tu radost a pohnutí každý sám v sobě dokonale strávil a spracoval, než se vzmohou na vzájemné sdělování a přetřásání. Připadalo jim, jakoby se na ně díval celý svět, jakoby jim četl na tvářích, co uvnitř hárá. Těšili se na Žofín, až se ztratí ve množství, až splynou a zmizejí ve vlnivém tom davu. Pak teprv budou skutečně sami. Těšili se na nastávající večer, na elektrické osvětlení, na moře lampionů, na hudbu, na osvětlenou řeku. A tam kdesi v hustém stromoví, ve vonném houští, povědí si, k čemu teď nenalézají výrazu.

Oddechli z hluboka, když překročivše most byli pohlceni množstvím.

Usedli blíže orkestru a ani nezpozorovali, že hudba nehraje. Právě byl koncert nahoře v sále

a kapela na ostrově měla důkladnou přestávku. Ale Vejvarovi nebylo třeba hudby. V jeho srdci všechno hrálo a zpívalo, jakoby měl v hrudi zvučný ariston. Ach, zejtra! Zejtra bude zasnoubení! Od zítřka bude skutečně a opravdově náležet k rodině.

Ani Pepička nemluvila. Byla jako v nějakém nadpozemském vytržení a rozuměla vždy velmi dobře, co jí chce Vejvara pověděti, když ji pojal za ruku a stiskl. Opětovala jeho stisky a tento němý hovor stával se vždy výmluvnějším.

Zcela kradmo pozorovala paní Kondelíková tuto bezezvukou konversaci a blaženě se usmívala někam do daleka. V tu chvíli hleděla do minulosti i do budoucnosti zároveň. Lahodilo jí nesmírně pomyšlení, že za krátko bude dvojnásobnou maminkou, a o něco později, dá-li Pánbůh — — — Ale ne, ani nedomyslila. Šlo jí to vzhůru k hrdlu, bušilo do spánků — bylo to neskonale krásné, blaživé pomyšlení...

Mistr Kondelík zatím kochal se v jiných požitcích. Obával se mnohem více té strkanice a shledal vše příjemnějším, než očekával. Pivo bylo dobré a nosili ho dost, až se divil. Popíjel upřímně a když nastala všeobecná illuminace, měl taky již takovou malou, ale pramalou illuminačku. Pivo mu trávilo, mistr dávno již necítil pečené kuřátko v žaludku a poručil si večeři, kterou také šťastnou náhodou dostal. Potom se společnost zdvihla a vyšla na ostrov mezi záhony, aby se obdivovala tisícům plaménků, červených, zelených, oranžo-

vých, lampionům na stromech rozvěšeným a kouzelnému, elektřinou osvětlenému „kaktaráku“, jak pan Kondelík jmenoval měnivý, všemi barvami hrající a bohužel velmi nepřístupný vodotrysk na cípu ostrova, blíže budkových lázní.

Bylo to čarokrásné, unášející divadlo, ale teď pojednou vadilo Vejvarovi to množství lidí, vlnění obecenstva, které proudilo všemi směry, všemi cestami a cestičkami, že chvílemi nebylo ani vyhnutí a společnost naše místo ku předu byla unášena zpět. Toužebně pohlížel přes zeď na řeku, kde kroužily čluny a kocábky, obsazené rozjařenými veslaři, ověšené četnými lampiony, ozařované chvílemi bengálem. Pepička hleděla na vodu všecka vyjevena a také panu Kondelíkovi líbila se regata velice. Vejvara pozoroval bystře toto účastenství a zdálo se mu, že nastává příhodný okamžik, aby vyjevil tajený posud záměr svůj. Prodírajíce se houfy obecenstva přiblížili se pomalu ku plovárně a tu stanul Vejvara a dodav si odvahy obrátil se k mistru Kondelíkovi:

„Kdybych směl učiniti návrh, vašnosti, ponavrhl bych, abychom si taky vzali nějaký člun tuhle na plovárně — ráčíte-li souhlasiti — a mohli bychom si na Vltavě trochu zaveslovati...“

„Ach, tatínku!“ přimlouvala Pepička, „vezměme si lodičku! Ještě nikdy jsme takhle nepluli.“

Nelze říci s jistotou, bylo-li to následkem šesti nebo sedmi plzeňských, které měl mistr v sobě, či zatoužil-li náhle také po Vltavě — zkrátka, Vejvara žasl, že pan Kondelík neodporuje. Jakoby

nebyli pro nic jiného přišli, pokročil mistr ke vchodu plovárny, dámy v patách za ním, Vejvara úslužně rozhrnul houni, která zastávala oponu, a celá společnůstka sestupovala na plovárnu.

„Tak zavolejte nějakého toho matróza!" velel mistr Kondelík. „Ať nám dá něco nepromokavého!"

Vejvara, jenž za parných dnů letních býval častým hostem na plovárně, věděl dobře, ke komu se obrátit. Opodál stál hubený, vysmahlý, do bronzova opálený plavčí mistr, náčelník všech ostatních plaveckých, človíček drobný, ale pohyblivý jako rtuť. Dnes byl ve slavnostním úboru, opásán širokou modrou šerpou. Strhl námořnický klobouk s hlavy, vysekl podivuhodnou poklonu a tázal se zdvořile:

„Račte poroučet, vážnosti pane doktore?"

„Nějaký člunek, mistře Klapрštajne," žádal Vejvara. „A brzy, než bude konec regaty!"

Vlastně však spěchal Vejvara, aby byli na vodě, než si to otec Kondelík přece ještě rozmyslí.

„Na půl hodiny, na hodinu, vážnosti?" ptal se osmahlý Klapрštajn.

„No, až toho budeme mít dost, přijedeme nazpátek!" zvolal pan Kondelík. „Jen něco pořádného, pevného; jsme čtyři."

„Loď jako do Ameriky, vážnosti!" sliboval pan Klapрštajn a kráčel na druhou stanu plovárny, kdež odvázal dvouveslový člunek.

„Ano, poslouchejte, Vejvaro," řekl pojednou mistr Kondelík. „umíte veslovat?"

„To je náramně lehké, vašnosti," odpovídal Vejvara. „Neračte mít starosti."

„Matróz" Klaprštajn se vyznal. Než by byl napočítal dvacet, odvázal člun, rozsvítil asi šest lampionů, které již byly zavěšeny, a pak přidržuje plavidlo pobízel hosty:

„Jen račte, pánové. Milostpani si může sednout tamhle, slečinka tuhle — aby byla balanc — a kdo bude veslovat, semhle. Druhý pán si sedne na zadek člunu."

Tím druhým pánem byl mistr Kondelík. Úslužný Klaprštajn „vlodil' ho co nejobezřeleji na záď, Vejvara již se chopil vesel a Klaprštajn rázně loďku odstrčil.

Člunek se zachvěl, zakolísal, dámy křečovitě se chytaly okraje, a mistra Kondelíka pojala náhlá úzkost.

„Vejvaro, nebylo by líp, aby s námi jel ten pan Klaprštajn...? Mně se zdá, že vy přece jen..."

„Ale vašnosti," namítal Vejvara, míře přímo ke Střeleckému ostrovu „jen klid — klid, nic se nemůže státi."

Ale jak se vzdalovali od plovárny, zmáhala se Vejvary přec jen tréma. Se zatajeným dechem hleděl na hladinu vodní, která je dělila od pevné země, vždy širší, širší — a vzýval všechny svaté, aby se nesrazili s jiným člunem. To by mohlo osudně dopadnout. Rázně zabíral vesly a jen se s něho lilo. Znenáhla blížili se k ostrovu.

Dámy seděly na příčkách jako přilepeny. Líbilo se jim to, ale měly přece tajný strach. Z té

černé a jako houstnoucí vody vycházela jakás hrůza. Ani otužilému plavci nevypadá hladina vodní za noci příliš vábně — damám zdála se skoro příšernou. Pepička hleděla upřeně na konce vesel, ponořujících se a vynořujících, a tajíc dech očekávala každým okamžikem, že z hlubiny vynoří se nějaká obludná hlava a lesklé, šupinami porostlé tělo. Voda šplouchala tak tajemně a hrozivě. V tom okamžiku věřila Pepička na všechny pohádkové bytosti, o jakých kdy slýchala a čítala. Záře lampionů na hladině zvyšovala jen příšerný dojem.

Vejvara teď z hluboka vydechl. Bylť minul nejhlubší vodu a blížil se k mělčině nad jazykem Střeleckého ostrova. Mistr Kondelík za celou tu chvíli ani nehlesl, aby nevyvolal nějakého zlého ducha. Seděl tich a ztopořen, až mu šíje koprněla. Rád by se byl ohlédl, jak již jsou vzdáleni, ale neodvážil se ani sebe menšího hnutí.

Člunek octl se právě na podélné ose ostrova. Vejvara opačným zárazem vesel jej zastavil a vykládal:

„Semhle, vašnosti, ploveme vždycky z plovárny. Zde je totiž velmi mělko. Tu odpočíváme chvíli, provádíme rej tritonů a vracíme se na příč ku plovárně. Ach, zde užijeme zábavy! Kdybyste tak viděl pana architekta Vyskočila nebo pana Arnošta — ti jsou vlastně jak obojživelníci. Z největších hlubin vynášejí písek v hrstích...“

„Abychom tam tak spadli!“ zvolala Pepička stísněným hlasem.

„Nemaluj čerta na zeď, zpropadená holka!“

rozhorlil se mistr. „O tom se nemá mluvit, sic tam jistě někdo slítne!“

„Zde by se nic nestalo, vašnosti,“ konejšil Vejvara. „Račte se podívat, jak nepatrná je tu hloubka.“

A vysadiv pravé veslo vrazil je kolmo do vody. Vniklo asi na tři stopy do hloubky a bylo zcela dobře slyšet, jak zaharašilo v písku řečiště.

„Račte se přesvědčit holí, vašnosti,“ pobízel Vejvara.

„No koukněme se,“ prohodil mistr. A napřáhnuv ruku ponořil hůl, bezpečně očekávaje, že se o ni opře. Ale hůl jela hloub a hloub, z úst páně Kondelíkových vydralo se náhle: „Krista páá —!“ loďka sebou trhla, trup jeho se převážil a — blum, blum! nad mistrem zavřela se voda. Z hrdel obou ženských zavzněl zoufalý výkřik, ale již se vynořil mistr polovicí těla z vody a potáceje se frkal a funěl a tápaje po klobouku řval:

„Milionská duše, proč pak mě navádíte, abych tam strkal hůl! Teď se podívejte, jak vypadám! — Ježíš Marjá, pozor! Počkejte! Vždyť mně to utíká!“

Loďka pádem páně Kondelíkovým skutečně se rozkolébala a couvala, mistr ztrácel půdu pod nohama. Vymrštil se zoufale a chopil se okraje člunu.

„Člověče, snad mě tu neutopíte!“

„Kriste Ježíši — Kondelíku — nepřevrhni nás!“ zaječela paní Kondelíková.

„Tatínku, drž se!“ škytala slečna Pepička.

„Vašnosti, račte odpustit, ale za tohle nemohu! Ráčil jste se příliš nahnout — — račte mi věřit, že bych tam raději sám spadl...“

„Já bych taky byl radši, kdybyste byl na mém místě, nešťastný kapitáne!" zuřil pan Kondelík. „A kdybych v tom neměl ženu a dítě, obrátil bych vás i s tou vaničkou! Ježíš Marjá, lidé — já jdu na plzeňské a tuhle do sebe leju Vltavu! A je to teplé jako louh! A teď mě vytáhněte do loďky!"

„Vašnosti!" jektal Vejvara ve smrtelných úzkostech, „to je zhola nemožné, sice se převrhneme. O mne není, vašnosti — ale milostpaní, slečna! Račte se držet okraje, zcela klidně — zatáhnu vás ku plovárně."

— — — — —

Pomalu se blížil člun k plovárně, zatížený otcem Kondelíkem, který visel na zádi jako tuleň a s vynaložením všech sil udržoval hlavu nad vodou, funě a prskaje. Napolykal se již dost a dělalo se mu z teplé vody zle.

Mistr Klapřštajn divil se, že společnost vrací se tak brzy — za krátko arci seznal příčinu. Rychle podal nešťastnému výletníku tyč, přitáhl jej k žebříčku, a když otec Kondelík vylézal na pevnou podlahu, prohodil k němu Klapřštajn zcela dobromyslně:

„Kdyby byli řekli, že se chtěj koupat, vážnosti, mohli se svléci v kabině — v šatech se špatně plove..."

Ale již se uhýbal, neboť pan Kondelík rozehnal se po něm zuřivě, aby ho shodil do vody.

„Můj Bože, staroušku, jak pak se dostaneš domů! Aby ses nenastudil..." volala paní Kondelíková v pláči.

„Skočím pro drožku, vašnosti," nabízel se Vejvara, všecek zničený touto nenadálou, přetruchlivou příhodou, která mu nejkrásnější večer v životě změnila v nejstrašnější.

„Nikam neskákejte," odporoval otec Kondelík, drkotaje zuby. „Takhle nemohu ani krok přes ostrov! Abych byl zítra v novinách — to by ještě scházelo! Musím trochu oschnout — a jde na mě zimnice..."

Mistr Kondelík opravdu byl neschopen dopravy. Plavčí Klaprštajn odvedl jej do inspekční kajuty, stáhl s něho mokrý oděv a zabalil jej do vlněných pokryvek.

„Tak, vážnosti! Až se ráčej vypotit, bude dobře. A vlastně byl bych tou radou, aby tu přespali. Milostpanička jim ráno pošle suché šaty — já jim skočím k panu Zelenkovi pro snídani — a zle jim zde nebude..."

Nebylo věru jiné pomoci. Třesavka nepovolovala, otec Kondelík rozhodl se, že setrvá. Choť jeho vzala k sobě hodinky a tobolku a strávila ještě dlouho u lůžka mistrova, až konečně nezbylo než nastoupiti smutnou cestu k domovu.

„Zítra se vrátím, Betty," loučil se mistr mroucím hlasem. „A věř mi, Betty, ze všeho bych si nic nedělal, jen kdybych věděl, že mě zas nepopadne prokletý houser — a pak — kdyby v těch plaveckých dekách nebylo tolik blech! Betty — jak živa jsi neviděla tolik blech...!"

Bylo těžko rozsouditi, kdo ze tří „pozůstalých“ kráčel s větším smutkem ze Žofína, zda Vejvara, nebo paní Kondelíková či Pepička. A když stanuli před domem v Ječné, promluvila panička tesklivě, jakoby podléhala těžké předtuše:

„Věřte mi, pane Vejvaro, nevím, zdali jsme udělali dobře, že jsme tam tatínka nechali. Aby ho něco zlého nepotkalo...“

„Nestrachujte se, milostpaní,“ snažil se Vejvara dodati jí mysli, ale hlas jeho nasvědčoval, že mu taky není veselo; „nemůže se mu nic státi. A hned ráno tam poběhnu...“

„Víte, pane Vejvaro,“ pokračovala panička, „celou cestu mě trápí myšlenka, aby se tak s Kondelíkem do rána ta plovárna neutrhla...“

„Co to mluviš, maminko!“ rozeštkala se Pepička. „To snad ani se nemůže stát!“

Vejvarovi svíralo se srdce nad Pepičkou.

„Upokojte se, slečno Pepinko — voda je malá. pan otec zdráv se navrátí.“

Ale když se s damami rozloučil, byl rozhodnut, co učiní. Nezamířil k domovu, ale rovnou cestou spěchal nazpět k Žofínu. Půjde na plovárnu a přenocuje tam s panem Kondelíkem. Nechť se děje cokoliv, setrvá tam. Neboť kdyby se plovárna přece utrhla a pan Kondelík zahynul — ať zahyne taky. Je pak všemu konec. Nemohl by přece dále pomýšleti na spojení s dívkou, jíž zavraždil otce! Neboť Vejvara neubraňoval se výčitkám svědomí, že dnešní nehodu do jisté míry

zavinil. Nuže, jest odhodlán, aby vytrpěl i následky.

Ale když došel na Žofín, shledal, že plovárna je zavřena, a na volání jeho nikdo se neozýval. Všichni plavčíci tvrdě spali, i onen z nich patrně, jenž měl noční hlídku. Anebo někde vzadu v kajutě hráli v karty a neslyšeli Vejvaru, který se k bouřlivému dotloukání nemohl odhodlati, aby snad i pana Kondelíka nepoděsil.

Zničen, ztrápen potácel se zpět pustým Žofínem. Ano, tak pusto, jako teď na ostrově, bylo i v jeho duši. Bylo po benátské noci...

XII. Po benátské noci.

V životě ubohé, milováníhodné Pepičky Kondelíkovy nastaly dni, na něž myslela, že nezapomene do nejdelší smrti.

Bylo to po osudné „benátské noci“ na Žofíně, po oné plavbě na Vltavě, kterouž aranžoval magistrátní koncipista Vejvara jako slavnostní předehru svého zasnoubení s Pepičkou. Jak bylo vše pěkně uchystáno, připraveno! A jak se to obratem změnilo!

Voda, v níž se pan Kondelík bezděčně vykoupal, byla sice hezky teplá, ale přes to dostavily se účinky nenadálé lázně. Neodešlo to jen s onou zimnicí, která mistrem po koupeli zalomcovala. Povíme zkrátka, že v neděli ráno musili přijeti na Žofín s povozem záchranné stanice, naložili mistra přeopatrně — neboť mu „v celém těle jen skřípalo“, jak se vyjádřil — a doma vynesli ho rovnou do postele. Pan Kondelík úpěl ve spárech zlořečeného housera, který ho tentokráte po několik

dnů nepustil. A kdykoli pan Kondelík míval housera, býval hrozný.

V domácnosti Kondelíkových zavládla nálada přímo pohřební. Skoro celou neděli Pepička proplakala. Ach, jak se osudy lidské obracejí! Dnes měl přijít milovaný Vejvárka, v nejsvátečnějším úboru, dnes měl slavnostně prohlásiti, že je pevně odhodlán provázeti Pepičku celým životem, měl vážně a obřadně otázati se rodičů, svěří-li mu jedinou svoji dceru na životní tu pouť, měl vyslechnouti z úst otcových a matčiných závazné „ano" — bude se při tom plakat, ovšem, je to tak slavnější — a večer měla následovati rozkošná rodinná slavnůstka zasnoubení, jak si přála paní Kondelíková, večer měly býti vyměněny zásnubné prstýnky — a zatím — zatím — — zatím leží tatínek tamhle v pokoji na posteli, obložen křenovými plackami, na zádech „tyrpán", hlavu v mokrém ubruse, polyká salicylové prášky jeden po druhém a vzdychá, vrčí, skřípe zuby a chvílemi strašlivě kleje.

Taková krásná červnová neděle, mírné teplo, nebe jako chrpa, nikde mráčku, kde kdo v Praze, všechno se hrne na výlety, na procházku, do zahrad a v srdci Pepiččině jakoby vyzváněla hrana. Neboť co dnes tatínek mluví, — to znamená roztržku, konec, beznaděj, zkrátka pohřeb mladé lásky Pepiččiny. A Vejvara se neobjevuje — inu netroufá si, chudáček. Tuší asi, jak by byl přivítán.

Paní Kondelíková sedí u lůžka manželova. Má neskonalou zlost na nešťastnou tu včerejší nehodu,

a vlastně se zlobí jenom na muže, neboť co Vejvara? — ten za nic nemůže. Vejvara Kondelíka do vody nehodil. Řekl ovšem: koukejte, vašnosti, jak je tady mělko, holí tam dosáhnete — ale proč pak také dělá Kondelík, k čemu ho kdo navádí? A proč pak tam vrážel hůl tak nešikovně, až se mu do dna zaryla, proč pak se při tom převážil, až tam spadl? Proč ona tam nespadla, paní Kondelíková? Poněvadž má rozum.

Přes to vše hleděla na manžela soustrastně a starostlivě. A jenom když zaletěla v myšlenkách do špižírny, kde bylo bohatě nachystáno na dnešní večer, na zásnubní hostinu, svraštil se její obličej nesmírně bolestně. Dopoledne Vejvara nepřišel, aby se vyjádřil — ano, k čemu by chodil! Byl by přišel na plnou, když tu Kondelík leží jako lazar. Byl by slyšel pěknou odpověď! A kdo ví, přijde-li dnes vůbec. Snad je také nemocen, z toho ulekání. A byť i přišel, z hostiny není nic, pokud nepožádal o ruku dceřinu — a vůbec je těžko hodovat, když vedle v pokoji leží nemocný. Arci, víno a rosolky, to se nezkazí, ale co pak masa? Ta mladá husička, kuřata, uvařený uzený jazyk, vlaský salát — kam s tím vším!

Pan Kondelík zasténal.

„Co pak je ti, starouši?" vytrhla se z myšlenek paní Kondelíková.

„Jakobys nevěděla, co mně je!" chrochtal mistr. „Mám v sobě benátskou noc — zatracenou! Vy jste mně s ní dali, a já, starý osel, taky všady vlezu,

kam mě navedete, a vím, jaký mám defekt a co z toho může povstat."

„Nu mlč, starouši," chlácholila jej paní Kondelíková. „Jen tiše lež a nehýbej sebou."

„Bodejť bych sebou hejbal," vrčel mistr, „to ani nemusíš povídat. Ale přál bych ti kousek takového ležení. Na hřbetě jakobych měl struhadlo a pod kůží jakobych měl nastrkáno cvočků. Dej mně zas jeden ten salicyl..."

„Vždyť jsi užíval před čtvrt hodinou, Kondelíku," napomínala panička. „Aby ti to neuškodilo..."

„Teď už mně nic neuškodí! Ale dej pozor, aby se ti zas neprotrhl oplatek. Prve jsem toho měl plný chřtán, proklatého utrejchu! A kdo ví, pomáhá-li to. Za nějakou chvíli přijdou doktoři na to, že se to vlastně nemá užívat!"

Panička namáčela kus oplatku, veliký jak calapatina, vysypala na něj prášek a pečlivě to zabalovala.

„Tak, teď se neprotrhne. Tu máš."

„To věřím, tohle se neprotrhne, — ale také se z toho ten prášek neproklube — co do mě cpeš takový knedlík..."

„Ty jsi nevrlý, Kondelíku," mluvila panička vyčítavě, „když ti tak nějaká maličkost schází. Ty umíš stonat jako dítě."

„Poslouchej, Betty, mluvíš-li o mém houseru, neříkej maličkost," mluvil mistr zuřivě. „Jako dítě! To by stačilo na dvacet dětí, a ani jediné by to ne-

přečkalo! Ostatně houser není žádná dětská nemoc! To ti poví každý doktor."

„Já vím, ale..."

„Když víš, tedy nemluv. A dej mi už tu křenovou placku s levé lopatky — pálí to jak peklo! Ale dej pozor — Ježíš Marjá, pomaloučku!"

Paní Kondelíková ouzkostlivě strčila ruku pod rameno mužovo, stiskla podušku a vysouvla placku. Oddechla si, že se jí to podařilo, a otázala se manžela šetrně:

„Co pak, starouši, neměla bych ti místo křenu udělat raději placku hořčičnou?"

„Čert jako ďábel!" vrčel pan Kondelík. „Zatím toho mám dost."

„Nechce se ti pít?"

„Nechce!"

Pomlčení. Načež se panička opět zeptala:

„Nechtěl bys něco jíst?"

„Teď, ve tři hodiny!"

„Ale neobědval jsi."

„Jak pak bych obědval, když nemohu ani hlavou hnout. Teď bych nejraději, kdyby mě tak doktoři nabalzamírovali a nechali ležet, až se houser ztratí. Vztek' bych se zlostí!"

Panička opět se odmlčela. Seděla u postele beze hnutí, hledíc na manžela. Jen chvílemi odháněla mouchy, které dorážely na pana Kondelíka, jakoby věděly, že se nemůže brániti.

„Kde pak je ta mucholapka?" otázal se pan Kondelík.

„Bude na půdě, zdá se mi," odvětila panička.

„Na půdě! Když je něčeho třeba, tedy je to na půdě, za komínem, nejspíš rozbité. A ta psina se nám tu zase rozplemení!" zlobil se mistr.

„Pepička ji přinese," pospíchala panička s odpovědí, aby zažehnala nevoli manželovu.

A skoro byla ráda, že se může na chvíli vzdáliti od nevrlého manžela.

Vyšla do druhého pokoje, tu bylo prázdno. Šla tedy do kuchyně. Tam seděla Pepička u okna do dvora, s očima zarudlýma a již napuchlýma od pláče.

„Ale neplač pořád, holka," kárala ji matka. „Ještě ty mně dělej hlavu! A proč vlastně pláčeš? Umřel ti někdo?"

„Jak pak — bych — dnes — maminko..."

Dále nemohla Pepička. Nový proud slz vyřinul se jí z očí, a roztřásla se opětným štkaním, až jí v ústech a v hrdle kloktalo.

Ubohá paní Kondelíková! Tam nevrlý, ba zuřící manžel, tuto nešťastná, zoufající dcera. Matka znenáhla pozbývala trpělivosti.

„No dnes! Tedy to bude jindy. Radš bych se mezi vámi neviděla! Seber se a jdi na půdu pro mucholapku, vyplákni ji, dej do ní trochu vody a špiritusu a postavíme ji tatínkovi do pokoje. A kousek cukru pod ni na papír!"

Paní Kondelíková vrátila se k manželu. Usedla, hleděla před sebe, a po chvíli skoro bezděky pronesla:

„Ani ten pan Vejvara dnes nejde..."

„Nemluv mně o Vejvarovi!“ vyhrkl mistr. „Dělá dobře, že nejde! Však ví, proč nejde! Pověděl bych mu dnes, co jsem neřekl včera.“

Panička již litovala, že se o Vejvarovi zmínila. Ale neměla v tom okamžiku dost politiky, aby věc nešířila. Chtěla to nějak udobřit, i obrátila se k nemocnému:

„Ale, starouši, Vejvara za to nemůže. Co bys mu pověděl! Jeho to jistě chudáka netěší.“

„Ještě tak aby se smál!“ vrčel mistr. „To bych prosil!“ A teď nabral mistr z nejhlubší hloubi: „Je to nápad od něho! S námi na vodu! Do takové lodičky jako škatulka od sirky! Vždyť jsme se mohli všichni utopit!“

„Nu ale neutopili, starouši, zaplať Pánbůh!“

„Ten člověk nemá špetky rozumu,“ pokračoval pan Kondelík, jakoby byl ženu přeslechl. „A právě já tam musím spadnout! Já! Jeho nastávající tchán! Nu, že by někdo házel do vody svoje tchyně — třeba nastávající — tomu bych rozuměl...“

„Ale Kondelíku!“

„Tomu bych rozuměl, povídám, ale máchat ve vodě tchána — a tyhle následky! Ale teď je dost, povídám. Dost je toho! A přijde-li, tedy mu povím, aby se dále nenamáhal. Takového člověka do rodiny! Tady železnice, tu nabraný parník, tady hon až kdo ví kam, ten člověk námi vytlouká celý svět jako onen pověstný Kyselák — vždyť jsem až posud každý krok s ním a pro něj odstonal a včera jen zázrakem že jsem se

neutopil — to je zeť pro ředitele cirkusu a ne pro mě! Ale dost! Přetrhnu to. A řeknu mu to! Takovému člověku dceru nedám! Ten měl jít s Holubem do Afriky!"

„Ale Kondelíku!" volala káravě panička.

„Nic! Řekl jsem! Dost! O dům dál!"

„Tak dobře, Kondelíku. A co pak ta ostuda z toho, jaká bude...?"

Pan Kondelík vyvalil na ženu oči.

„Tááák? I to ještě? Už jste tak daleko, že z toho bude ostuda...! A to Pepi...?"

„Ale Kondelíku!" vykřikla panička hněvivě. „Jaké to jsou řeči! Schválně to překrucuješ! Nejsem já matka, jakých je málo? Ne taková ostuda, ale vůbec ostuda, že nám chodí dva roky za dcerou, a pak že ji nechá. Nebo svět by nevěřil, že ty — — ne, ne, on že ji nechal! A vůbec mluvíš nemoudře... A nezlob se, starouši, prosím tě. Nemysli na to. Vidíš, Vejvara tě šetří, ani nejde, aby ses nezlobil. A dobře dělá, že nejde, mohl bys ho urazit. Můj Bože, takový mírný člověk, má na magistrátě své jisté, a až se ožení s Pepičkou, sám jsi říkal, budeš mít čáku na magistrátské malování, zas práce a hezký výdělek —"

„Ano, magistrát!" smál se jízlivě pan Kondelík. „Ten by mně namaloval, ale straku na vrbě! To mně nestačí na protekci zeť koncepist — to aby si vzal dceru půlmistr nebo aspoň dva radové, abych měl malování. A teď už o to nestojím. Už to dotrhnu bez obce na světě. A punktum, povídám, Vejvara mně nesmí na oči."

Panička mlčela. Měla to učinit o chvíli dříve, nebylo by došlo tak daleko. Ale která pak panička kdy mlčela v pravou chvíli!

Stála u okna a dívala se vzdorně na ulici.

Tu zadrnčel zvonek u kuchyně.

„Co pak tam není holka?“ tázal se pan Kondelík.

„Není — má dnes východ.“

„A kde je Pepi?“

„Šla pro mucholapku na půdu,“ odpovídala panička a již vycházela z pokoje. Tušila — v tu chvíli bylo to tušení neblahé — kdo asi zvoní

Ano, byl to nešťastný — Vejvara.

„Ruku líbám, milostpaní,“ skláněl se ubohý nápadník po ruce paní Kondelíkové.

„Nechte, nechte, pane Vejvaro,“ uhýbala se v rozpacích, schovávajíc ruce za sukně.

Vejvara byl zmaten. Dnes poprvé utrhuje mu paní Kondelíková ruku! Co to znamená? Paní Kondelíková — která ho ještě nikdy neopustila!

„Nehněvá se na mne milostpaní, že jsem nepřišel již dříve, hned ráno, abych se pozeptal? Ale netroufal jsem si věru, milostpaní...“

„I nehněvám, pane Vejvaro, nic se nehněváme,“ odpovídala panička, vždy ve větší upadajíc rozpaky. „Ale tatínek nám stůně — tatínek,“ náhle vyhrkla, aby Vejvarovi naznačila situaci.

„Pro Pánaboha — pan Kondelík?“ vyrazil Vejvara všecek se zarděv. Svědomí jeho, jež po celé dopoledne přemlouval opětně se ozvalo

„Inu, po té nešťastné včerejší příhodě — no, však to přejde, ale je velmi nevrlý — velmi, — a hnout se nemůže, tak že nevím, mám-li vás —"

A již tlumila hlas, neboť teprv nyní všimla si, že ve spěchu nechala dvéře pokoje otevřené.

Tu náhle z pokoje páně Kondelíkova zavzněl hrozný hlas, přerušující všechno další vyjednávání:

„Je-li to Vejvara, stará, tedy mu řekni, aby k nám přišel, až zas bude nějaká benátská noc — rozumíš?!"

Panička zkameněla. Je to venku! A Vejvara to slyší na vlastní uši. A nejen Vejvara, ale i Pepička, která v tom okamžiku sestupovala se zaprášenou mucholapkou s půdy.

Třaskavá rána, — mucholapka vypadnuvší z rukou Pepiččiných, na tisíc kusů roztříštěna rozletěla se po schodech, po chodbě, střípky padaly až do přízemku a otloukajíce se ve schodišti cinkaly tence a pronikavě, jakoby zvonily umíráčkem. Dvěma skoky byla Pepička u Vejvary, jemuž s hlasitým pláčem padla kolem krku, poprvé před matkou, ale tentokráte nic se neostýchajíc. Vždyť je to snad naposled!

„Betty!" znělo to velitelský z pokoje.

Panička musila dovnitř. Podala ruku Vejvarovi a rychle k němu zašeptala:

„Bude líp, když k němu dnes nepůjdete, až — až se vystůně. Jděte s Pánembohem — nic si z toho nedělejte! Pepička se později oblékne a půjde trochu na procházku — snad se někde potkáte."

A zanechavši dceru s milencem na chodbě, zavřela úmyslně hřmotně dvéře kuchyně a spěchala k manželu.

— — — — —

A po této neděli následovalo několik trudných pro Pepičku dní, kdy jí připadalo, jakoby ji kladli do hrobu. Marně ji chlácholil věrný Vejvara, že každá láska musí zápoliti s protivenstvími nejrůznější podoby, a že by to vlastně ani nebyla láska, kdyby nebylo takových protivenství.

Na štěstí trvalo utrpení Pepiččino jen týden — houser páně Kondelíkův povolil. A znenáhla se po bouři vybíralo.

XIII. Další nehoda.

Mistr Kondelík stonal, Pepička plakala — ale taky ubohému Vejvarovi nebylo dobře. Tyranská slova mistrova nehorázně ho zasáhla. Připadalo mu, že nikdy nic hroznějšího neslyšel. Kousavá, bodavá ironie Kondelíkova jakoby mu vpalovala bolestné rány do těla i do duše, a slzy kanoucí z očí drahé Pepičky bolest jeho jen rozežíraly. Ještě nikdy nebyl tak zkrušen, jako když Pepička opřela utýranou hlavičku o jeho prsa a tak lítostivě štkala. Ještě nikdy neviděl ji plakat a nenadál se, že sám bude někdy příčinou její bolesti — a tu to je. Pláč lomcoval celým jejím tělem a Vejvarovi se zdálo, že se hroutí k zemí. Vrávoral, až klesl zády na stěnu chodby, stále drže Pepičku, a nový jeho kabát nabíral na sebe vzorec patrony, kterou si Kondelík v dobrém rozmaru chodbičku byl vyzdobil.

Konečně však musil odejíti, i slézal se schodů jako v mrákotách, a když se octl na ulici, divil

se, že se tam dostal bez úrazu. Vlastně měl spadnout a měl tu nyní ležet s roztříštěnými údy. Bylo by to nejlépe souhlasilo s postavením, v něž byl uvržen nelítostným výkřikem páně Kondelíkovým. A to přinesl mu dnešek, — dnešek, který mu měl dáti štěstí života...!

Půl hodiny chodil tak Vejvara, a pak náhle se mu ulevilo. Přišla totiž Pepička a jejím zjevem nová naděje vzešla nešťastnému milenci. A přes to, že mu mistr Kondelík zadal tak těžkou ránu, byla první slova Vejvarova:

„Jak se daří panu otci, slečno Pepinko?"

Dvě hodiny chodili spolu v okolí Ječné ulice, vzdychajíce a ruce si tisknouce, věčnou lásku si slibujíce, a kdyby celé peklo se vší svojí nepřízní, se všemi ďábelskými nástrahami proti nim se postavilo. V nevinné, nezkušené, ale nyní nad míru rozbouřené hlavičce slečny Pepinky mihla se dokonce myšlenka na útěk třeba do Ameriky, ale Vejvara, který byl v zeměpise přece jen zběhlejší než zoufající dívka, a ač byl podnikavý turista — jak známo — dosti důrazně se vyjádřil, že na Ameriku není ani pomyšlení. Je to daleko, velmi nepohodlné, s mnoha obtížemi spojeno, a zejména on by se nemohl vydati do Ameriky, poněvadž by mu slavný magistrát sotva dal dovolenou na výlet tak daleký. Když konečně ji doprovodil zas až k domu, slíbil jí svatosvatě, že zítra k večeru opět ji bude očekávati. A paní Kondelíková umožňovala milé dceři všemožně, aby v pravý čas mohla Vejvarovi naproti. Není dobře — počítala jako

matka — aby v takové známosti nastala přestávka. A Vejvarovi — ah, t o m u t o výbornému mladíku mohla svěřiti svoji dceru k dostaveníčku. Ten ji nezavede, nezpronevěří se...

Pan Kondelík zatím, když po třech dnech se zdvihl s lůžka a přecházel opatrně pokojem, nabýval poněkud lepšího rozmaru. Klel sice pořád ještě, ale paní Kondelíková, která již tak dlouho žila po jeho boku, dobře rozeznávala, že nyní zlořečí již jen, aby zlořečil, aby tak zdůvodnil a ospravedlnil, co v neděli byl provedl. Při tom však cítila, že drahý manžel čeká jenom na příležitost, aby nějak navázal. Ó né! Tentokráte o n a nezačne! Ona nepochybila, nic nezavinila, ona počká.

A dočkala se.

V pátek večer — mistru Kondelíkovi se již hodně ulevilo, tak že si poslal pro plzeňské — prohodil náhle, když Pepička byla po večeři odešla s nádobím do kuchyně:

„A co pak ten bluma Vejvara dělá — že nejde!"

A nyní nadešla chvíle paní Kondelíkové.

Vážně, a snažíc se, aby její hlas nezněl nad míru vyčítavě, a hrotitě, odpovídala manželu:

„Starouši — ty se ptáš? Po t o m, co jsi mu v neděli udělal, můžeš se ptát? Když jsi ho t a k o v ý m způsobem vyprovodil? Mohl bys mít k němu úctu, kdyby po tom přišel? Vidíš, to právě mě těší, že se chová tak zdrženlivě. To je karakternost!

*

Jak by mohl přijít, když jsi mu takořka dvéře okázal?“

„Já mu nic neukazoval!“ počal se durditi mistr.

„Kondelíku,“ mluvila vážně panička, „já tě neobviňuji. Ty jsi pán, hlava rodiny, otec, ty musíš věděti, jak se máš a můžeš chovat. Já mlčím a uznávám za dobré, co uděláš. Ale myslíš, že jsi ho měl vyhodit, aby tomu rozuměl? Ó ne! Takovým lidem stačí slovo — a tvých slov bylo mnoho a byla urážlivá. Ty máš také čest v těle, Kondelíku, ty jsi byl vždycky počestný muž, jinak bych si tě nebyla vzala a můj otec by mě nebyl tvým rukou svěřil. Ale kdyby někdy můj otec — Kondelíku — byl řekl tobě něco podobného, a kdybys ty byl zase sám přilezl — víš, Kondelíku, to bych byla ztratila úctu, kterou jsem k tobě vždycky měla. To bylo to, úcta, a moje nebožka maminka — Bůh jí dej nebe a slávu věčnou — říkala vždycky: ‚Betynko, Kondelík je muž, jakých je k pohledání.‘ A co mě těšilo na tobě, těší mě na Vejvarovi. Tys uznal, že se to má přetrhnout — dobře, Kondelíku. Pánbůh nám dal jen jednu dceru — chci ji vidět šťastnou. Myslíš-li, že jí osud určil Vejvaru, musíš v tom udělat prostředek. On musí čekat. On se nemohl ponížit. On tě do vody nestrčil...“

Paní Kondelíková věděla, jak na manžela. Takhle vážně — a ne ho dopálit.

„Ke všem čertům,“ zvolal pan Kondelík, „co pak jsem tak hrozného řekl?“

Paní Kondelíková byla tvrdá.

„Dost, Kondelíku, aby rozuměl, tuze mnoho. Nic ti nevyčítám, tys měl bolesti — já je cítila s tebou, vždyť jsi můj jediný muž a Pepiččin otec. Víc Vejvara nepotřeboval. Má k tobě úctu, Kondelíku, váží si tě — můj Bože, má od tebe dostat ženu — — Pepičku — a žena je boží požehnání. Takový jemný člověk nemusí být shozen se schodů, aby víc nepřišel. A takových lidí není nazbyt."

„No, no, no..." prohodil Kondelík.

„Já vím, Kondelíku, on je ti malým pánem. Ale nezapomeň, že bude větším. Tys taky nestál tak, když jsme se brali, jako dnes. Ale můj otec, moje matka, my jsme k tobě měli důvěru a tys ji nezklamal. Ať se ti dnes někdo vyrovná. Ty jsi malíř, jakých není plná Praha."

Panu Kondelíkovi bylo, jakoby jej bičoval. Ta vážná uctivost choti ho odzbrojovala. Po těchto slovech neměl čemu nadávat, nemohl zlořečit. Sypala mu řeřavé uhlí na hlavu.

„Snad za ním nemám běhat?" vyhrkl.

„To ti neříkám, Kondelíku, ačkoli by nebylo ponížením, kdybys mu nějak nadešel. A tys jistě dnes nečetl noviny. Někdo tam umřel, na magistrátě, postrkuje se to všecko o kousek dál, Vejvaru přidělili do presidia. Do p r e s i d i a, Kondelíku! To je hned pod purkmistrem. Páni v presidiu jsou jeho pravou rukou. To jsou lidé, co vládnou celou Prahou. To je čáka na kariéru! Nic víc neříkám, nežli že Vejvara má budoucnost — a Pepička by ji měla s ním. On má své, ona

má něco, víš, když to přijde dohromady, je to pěkná existence...“

V tom okamžiku vrátila se Pepička z kuchyně, paní Kondelíková ustala. Jen se podívala významně na dceru, a Pepička rozuměla. Byla řeč o něm, o Vejvarovi.

Mistr seděl zamyšlen. Vždyť má vlastně Vejvaru rád, ke všem čertům! Nemůže za svou hubu. Což pak ho ti lidé ještě neznají? Měl se smát, když ležel jako na mučidle, a měl blahořečiti za to, že se tak vyklopil do Vltavy? A jak tu seděl a přemítal o všem, co mu vzorná jeho polovice povídala, umiňoval si, že to zejtra spraví. Zejtra už vyjde, už ho skoro docela nic nebolí. Má platit daně, půjde sám na radnici, nějak jako namátkou vleze do kanceláře, kde sedí Vejvara — a bude to.

Jak si umínil, tak provedl. A v sobotu v poledne, když se vrátil domů, řekl dobromyslně ženě:

„Tak, Betty, večer přijde Vejvara. Setkali jsme se, pozval jsem ho k večeři. Něco nám udělej. Přivedu ho z procházky.“

„Vidíš, Kondelíku, to je od tebe hezké. Měla jsem strach o Pepičku. Ty jsi dobrý člověk...“

A dala mu hubičku.

Kondelíkovi bylo nesmírně lehko. Cítil, jak je člověku blaženo, když dělá dobře. Naklonil se k ženě a řekl jí:

„Myslím, že dnes řekne o Pepičku...“

Tvář paní Kondelíkové se rozsvětlila. Ach, tedy to bude. Štěstí Pepiččino — to byl úkol celého jejího života.

* *

*

Mistr Kondelík obešel odpůldne dělníky, všude dohlédl, vyplatil mzdu a před šestou přecházel již pod radnicí. Měl nápad. Chtěl Vejvaru dokonale udobřit a chtěl ho vyzvat na skleničku, než půjdou domů.

Zatím paní Kondelíková sehnala telecí kýtu, salát hlávkový a okurku, — Pepička strojila tabuli, byt Kondelíkův byl naplněn jako svátečním vzduchem.

D n e s!

Kondelík byl by Vejvaru nosil na rukou, jak ho těšilo, že se mladík nehněvá. Popadl ho, jedva vyšel z radnice, a po několika slovech zjevil mu svůj plán: někam na skleničku plzeniny.

Kdo šel raději než Vejvara! S nastávajícím tchánem chvíle důvěrného posezení a hovoru! Při plzeňském!

Nezůstalo při jedné, byly to tři. Bylo po sedmé, když vyšli. Kolkolem rozléval se krásný červnový večer, páry z plzeniny halily všechno v jakýs růžový přísvit, krev čileji obíhala, Kondelík vesele hovořil a Vejvara by mu byl za každé slovo padl kolem krku.

Ani nevěděli, kudy jdou, ale náhle z nějaké zahradní restaurace se ozývaly zvuky hudby, zpěv a smích. Mistr se zastavil a pátral.

„Co pak se to tu děje?"

A jeho zraky padly pojednou na plakát, vyvěšený vedle vrat.

„I koukejte, Vejvaro, tuhle jsou zpěváčkové! Slyšíte?"

Vejvara přisvědčil usměvavě.

„Poslouchejte, Vejvaro, viděl jste to někdy? Dvacet let už jsem je neslyšel — ale kde, dvacet! Od té doby, co jsem se oženil. Hleďte, podíváme se na to chvilku..."

Vejvarovi bylo jedno, kam jej tchán pozývá. Byl by za ním šel třeba do pekla. Byl ještě plný den, nikdo z obou neuvažoval, kolik je hodin. Kondelík rázně vykročil, už byli v průjezdě a za okamžik sedali v zahradě, hezky blízko podia, na němž „zpěváčkové" prováděli svoje čertoviny.

A za chvíli tu mistr zdomácněl a díval se v nejlepším rozmaru a poslouchal, jak zpívala slečna Žany a slečna Róza a slečna Lora a jak vystupovali komikové v maskách a nesmírně se mu líbilo to fisharmonium s průvodem houslí.

Zpívali sice staré kuplety, neohrabaně přeložené z němčiny, nešlo to do veršů a do rýmu, byla to neskonale samodílná práce, ale panu Kondelíkovy to bylo všechno nové. Tak dlouho to neslyšel... Vejvara byl jako u vyjevení. Neslyšel to vůbec nikdy.

Čas míjel — náhle s kterés věže zazníval hluboký hlas zvonu — Vejvara sebou trhl.

„Vašnosti, je devět hodin..."

„Jděte k čertu! Kde by se vzaly..."

„Myslím, že jsem se nemýlil," mluvil Vejvara úzkostlivě a vytahoval hodinky. „Skutečně, devět..."

„Safraporte, to musíme domů," pronesl mistr, který náhle vystřízlivěl ze svého rozjaření. „Matka na nás čeká s večeří..."

Zaplatil a mocně odfukoval, když vešli ze zahrady na ulici. Kráčeli mlčky, nikomu nebylo do řeči. Teď teprv Kondelík vzpomínal na kýtu, na salát, a živě si představoval choť, kterak tam přešlapuje u plotny, pohlížejíc na dvéře, naslouchajíc do schodiště.

Vejvara šel podle něho jako hříšník. Je chvíle, aby vešel do domácnosti? V půl desáté? Nebylo lépe, aby — prchl domů?

A Kondelík, jakoby tušil, co se Vejvarovi honí hlavou, chytal ho chvílemi za rameno, aby mu neunikl, a promlouval s nuceným úsměvem:

„To dostaneme, Vejvaro, to dnes dostaneme... Že jste mě tam taky tahal, na ty zpěváčky...!"

Vejvara vytřeštil oči. Pro Pánaboha, on jej zatáhl? Zase on?

A Kondelík udobřoval mladíka:

„No no, to je žert, ale nějak se o to rozdělíme, co od matky dostaneme... Ostatně není tak pozdě, ještě bude otevřeno — musíte hodně jíst, aby měla matka radost..."

Paní Kondelíková, když hříšníci vstoupili, stála u plotny v kuchyni jako anděl pomsty. Poděkovala Vejvarovi na pozdrav, ale vycítil mrazivý chlad, který vanul z těch několika slov:

„Vítám vás, pane Vejvaro."

A hubička, kterou si z jejích rtů utrhl pan Kondelík, byla suchá, chladná, jako porcelánová.

„Budete večeřet?" tázala se panička, na nikoho nehledíc.

„A bodejť by ne, matko," mluvil pan Kondelík úmyslně hřmotně. „Proč bychom nejedli?"

„Nu, myslela jsem, že v deset hodin už jste po večeři..."

Pan Kondelík otíral spocené čelo.

„No, no, Betty, tak pozdě není. Jen ať je to na stole. Máme hlad, viďte, Vejvaro? A pivo je doma?"

„Je," odpovídala. „Bude asi jako polévka."

Páni vstoupili do jídelny. Bylo prostřeno, na stole vadl hlávkový salát, připravený jistě od sedmé hodiny, a v košíčku okorával chléb, nakrájený z večera.

Zraky Vejvarovy marně hledaly živoucí bytost v pokoji — byl prázdný.

Paní Kondelíková přinesla mísu s pečení, podávala beze slova, sama nejedla. Byla těžce uražena. To jí vyvedl manžel, když zase poprvé má přijít nápadník, kdy měl býti slaven významný den smíru a zasnoubení! Kdo ví, kde chodili!

Hezkou chvíli jedl pan Kondelík, když se náhle rozpomenul:

„Kde je Pepi?"

„Šla spat — poslala jsem ji. My vás už nečekaly...

Pan Kondelík mlčel a Vejvarovi byla, jakoby mu do srdce jehly zarážel. Je zde, je jí na blízku, dělí ho od ní půlcihlová zeď — a nespatří jí. Šla spat. Jak může spát?

Však Pepička nespala. Ale musila poslechnouti maminky, rozhněvané nad bezohledností tatínkovou a rozlítostněné poprvé — nad slabostí Vejvarovou.

Ale paní Kondelíková přece měla srdce. Když myslila, že jsou oba dost vytrestáni, šla jako pro dceru, která ovšem posud neulehla, a přivedla ji. Vděčně vzhlédl k ní Vejvara, a když mistr Kondelík odskočil do ložnice, aby přinesl doutníky, přistoupil Vejvara spěšně k paní mateři, políbil jí vroucně ruku a drže ji ve své žadonil:

„Milostpaní — nehněvejte se, já za to nemohu."

„Já vím, pane Vejvaro, že vy ne," odpovídala paní a pomalu tála, „ale přece jste mohl staroušovi trochu připomenout, že se to tu smaží a vysýchá a že čekáme..."

K zasnoubení nedošlo toho večera a když Vejvara o půlnoci odcházel, všecek stísněn nad neblahým zakončením dne, sáhl bezděky do kapsy, má-li tam pouzdro s prstýnkem pro Pepičku, smáčkl je a celou cestu žrala ho myšlenka:

„Nešťastný prstýnek! Nemohu se ho zbavit! Nemohu se dostati k tomu, abych jej navlékl na prst Pepičce... Nehoda stíhá nehodu! Čert aby vzal všechny zpěváčky..."

XIV. V den zasnoubení.

Po osudné sobotě, kdy pan Kondelík zavlékl Vejvaru „na zpěváčky“, probudilo se krásné nedělní jitro, ale u Kondelíků bylo nějak mlhavo. Paní Kondelíková nemohla zapomenouti na nešetrnost, které se manžel včera byl dopustil. Starala se, běhala i s Pepičkou, aby opatřila večeři — ať zkusí muž, sehnati v sobotu odpoledne dobrou, mladou telecí kýtu, kdy se v řeznických krámech jen myje a uklízí, kdy je všechno zboží ve sklepích a co se nahoru přinese, to se přinese, těžko vybírat — aby někde našla salátek a zkrátka všechno to příslušenství takové domácké dobré večeře! Je to věc na pohled sice prostá, obyčejná, ale dá to starostí! Jen hospodyně může o tom hovořit! Jen hospodyně ví, co znamená, řekne-li pan manžel v sobotu po poledni: večer si přivedu hosta! Nu ať, kdyby se to stalo jindy, nic by neříkala, ale včera, včera, kdy měla večeře býti předehrou zasnoubení, slavnosti, která je v každé rodině

vzácna, ale která u nich, u Kondelíků, bude jen jednou a nikdy již! Jen jednu dceru mají! Jen jednou může býti zasnoubena! A oni si chodí Bůh ví kde — —

Ah, teď to paní Kondelíkovou zase popadlo! Kdyby aspoň věděla, kde chodili! Včera se Kondelíka neptala. Předně proto, že jako uražená měla právo, aby jí to bylo pověděno bez ptaní; za druhé proto, že vyslýcháním před Vejvarou nechtěla manžela zahanbiti; za třetí proto, aby nápadníka nezastrašila myšlenka, že také Pepička kdys po vzoru matčině bude domácím inkvisitorem, soudem činů manželových. Po odchodu Vejvarově nemohla pak se ptáti, neboť již na Kondelíka nepromluvila. Ale když se mistr chystal ke spaní, když chodě ložnicí odkládal kusy oděvu, hučel si nějaký podivný nápěv, ba chvílemi vyrazil i několik slov písničky, a to bylo paničce velmi nápadné. Znepokojovalo ji to. Byla to nějaká podivná písnička. Kde ji sebral Kondelík? A sebral ji ve společnosti Vejvarově?

Z rána tedy bylo u Kondelíků zamlklo. Panička vstala a mlčky, bez obvyklého „dobrýtro, starouši!" spěchala do kuchyně, aby uvařila snídaní. Pepička chodila plaše, s očima sklopenýma. Tušila, že mezi rodiči musí se něco „vyjednati". Pan Kondelík se tvářil, jakoby se nechumelilo. Mydlil se, holil se, pohvizdoval si.

Netušil při tom, jak bedlivě panička sleduje každý jeho pohyb, a nevšiml si, kterak to ní trhlo, když počal hvízdati. Zase ten propadený, záhadný

nápěv! A kdyby byl jen hvízdal. Leč mistr zapomenul pojednou, že není sám, a zanotoval si polohlasně a s jakousi rozkoší: „— ó Matyldo, ty jsi moje láska..."

V paničce chvěla se každá čiva. Zlověstné tušení zmocnila se jí. Tohle — to není písnička z vinárny, kde sedí Kondelík se samými vážnými muži, ani mu to nepředzpěvoval žádný stavitel nebo domácí pán, když mu dával dům do malby! Ostatně by ji byla slyšela už někdy dříve. Ale to je písnička ze včerejška, kdy zapomněl Kondelík na ženu, na dítě, a potuloval se Bůh ví kde, ve společnosti — — ani domysliti nechtěla. A s Vejvarou!

Ale ještě se opanovávala a čekala, až byl manžel hotov, a potom vstrčila hlavu do ložnice a mrazivě oznamovala:

„Káva je na stole."

Jindy říkavala: „Starouši, k snídaní! Ať nevychladne!" Ale dnes hovořila velmi stručně.

Pan Kondelík v čistém prádle vstupoval do jídelny a ještě u samého stolu vyhvizdl poslední takty nešťastného nápěvu. Jeho choť byla již jako na skřipci. A když se mistr ve svém koflíku dostal asi do polovice, pronesla paní Kondelíková:

„Teď mně pověz, Kondelíku, kde jste to včera s Vejvarou chodili?"

Bylo to pověděno odměřeně, chladně, a takovým způsobem, že otázka nemohla zůstati bez odpovědi. Pepička dávno byla dopila kávu a vytratila se s prázdným hrnečkem do kuchyně.

„No, kde jsme chodili," odpovídal Kondelík vyhýbavě. „Kde bychom chodili? Na skleničku plzeňského jsme zašli."

„Na jednu?" dotírala panička.

„Dvě to byly," ulhával Kondelík nepromyšleně třetí sklenici. Raděj kdyby byl doznal třeba deset!

„Dvě sklenice vám trvaly do desíti hodin?"

„To netrvaly," odpovídal mistr zdlouhavě. „Pak jsme šli domů a tu v jedné zahradě zpívali a hráli. Tak Vejvara..."

„Co Vejvara?" přerušila jej panička. „Vejvara tě tam zavedl?"

„Ale ne. Vejvara tam šel se mnou," doplňoval mistr.

„To se ví, že tys mu řekl..."

„Inu ano."

„A co to bylo?"

„No, zpěváčkové tam byli. Tak jsem si myslil — víš, Vejvara to ještě nikdy neviděl — tedy jsme tam na chvíli šli. A když bilo devět hodin, povídá Vejvara, že je čas, tedy jsme odešli. Co pořád mluvíš o desíti hodinách!"

„Na zpěváčky jste šli?" otázala se panička s důrazem, aby ji nebyl sluch oklamal, a když se na ni mistr podíval, připadalo mu, že takhle mohl vypadati anděl, který vyprovázel Adama a Evu z ráje.

„Nu, na zpěváčky! Co pak je na tom zlého?" odvážil se teď trochu rázněji, aby odrazil útok.

„Ty se ptáš, co je na tom zlého, Kondelíku?" mluvila panička ledově. „Ty to nechápeš? Povídáš, že to Vejvara nikdy neviděl — to konečně

věřím a to je taky dobře. A tys uznal za dobré ukázati mu to ve chvíli, kdy se má s naší Pepičkou zasnoubiti? Kdyby to byli jen zpěváčkové, ale tam jsou také zpěvačky! Nic mně neříkej, to já vím! To je na plakátech. A ty mají krátké sukně a síťkované punčochy, a zpívají všelijaké podivné písničky a zvedají nohy do vejšky a nemají na sobě žádná domina a na kousku slova jim nezáleží a střílejí očima po mužských — a tam ty vodíš Vejvaru? Nastávající tchán nastávajícího zetě? Když nemá myslet na nic jiného než na naši dceru, ty mu ukazuješ zpěváčky? Já dobře slyšela, jak tobě nešly ty písničky z hlavy — a to je u tebe se vším konec! — a myslíš si, že by to na Vejvaru nemohlo mít oučinek? Že si také celou cestu nebrumlal ty kuplety o Matyldě? Nejenom, že mě tady necháš s telecí kejtou stát u plotny jako bílou paní, ale ty ke všemu nezkušeného mladíka takhle zavádíš? Já se peču, omáčka se vyškvařuje, Pepička chodí pokojem div oči nevypláče — a vy si na zpěváččích? Víš, Kondelíku, tohle si zodpovídej, můžeš-li..."

„Ale, Betty," utrhl se Kondelík, „že tě to všecko nemrzí! Vždyť byly ošklivy ty holky!"

„To je náhoda, Kondelíku," mluvila dále tvrdě panička. „Ale což kdyby Vejvaru napadlo, aby se podíval, jsou-li jinde hezčí? — A to uděláš v okamžiku, kdy máš vlastně před Vejvarou vypadat vážně jako královský otec, který mu na celé živobytí svěřuje dceru, kdy z tebe má mít jakýsi posvátný strach..."

„Strach bude mít z tebe, víš, Betty," vyhrkl pan Kondelík, „nač bych já mu ještě naháněl! Pro strach jsou tchyně, ne tchánové..."

Bylo velmi odvážné, co mistr propověděl, v této situaci, kdy přec jen bylo nepochybno, že se prohřešil, a že dle zásluhy tu sedí před soudcem, od Boha mu ustanoveným. Ale již to bylo venku a panička se zarazila. Nevinné to slůvko, které jí mistr vmetl v proudu řeči, bylo jí nesmírně protivné. Zlomyslný manžel udělal jí v pásmo kázání uzel, nevěděla, jak dále. Zadívala se na něj, a by se poněkud sebrala, zvolala káravým hlasem:

„Kondelíku!"

„No dobře, Betty," pokračoval mistr, cítě, jak nyní nabývá převahy. „Co jsi chtěla, řekla jsi mi. Až přijde Vejvara, dám mu z toho polovičku, která mu náleží. Ať ví, jak to všecko vypadá před oponou i za oponou. Ještě od nás nic nedostal, ještě se k ničemu nezavázal, ještě je svým pánem a může si jít třeba na zpěváčky, když se mu zlíbí. Bude otvírat oči, až všecko uslyší..."

„Ty mu neřekneš nic, Kondelíku," mluvila panička mírněji. „Čeho třeba, řeknu mu já. Ty promluvíš, až se bude jednat o Pepičku. A aby byl zavázán, aby od nás něco měl, skončíme to dnes večer. Doufám, že jako rozumný manžel a otec mě v tom budeš podporovat. A co jste nám včera vyvedli, jakoby se nebylo stalo. Už jsme si to vytrpěly, já a Pepička, ale dnešek si tím kazit nebudeme."

„Vidíš, to jsi mohla říci na začátku a uspořit mně nedělní kázání," namítl pan Kondelík.

„Slovo starostlivé ženy a svědomité matky nikdy není marné, Kondelíku. A teď bys mohl dojít k Vejvarovi, aby po obědě přišel. Den jako vymalovaný, půjdeme na procházku."

Celkem byl pan Kondelík rád, že to tak skončilo. Dostrojil se a šel k Vejvarovi.

Po druhé hodině byl Vejvara u Kondelíků jako na koni. I s futrálkem, v němž byl prstýnek pro slečnu Pepičku. Měl jej v náprsní kapse, na srdci.

Paní Kondelíková byla již zase jako milius. Vítala přívětivě Vejvaru, z jehož tváře pořád ještě mluvilo nedobré svědomí, a vykládala svůj program:

„Tak, pane Vejvaro, takhle si to představuji. Teď půjdeme pěkně zvolna na procházku — myslím si do Chotkových sadů a odtud do Panorámy — zas bych tam jednou ráda poseděla, a tam posvačíme. To místo mám náramně ráda, chodívala jsem tam za svobodna, s Kondelíkem — (milostně hodila okem po manželu) — a s rodičema, to se ví. A pomaloučku pak se vrátíme domů a co jsme včera zameškali, dneska si vynahradíme. Jste tak srozuměn?"

Hlavní věcí bylo, aby byl Vejvara srozuměn. Věděla sice dobře, že nebude namítati pranic, ale

tvářila se jen jako navrhovatelka, a za nic na světě aby se nezdálo, že mu něco vnucuje. Má věděti, že bude také doma pánem. Však ona si to Pepička později zařídí, jak bude třeba.

„Nu a večer," dodávala paní Kondelíková, „večer k nám přijde tetička Urbanová — znáte ji, viděl jste ji tu jednou, je to dobrá duše — pozvala jsem ji, aby nám bylo veseleji."

Věděla paní Kondelíková, proč pozvala tetičku Urbanovou. Do zejtřka do poledne roznese po celé Ječné ulici a v celém tom dílu Nového města, že je Pepička zasnoubena. Matkám činí nesmírnou radost, ví-li svět, že jsou dcery zasnoubeny. Jsou přesvědčeny, že je to v očích sousedstva povyšuje. Jsou před světem vznešenější. Vyplnily tak pozemský svůj úkol.

„A abyste také vy tu někoho měl, poslala jsem lístek vašemu příteli panu Slavíčkovi. Vím, jak ho máte rád, pane Vejvaro, a jak on vám přeje. Při takové příležitosti je dobře, je-li ještě někdo mimo rodinu. Pro veselost a zábavu."

Pan Slavíček byl kolega Vejvarův, o něco mladší a ve „státusu" hodně za ním, tedy posud praktikantem a do koncipisty měl ještě daleko. Jen tak někdy se mihl v zahradě Měšťanské besedy a ostýchavě pozdravil rodinu Kondelíkových, u níž měl starši a šťastnější jeho druh Vejvara již vyhražené místo. Paní Kondelíková posud neuznala za dobré, aby tohoto mladíka nějak přizvala v kolo rodinné — byl jí příliš mlád, nezkušen („a nedělá to dobrotu!" soudila); ale dnes bude na svém místě. Má

vidět pan Slavíček, do jaké rodiny se dostane kolega Vejvara, a má vůbec vidět, že už je Vejvara poután, že má závazek.

Paní Kondelíková byla diplomatka. S vyloučením veřejnosti bude to přece veřejný akt. Nikdy se neví, co by se mohlo stát. A takhle, přede tváří dvou svědků bude to utuženo — Pepička bude zaopatřena. Dobrá, výborná matka!

U Kondelíků všichni byli připraveni. Pepička v žakýtku — jen klobouček na hlavu. Pan Kondelík sice v duchu reptal, že přichází zase o svůj nedělní spánek po obědě, ale byl již oblečen. A tak po číšce černé kávy chystali se na cestu.

Ještě sem tam nějaké šukání — tu slunečník, tu šátek, pan Kondelík hledal hůl a kapesník, brzy byla paní Kondelíková na chodbě a zas v kuchyni, hned ji zas vystřídala Pepička, Vejvara také hledal, hledal, ale chodil v pokojích jako vrtohlavý a nic nenašel.

„Ale deštník — deštník abychom vzali, pro všechny případy," vzpomněla si náhle panička. Pepička vešla do bytu, ale za ní v patách Vejvara.

„Jen račte, slečno, s matinkou — já jej najdu," mluvil ochotně a šukal v koutech.

Pepičce bylo v žakýtku horko, ráda šla ven a již ji volala maminka, která byla o patro níže:

„Tak pojď, pojď — Pepičko Zde se člověk udusí!"

A níž a níže šustěly šaty obou.

V chodbičce před bytem přecházel pan Kondelík, dýmaje z doutníku a hledě otevřeným oknem

do dvora. Již chvíli si ničeho nevšímal, zuřiv, že výprava tak dlouho trvá. Konečně ztichlo vše kolem něho i na schodišti. Ani toho si nevšiml, až náhle z dola zazněl hlas:

„Nu tak, starouši!“

Mistr přikročil, otočil ve dveřích kuchyně klíč, ještě sáhl na kliku a hrnul se také široce se schodů. Dole pod ním doznívaly několikeré kroky.

Slézal volně, chodba domovní byla již prázdna, a když vykročil ze vrat, zahlédl jen, kterak choť i dcera zahýbají za roh na náměstí.

Stavil se ještě v trafice, naplnil si tobolku doutníky a pádně kráčel za rodinou.

Dohonil ji hluboko na Karlově náměstí, skoro u Spálené ulice.

„Že tak utíkáte!“ volal nevrle. „Vždyť nehoří. Málem bych se byl dal okolo věže — právě tam poskakovaly takové šaty...“

„Kde pak máš Vejvaru?“ tázala se panička.

„To je dobré!“ zlobil se mistr. „Kde mám Vejvaru! Ten šel dávno přede mnou — to máte z toho utíkání. A že on se dal za těmi u věže! Spletly jste ho jako mě. Mihla se mi tam nějaká figura — to byl on...“

Paní Kondelíková stanula

„No ale starouši,“ řekla úzkostlivě, „já myslela, že jdete spolu, jako my dvě...“

„Kdepak jeho nohy a moje! Kde ten je...!“ odpovídal mistr mrzutě.

„Ale tak ho nenechme marně běžet, staroušku,“ prosila panička. „Hleď, my půjdeme tuhle

dál a ty jdi Vodičkovou — dojdeš ho, a na nábřeží se shledáme, nebo u mostu, — kde nás vůbec dohoníte..."

Mistr neodpověděl. Byl dopálen z tohoto roztrhání, otočil se beze slova a zamířil směrem k Vodičkově ulici, okolo Novoměstské věže. Sklíčená paní Kondelíková kráčela spěšně dále, vedle ní Pepička, ani nedutajíc. Nemluvila, aby mamince nepřidávala zlého rozmaru. V duchu přisvědčovala tentokráte tatínkovi, že maminka skutečně měla počkati, až se všichni sejdou. Chudák Vejvara, za kým se to honí!

Na nábřeží tatínka nebylo. Ale u Karlova mostu, tam stál, všecek rudý rychlým pochodem, v levici klobouk a pravicí stíral s čela pot, který se novými a novými potůčky řinul. Stál tu sám — Vejvara nikde.

„Nedohonil jsi ho?" ptala se paní Kondelíková skoro bojácně.

„To bych musel duši pustit! To je tvoje aranžmá — tohle to. Utečete — já běžím za vámi na levo, on na pravo. Měl jsem ho pořád před sebou, ale na tři sta kroků, jako na manévru. Kde pak ten je! Letěl napřed, ztřeštěnec. Jen aby měl rozum a počkal v Chotkových sadech — aby neletěl až do Hvězdy."

V dusivém mlčení kráčeli všichni tři ku předu. Pepičce bylo do pláče, ale přemáhala se. Nechtěla ještě více pohněvati otce a přitížiti mamince.

Vyšplhali se nahoru, do sadů. Prošli je kříž na kříž, dvakráte, třikráte. Vejvara nikde. Bylo

dávno po čtvrté, když zamířili naproti do Panorámy. Mistr obešel všechny stoly — po Vejvarovi ani památky.

Teď už se Pepička nezdržela a jak seděla nad sklenicí kávy a rozmíchávala cukr, kapaly jí slze jako hráchy, rovně do sklenice. I paní Kondelíkové bylo skoro do pláče. To je zas vydařená procházka! A jaký návrat! V sedm hodin přijde tetička Urbanová, přijde pan Slavíček — a hlavní osoba, Vejvara, nápadník a ženich, nadobro se ztratil. To je případ neuvěřitelný, nepochopitelný. Ať šel kudy chtěl, zde by už musel být, a byť i byl obešel celou Prahu. Jakživa nepila paní Kondelíková kávu tak hořkou. A tohle tetička Urbanová také roznese. To bude pěkná ostuda.

Pepička neměla tu stání. Jen domů, domů, aby skryla svůj bol, zklamání, pláč.

Matka jí rozuměla. A když ještě hodinu marně vyčkali, pobídla manžela, aby zaplatil.

Mistr uposlechl a zvedl se. Pro tohle nespal. Tomu obětoval popolední odpočinek! Byl by s chutí zaklel, ale když se tak po očku podíval na ženu a na dceru, zmocnila se ho přece lítost a mlčel.

K šesté hodině octli se na rohu Ječné ulice a tu pan Kondelík sáhl do kapsy a podával choti klíč od bytu:

„Tak jděte. Já si zajdu na sklenici piva...“

Paní Kondelíková chopila ho za ruku.

„Ne, ne, starouši, pojď s námi. Nesmíš nám utéci — přijde Urbanová, Slavíček — musíš býti

doma, musíme to nějak vysvětlit. Prosím tě, dnes nechoď nikam — anebo také nepůjdu domů..."

Mistr dal se pohnouti. Ani nepromluviv pokročil zase a dámy za ním. Byl to návrat jako z nešťastné bitvy. Kam Vejvara neblahý zapadl...?

Když Kondelík otevřel dvéře kuchyně a popošel do pokoje, stanul na prahu leknutím jako zkamenělý. Tu byl cizí muž v bytě. Ale uleknutí mistrovo změnilo se hned v úžas. Na pohovce jako hromádka neštěstí seděl — Vejvara. Ruce jeho bezvládně spočívaly na rodinném albu, v němž se byl do únavy přemítal, a když zachřestil klíč ve dveřích, zdvihly se zraky jeho s podobizny Pepiččiny, na niž byl posud jak hypnotisován pohlížel.

„Vejvaro!" zvolal mistr Kondelík, „u všech čertů, jak jste se sem dostal?"

Oči Vejvarovy měly výraz bolestný a vyčítavý, když po těch slovech utkvěly na Kondelíkovi. A Vejvara žalostně odpovídal:

„Vždyť jste mě zde ráčil zavřít, vašnosti..."

Pepička nevěřila sluchu svému. Jakže, milovaný Vejvara zde? A zapomenuvši na všechnu obřadnost skočila do pokoje, aby se na vlastní oči přesvědčila.

„Pane Vejvaro!" vykřikla radostně a chápala se oběma rukama jeho pravice.

Paní Kondelíková byla jako ve snu. Což je možno, aby se něco takového stalo? Spěchala za dcerou, spatřila Vejvaru, podívala se na manžela a řekla jen dvě slova:

„A — le Kon — de — lí — ku!“

Však jak je řekla! Bylo to tisíc šípů, vystřelených na hlavu nešťastného manžela.

„Ale ke všem čertům,“ vyrážel ze sebe mistr, „co jste tu dělal?“

„Šel jsem hledat deštník, jak mně milostpaní řekla.“

Pan Kondelík byl tak zmaten, že se teď nezmohl na nic než na otázku:

„A našel jste ho?“

„Nenašel, vašnosti,“ odpověděl stejně moudře Vejvara.

„To jsi se vyznamenal, Kondelíku!“ zvolala ještě paní Kondelíková, která se nemohla probrati z úžasu. Ale již nabyla v ní vrchu radost nad ztraceným a nalezeným ženichem, a aby seslabila účinek vyčítavých slov svých, dodávala rychle:

„Jen když jste zase mezi námi, pane Vejvaro — to je hlavní. Co jsme vystáli úzkostí, kam jste se poděl!“

A obracejíc se k dceři, pobízela ji:

„Ale teď všechno do pořádku, dítě, a přistroj. Hosti tu budou co nevidět.“

Pepička již shodila klobouk a trhala se sebe žakýtek. Vše bylo zapomenuto — jen když je Vejvara na světě.

XV. Promluvil.

Pepička arci nejraději by byla sedla vedle Vejvary na pohovku, aby si vynahradila všechno to odpolední utrpení, a byla by mu ráda hladila vlasy a čelo, aby také jemu vynahradila hodiny, jež tu byl strávil v nenadálém uvěznění. Avšak maminka ji popoháněla do kuchyně. Musí býti zatopeno, musí býti otřeny talíře a příbory a na stůl přistrojeno, večeře uchystána — to je práce! Šest hodin, po Kačeně ani potuchy — ah, taková holka si vzpomene na paní, když má východ! Štěstí, že měla paní Kondelíková nápad, aby si husičku již v poledne při obědě trochu opekla. Do osmi bude všecko hotovo.

„Tak, tak, Pepičko," hovořila paní Kondelíková na bobku u plotny, podpalujíc celým číslem starých novin připravenou již hraničku třísek a drobného dříví, „musíš se trochu zatočit. Dej pozor, ať se ti všechno leskne, pěkně si to nanos do pokoje — vem ten veliký nový ubrus, dama-

škový — vytřep z něho levanduli — dáš dvoje talíře — bude nás šest — vespod na husu ty růžové, navrch na jazyk modré. Vytři solničku a dej čerstvou sůl — vezmi na ni váleček, ať není hrubá — a mlejnek s pepřem. Salát a okurky jsou ve džberu — nic naplat, když Kačena nejde, musíš mně vyprat hrnek zemáků. Tak..."

Paní Kondelíková se trochu těžce zdvihla a posouvajíc na plotně hrnce s vodou hovořila dále:

„Propadený tatínek! ten nám to vyved'! Mám to ještě v nohou — kolena se pode mnou třesou celé odpůldne. Ne, abys to pak před tetkou vybreptala, co se stalo! Vejvarovi pošeptej, aby o tom taky nemluvil — tatínkovi to řeknu sama. To svět neviděl — zavřít ho v bytě! Já nevím, co bych dělala, kdyby mně to někdo udělal, ale vyskočila bych z okna, to vím dobře..."

Pepička spěchem jen hořela. Nádobí jí cvakalo a zvonilo v rukou, poskakovalo na stole.

„Jen dej pozor, Pepičko," napomínala ji matka. „Ať nic nerozbiješ. To by nebylo dobré znamení. Chudák Vejvara — ten si tu mohl nehty okousat. To se povedlo! No, zaplať Pánbůh, že to tak dopadlo. To by byla tetička zejtra lítala jako s keserem, že se nám ztratil ženich..."

Pepička neodpovídala. Ještě jí tlouklo srdce ze všeho, hlavně z toho radostného leknutí, když našla Vejvaru doma.

Zatím pan Kondelík v ložnici shazoval oděv a převlékaje se do čisté, suché košile, volal na Vejvaru do prostředního pokoje:

„Ale hezky jste nám to provedl, Vejvaro, jen co je pravda! Necháte se tu zavřít a já vás honil po Praze, div jsem duši nepustil. Pojďte si sáhnout jakou mám košili — ještě teď. Vy máte zatracené nápady — —"

„Ale, vašnosti,' bránil se Vejvara skoro trochu popuzený, „račte odpustit — snad jsem se nenechal zavřít úmyslně?... Já zde vystál hrozné ouzkosti."

„A myslíte, že mně s těmi ženskými bylo veselo?" bručel Kondelík. „Proč pak jste nevolal, když jsem zavíral dvéře?"

„Já neslyšel, vašnosti," namítal Vejvara.

„A proč pak jste nebouchal, když jste to pak viděl?"

„Klepal jsem na dvéře, vašnosti, ale to už jste ráčil být pryč — po domě bylo jako v hrobě."

„Ano — to už jsem se hnal jak o rekord za vámi," bručel Kondelík. „Měl jste křičet z okna na lidi..."

„Nebylo tu nikde živé duše, prosim," mluvil žalostně Vejvara. „A pak, prosím, v cizím bytě cizí člověk — co by si lidé pomyslili? Byl by musil přijít zámečník — snad by byli zavolali strážníka — sběh lidu k tomu — tedy jsem raději seděl..."

„No bylo vám tu líp než mně," mručel Kondelík, vycházeje převlečený z ložnice. „Aspoň jste se mohl hezky prospat..."

„Jak bych byl mohl oka zamhouřit, vašnosti!" odpovídal Vejvara sklíčený.

„Vy jste nespal?" divil se Kondelík. „Vidíte,

mladíku, kdybyste vy mě byl zavřel, byl bych si elegantně zdřiml...“

Pepička vešla do pokoje s náručí talířů — Vejvara byl rád, že jejím příchodem se přetrhl hovor s panem Kondelíkem. Připadal si ubožák skutečně jako vinník, jak jej mistr spletl.

„Máš jít na slovo k mamince, tatínku,“ oznamovala Pepička, stavíc talíře na kredenc.

A jedva otec vytáhl paty, Pepička skokem byla u Vejvary.

„Nehněváte se na nás...?“

„Můj Bože, slečno Pepinko, nehněváte-li se vy...“ a uchopila ji za ruku.

Pepička pohlédla zaníceně na Vejvaru a rychle mluvila:

„Prosím vás, před hosty se o tom nezmiňujte, ať nejsou řeči.“ A druhou rukou sama se chápajíc Vejvary a klopíc oči mluvila skoro šeptem:

„Tak jsem se na dnešek těšila — bylo mi radostí skoro do pláče, že to dnes už skončí — a zatím zas tahle osudná nehoda...“

„Vždyť já chtěl, Pepinko předrahá,“ odpovídal Vejvara, „vždyť jsem proto přišel...“

„Nuže, co vám překáží miláčku?“

Byla při tom jako malina, i její malá ouška hořela.

„A myslíte — Pepinko — že mohu — —“ koktal Vejvara, jehož krev taky přicházela do varu, „že mohu po tom osudném včerejšku? Smím se odvážit?“

„Ano, ano — Vejvaro drahý," hovořila Pepička s radostí, že jej může zbaviti obavy. „Myslíte snad, kdo ví co bylo — ale nic, věřte mně — to už je odbyto. Vždyť maminka ví, že to byl tatínek..."

„Matinka tedy se pranic nehněvá?"

„Jak by se mohla hněvat, milouši! Na vás?"

„A vy svolujete, Pepinko?" tázal se ještě Vejvara.

„Vejvaro!" řekla Pepička jako s výčitkou.

„Nuže — ano!" vydechl Vejvara, jemuž přeběhlo podivné zamrazení po těle, a pozdvihnuv ruku Pepiččinu ke rtům, pokrýval ji polibky.

„A nečekejte," šeptala Pepička, „až přijde tetička a pan Slavíček. Týká se to jenom nás, Vejvaro, mne a vás... Shořela bych před cizími — ještě toho bude dost..."

V tu chvíli přece vznikla v Pepičce obava, že by se snad Vejvara před tetičkou a panem Slavíčkem neodhodlal.

„Ano, Pepičko... dobrá — dobrá dušinko..."

Vejvara uznával, že má Pepička pravdu, a od toho okamžiku byl jako na trní. Jenom teď ať nezazní venku zvonek — jen ať nikdo nepřichází.

Neušel tomu leknutí. Náhle zadrnčel zvonek jako na dráze — díky Bohu, byla to jen Kačena.

Pepička točila se v jídelně jako vítr, aby bylo přistrojeno. Pan Kondelík se vrátil z kuchyně, za ním brzy přišla jeho choť, přenechavši na chvíli starost o plotnu a troubu Pepičce, která byla s tabulí hotova. Vše bylo v pořádku, husička se dopíkala, Kačena prala salát a potom půjde pro pivo.

Teď, teď snad nastal pravý okamžik, myslil Vejvara. Přál si, aby měl po boku Pepičku, aby její pohledy mu dodávaly odvahy, ale dobře tušil, že při tom vlastně nemá být. Co chce říci, mají vyslechnouti jenom rodiče.

Paní Kondelíková rovnala tu nějaký talíř, tu příbor, jsouc plna neklidu, jakoby tušila, že nadchází rozhodný okamžik.

Vejvara pohlédl na hodiny, táhlo na sedmou. Má nejvyšší čas. Tu se náhle rozhodl, přistoupil k paní Kondelíkové, chopil se její pravice, políbil ji a otázal se:

„Dovolíte mně několik slov, milostpaní? Ráčíte dovoliti, vašnosti?" obrátil se k panu Kondelíkovi.

Paní Kondelíková nedýchala. Odtáhla jemně ruku ode rtů Vejvarových a v blahém rozčilení pobídla mladého muže:

„Mluvte, pane Vejvaro..."

„Vašnosti, milostpaní," mluvil Vejvara a hlas jeho se chvěl. „Když jsem poprvé spatřil slečnu Pepičku, a vás, milostpaní, cítil jsem, že jednoho dne — —"

Vejvarovi neskonalou stísněností a pohnutím stahovalo se hrdlo. Do očí vstupovalo mu něco, že už jenom nezřetelně rozeznával postavy manželů před sebou. Bylo třeba veškeré jeho energie, aby se popohnal k dalším slovům.

„Milostpaní — tento den — nadešel dnes. Po všech těchto přátelských projevech, kterých se mi dostalo od vás, a zejména od vás, vašnosti — (pan

Kondelík v tom okamžiku sklopil zraky a v rozpacích vytahoval kapesník) — a doufám, že i slečna Pepička mě návidí — vše to mně dodává odvahy, abych se vás otázal, chcete-li mně ji svěřiti na celý další život — neboť ji — neboť ji miluji, že bez ní nemohu žíti — a budu šťasten, najdu-li ve vás druhé drahé rodiče..."

Dále Vejvara nemohl. Sklonil se k ruce paní Kondelíkové a zase ji políbil, načež se chápal ruky Kondelíkovy...

„Mně nekousejte, Vejvaro," bránil se pan Kondelík, třepaje rukou ve vzduchu. „Vždyť my vám ji dáme. Totiž tuhle maminka má také slovo, a pak Pepča..."

Paní Kondelíková se dlouho těšila na tento okamžik, ale že to Vejvara tak pěkně poví, nenadála se. Zejména poslední jeho slova „druhé drahé rodiče" hrozně ji dojala. Ano, matkou ona byla, to věděla, a v jejím srdci bylo dost místa, aby byla dvojnásobnou matkou. Její oči rozplývaly se v zátopě slz, i chopila se pravice Vejvarovy oběma rukama a přitiskla ji na srdce, na ňadra. Vejvara byl všecek zmaten z této vroucnosti.

„Pane Vejvaro," hovořila paní, „my jsme vás taky poznali, a doufám, dobře. Vy jste poctivý muž a šel jste vždycky přímo k rodičům. Při tom zůstaňte, tu důvěru k nám si zachovejte. A tak myslím, je-li to vůle boží, a tuhle tatínek že také souhlasí, tak vám Pepičku dáme. Je to hodná dcera, až budete svoji, poznáte ji, jaká je. Myslím, že budete spokojen. Viď, Kondelíku, že je to tvá vůle?"

„Ale to se rozumí..."

Paní Kondelíková pustila Vejvaru, spěchala ke dveřím a volala do kuchyně:

„Pepičko, pojď sem!"

Červená jako pivoňka vešla Pepička váhavě a pohlédnouc na matku a na Vejvaru uhodla, že milenec promluvil.

„Pepičko," mluvila matka slavnostně, „pan Vejvara žádá si tě za manželku. Chceš s ním zkoušet dobré i zlé v celém životě?"

Pepička nepromluvila.

„Je-li to hlas tvého srdce, podej mu ruku, dceruško," pobízela matka.

Pepička podala Vejvarovi ruku, třesoucí se.

„My k tomu svolujeme, dceruško," mluvila paní Kondelíková, „já i tatínek. Požehnej vám Pánbůh, a dejte si po hubičce."

Jen jako po paměti našel Vejvara ústa Pepiččina a vtiskl na ně ostýchavé políbení.

Po tom políbení vlepila paní Kondelíková hubičku Vejvarovi a podala jej hned svému manželu, stejně učinila s Pepičkou. Těmito hubičkami bylo „vyjádření" ukončeno a zpečetěno. Ještě jednou popadla panička dceru, ještě ji políbila, a polohlasně — ale aby to i Vejvara slyšel — pronesla k ní:

„Važ si ho, dceruško — budeš mít hodného muže."

„K tomuhle zde už mělo být pivo," prohodil pan Kondelík.

„Hned přijde, hned, starouši," blahosklonně ujišťovala paní, „však bude ještě příležitosti dnes..."

— — — — —

Po tomto rodinném výjevu zavládlo stísňující pro Vejvaru utišení; nikdo nemluvil, nikdo nevěděl o čem hovořit. Skutečně těžko lze na takové vyjádření zavěsit nějaký hovor. I byl povděčen Vejvara, že po desíti minutách přišla tetička Urbanová, která nesmírně vyvalila oči, když jí paní Kondelíková řekla:

„S panem Vejvarou se už znáš — ženich naší Pepičky..."

O půl minuty později zatáhla tetička Urbanová paní Kondelíkovou do ložnice a tázala se dychtivě:

„Ženich? Už se vyjádřil? Řekl o ni?"

„Ano — teď, než jsi přišla..."

„Ježíš Marjá!" spráskla tetička ruce lítostivě. „Že jste chvíli nepočkali, až přijdu, já to ještě jakživa neviděla..."

Tetička Urbanová byla svobodná, asi pětapadesátiletá panna, duše povídavá, sdílná, nesmírně citlivá, někdy trochu vyčítavá, ale venkoncem dobrá.

„No mlč, Katynko, on právě spěchal, dokud jsme byli sami — je to taková rodinná záležitost. Ale budeme mít zasnoubení — dnes, a při tom budeš..."

Venku zvonilo se po druhé — přicházel pan Slavíček. A hned potom vstrčil do ložnice hlavu pan Kondelík.

„Betty — tak dávej na stůl — já bych po čertech jedl — už jsme všichni..."

A za chvíli dráždila nosy všech stolovníků jemná čpavá vůně studeného uzeného jazyku, za další chvíli naplňovala jídelnu tučná, plná vůně husy do růžova vypečené.

Když paní Kondelíková, podávajíc hostům, přikročila k tetičce Urbanové, naklonila se k ní a pošeptala jí:

„Dva žejdlíky sádla z ní, Katynko...“

XVI. Ruka v rukávě.

Toho večera Vejvarovi nebylo do jídla. Díval se sice na uzený jazyk, ale v jeho mysl přenášela se jen růžová barva líbezného toho pokrmu a náhle v obraznosti své octl se v růžovém sadě, kráčeje po boku milované Pepičky. K nosu jeho dostupovala sice dráždivá vůně jazyka, ale u toho tělesného čidla Vejvarova byla také její hranice. V duchu — a člověk pojímá někdy i v duchu různé vůně, dávno vyvoněné a vyčichlé — v duchu cítil Vejvara opojnou vůni vysněného sadu růžového, jímž se s Pepičkou ubíral. Hleděl před sebe očima otevřenýma a přece neviděl, co se kolem něho děje. A skoro se ulekl, když nad sebou uslyšel hlas paní Kondelíkové, která již po třetí ho pobízela:

„No, pane Vejvaro, kde pak bloudíte, že si neberete...?"

A nastrkovala mu mísu s jazykem.

Vejvara se vytrhl, sáhl po vidličce a nabodl dva tenké lístky.

„Ale co vás napadá, čeho pak byste se najedl!" volala paní Kondelíková a chopivši se vidličky kladla mu na talíř.

„Ruku líbám — ruku líbám, milostpaní..." děkoval a bránil se Vejvara. „Dost — dost..."

„Nebuďte dětina, Vejvaro," napomínal ho pan Kondelík, „a jezte. Vám asi dnes odpoledne vytrávilo — máte co dohánět..."

Panička pohledem zarazila další slova Kondelíkova. Na štěstí ani tetička Urbanová, ani pan Slavíček nepovšimli si toho, a pan Kondelík vzpamatovav se honem dodával:

„No soudím podle sebe — a mám pořádný hlad! Jen mu nandej! Po tom se dobře pije."

Ach, jídlo, pití! Co vše to znamenalo Vejvarovi dnes, kdy přemrštiv se přes poslední překážku — (v nesmělosti a nezkušenosti své pokládal svolení rodičův skutečně za „překážku") — octl se téměř u samého cíle. Jí se opravdu při takových příležitostech? Může j í s t i člověk, který právě byl požádal o ruku dívky?

Nu, Vejvara dožil se toho večera sám na sobě zkušenosti, že taková událost v životě nevylučuje ani jídlo, ani pití. Snad proto jen, že mu Pepička stále přimlouvala? Že ho pobízela?

Pepička dnes neobsluhovala hosty. Paní Kondelíková nedopustila toho. Vykázala dceři místo hned vedle Vejvary a obsluhovala ji jako vzácného hosta. Matka věděla, co se sluší. Vejvara a Pepička

jsou dnes hlavními osobami. Kdyby nebylo jich, nebylo by této večeře. Bylo u ní pomyšlení spíše instinktivné a ne vědomé, že dneškem opravdu se rodina Kondelíkových rozděluje na rodiny dvě. Třeba že ještě Pepička několik měsíců pobude doma — ode dneška všechno její myšlení, cítění, chtění, doufání tíhne jinam. Ode dneška má paní Kondelíková dceru svoji jen jako vypůjčenu. Již jí nenáleží zcela — již je skutečně Vejvarova. Jak rychle uplyne několik těch měsíců a Pepička bude pod tou otcovskou střechou opravdu jen hostem. Arci přes to všechno těšila se paní Kondelíková příslovím matek: kdo žení syna, ztrácí ho — kdo vdává dceru, nabývá s ní syna. A paní Kondelíková byla tak pyšna na tohoto nastávajícího syna. Zeť u magistrátu! Snad bude někdy radou, jako pan Vonásek. A ona bude tchyní radovou!

Tak tedy Pepička, sedíc vedle Vejvary, stále ho pobízela:

„Jezte — pane Vejvaro! Berte si! Udělejte mamince radost...“

Tetička Urbanová jedla horlivě. Jedla jako o závod, jen aby talíře již zmizely se stolu, aby nastalo konečně, proč vlastně byla pozvána.

Kolega Vejvarův, pan Slavíček, byl vděčný host. Nedíval se v pravo v levo a jedl — pořád jedl, kdykoli ho domácí paní pobídla. Husa v téhle době — a taková domácí husa! Dobří lidé, tihle Kondelíkovi! Mistr pořád nalévá a sám dobrým příkladem předchází. Vejvara si to dobře vybral. A v duchu počítal Slavíček, že ženitbou Vejvaro-

tou přibude mu nová přátelská rodina, kam tak někdy na domácí večeři zapadne. Jistě ho pozvou.

Bylo po večeři — nastalo utišení. Kondelík byl najeden, že mu nebylo do řečí; pan Slavíček skromně mlčel, vyčkávaje, až se to „rozproudí"; tetička Urbanová pak nechtěla začínati žádný hovor, aby nezdržela běh věcí, jež nastávaly. Seděla rovně, nepohnuta, dívala se po očku na milence a upíjela způsobně ze sklenice.

Vejvarovi byla by stačila jenom společnost Pepiččina. Stále hledal pod stolem její ruku a tiskl jí prstíček za prstíčkem, a jen když na něj tetička Urbanová hodila okem, pouštěl ruku Pepiččinu a rychle vytahoval svoji na světlo. Byl při tom všecek červený, jako by ho byl dopadl při nedovoleném činu. Styděl se. Tetě Urbanové to neušlo a vždycky po takovém překvapení Vejvary naladila obličej k výrazu blahosklonnému, jakoby chtěla říci: „Dopřejte si, mláďata, to je vlastně ze všeho nejlepší..."

Netrvala dlouho ta zamlklost. Paní Kondelíková sama již se nemohla dočkat, i přišla pojednou z kuchyně a postavila na stůl dvě láhve vína a šest číšek.

„Co pak to sem dáváš, Betty?" divil se pan Kondelík.

„Ale starouši, starouši," mluvila mazlivě panička. „Co to dávám! Vypijeme na zdraví skleničku vína — zapomněl jsi?"

„No víš," namítal pan Kondelík, „myslím, že by bylo lépe, abychom zůstali při pivě... Aspoň pokud mě se týče..."

„Dobře, starouši, budeme zase pít pivo — ale teď musíme zalejt vínem. K tomu se pivo nehodí.“

Rychle rozestavila čísky před stolovníky, naplnila je a vrátivši se k svému křeslu, ale nesednouc, chopila se čísky a slavnostně mluvila:

„Tedy musím našim ctěným hostům, tetince Urbanové a panu Slavíčkovi, oznámit, že vlastně slavíme nenadálou, neočekávanou, ale radostnou rodinnou záležitost...“

Tetička Urbanová se naklonila a dívala se upřeně na paní Kondelíkovou, s výrazem neskonalého napjetí, jakoby se jí ani nesnilo, oč běží.

„Tuhle nastávající pan magistrátní sekretář Vejvara vyjevil dnes nám rodičům, že si oblíbil naši Pepičku pro celý život a požádal nás o její ruku. My jsme s radostí přivolili, když byla Pepička svolná — my jsme s Kondelíkem tuhle dávno pozorovali, že se mají opravdu rádi. A tak ctěným hostům oznamuju, že pan Vejvara a Pepička jsou ode dneška jako nastávající ženich a nevěsta...“

Paní Kondelíková si oddechla. Mluvila sice často a dost, ale nebyla zvyklá řečniti na veřejnosti, jako dnes.

Tetička Urbanová stupňovala za její řeči výraz tváře v nesmírný úžas — jakoby nebyla měla tušení, proč je pozvána, jakoby byla zapomněla, že jí paní Kondelíková představila „Vejvaru ženicha“, jakoby teprv nyní slyšela o jeho vyjádření. Teď

použila přestávky v řeči paní Kondelíkové a pronesla v nejvyšším podivení:

„I pro Pána, to je novina!"

Paní Kondelíková pokračovala:

„Tak tedy myslím, že i naši vzácní hosté, tetička jako příbuzná, pan Slavíček jako přítel pana Vejvary, mají z toho radost a cit s námi, a doufám, že v upřímnosti připijou mladému párku na zdraví..."

Jakoby ji vystřelil, vzchopila se teta Urbanová a již držela číši. Po její příkladu povstal pan Slavíček a zdvihl se také pan Kondelík. Milenci seděli posud jako zařezaní.

„Na zdraví, štěstí a blaženost pana Vejvary a naší Pepičky!" pronášela paní Kondelíková povýšeným hlasem, který se již chvěl.

„Na zdraví! — na zdraví! — na zdraví!" opakovala tetička Urbanová a stála tu připravena, aby si přiťukla s Vejvarou a Pepičkou hned po rodičích, dříve než pan Slavíček. Neboť ona je z rodiny, ona má právo přednosti. To se jí také podařilo. A teď jen hleděla dychtivě, je-li matka již hotova se svou řečí. Ráda by také byla promluvila.

Ještě než čísku vyprázdnil, jezdil si Vejvara levicí po náprsí kabátu. A postaviv kalíšek, již chtěl vyloviti pouzdro s prstýnkem, když paní Kondelíková znova se ozvala:

„Děti, je to vysloveno a zasvěceno. Už jste jako svoji a Pánbůh se na to dívá. Co komu souzeno, tomu neujde. Pane Vejvaro, zasnubujeme vás s Pepičkou a žádáme vás tuhle s manželem

a otcem Kondelíkem, abyste ji měl rád jako my, abyste s ní měl trpělivost, kdyby někdy v něčem pochybila, a ty, Pepičko, pamatuj si, že nastávající manžel bude tvým ochráncem a pánem, prvním v domě, hlavou rodiny, toho máš poslouchat. Vem si příklad ze svých rodičů a jak já se vždycky chovala k tvému otci. Žena ať následuje svého muže — to je už v Písmě svatém..."

Teď hlas paní Kondelíkové selhal a skoro již v pláči dokončila:

„Měj—te se rá—di, dě—ti..." a vrhla se na Pepičku, sevřela ji, políbila, a hned potom dusil se v jejím objetí Vejvara.

„Milostpaní..." ozvalo se z jeho úst ještě na ňadrech matčiných.

„Už mně neříkejte: milostpaní, Vejvaro, už mně říkejte: maminko! Už jsme jako svoji. Viďte, že mně tak budete ode dneška říkat...?"

„Ano," vydechl Vejvara, „když ráčíte dovoliti. A prosím, abyste dovolila, bych na památku dnešního dne tuhle slečně Pepičce..."

„Jen P e p i č c e, drahý Františku," opravovala jej matka.

„— a na znamení, že mně chce a bude náležeti, věnoval památkou..."

Vejvara ponořil pravici do záprsí, vyňal pouzdro, otevřel, a v jeho ruce zatřpytil se prsten s červeným kamenem. Pepička zatím byla odskočila k prádelníku a vracela se také s pouzdérkem, z něhož vyňala prsten s kamenem modrým.

„Výborně, výborně!“ volala tetička Urbanová, která pozorovala vše zrakem ostrovidovým. „Červená barva znamená lásku, modrá věčnou věrnost. Betynko, navlékni jim ty prstýnky — to se sluší matce.“

Paní Kondelíková pro slzy sotva viděla, ale přes to obřadně vyňala prsteny z pouzder a obřadně je navlékla snoubencům na prsty.

Objevila se věc, které se Vejvara nenadál. Prsten, jejž pro Pepičku přinesl, byl veliký. Nedržel jí dobře ani na okazováčku. Vejvara byl překvapen a všecek popleten.

„Můj Bože, přece jsem zlatníkovi říkal, že to je pro slečnu — —“

„To nic nedělá...“ omlouvala Pepička, vidouc, v jakých je Vejvara rozpacích.

„To nic nedělá...“ dotvrzovala matka, „však on jí prst sesílí...“

„Ne, ne, já jej vrátím,“ namítal Vejvara, „musí mně dát jiný, menší — —“

„Ó ne,“ vložila se do věci tetička, „takový prstýnek se nesmí vyměňovat, ale ubrat, to se může. A to je dobře — bude dvakrát kovaný — ani nevíte, co to znamená. Dvakrát kovaný — to je nezrušitelnost — to je, jak se říká, utuplovanost!“

A teď, když tetička Urbanová závažné slovo promluvila, přiblížila se k Pepičce, levici jí položila na hlavu, pravicí jí udělal tři křížky na čele a na rty jí vtiskla dlouhé políbení. Potom přikročila k Vejvarovi a učinila totéž.

„Jako teta a nejbližší příbuzná vás vítám do naší rodiny, pane Vejvaro. My všichni vám Pepičku s radostí svěřujeme. Já — já sama — (teď se rozplývala v pláči) — nebyla jsem takového okamžiku oučastna, jako Pepička, ale vím, co to obsahuje. A doufám, že také ve mně najdete dobrou tetu. Nemám nikoho na světě než tuhle Betynku, Kondelíka a teď vás oba...“

Utírajíc oči batistovým vyšívaným šátečkem, jejž brávala k rodinným slavnostem, obrátila se k paní Kondelíkové i k mistrovi, políbila oba a slavnostně, vážně k nim pronášela:

„Bůh ti požehnej, Betynko — Bůh ti požehnej, švakře bratranče...“

Pan Slavíček, aby také byl nějak užitečný, naléval zatím do vyprázdněných číší víno. Připíjelo se ještě asi třikráte — pan Slavíček pronesl přípitek rodičům, potom ‚paní tetince‘, konečně ‚příteli a jeho spanilomyslné nevěstě‘.

Pomalu se to „rozproudilo“, jak Slavíček říkal. Teď nadešla chvíle paní tetě. Hovořila povzneseně o zasnoubeních a svatbách, nořila se do minulosti, tu tam probleskla těžkomyslná vzpomínka na nějaké její zklamání v životě, a zas malovala krásné obrazy budoucnosti snoubencům. Při tom zabezpečovala si také svoji úlohu v mladé rodině do budoucna. Nikoho tu nemá — naznačovala průzračně — než tyhle své milé příbuzné. A kdo bude mít k ní srdce, k tomu také ona bude mít srdce — to se uvidí ještě po její smrti

Hlučnějšího hovoru použila paní Kondelíková, aby pobídla muže:

„Ty bys také měl něco říci, jako otec, starouši.“ —

Pan Kondelík, který zatím dávno se byl vrátil k pivu, konečně se zdvihl a řekl:

„Vejvaro, tadyhle matka vám už všechno pověděla. Ale jak já vám vymaluju kvartýr, to se podíváte. Do pokoje vám udělám pompejanský strop a do ložnice nebe s hvězdami. Na zdar!“

Vejvara cítil, že je teď řada na něm. Všichni již jemu i Pepičce připili, všichni je oslavili. Musí odpověděti. Jen co, jen jak! Srdce mu překypovalo, ale o slova bylo zle.

Chvíli žmolil cíp ubrousku a zas pletl uzlíky na řetízku. Již se mu zdálo, že na něm spočívají zraky všech stolovníků, a to jej uvádělo v rozpaky tím větší. Konečně se odhodlal a rázem povstal. V tom okamžiku vše ztichlo a tetička Urbanová — aby se nikdo nezmýlil a Vejvarovi do řeči neskočil — zacinkala rázně nožem o sklenici a sykla ostře:

„Ssst!“

Vejvarovi se zamotala hlava. Čin ochotné a nedočkavé tety málem by byl zavinil, že by zase byl usedl. Jídelna se s ním zatočila a nikoho neviděl, když spustil:

„Vážení a milovaní páni rodičové! Velectěná společnosti! Je-li v životě den, který může býti pokládán za šťastný, jsou to v mém životě vlastně dva dny: onen, kdy jsem poprvé spatřil slečnu

Pepičku po boku její milostivé matinky, jako uzavřené poupátko pod plně vykvetlou růží ve věnci Karafiátů, a dnešní den, kdy mně toto vzácné rozkvétající poupátko bylo svěřeno. Jsem neskonale šťasten, že toto poupě bude zdobiti po celý život moje prsa a vzdávám vroucí díky pečlivým zahradníkům — — mileným rodičům, kteří vonné to poupě vypěstovali — — a ujišťuji, že štěstí Pepinčino bude jedinou mojí myšlenkou, a jedinou modlitbou že bude, aby Bůh dal nejdelší život mému váženému panu tchánu a milované paní tchýni Ať žijí!"

Z hluboka oddechl Vejvara, když skončil pracnou řeč, která byla odměněna bouřlivým „výborně!" z úst paní tety a přítele Slavíčka, rozpačitým zakašláním mistrovým a vděčným, něhyplným pohledem paní Kondelíkové, která mu přes stůl upřímně a dlouho ruku tiskla.

„Děkuji vám — děkujeme vám, Františku drahý," mluvila pohnuta.

Ale později, když Vejvara povstal, aby si na pobídnutí mistrovo zažehl doutník, pojala ho paní matka za rameno a odváděje jej k oknu pronášela šeptem a skoro prosebně:

„Slovíčko, drahý Františku! Něco mně učiňte k vůli — nezlobte se, ale ať jsme opravdu jako rodina. Neříkejte mně paní tchyně — říkejte mně maminko. Víte, je to srdečnější —"

Vejvara se ukláněl a líbal paní Kondelíkové ruku: „Prosím za odpuštění..."

„A říkejte o mně maminka, i když při tom

nejsem," žádala paní dále. „Víte, aby každý viděl, že je mezi námi všecko dobré..."

„Ano — ano — ano," sliboval Vejvara. V tom okamžiku skutečně cítil, že ode dneška má druhou matku.

Jen ten velký prsten ho mrzel. Přes ujišťování paní tety, že ‚dvakrát kovaný' je lepší.

A když o půlnoci nastávalo loučení, sňal jej Pepičce něžně s prstu, vložil do pouzdra a ještě prosil za odpuštění:

„Nezlobte se, Pepinko — ale když jsem neměl míru..."

„Drahoušku!" šeptala Pepička.

Mistr Kondelík měl náramnou radost z rozpaků Vejvarových. V koutě ho popadl a rozmarně mu povídal:

„No, tohle není neštěstí, Vejvaro. Jsou na světě věci, které se nedají předělat. To jsou ženy a — tchyně... S těmi je těžká reparatura."

„A ty jsi starý brepta!" okřikla jej paní Kondelíková, která slova jeho zaslechla. Také sic žertovně, ale nebýti tu Vejvary, byla by to pověděla jinak.

XVII. Kaňka v kalamáři.

Od památné zasnubovací neděle byla domácnost Kondelíkových na ruby. Nadešla veliká, nesmírně důležitá starost: výbava pro Pepičku!

Arciť tak mnohou věc měla paní Kondelíková již dávno doma, v zásuvkách starodávného prádelníku, na dně šatníku, v kredenci, v šuplíku pohovky. Již ode chvíle, kdy Pepička vychodila školu, pamatovala na její budoucnost a kupovala z úspor svých, pokud stačila. Činí tak všechny starostlivé matky, předně proto, aby později v rozhodnou chvíli nebyl náklad přílišný, a za druhé snad proto, aby dcery dědily nejnutnější věci, kdyby maminky sešly smrtí, než se vdavek dočkají. Čert věř mužům! Ožení se po smrti ženy opětně a rozumí se, že si vezmou co nejmladší, rozumí se dále samo sebou, že taková druhá žena osedlá si starého muže mnohem lépe, než se podařilo nebožce první, a zbyla-li tu dcerka, je chudák prodána. Když macecha vyvdává pastorku, ach — ta jí pěkně odměřuje, odděluje!

Tak tedy tmavé kouty a hlubiny almar a skříněk tajily mnohý skvost, jejž paní Kondelíková koupila pro Pepičku. Nevěděl o tom Kondelík, ba ani Pepička sama. Bylo to sladké tajemství paní Kondelíkové. Pojem bursy byl jí sice zcela temný, neměla ani ponětí o valutách a všelikých těch spekulacích s hodnotami zlata a stříbra, ale jakmile kleslo stříbro v ceně, sáhla pečlivá matka do svých vkladních knížek a kupovala pro Pepičku znenáhla příbory. Stříbrné příbory! Ona přinesla stříbro do domácnosti — Pepička také má jísti stříbrem. Aspoň tucet ode všeho. A ne zboží nejlehčí! Dobré věci má míti Pepička. A v den, kdy zasnubovala Pepičku, vzpomněla si na tento poklad. A v pondělí, ráno, když mistr Kondelík vyšel po svých malbách, vyložila před Pepičkou, co nevidělo světla denního od okamžiku, kdy to od stříbrníka přinesla. Tucet stříbrných nožů, vidliček, lžic, malých lžiček, velikou naběračku, klíštky na cukr, karafinku — ach, bylo tu věcí, až oči přecházely.

„Vidíš, Pepičko, takhle se stará matka o dítě. Tu to je, a je to pro tebe. Ve dne v noci jsem na tě myslila — mám tebe jedinou, a kdyby si mě byl Pánbůh vzal, byla bys to podědila. Ale zaplať Bůh, dočkala jsem se toho...“

A políbila dceru.

A potom vytahovala véby, plátna, polovičníku, kanafasu.

„Víš, kanafas bude na peřiny pro služku — vy budete líhat v bílém, j e n o m v bílém. Budete ouřadnická rodina...“

Ale arci, mnoho ještě scházelo. Postroj na stůl, ručníky, prádlo pro Pepičku, šaty, a co hlavní: nábytek a kuchyňské nádobí.

Čekalo to na pana Kondelíka.

Když poobědval toho pondělka, potleskala mu paní Kondelíková dlaní na hřbetě a řekla mazlivě:

„A teď, starouši, budeš klopit. Musíme kupovat pro Pepičku."

„To jsem si myslel!" prohodil mistr. „Tohle je poslední verš každé tvé písničky: klopit, klopit. Jen abys nechtěla koupit celou Prahu! Co to má být?"

„Můj Bože, starouši, co má být. Všecko. Představ si, že zakládáš novou domácnost — a u Pepičky to musí vypadat aspoň jako u nás — a to je tedy všecko, od prvního do posledního. Vzpomeň si, když my jsme se brali, co jsem přinesla."

„No, no, no, no," namítal pan Kondelík, „nebylo to tak strašlivé. Pak nám tak ledaco scházelo, vzpomeň si, co jsem musil dokupovávat..."

„Kondelíku!" řekla přísně a skoro trochu uražena panička, „čeho bylo třeba, všecko bylo. Zas ty si vzpomeň, že jsi byl malířský, že jsem nevěděla, do čeho jdu, a že jsi potřeboval víc hotových do řemesla, než parády do pokojů. Ale na poslední jehlu, na poslední špendlík mně dala maminka cko, co jsme potřebovali. Ovšem, když se ti pak vedlo, začal jsi dělat pána a vzpomněl si na ledacos, o čem jsi dříve zdání neměl — hlavně že jsi to viděl v domech pánů, u kterých jsi maloval. Ale naše Pepička se vdává na magistrát, co má Vejvara

teď, to mu budou platit do smrti, třeba ani nepostoupil, a tak ji musíme vybavit podle stavu. Jen si pomysli, aby si ji tak bral oficír, co by ještě muselo být."

„Anebo turecký císař!" prohodil pan Kondelík, „já vím! A co pak tedy vlastně chceš?"

„Peníze, starouši, peníze. To jen tak na ty první věci. Nejdříve prádlo, Kondelíku. Musíme vzít švadlenu do domu a budeme šít. Potom šaty — ty jí dám udělat u krejčové. Potom bude nádobí do kuchyně, záclony do oken, koberce do pokojů — nu a na konec nábytek. Ale ten půjdeš vybírat s námi, v tom ty máš také zkušenost, jako malíř," zalichotila panička manželovi.

„Jak jsem povídal, to je celá Praha!" ušklíbl se pan Kondelík. „Budeš chodit z krámu do krámu a jen ty desítky budou lítat."

Paní podívala se na manžela vyčítavým pohledem a řekla vážně:

„A kdybys věděl, Kondelíku, co už všecko pro ni mám, nač jsi nedal ani krejcaru! Víš, za své — za své jsem to kupovala."

Mistr se zdvihl, šel ku psacímu stolku, otevřel zásuvku a vyňal velkou náprsní tobolku. Avšak ještě než do ní sáhl, prohodil jako maně:

„Nu a je to vlastně už tak jisté — ty vdavky?"

„To se ptáš d n e s, Kondelíku? Což pak jsi zapomněl na včerejšek? A nejen že to je mezi námi, ale dáme to také tisknout a rozešleme známým. Ať vidí, že se Pepička bude vdávat a koho dostane..."'

„Ty to chceš dát takhle na buben, Betty?"

„To není žádný buben, Kondelíku, to je zasnoubení a ve všech lepších rodinách se zasnoubení oznamuje přátelům. My jsme také lepší rodina, Kondelíku, a víš, na tohle — na tu kartičku o zasnoubení se těším deset let! S tím nebudeš mít žádných starostí, Kondelíku, to opatří Vejvara — on má jednoho známého knihtiskaře..."

Pan Kondelík sáhl d tobolky a tázal se.

„Stačí ti stovka?"

„No, zatím stačí, starouši, zejtra dáš druhou..."

Mistr vyndal také tu druhou raděj hned. Matka schovala pečlivě bankovky do tobolky a řekla v kuchyni Pepičce:

„Jdi tatínkovi políbit ruku — dal nám na prádlo pro tebe.'

Když pak Kondelík vypil kávu a jda zase po práci dával „mamince" obvyklou hubičku na rozloučenou, prohodil při tom:

„No víš, Betty, ty etyketky o tom zasnoubení můžeš dát vytisknout — ale plakáty na rohy nedávejte..."

A už byl ze dveří.

— — — — —

Paní Kondelíková si umiňovala, že bude svatba na svatou Kateřinu. Čtvrt léta po zasnoubení — to je nejlepší lhůta. Hlavně už proto, že se to hodí k zařízení bytu. Od prvního do dvacátého pátého listopadu — to se to hezky spořádá.

Ano, ale kde budou bydlet? To je věc důležitá. Neboť nábytek se nakoupí podle bytu.

A s tím se vytasila paní Kondelíková večer, když přišel Vejvara.

Pan Kondelík byl v dobré míře — přes ten průlom do tobolky, jejž mu způsobila choť popoledním útokem. Byl také rád, že je věc s Vejvarou vyřízena. Liboval si to ze zvláštního důvodu. Až se Vejvara ožení, bude chodit patrně se ženou na svoje výlety, nebudou již tahat jeho, Kondelíka, i těšil se na svoji někdejší volnost a nezávislost.

Vejvara přišel, jak byl včera Pepičce slíbil. A Pepičku zas navedla matka. Čert věř mužským! opakovala si stále v duchu. Pokud není po svatbě, je nejlépe, aby k nim chodil Vejvara denně, aby se nepotácel v jiné společnosti. Taková hospodská kamarádství mívají mnohdy nedobré účinky. Jsou na světě štvanci, kteří přátelům ženitbu rozmlouvají.

Usedl, a Pepička před něj postavila talíř.

„Prosím," vzpíral se ženich v rozpacích, „já už večeřel — zastavil jsem se cestou u uzenáře..."

Paní Kondelíková pohlédla na něj lítostivě a vyčítavě.

„To nám nedělejte, Františku! Teď jste náš a u nás jako doma. Tak si pamatujte, že vás každý večer čekáme s nějakým tím soustem — nedělejte lítost Pepičce — a starouš tuhle vás má taky rád a taky se těší vždycky na vaši společnost. — — — Jen tam nech talíř, Pepičko, soustečko si s námi František vezme..."

Pepička pohladila Františka po hlavě a — František jedl.

Když bylo sklizeno a mistr Kondelík labužně si zapálil doutník, započala panička:

„Tak tedy, staroušové, musím vám říci, jak si to myslím. Svatbu uděláme na svatou Kateřinu. Máme co dělat, abychom do té doby všecko pořídili. Souhlasíte tak, Františku?"

Vejvara souhlasil se vším na světě.

„A co ty, starouši?"

„Ale bodejť by ne!" přisvědčil mistr.

„A teď tedy je otázka: kde pak budete bydlet? Která končina by se vám tak líbila?"

Na to Vějvara ani nemyslil. Končina! Jemu bylo lhostejno, kde, jen když tam bude Pepička.

„Co ty soudíš, starouši?" obrátila se k mistru.

„Já soudím takhle. Vy víte, Vejvaro, že mám na Vinohradech barák. V druhém patře, tam je bytek pro vás jako stvořený. Dva pokoje větší a jeden malý, kuchyně, předsíň, voda, plyn — něco nobl. Všude parkety — v kuchyni dlaždičky, ani jeden šváb tam nebude. Slunce to má ze dvou stran. Víte, když tam bude někdo z rodiny, může dohlédnout, aby se mně to tak nepustošilo, a platit budete málo. Co říkáte?"

„Ó prosím, vašnosti —"

„Říkejte tatínku," napomínala jej přívětivě panička.

„Prosím, tatínku," červenal se Vejvara, „to je právě výborné. Na Vinohradech se mně líbí."

„No tak je po starosti," plácl mistr na stůl. „Budete bydlet na Vinohradech. A dobře se hodí, že je to prázdné. Pěkně vám to zřídím — podíváte se!"

A byl v duchu nesmírně rád, že dostal Vejvaru trochu dál od sebe, od Ječné ulice. Nebude tak snadno umlouvati ty proklaté výlety, když bude vzdálen.

Paní Kondelíkové jiskřily oči. Vyplnilo se její nejtajnější přání, s nímž si sama netroufala na světlo. Děti budou v jejich domě, zařídí se jako ve svém — vždyť jej Pepička beztoho kdysi zdědí.

„Vida, první starost odbyta! A když víme, kde budou bydlet, starouši, můžeme mluvit o nábytku. Co soudíš, od koho?"

„Od nějakého truhláře, to se ví..."

„Ale, ale, starouši, zas pokoušíš! Teď chci od tebe slyšet vážné slovo. Co soudíš tak na příklad o Skramlíkovi, Bacíkovi nebo Majrfickovi? Vidíš, když tak jdu Ferdinandovou třídou a dívám se na vejklad u Majrficka — tam je všechno jako ze škatulky."

„To připouštím," odpověděl mistr Kondelík, „že jako ze škatulky — ale mastný on je taky."

„No, starouši, kupuje se to jednou v živobytí. Dá si zaplatit, ale solidní — solidní je to! Sto let každá věc vydrží."

„Myslíš, Betty, že Vejvara počítá na takovou dobu?"

„S tebou je těžká řeč, Kondelíku. Jsi samý

šprým. Nezapomeň, že ti pan Majrficek už taky dohodil mnohé malování..."

Paní Kondelíková zvítězila. Usneseno, že má býti podniknuta výzkumná výprava k Majrfickovi. Jenom velmi důrazně doporučil pan Kondelík, aby se neptali na žádné ciryčáry, žádné rokoko, žádnou renesanc — sice že by to stálo svět. Dobrý nábytek s nějakým voskovým nátěrem a žádné oltáře, jako se teď vyrábějí.

Když Vejvara odcházel, umluvila s ním panička, že tam půjdou hned zejtra. Manželu svému pak uložila, aby jí ráno vyhledal plán toho bytu.

„Víš, teď se aranžuje nábytek podle plánu, aby se nekoupilo nic zbytečného a aby každý kousek měl své místo."

A již druhý den večer předložil Vejvara ostýchavě nastávajícímu tchánu plánek bytu, jak mu do něho továrník vmaloval nábytek — všecko na centimetr.

„A jakou pak to bude mít barvu?" ptal se mistr.

„Hnědou, tatínku, hnědou — docela po sousedsku," spěchala paní Kondelíková.

„Já abych věděl, jak mám držet malbu," pronášel mistr důležitě. „S neděle se do toho dáme — dokud je tak hezky..."

A s neděle začal Kondelík malovat Vejvarův byt.

Tuto práci prováděl mistr, jakoby měla jít na výstavu. Pořídil nejnovější šablony, sám namíchal

barvy, zkoušel a vzorkoval, zase znova naural — chtěl okázat Vejvarovi, co jeho tchán dovede.

A po celý ten čas chodil Vejvara s plánem v kapse a každého večera na papíře rovnali a přestavovali nábytek, jak by to mohlo být ještě hezčí.

Ale mistr Kondelík říkal:

„Ani mně s tím nehejbejte! Maluju to také podle vašeho plánu a všecko musí stát, jak to tu máte. Nad kredenc jsem vám udělal divoké ptactvo, nad postele bílý oblak s andělíčkama, nad pohovku jsem markýroval turecký koberec, na špaletu mezi okny květiny, nad mycí stolek jsem vám udělal vodopád Niagary — to se podíváte! Jakživ neměl nikdo takhle vymalovaný byt. Jídelna pompejánská, v ložnici nebe s hvězdami..."

Po čtyřech nedělích oznamoval Kondelík Vejvarovi, Pepičce a choti, že pozejtří, v neděli odpoledne, mohou se na byt podívat. Je to hotovo.

Ale v sobotu večer přišel Vejvara se zdrcující zprávou:

„Tatínku — to je neočekávaná věc. Všichni magistrátní ouřadníci máme nařízeno, že musíme bydlet jen v Praze, ne na předměstích..."

Pan Kondelík zuřil. Slavná správa obecní má mnoho uší — ale toho večera znělo jistě ve všech, v krátkých i v dlouhých.

„To svět neviděl — takovou kocourkovinu!" burácel mistr. „Tedy takhle začínají ty obecní reformy? Neřekli vám snad, že vám zařídí také společnou obecní kuchyni, že vám bude obec prát a že

nesmíte pít než pražskou vodu a žádnou přespolní kysibelku? Ne?"

A na konec prohlásil mistr rozhodně, že sice nikdy nebyl přívržencem „zaslán" a polemik v časopisech, ale tahle věc že musí přijít do novin, kdyby ji tam sám měl donést. A prohlásil dále, že o volbách ještě nikdy neagitoval — ale o budoucích doplňovacích postará se, aby co nejvíc těch starých copařů prasklo a místo nich aby byli zvoleni radikálové.

Ale ať zuřil jak chtěl, na věci samé nic se nezměnilo. Sen o krásném bytě ve vlastním domě páně Kondelíkově se rozplynul na lítost a bolest paní Kondelíkové, která hněvem ani mluviti nemohla.

Nic naplat, nastávala výprava za novým bytem — a ta dala co proto mistru Kondelíkovi.

XVIII. Opozděný Vejvarův nápad.

Od osudné zprávy Vejvarovy o moudrém nařízení věhlasných otců města nebylo s mistrem Kondelíkem řeči, nebylo s ním pořízení.

S nedělní výpravy na Vinohrady, s prohlídky vymalovaného a pro mladé manžele chystaného bytu mělo docela sejíti. Ještě v sobotu večer, než Vejvara odešel, zmínila se o tom paní Kondelíková:

„Tak už se nezlob, starouši," chlácholila manžela, „a raděj nám pověz, kdy má zejtra František přijíti, abychom se na to podívali."

„Nač, na to?" vyhrkl mistr.

„No, na ten vymalovaný byt... na Vinohrady..."

„Co se na to budeme dívat!" rozkřikl se pan Kondelík. „Proč, když je to všechno nadarmo! Mám se znova rozzlobit, mám to rozkopat, mám ten dům vzteky rozházet? — Teď, když se s tím čtyry neděle smolíme, když je to vymalováno jako pro

nějakého kavalíra — a když v tom nesmějí bydlet? Proč je mám dráždit — proč mám v sobě znova bouřit žluč! Vyplácal jsem na to nejdražší barvy — namíchal jsem nejlepšího moravského klihu, aby to drželo, vzal jsem na hvězdy pravé zlato — za dvě stovky bych to nikomu tak nevymaloval — dělal jsem to pro dítě — a teď se mně tam přistěhuje nějaký agent nebo handlíř — nasadí mně do toho štěnice a rusy — a já zlostí prasknu!! Ne, na nic se nepodíváme...!“

Konečně však přece mistr povolil a v neděli kráčeli Kondelíkovi a Vejvara do Vinohrad, do ulice Čelakovského, aby obhlédli ten zázrak malířského umění páně Kondelíkova a jeho pomocníků.

Kráčeli všichni smutně, s hlavami svěšenými, jako za rakví. Kondelík táhl jako mračno, z něhož každé chvíle hrozí vyletět tisíc blesků, za ním paní Kondelíková — těžce oddychujíc a rtoma pohybujíc, jako by se modlila — konečně Vejvara s Pepičkou, které to stále potrhovalo koutky úst. Měla co dělat, aby se ubránila pláči.

Nikdo nepromluvil slova. A když se octli v osudném domě, v druhém patře, a rozhlíželi se po stěnách a stropech pokojů, chystaných pro mladý párek, a nyní ztracených, vydral se z prsou Pepiččiných těžký vzdech.

Těžký vzdech — a hned potom lily se jí po tvářích horké a hořké slzy. Pepička klesla na prsa Vejvarova. Všecko bylo tak krásné, ty hvězdy, slunce a měsíc v ložnici, zářící zlatem — a nebylo jí souzeno, aby se pod nimi ke spánku ukládala,

aby se pod nimi probouzela. Teď teprv viděla, jak ji má tatínek rád, když to takhle vymaloval; jaký šťastný život by tu byli započali — a vše, vše nadarmo. Pepičce připadalo, že ztráta tohoto bytu ještě před sňatkem je nesmírným neštěstím, že to je zlověstné znamení pro celý její budoucí život. Aspoň rok — aspoň půl roku kdyby tu byli mohli bydleti!

Paní Kondelíková chlácholila dceru, ač jí samé bylo hrozně těžko u srdce. A Vejvara klesal tu pod tíží bolu obou ženštin. Díval se teď právě na vodopád Niagary a v myšlenkách vystupoval skoro ze skutečnosti, která jej obklopovala, a pomýšlel, nebylo-li by lépe, kdyby se s milovanou Pepičkou do těch pěnivých peřejí uvrhl. Štěstí, že to bylo jenom namalováno.

Mistr Kondelík neříkal slova. Zamračen jako hněvný Perun chodil z pokoje do pokoje a bezděky přejížděl stěny dlaní a díval se, zdali barva někde nepouští. Pud povolání zvítězil v něm nad člověkem spravedlivě rozhněvaným. Nepouštěla nikde. Byla dobře klížena. A tato okolnost poněkud zmírňovala jeho hněv.

Když se Pepička trochu ukonejšila, přistoupil s ní Vejvara k oknu. A rozhlédnuv se šeptal nevěstě:

„Jaká je to vyhlídka! Podívejte se, tuhle Nuselské údolí — tamhle Krčské lesy — tuhle na pravo villa Bělka, tamhle Terebovka Bože, Bože, to je vyhlídka!“

Až ho to u srdce popadalo. Hůře nemohlo být starému Mojžíšovi, když hleděl z dáli do zaslíbené země, do níž neměl nohou vkročiti.

„A tamhle Pankrác a nový kriminál, koukejte, Františku," dodávala paní Kondelíková za snoubenci. Měkkým hlasem potom přimlouvala Vejvarovi:

„Nedělejte si těžké srdce, Františku. Nemělo to být. Jen kdyby vás nic horšího nepotrefilo."

Konečně se rozloučili s bytem, před jehož prahem — tak to viděl Vejvara v obraznosti své — stál genius pražské městské rady s plamenným mečem a černým štítem, na němž stála ohnivá slova: Magistrátní úřadníci nesmějí bydleti mimo obvod Prahy!

Poslední vycházel pan Kondelík, držící klíče v rukou. Ještě se rozhlédl v pokojích, dýšících čerstvým malováním, a řekl jen tak mezi zuby:

„Tuhle bych je chtěl mít všecky, ty naše obecní strejce, a o ty stěny bych si tak s jejich moudrými hlavami chtěl zahrát karambol — trochu bych je roztřás' a snad by si vzpomněli, že jsou ještě jiné starosti obecní, než poroučet ouřadníkům, kde mají bydlet..."

A ještě řekl mistr Kondelík slovo, náramně nehezké slovo, věnované oněm konšelům, a Vejvara přes veškeru svoji oddanost a kázeň ouřadní souhlasil s nastávajícím tchánem a v duchu se styděl, hrozně styděl za své představené a chlebodárce.

Lepší nálada ovládla celou rodinu, když na podnět páně Kondelíkův zapadli do kteréś plzeňské

pivnice v ulici Komenského. Řízná chmelovina zahnala pochmurný rozmar, a když se na tácku paní Kondelíkové octla druhá a na tácku manželově čtvrtá, pronesla panička, obracejíc se s důvěrou k mistrovi:

„Ale teď, starouši, měl bys dokázat, co dovedeš. Teď bys měl vynajít nějaký pěkný byt pro Vejvaru a Pepičku — máš tolik známých mezi těmi staviteli a podnikateli..."

Popadla ho ve slabé chvíli a pan Kondelík řekl bez rozvahy:

To také udělám! Zejtra začnu hledat"

— — — — —

Skutečně v pondělí vydal se mistr na cestu. Najde byt! Slavné městské radě na vzdory — pěkný, příhodný, útulný byt! Moderně zařízený, to se ví. S předsíní, koupelnou, špižírnou, s vodovodem, komůrkou pro služku. Zkrátka vyhovující všem požadavkům pohodlí.

Chodil celý den, vrátil se večer všecek znaven, uondán, ale o bytě nepromluvil ani slova.

Teprv když přišel Vejvara, odvážila se paní Kondelíková otázky:

„No, starouši, našel jsi něco pro ty naše mladé?"

Mistr podíval se na dceru, na ženicha, na choť, která zraky svými visela mu na rtech, a odpověděl stručně:

„Nenašel."

Potom vrátil se pohledem na Vejvaru a řekl:

„Copak si tak představujete, Vejvaro? Kolik pokojů?"

Vejvara odkašlal:

„Myslím si tak dva, nanejvýš tři — kdyby byly menší..."

„To si také myslím, že nejvýš tři," prohodil Kondelík. „A co tak hodláte platit?"

Vejvara se začervenal. To byla ovšem otázka, kterou se ještě důkladně neobíral. Zase odkašlal a odpovídal:

„Myslím si, že bych se tak mohl odvážit na tři stovky."

Kondelík se podivně usmál.

„Copak teď platíte?"

„Teď platím desítku měsíčně za pokoj se zvláštním vchodem."

„Kdybyste neměl před svatbou, poradil bych vám, abyste se ho držel. To je stodvacet ročně. A vy počítáte tři pokoje třikrát stodvacet ročně — tři sta šedesát, ne? Vezmu vás jednou s sebou a dávejte si pozor, co vám takový stavitel řekne, když se ho ptáte na kvartýr v novém domě. Nemá dost velikou hubu na cifru, kterou vysloví. Měl by vám půlmistr chodit hledat kvartýry, když se o vás tak postarali."

Vejvara sklopil hlavu.

Mistr Kondelík pokračoval:

„Líbilo by se vám ve Vodičkově ulici?"

Pepičce zahořely tváře. Vejvara zase vzhlédl. Jak by se jim nelíbilo!

„Viděl jsem dnes bytek, jako malovaný. Ovšem jenom dva pokoje — stačilo by vám to?"

„Ale tatínku, stačilo!" spěchala s odpovědí Pepička.

„Veliké nejsou, to musím říci, ale za to ve čtvrtém patře. Hezky světlé, to je pravda — no, aby ve čtvrtém patře nebylo světlo! Předsíňka jako škatulka od sirek, pro věšák na šaty, to je důležité, abyste vodu a sníh neoklepávali v pokoji. Kuchyňka s okýnkem, porcelánová plotna, vedle ní kohoutek na vodu, v pokojích frýzky, všecko tuze ouhledné. Vyhlídka na Petřín a na svatého Víta, k novoměstské radnici, na Národní divadlo, na Prašnou bránu — tuze hezké. Co říkáte? Líbilo by se vám to? Docela nové, nikdo tam nebydlil, žádná nemoc tam nebyla, sami byste si to zadejchali? No?"

Pepička víc a více zářila. Pro Pánaboha, to je bytek, jak by si přála.

„No a co stojí, Kondelíku?" ptala se bez dechu choť.

„Jenom — šest stovek!" vybuchl Kondelík.

Všichni umlkli, s tváře Pepiččiny zmizela růžová záplava. To byl krutý žert. Vejvara svěsil hlavu.

„To koukáte, co?" řekl Kondelík. „Arci, je tam o patro níže také byt o třech pokojích — ještě hezčí, ale ten stojí osm stovek..."

Vejvara byl skoro zničen. Vzdušné zámky jeho řítily se v ssutiny a pohřbívaly jej v sobě.

„Jo, jo, Františku Vejvaro! Osm set, devět set, dvanáct set, patnáct set — to vám ti stavitelové a podnikatelové řeknou, jako by vám dávali prezent. Jsou arci také domácí se svědomím v těle, kteří vám za křesťanské peníze dají slušné ostávání — ale tam se každý drží a nehne se! Tak si myslím, zdali byste nechtěli bydlet v nějakém starším domě..."

„Můj Bože, vašnosti, když je to takové, tedy ve starším, to se rozumí," přisvědčoval Vejvara.

Mistr Kondelík vydal se na zejtří na novou pouť Prahou. Chodil týden, dva, chodil tři neděle — utekl celý srpen, posud neměl bytu. Byl stále zamračenější, v posledních dnech srpna vypadal již, jakoby osnoval vraždu. Měřil Prahu kříž na kříž, slézal patra a řítil se dolů, běhal z domu do domu, pokládal za čestný závazek, aby našel zeti byt — posud marně. A když se vracel z těchto výprav, chrlil strašlivé kletby na obecní správu, na magistrát, a soptil, že skutečně musí dojíti k tomu, jak prý to řekl Slepý mládenec ve svém proroctví: až pojede ten vozka přes Kamenný most, zapráská bičem a řekne: Tuhle stávala Praha.

„Na to nepatří než síra a kalafuna!" zlořečil, „jako na tu Sodomu a Komoru!"

Ale nastaly horší věci. V nesmírných vedrech srpnových se Kondelík běháním uřítil, v studených průjezdech a schodištích nových i starých domů se mu pot náhle zarazil a jednoho dne vrátil se domů v drožce a dobelhal se do bytu s největší obtíží a rovnou cestou do postele.

Večer přišel Vejvara a již v kuchyni zarazila ho čpavá vůně povědomého „mazání". Pan Kondelík sténal na lůžku, navštíven starou svojí nemocí. Právě ho byla panička natřela a teď obkládala manžela se všech stran pokryvkou, aby na něj netáhlo.

„Dnes si sedneme do ložnice, milouši," mluvila Pepička šeptem k Vejvarovi, „abychom byli s tatínkem. Zas to na něj přišlo."

Vejvara vešel do ložnice jako odsouzenec. Svědomí mu vyčítalo: to je tvojí vinou!

Pozdravil nesměle a Kondelík zavrčel s postele:

„Sedněte si, Vejvaro. Nebo kdybyste si chtěl lehnout vedle mne, matka by vás také namazala, abyste věděl, jak užívám světa... Podívejte se, co ze mě ti vaši patroni udělali. Než se oženíte, mě zahrabou. Pak mně ty pány na radnici pozdravujte. Ale to jim řekněte, že je budu po smrti strašit — budu klepat zubama a vyplazovat na ně jazyk!"

„Mlč, starouši, nerozčiluj se, víš, že je ti vždycky hůř," napomínala ho paní Kondelíková. „Také ti to přejde — tentokráte není to tak zlé — však už nebudeš běhat — budu chodit zase já a Pepička..."

Vejvara dnes celý den odhodlával se, že otci Kondelíkovi přednese upřímnou otázku, ale když jej viděl tak zubožena, netroufal si. Leč nyní, když maminka projevila, že hon za bytem začne na novo

a že ho má býti účastna i Pepička, z obavy, aby také jí se něco nestalo, rozhodl se promluviti:

„Maminko, právě dnes chtěl jsem se optati, co by tomu tatínek říkal, kdybychom se přece nastěhovali tam do vašeho domu na Vinohradech...“

Obličeje matky i dcery proměnily se ve dva velikánské otazníky, pan Kondelík povytáhl z pokryvky výše bradu a vyvalil oči:

„Jak to? Už to na radnici odvolali?“

„Ne, tatínku, ale kdo se vzdá nároků na příbytečné, může bydleti kde mu libo. Městská rada nařídila, že mimo Prahu nesmějí bydleti úřadníci magistrátní, kteří chtějí dostávati příbytečné. Kdo se ho vzdá, tomu se nebrání...“

Pan Kondelík zapomenul na bolesti, povytáhl se k poduškám, opřel se rukama o žíněnky, nadzdvihl hlavu a tázal se:

„A kolik pak obnáší to vaše příbytečné?“

„Dvě stě, vašnosti...“

„Poslyšte, Vejvaro,“ pronesl mistr, hledě pronikavě na ženicha, „a tohle jste věděl už tenkrát?“

„Ano, tatínku...“ přisvědčoval Vejvara polohlasně v neblahé tuše, že zas něco vyvedl.

„Vejvaro,“ vrčel mistr, „vy jste to věděl, a věděl jste, že vám chci dát na Vinohradech byt zadarmo nebo jako zadarmo, a vy jste to neřekl? Nechal jste mě takhle utejrat, honil jste mě čtyry neděle Prahou za kvartýrem jako běhouna, — já sběhal sedmnáct tisíc schodů nahoru a dolů, tamhle to mám na cedulce napsáno, sedmnáct tisíc! — tuhle žena mě celé půldne maže, a když

jste ze mě udělal lazara, řeknete mi konečně, že přece můžete bydlet na Vinohradech? Pro Ježíše Krista, ať si nechají ty dvě mizerné stovky — já už se za ně utřískal, vy to nepotřebujete, já vám dám byt, zadarmo — — ale tohle mně vyvést, Vejvaro, Františku — Františku..."

„Staroušku," napomínala paní Kondelíková, „nerozčiluj se — Pane bože, František to myslel dobře, aby se jim nic neodpustilo..."

„Ne, Vejvaro," vrčel Kondelík jako podrážděný medvěd, „když vás křtili, zmýlili se, vy jste se měl jmenovat Ma — —"

Mistr klesl do podušek, ale ještě se vzchopil a řekl jako pilník:

„Vejvaro, tohle snad už je poslední věc, kterou jste vyvedl. Už jen abyste měl po oddavkách — ale ty vaše děti, ubohé děti, ty budou mít tatíka..."

„Starouši!" volala uzardělá choť.

Ku podivu, panu Kondelíkovi ještě toho večera tak se ulehčilo, že se mohl v posteli posadit, paní Kondelíková musila přinést špády a všichni čtyři hráli na malém stolečku u lůžka šístku. Panička a snoubenci hráli úmyslně tak, aby otec vyhrával — to dělalo panu Kondelíkovi nesmírně dobře.

A když Vejvara o jedenácté hodině kráčel k domovu, přemítal, zdali skutečně nevyvedl jakous pošetilost, že to neřekl ihned.

Ale jen když to takhle dopadlo..."

XIX. „Kam čert nemůže — —“

Od rozřešení otázky bytové ubíhaly dny a neděle v domácnosti Kondelíkových co nejklidněji. Co nejklidněji znamená tuto, že se nestala žádná nová nehoda, která by byla rozčeřila hladinu rodinného života v Ječné ulici nebo dokonce snad opětně ohrozila zdraví páně Kondelíkovo. Jinak byl tam ruch a chvat od rána do večera. Celé dny sedala tu švadlena, která u Kondelíků snídala, obědvala, svačila a večeřela, a k tomu všemu platila jí paní Kondelíková zlatku denně.

„Víš, starouši,“ vykládala svému manželu, „dostala bych také švadličku za padesát krejcarů nebo za šedesát, ale takové nejsou n a v ý b a v u. Takové se berou později, když jsou děti, na vysprávky a na takové všelijaké látání. Ale teď musí být práce důkladná — všecko musí držet — ne aby se to za rok rozpadávalo! Tohle bude Pepička okazovat ještě po letech dospělým dětem, že to má z výbavy. Víš, ty naše květované cejchy? Ty jsou taky ještě z mé výbavy — a ještě nima povlíkám. Solidní výba-

va — to je důležitá věc. To někdy drží celou rodinu pohromadě. Pamatuješ, jak jsi dováděl, když jsi měl poprvé kupovat nové ručníky? Hned jsi vyslipoval, jaká že to byla řitice. Ale ne, starouši, já měla dobré, pěkné prádlo, jako prkno. Ovšem, když se tím tenkráte utírali ještě tovaryši a učedníci — ty umatlané ruce od barev a jedovaté švajnfurtské — arci, to se to rozpadávalo. A tak myslím, že souhlasíš, abych vzala švadlenu za zlatku."

„Vem za zlatku!" přisvědčil mistr. Věděl beztoho, že na ženě nic neusmlouvá.

„Nu, kdyby ti to bylo mnoho — nechci, abys pak něco vyčítal. Ale lacinější bych nerada. Víš, starouši, nejvejš za měsíc to porazíme všechno, a tak myslím, aby to byla dobrá pracovnice..."

„Vem dobrou pracovnici!" přimáčkl pan Kondelík jako na pedál. „Udělej, jak rozumíš. To je tvoje věc."

„No, když musíš všecko zaplatit, starouši, tedy chci, abysi souhlasil."

„Už jsem ti to odhlasoval, Betty."

Tak se u Kondelíků usadila švadlena zlatková a šicí stroj hrčel od rána do večera. Vlastně dva stroje; na druhém pomáhala Pepička. To byl už nový stroj do výbavy, celou stovku za něj matka dala. Chtěla pro dceru něco řádného, nejnovější soustavu, palisandrový příklop, postranní desku. Chodila okolo Neidlingrovy výkladní skříně čtrnáct dní, než ten pravý vyhlídla. Ale byl to stroj, šel jako remontoárky, říkala panička.

Za to pan Kondelík, když někdy po obědě si chtěl zdřimnout a oba stroje duněly jako lokomotivy, převracel se v ložnici na pohovce s ucha na ucho a klel potichu:

„Proklaté aristony — už aby tomu šití byl konec."

Ale jinak si liboval. Pracovalo se i v neděli a paní Kondelíková nevymýšlela žádné výlety, netahala ho nikam, jak mistr říkal, a to mu lahodilo. Teprv k večeru vycházeli do některé zahradní restaurace, kde byla hudba, a tam spokojeně prázdnil mistr své sklenice. To byl jeho ideál pokojného, sousedského života.

Zatím ve skříni kupilo se nové prádlo Pepiččino. Tucty košil, nočních kazajek, spodniček a ještě jiných částí ženské výbavy, které paní Kondelíková neobyčejně pečlivě a uměle skládala, aby nebylo vidět, co to vlastně je. Kdyby tak někdy neočekávaně přišel Vejvara! A když byl půltucet nebo tucet hotový, donášela to paní Kondelíková vyšívačce, která kouzlila na prádlo ladné monogramy, načež si pro to přicházela pradlena. Vyprané a vyžehlené věci skládala matka s láskou a něhou, prokládala je mletým „fialkovým" kořínkem a ovazovala červenými hedvábnými stužkami.

„Jako z cukru je to, jako z cukru!" volávala nad tím u vytržení. A pohlížela na vše s pocitem pýchy, že bude mít dcera výbavu ještě lepší, než měla ona sama.

Byly však zase chvíle, kdy na to pohlížela s neskonalou lítostí. Proč se tak raduje? Co to vše-

cko vlastně znamená? Že vyvdávajíc dceru navždy se s ní loučí. Nebude už její, bude Vejvarova. Kdyby tak bylo možno, aby do smrti setrvali pospolu, pod jedním krovem a stropem! Bohužel — to nejde. Leda někdy — někdy, až Kondelík zanechá živnosti a upraví si doživotní odpočinek tam ve vlastním domě, na Vinohradech. Pak — pak budou zase jako jedna rodina. Ale kdy to bude?

Pepičce zas celá ta doba připadala jako nevýslovně krásný sen — sen v pokračováních. Dny utíkaly jako voda. A když koncem září počal Majrficek dodávati nábytek do bytu vymalovaného, vydrhnutého, s podlahami vyleštěnými, s klikami dveří jako ze zlata, s okny, která se třpytila jako z křišťálu; když tam z plynárny byly již zavěšeny lustry — v ložnici taková čarovná ampule jako z Tisíce a jedné noci, s nádechem zelenavým, modravým a růžovým, jako opálová — když tam ze závodu Stoupova nanesli koberců, zatím arci stočených a pergálem obalených, aby se neuprášily — tu Pepička žila duchem již jen v těch nových prostorách a doma připadala si jako na dovolené. A když byl nábytek rozestaven, řekla jedné soboty paní Kondelíková:

„Pepičko, co je hotovo a vypráno, doneseme dnes na Vinohrady a už to tam uložíme. Ať máme místo zas na jiné."

A odpůldne vydal se do Vinohrad malý průvod: paní Kondelíková, Pepička, služka a pradlena — tyto dvě s ohromným košem prádla.

Paní Kondelíková vytřela prádelník čistým utěrákem, jehož posud nebylo použito, učinila nade skříní kříž, a nábožně šeptajíc modlitbu, vkládala tam svazek za svazkem, mašličkami ven. Pepička podávala a lehounce se při tom zachvívala podivným rozčilením. To je vstup do něčeho nového. Tu bude panovati!

Paní Kondelíková dokončila práci, změřila znaleckým zrakem, je-li vše souměrné a malebné, opětně pokřižovala a zavřela prádelník.

Rozhlédla se pokojem, prošla jídelnou, ložnicí, kuchyní, kde se také již hromadilo nádobí v kredenci a na stole z lípového dřeva, usmála se a řekla:

„To budeš mít pěkné hnízdečko. Všechno jak v pohádce. Jenom hospodyňka sem schází."

„Také zde bude, maminko," řekla radostně Pepička a skoro poskočila

— — — — —

Bylo počátkem října, odpůldne, když mistr po obědě dávno odešel a paní Kondelíková sama doma na vytaženém stole měřila a stříhala plátno, aby stroje dlouho nezahálely. Švadlena vyšla z domu, aby nakoupila nějakých knoflíčků, háčků, sponek, tkanic a jiných tretů, Pepička byla u krejčové, aby na zkoušku oblékla šaty.

Tu se v kuchyni silně ozval zvonek a když Kačena otevřela, zazněl nějaký cizí, ostrý ženský hlas:

„Paní z Kondelík doma?"

Paní Kondelíková položila nůžky a pohlédla ke dveřím. V těch nedělích byly tu častěji všeliké návštěvy, hlavně ženské, ale dnes nečekala nikoho. Neznala hlas a vyrušení bylo jí dost nemilé. Ale již zaklepáno kostnatými klouby na dvéře a paní Kondelíková zvolala zhurta:

„Dále!"

Do světnice vstoupila obstárlá, dlouhá, hubená, kostnatá ženština zvětralého, drsného, červenavými skvrnami jako propáleného obličeje, ve staromodním, ošumělém a dosti nedbalém úboru, který přes to snažil se býti parádním. Dlouhé, suché, kloubnaté ruce vězely v polovičních nitěných rukavičkách.

Neznámá obezřele za sebou dovřela dvéře, poklonila se divadelně a řekla:

„Paní z Kondelík, prosím?"

Paní Kondelíková bezděky chopila se nůžek. Příchod neznámé této ženy ji zarazil. Pocit nelibosti z vyrušení změnil se náhle v neurčitou obavu z něčeho nevítaného, nesmírně nemilého. A jen ze zvyku, jako již tolikrát v životě na podobnou otázku, odpověděla neznámé:

„Prosím, čím mohu sloužit?"

Ale při tom držela pevně nůžky jako na obranu.

Neznámá pokročila

„Prosím, sama doma, paní z Kondelík?"

Domácí paní přisvědčila pokynem hlavy.

„Slečna dcera tu není?"

Paní Kondelíkové bylo nesmírně nevolno.

„Není," odpovídala jako z přinucení. „Co pak je libo...?"

„Prosím, hned," pronášela neznámá s přízvukem, jakoby chtěla říci: „Však se dočkáš."

Sáhla do malé kabely, která jí visela na levé ruce, hrabala se v ní chvíli, vytáhla konečně jakýs oktávek papíru a podávajíc jej paní Kondelíkové tázala se:

„Prosím, to račte býti vy — to je slečna dcera?"

Paní Kondelíková sáhla po papíru — ruka se jí trochu chvěla — rozevřela jej — — přečetla první řádek.

Byl to list, který ozdobným tiskem oznamoval zasnoubení Pepičky Kondelíkovic s Vejvarou. Jak by to neznala? Před několika nedělmi to rozesílali.

„Ano, to se týká mé dcery," přisvědčovala paní Kondelíková, hledíc upřeně na neznámou. „A co pak je vám tedy libo, paní — — nebo slečno — — nemám čest...."

„Paní — paní," pronášela neznámá; „vdova po oficiálu Muknšnáblu von Wiesengrün — a abych rovně řekla, kvartýrská pana Vejvara..."

„Ale pan Vejvara bydlí — —" chtěla namítnouti paní Kondelíková.

„Ano, ano," kývala hlavou paní Muknšnáblová, „teď už u nás nebydlí. Ale bydlil, paničko, celé tři roky bydlil..."

Panička se rozhlížela po židlích, posud ne-

byla pobídnuta, aby usedla. Teď to paní Kondelíková učinila.

Panička usedla, pokynula rukou domácí paní, aby se také posadila, a dívala se na ni zkoumavým zrakem.

Paní Kondelíkové bylo nevolno pod tím pohledem.

„A ráčíte si přáti?..."

„Tedy slečna z Kondelík má si vzíti pana Vejvara?"

„Ano — vždyť je to vytištěno," řekla určitě paní Kondelíková.

„Můj Bože," pronesla jako posměšně návštěva. „Teď se tisknou věci! Ale proto jdu k paní z Kondelík jako matka k matce a chci se zeptat: co pak se má státi s mojí dcerou, kdyby si pan Vejvar vzal slečnu z Kondelík?"

Tu to je! Vedle paní Kondelíkové jakoby byl hrom udeřil. Ale hrom je vlastně slabé slovo. Bylo to horší, bylo jí, jakoby se před ní byla země rozevřela. Dcera! Tu je nějaká jiná dcera, a Vejvara — Bože, Bože, co teď paní Kondelíková uslyší? Dech se v ní zarazil, ale snažila se zachovati klidnou tvář a vynutila ze sebe:

„Jak to myslíte, prosím, vaše slečna dcera: co je se slečnou dcerou a — —"

Chtěla říci: a s panem Vejvarou? — ale nevypravila to ze sebe. Panička jí vypomohla:

„A jako s panem Vejvarem? Abych řekla rovně, paní z Kondelík: myslela jsem od jakživa a myslím podnes, že pan Vejvar a moje dcera —"

„Což pan Vejvara něco sliboval?" vyhrkla paní Kondelíková. „Má nějaké závazky k vaší slečně dceři?"

Panička vytáhla ramena až k uším a zas je spustila, skoro to cvaklo.

„Totiž jak se to vezme. Oni jsou teď páni, že vůbec neuznávají žádné závazky. Teď je to docela jiné, než to bývalo. Ach Bože, když za mnou chodil můj nebožtík Oktavián — —"

„Ale dovolte, pan Vejvara nikdy o ničem se nezmínil," přetrhla netrpělivě paní Kondelíková retrospektivní odbočku paní Muknšnáblové.

Tato zvedla hubený ukazováček do výše čela a řekla jako diplomat:

„To věřím, drahá paní z Kondelík, že se nezmínil. Bodejť by se zmínil, když vypřahuje a začíná jinde. To by byl pěkný jurista! A zvláště když je na takové pány všady políčeno..."

„U nás nikdo na něj nelíčil, paní Muknšnáblová!" řekla prudce paní Kondelíková. „My nemuseli na nikoho líčit!"

„Chraň Bůh, to já nemyslím," odpovídala panička. „To já vím, jací jsou páni: jinde umlsají a jinde pak sednou. Všeobecně."

Panička se za hovoru rozhlížela po pokoji a vidouc hromadu rozešitého prádla a nastříhaného plátna, prohodila s podivným úsměvem:

„Výbava — no ano. Spěchá se na to. Také ji šijeme — léta u toho sedíme — to se ví, u nás to šlo kousek po kousku — já nemohla koupit deset véb najednou — Kriste Ježíši, je to zázrak,

že jsem ze své pensičky pořídila, co jsem pořídila — a teď, když jsem se ve všem všudy utáhla — teď tuhle to..."

Při posledních slovech klepla pohrdlivě konečky prstů na snubný lístek Vejvarův, jehož se byla zase zmocnila, když paní Kondelíkové z ruky vypadl.

Paní Kondelíková seděla a poslouchala jako ve snách. Přišlo to vše tak náhle, neočekávaně, že byla zmatena, zahanbena i poděšena — mžitky jí tancovaly před očima, postava paní Muknšnáblové rozskakovala se na všechny strany, že tu protivné té ženy sedělo najednou pět exemplářů.

Bylo jí úzko v přítomnosti podivné osoby, která se vynořuje v poslední téměř hodině, aby porušila dosavadní klid šťastné rodiny, ba aby snad zmařila celou budoucnost její dcery. A když dospěla k této myšlence, zabouřilo jí to v prsou, a paní Kondelíková vybuchla drsně, opanovávajíc se, aby nevypukla v zlostný pláč:

„Řekněte mně, osobo, co to všecko znamená! Co chcete, proč přicházíte ke mně! Proč jste si to nevyjednala s panem Vejvarou! Mluvte!"

Paní Muknšnáblová povstala:

„Co to znamená, paní z Kondelík?" mluvila jednotvárně. „Že nejsem předně žádná osoba, všeobecně. Znamená to, že nechci, aby m o j e dítě bylo beránkem, který se obětuje za jiné. Znamená to, že jsem přišla, abych varovala před panem Vejvarem, který tuze mnoho udělal, co si každá počestná dcera může vykládat na svůj prospěch.

Možná, že čekal u nás více, než se může dát — taková jsou teď páni. Ale já si myslím: ouřadník od magistrátu má být vzorem celému městu. Od toho je taky pan půlmistr, hlava obce, páni radové a to všechno ostatní. Chtěla jsem vám říci, že první právo na pana Vejvara má m o j e dcera, — p r á v o, paní z Kondelík! Všeobecně! A kdyby to nestačilo, paní z Kondelík, tedy my to právo přineseme do kostela a pak se podíváme, jestli budou oddavky. Vyjednávat s panem Vejvarem? Ano, ale kdy a kde? Proto od nás odešel, kde ho máme shánět my slabé ženské! A tak prosím, až sem přijde, abyste mu řekli: Pane Vejvar, k d o j e t o p a n í M u k n š n á b l o v á a j e j í d c e r a L o t y n k a? Ptaly se po tobě, jdi a vykonej tam svoji povinnost. To bych mu řekla já jako matka, kdybyste vy byla na mém místě, a to žádám od vás, paní z Kondelík."

„Dobře — dobře," mluvila chvatně paní Kondelíková. „Řeknu mu to, až přijde, paní Muknšnáblová! A je-li to všecko pravda, tedy ho nebudeme zdržovat ani minutu, má-li povinnosti u vás, ať je vyplní — Bůh nás zachraň, abychom vnucovali dceru někomu, na koho snad má jiná právo, která by měla naříkati..."

V očích paní Muknšnáblové se zablesklo radostí, že její návštěva a její rozklad má takový úspěch. Ale chtěla všechno ještě sesíliti, i přikročila skoro až k paní Kondelíkové, zdvihla pravici, zdvihla i levici s kabelou a pronášela jako Sibylla:

„Nejenom naříkati, paní z Kondelík — proklí-

nati by musila! A víte snad, že není šťastná cesta k oltáři, která je dlážděná kletbou nevinné, zklamané, svedené dívky..."

„Svedené!" vykřikla paní Kondelíková.

Matrona, upírajíc na paní Kondelíkovou pronikavý pohled, vyslovovala tučným písmem:

„Jsou na to písemné důkazy, ano. Všeobecně."

„Dost, paní, dost!" volala paní Kondelíková. „Odejděte již..."

— — — —

Paní Kondelíková nepozorovala ani, že už je samotna; seděla v křesle, hledíc očima jak skleněnýma do neurčita, a šeptem si opakovala:

„Tak Vejvara — kdo by se toho byl do něho nadál! Kdo by se toho byl nadál..."

V tom stavu ji shledala Pepička, která se za půl hodiny vrátila.

„Co je ti, maminko?" tázala se udivena.

Paní Kondelíková mávla rukou na kupu nastříhaného plátna a zadržujíc ještě pláč mluvila lítostivě:

„Slož to, dceruško, zavři to — naše práce je u konce."

A potom vypověděla Pepičce, kdo tu byl a co chtěl. Ale již po čtvrt hodině litovala, že tak učinila. Měla přece počkati na manžela a nejdříve jemu se svěřiti, měla pak s Kondelíkem vyslechnouti Vejvaru. Srdce se jí svíralo, když se dívala na dceru plačící. A jediné slovo zářilo jí tu jako hvězda naděje, slovo, které pronesla Pepička ve své úzkosti, volajíc několikráte:

„To je snad nějaký podvod, maminko, to je nějaký podvod!“

P o d v o d! Ah, kdyby to tak byl podvod, vyprošovala si paní Kondelíková na Pánubohu. Nu, až jen přijde Vejvara! A kéž by tu už byl!

XX. Výslech.

O sedmé hodině navrátil se mistr Kondelík ze svých pochůzek. Výborný ten muž neměl sice jemných tykadel duševních, aby okamžitě vystihoval náladu svého okolí, aby vytušil, čím je ovzduší naplněno, a hlavně v sobotu po výplatě dělníků, kdy měl pravidelně nějakou malou mrzutost, byly jeho čivy pro jemnější pozorování otupeny.

Avšak dnes, když v ložnici shodil svrchní oděv a navlíknuv rozšlapané trepky vkročil zas do jídelny, pocítil jakous nevlídnost klidu kolkolem panujícího. V těchto dnech bývala jeho choť obyčejně velmi sdílna, ukazovala mu, co je zas uděláno, oslazovala mu všelijak ta nekonečná vydání na výbavu dceřinu, a také Pepička s dětinnou radostí obskakovala tatínka, aby projevila vděčnost za všecko, co na její novou mladou domácnost vynaloženo.

Dnes nic takového. Paní Kondelíková přecházela zasmušile, chápajíc se zcela bezúčelně různých

tretů a zas je kladouc na místo. Nápadno bylo mistrovi, že je v celém bytě nezvykle uklizeno. Nikde žádná rozdělaná práce, nikde stopy po ústřižku látky, šicí stroje byly přikryty svými poklopy, mrtvo a nehybno bylo v pokoji, jako po pohřbu.

Pepička mihla se dvakrát plaše komnatou a zmizela pokaždé v kuchyni. Bylo patrno, že se vyhýbá pohledu otcovu, že mu uniká, aby jí ani nezpozoroval. Ale čím úsilněji se o to snažila, tím nápadnější to bylo otci, který ji konečně zadržel rázným zvoláním:

„No, Pepi!"

„Přeješ si, tatínku?" ozvala se Pepička chvějným hlasem, ale neobrátila se k němu tváří.

„No poslouchej, holka!" zvolal mistr ještě rázněji a tím přinutil dceru, že již musila se otočiti.

Tu viděl pan Kondelík, že má oči do červena uplakané. Nozdry její posud se chvěly a bylo patrno, že Pepička jenom s největším namáháním potlačuje nový pláč.

„Co pak to znamená? Co se ti stalo?" přikročil otec blíže.

Tu paní Kondelíková poprvé promluvila. Pohledem povelela dceři, aby zmizela, zároveň však uchopila manžela za rameno, otočila jej napolo a pronesla zasmušile:

„Nech ji, Kondelíku, všecko ti povím..."

Mistr již již chtěl vyhrknouti po svém způsobu, ale podívav se pozorněji na manželku, shledal i v jejích očích stopy pláče, zarazil se na okamžik a zvolal pak:

„Co se tu děje, Betty?"

„Počkej, Kondelíku — počkej. Až přijde Vejvara, budeme o tom hovořit, aby se to neroztahovalo dvakrát. Můj Bože, když člověk myslí, že všechno překonal, teprv přijde to pravé..."

Pan Kondelík se díval na manželku vyjeven a s nehorázným otazníkem na tváři, avšak panička již zase byla v kteréms koutě a obírala se rovnáním něčeho, co byla srovnala již dvacetkrát. Bylo zřejmo, že prozatím nechce mluvit.

Mistr Kondelík díval se za ní chvilku, ale vida, že je choť jako zapečetěna, hodil hlavou a netázal se již. Však to praskne — věděl ze zkušenosti — a jistě dříve, než se objeví Vejvara. Je to asi nějaká ženská záležitost!

Dnes nečekáno ani s večeří, až přijde Vejvara. Kačena měla příkaz, aby si popílila s ohřívavanými knedlíky s vajíčky, a jakmile to bylo, nutkala paní manžela k jídlu. Vejvara neměl dnes býti svědkem žádné takové rodinné důvěrnosti, jako jest večeře, Vejvara měl nalézti jeviště co nejvážnější — zkrátka, měl se octnouti jako před soudnou stolicí.

Také tento chvat s večeří byl panu Kondelíkovi nápadný, ale neříkal nic. Hltal rychle knedlíky, schroustal potom obvyklé dvě otýpky řetkvičky, a již mu panička pod rukama brala talíře a příbor — sotva že mohl dojísti.

„Co vás dnes rarach bere!" durdil se již mistr, kterého všechny ty tajemnosti znenáhla dráždily. „A kde je pivo?"

To se opozdilo. Když měla Kačena večeři na starosti, nemohla dříve k Pokorným. Ale teď se přihnala a zároveň se džbánem podávala paní Kondelíkové bílou obálku.

„To psaníčko měla sem dát domovnice hned k večeru — přines' to posluha — ale zapomněla na to. Teď mi to dole strčila — aby odpustili.“

Paní roztrhla obálku — byla to navštívenka Vejvarova s několika řádky na rubu. Oznamoval co nejuctivěji, že má nějakou nutnou komisi, která ho snad zdrží do pozdní hodiny. Prosil za prominutí, nebude-li moci přijíti.

To scházelo ke všemu! Paní Kondelíková byla přesvědčena, že tato omluvenka souvisí se záležitostí paní Muknšnáblové, že Vejvara ví, co se událo, že má nedobré svědomí a chce se vyhnouti zodpovídání. Dnes ještě se omluvil, zejtra snad nepřijde beze vší omluvy — a konec, konec všemu.

Vejvarova omluvenka nadobro vyvrátila paní Kondelíkovou z rovnováhy. Bylo podivno, že tato žena, která od počátku tak skalopevně důvěřovala Vejvarovi, která ho přímo nesla, cestu mu uhlazovala a všechny malé mrzutosti neunavně odklízela, tak náhle byla otřesena v důvěře své. Arci — příčina byla nesmírně závažna. Zjev paní Muknšnáblové, obvinění, jež pronesla, jistota, s jakou tak učinila — vše to účinkovalo na vznětlivou mysl paní Kondelíkové, že pozbyla vší opory. Byla raněna na místě nejcitlivějším, její srdce i ctižádost byly zasaženy tak náhle. Všeho by se byla nadála, ale že Vejvara mohl být reklamován svedenou dív-

kou, že by hrozil skandál jí a Pepičce — ne, toto pomyšlení ji připravilo o všechnu rozvahu. Kdo by v něm byl mohl tušiti — — —!

Přečetši lístek, neotálela déle. Podala jej manželu a vystrnadivši Pepičku pohledem do kuchyně, pronášela vážně, přísně:

„Přečti si tohle — a pak ti něco povím..."

Kondelík přečetl a upřel tázavé zraky na choť:

„Nuže?"

Panička usedla, hleděla okamžik na muže, aby jej připravila, a volně, důrazně vylíčila mu příchod paní Muknšnáblové a vypověděla věrně obsah rozmluvy. K její chvále sluší říci, že se neodchýlila od pravdy v nejmenším. Nezveličovala, nenadsazovala, ale hlas její zněl hořce. Tím bylo naznačeno, jak na věc pohlíží.

Pan Kondelík trpělivě naslouchal, beze slova, pokuřuje doutník, a dal choti vymluviti. Když dokončila, pronesl náhle:

„Proč jsi babu nevyhodila?"

Tohoto projevu nenadála se panička

„To je vše, Kondelíku, co odpovíš?" řekla vyčítavě. „Kterak jsem ji mohla vyhazovati, když jsem nevěděla, co chce? Aby strhla škandál po domě? Není líp, že nám pověděla všecko dřív, než je dokonce pozdě? Bylo by ti milejší, aby nám udělala ostudu pak před oltářem...?"

„To bychom ji dali sebrat," prohodil rozhodně pan Kondelík.

„Víš, Kondelíku, na takovéto věci nestačí ani policie! Sebrat, sebrat! Ale škandál by už byl a

naše dítě snad by bylo do smrti nešťastné. Tak mluvíš jako otec? Není tvojí povinností, abys vyslechl Vejvaru, aby se ospravedlnil — může-li se ospravedlnit..."

„Jak ho vyslechnu, když zde není!" horlil pan Kondelík.

„Vidíš — nepřišel!" zvolala panička trpce. „Nepřišel — čije něco — snad byla také u něho, aby se rozpomenul na svou první povinnost. Kdo by to byl do něho řekl! Do Vejvary, který nosil srdce na talíři! Kriste Ježíši, ani tomu nemohu uvěřit — a ta ubohá holka, srdce jí to mohlo utrhnout..."

„Ta byla při tom?"

„Ne," odpovídala zdlouhavě panička. „Ale já jí to pověděla."

„Tos vyvedla moudrý kousek!" řekl s výčitkou mistr Kondelík. „Takovéhle věci se nevěstám nepovídají! Nemohla jsi se dočkat, až přijdu já nebo Vejvara?"

„Máš pravdu, muži," přisvědčovala sklíčeně panička, „taky mě to pak mrzelo. Ale teď o to nejde — jednou se jí to musilo říci — má to odbyto. Jen co teď? Vejvara nepřišel, a to je nápadné, to ho skoro usvědčuje. Zejtra k němu půjdeš, promluvíš s ním — a je-li tomu tak — pak ať k nám už nechodí... To mu řekni, Kondelíku, to mu řekni... A vyslechni ho..."

Paní nedopověděla. Venku zadrnčel zvonek, vrzly dvéře a v kuchyni ozval se povědomý, nesmělý, lahodný pozdrav — Vejvarův.

„Tady ho máš," zvolal mistr. „Vyslechni si ho sama."

„Ne, Kondelíku," bránila se panička, která všecka zčervenala neočekávaným tím příchodem. „Ty jsi otec, ty začni!"

Byla tak přesvědčena, že Vejvara nepřijde, že příchod jeho zastal ji nepřipravenu a nadobro ji pomátl.

„Jděte — jděte dále, Vejvaro," zněl z kuchyně třesavý hlas Pepiččin. „Přijdu hnedle..."

Na dvéře zaklepáno, Vejvara vstoupil.

Paní Kondelíková celé odpůldne si umiňovala, až přijde Vejvara a bude se chápati její ruky, že ji odtáhne a že mu ledově řekne: Prosím, račte se posadit, pane Vejvaro! — ale když se teď zjevila jeho klidná tvář, s tím uctivým, oddaným výrazem, a když se tak měkce chopil její pravice a sklonil se, aby ji políbil, stála jako přimrazena, nemohla mu ji vytrhnouti, a pronášela rozpačitě:

„Vítám vás — už jsme vás ani nečekali — posaďte se, posaďte ..."

„A máme dnes na vás nabráno, Vejvaro," zvolal Kondelík bez úvodu.

Vejvara vzhlédl k němu udiven a mistr pokračoval:

„Sedněte si, mladíče, a teď nám povězte, co to máte s tou Muknšnáblicí a s její dcerou..."

Vejvara se zarazil a díval se s Kondelíka na paní Kondelíkovou a bezděky se ohlédl ke dveřím do kuchyně. Zdálo se, že teď chápe uvítání své nevěsty.

„Kondelíku," zvolala polohlasně panička, která si představovala jiný začátek.

„No, jaké pak dlouhé předmluvy, ženo!" namítal mistr. „Já nejsem na velkou polemiku. Abyste to věděl, byla tu nějaká bába a máte prý poměr s její dcerou — — jak se ta holka jmenuje, honem! tak přišla a reklamuje vás pro sebe. Co jste to vyvedl?"

Teď byl Vejvara jako rak. Přišlo to nesmírně náhle. Paní Kondelíková visela na jeho rtech.

„Poměr, vašnosti?" vyrazil ze sebe. „To řekla?"

„Holenku, ta toho napovídala. Škoda, že jsem při tom nebyl — a hlavně škoda, že vy jste při tom nebyl! Tuhle matka je z toho celá pryč a Pepča chodí jako Griselda. Co pak to ke všem čertům je?"

„Vašnosti, poměr?" opakoval Vejvara jako ve snách.

„Ona řekla více," vmísila se teď paní Kondelíková, aby raděj bylo všecko venku, „ona tvrdila, že jste se slečnou Lotynkou tak daleko, že ani nemůžete s jinou dívkou k oltáři..."

Vejvara strnul ohromením. Zraky jeho ulpěly na paní Kondelíkové, z jejíhož pohledu vyrozuměl, že jest — odsouzen. I vyhrkl náhle:

„A milostpaní tomu věřila?"

V otázce té zachvívalo se nesmírné uleknutí a lítost. Zraky jeho spočívaly skoro vyčítavě na paničce, až jí to za srdce popadlo. V tom okamžiku seznala, jak ukvapeně byla soudila, než vyslechla.

„Kdybyste byl matkou, Františku," hovořila v neskonalé nesnázi, „a měl před svatbou dceřinou, a přišla by taková paní a tohle všecko by řekla, tak byste se také ptal — Františku — tak byste se také ptal..."

Panička nemohla dále. Pohled Vejvarův, který se na ni upíral, mátl ji nesmírně. Tyto oči lhaly? Tento člověk ji oklamal? A těžká obžaloba paní Muknšnáblové i podezření paní Kondelíkové počalo se rozpadávat.

Vejvara jal se mluviti. Z počátku hlasem zadrhnutým, stísněným. Ale čím dále, tím více se rozohňoval. Jiný snad by býval uražen, že o něm na chvíli mohli pochybovat, ale něco takového nebylo v povaze Vejvarově. Jen vysvětliti věc snažil se, a hledal slova, aby dokonale vysvětlil.

„Vašnosti, milostpaní — věc je taková. Ta paní je vlastně nesmírně politování hodna, což ji ovšem neopravňuje, aby způsobila takovéto bezdůvodné a snad zkázonosné zápletky. Je vám tedy známo, že jsem u ní bydlel. Bohužel, nenadál jsem se, že dojde k takovýmto koncům. Trvalo to tři roky, než jsem vypozoroval, jak věci stojí, a pak jsem se arci odstěhoval. Ta paní vězí, abych tak řekl, v poutech utkvělé domněnky, že každý člověk, který je u ní na bytě — podotýkám, že to byl pokoj se vchodem zvláštním! — že je jí osudem poslán, aby pojal její dceru za manželku. Pokud mne se týče, když jsem tohoto poznání nabyl, dal jsem hned výpověď. Od první chvíle, kdy se tam někdo přistěhuje, chová se k němu nesmírně pří-

větivě a používá každé příležitosti, aby jej k sobě připoutala. Nechápal jsem, proč mi vždy na můj svátek, o narozeninách vaří čokoládu k snídaní a takové podobné pozornosti. Nejsem první, který se stávám obětí její utkvělé domněnky. Ještě nikdo jí neunikl po dobrém. Ale k ničemu jsem se nezavázal, po celý čas choval jsem se zcela trpně, každou její pozornost jsem oplácel malými dárky. Bohužel, to snad právě ji utvrzovalo v klamné naději. Vždyť jsem se ani nemohl ženiti, dokud jsem měl šest set zlatých. A tak jsem odešel s dobrým svědomím a prost všech závazkův. A měl jsem od ní skutečně po celý čas pokoj, neboť hned po mně přišel jiný nájemník, který patrně převzal i domnělý můj úkol nápadníka a nadějného ženicha. A teď přichází k vám, milostpaní, aby vás znepokojila..."

Vejvara ustal; nemohl dále rozčilením a hněvem.

Paní Kondelíková polykala jeho slova a celá ta tragédie již se před ní rozplývala v páru. Až náhle vzpomněla:

„Ale, Františku, ona tvrdí, že má od vás písemné důkazy — že by je přinesla k oltáři — co pak je to?"

Vejvara se zarazil.

„Písemné důkazy, milostpaní? O tom nevím pranic. Nikdy jsem jí nepsal, slečně Loty — ani slova — ani matce. — Krom seznamů prádla, které mně také obstarávala, nebylo mezi námi nic písemného..."

„To je divná věc — to je divná věc," potřásala hlavou panička.

„Princmetálová baba je to!" vpadl pan Kondelík.

„Učiním, co je mojí povinností, milostpaní," odhodlával se hrdinsky Vejvara. „Zejtra k ní půjdu..."

„Ne, Vejvaro!" rozhodl náhle mistr Kondelík, který měl zálusk, aby rozťal ten gordický uzel, „já tam půjdu, víte? Já, jako váš nastávající tchán. To je můj pád, já to spořádám!"

„Aby ses nepřenáhlil, starouši," obávala se paní Kondelíková.

„Neboj se, nesním ji. Vejvara tu nemá otce při sobě — zakročím já!"

Vejvara si utřel spocené čelo. Byl to parný večer. Ale konečně dobře, že se to stalo teď. Očistí se — docela se očistí. Jen co je to s těmi písemnými důkazy? Marně si lámal Vejvara hlavu.

— — — — — —

Když pozdě večer odcházel a když za všecku tu nesnáz dostalo se mu v tmavé chodbě vroucího políbení od Pepičky jej vyprovázející, prohodil Kondelík v ložnici k choti:

„Ale to také jen Vejvara potřeboval celé tři roky, aby prohlédl ouklady té své báby. No, zejtra s ní pojednám!"

A nad rodinou Kondelíkovic snesla se zase klidná, tichá noc po té nevlídné, hrozivé mezihře. —

———

XXI. Všechno v pořádku.

V neděli ráno chystal se pan Kondelík na výpravu k paní Muknšnáblové jako kandidát ke zkoušce nebo jako branec k odvodu. Holil se nesmírně pečlivě, vybral jednu z nejsvátečnějších košil, do černého atlasového nákrčníku zabodl si jehlici s „kočičím okem“, kterou nosíval jen o božích hodech, a v manšety vetkl si veliké památné knoflíky ze „šprúdlu“, které mu kdosi přivezl z Karlových Varů. Smetanová flanelová vesta byla zdobena těžkým „hadím“ řetězem hodinkovým, a prsty obou rukou sotva mohl semknouti, jak byly obloženy širokými, hmotnými prsteny s kameny jak holubí vejce. Paní Muknšnáblová měla viděti, s kým jest jí činiti.

Ke kávě musila mu choť podati láhev s koňakem. Mistr Kondelík tvrdil, že číška koňaku v kávě dělá mu „jasnou hlavu a ohebný jazyk“. Dnes vlil si do snídaně čí̌šky dvě.

Paní Kondelíková hleděla na tyto přípravy zra-

kem starostlivým a vidouc, že si manžel nalévá koňaku dávku dvojnásobnou, promluvila k němu prosebně, když Pepička odskočila do kuchyně:

„Starouši, prosím tě, ne aby ses nějak přenáhlil s tou osobou..."

„Neboj se, Betty," odvětil úsečně manžel.

„Já se nebojím, starouši, ale že sis dal dvakrát koňak — aby ses nějak nerozčilil..."

„To se teprv neboj, Betty," mluvil mistr s převahou. „Kořalka se pije proti hadímu uštknutí, a když má člověk co dělat s takovou jedibabou, musí se na všecko připravit."

Paní Kondelíková sklopila hlavu. Teď teprv jí napadalo, zda by nebylo bývalo dobře, kdyby se diplomatického jednání se záhadnou paní Muknšnáblovou byla ujala sama.

A když mistr Kondelík, již zcela hotový a připravený, zašel si ještě do prádelníku v ložnici pro čerstvý kapesník, spěchala za ním a žádala ho tlumeným hlasem:

„A prosím tě, starouši, kdyby tam u té nešťastné ženské přišlo něco na jevo o Vejvarovi — víš, kdyby! — dej Bůh, aby nic — tedy to hned nevyklop před Pepičkou, dělej, jakoby nic, a pomaloučku ji na to připravíme — prosím tě, starouši..."

„Víš, Betty," odpovídal mistr káravě, „tohles měla včera připamatovat sama sobě, než jsi nadělala holce plnou hlavu, a možná, že bychom to byli vyřídili beze všeho povyku. Ale neboj se, nepůjdu s bubnem na ptáky!"

Pan Kondelík obrátil se ještě k zrcadlu, poklepal si na pikeš vesty, jakoby ji chtěl na hrudník přibiti, urovnal si „klopy" kabátu, kde který prsten se mu při oblékání pohnul, otočil jej zase kamenem ven a stručně se rozloučiv, vydal se na cestu. Ani necítil, jak ze dveří vycházel, že mu starostlivá choť ve spěchu udělala tři křížky na zádech. Teď byla klidnější, jakoby měl manžel amulet.

Bylo zajímavo, že v mistru Kondelíkovi po zprávě o vpádu paní Muknšnáblové odehrával se proces naprosto opačný onoho, jemuž na několik hodin byla podlehla jeho choť. Tou chvílí, kdy paní Kondelíková Vejvaru na okamžik opustila — jsouc jako magnetisována bývalou jeho kvartýrskou — přiklonil se mu zcela její choť. Ve chvíli, kdy se mu zdálo, že ho „ženské" dávají v šanc, umiňoval si, že ho zachrání stůj co stůj. Bylo to spíše pudové než uvědomělé, byl to bezděký pocit společenství, vzájemnosti — družil se tu muž k muži proti „ženskému spiknutí". Ovšem hlavně proto, že obvinění Vejvary nevěřil. Přece však — z pouhé opatrnosti — chtěl věděti vše, aby byl na vše připraven.

Z hovoru s Vejvarou věděl mistr, kde bývalá kvartýrská ženichova bydlí. V Betlémě na Starém Městě, na Betlémském náměstí.

Ale nešel tam rovně. Zamířil na Staroměstské náměstí, k radnici.

„Je už pan Vejvara v kanceláři?" zeptal se dole portýra.

„Je."

A mistr stupal k presidiu. Zaklepal, vstrčil hlavu do dveří a šťastně jeho zraky setkaly se s Vejvarovými. Kývl na něj a Vejvara vyšel, poněkud překvapen nenadálou, časnou návštěvou mistrovou.

„Dobrýtro, Vejvaro," pozdravoval Kondelík. „Jak pak jste se vyspal?"

„Děkuji, vašnosti — nu, ráčíte asi posouditi, že jsem neměl nejkrásnější noc po osudném včerejšku..."

„No, no, mladíku, nesmíte hned ztratit horizont," mluvil mistr. „Tento — co pak jsem chtěl — ta vaše Sibylla bydlí v Betlémě, viďte?"

„Ano, vašnosti..."

„Já k ní teď jdu, Vejvaro," pokračoval mistr, nehledě na Vejvaru, ale na konec dlouhé, v šeru se ztrácející chodby. „A tak jsem se dříve stavil u vás, víte — te[illegible]on — —"

Něco měl mistr za lubem a nevěděl, kudy do toho. Ale náhle řekl:

„Poslouchejte, Vejvaro, abych věděl všecko, než se do baby dám: neměl vy jste s tou její dcerou opravdu nic? Povězte mi to upřímně — ať vím, čí jsem! Abych se na konec neblamoval. Mně to můžete říci — neprozradím ženským doma nic — a taky vás neopustím — ale pravdu, pravdu! Nějak to srovnáme. Člověk je křehká nádoba a já vím, jak má každá taková kvartýrská s dcerkami na pána v pokoji políknuto..."

Vejvara se zapálil. Díval se na pana Kondelíka a odpovídal rozechvělý:

„Vašnosti, jak tu před vámi stojím, nejsem si ničeho vědom. Je to tak, jak jsem včera povídal. Ano, to nešťastné bydlení u vdov s dcerami! Teď to také vím, od kolegů, jak to bývá. Každá si dělá naději — a také se to mnohým podaří — ale já jsem do všeho přišel pranevinně. Vždyť kdybych měl něco na svědomí, kterak bych se byl odvážil do rodiny jako vašnostina..."

„A co to písmo?" ptal se ještě Kondelík.

„To jest právě, čemu sám nerozumím," mluvil Vejvara zamyšlený. „Písmo — písmo! Spíš bych se byl nadál, že jsem někde podepsal směnku, než tohle. Věřte mi — nemám tušení ..."

„Tak je dobře," končil Kondelík. „Tak to spravím!"

A teď, posilněn ujišťováním Vejvarovým, vydal se chutě k Betlému.

Po desíti minutách stál v prvém patře starobylého těsného Betléma, přede dveřmi, na nichž lpěl nápis: „Charlotte Muckenschnabel von Wiesengrün, Beamtenswitwe." Ještě nabral dechu, ještě v rychlosti zopakoval úvod, jímž chtěl započíti hovor, a zaklepal na nízké dvéře. V zámku se otočil klíč, dvéře se otevřely a v nízké kuchyni stála vysoká, kostnatá paní, nám již známá, dosahující skoro do stropu.

„Koho pak račte hledati?"

„Paní Muknšnáblovou," řekl vážně mistr a shýbaje hlavu vstupoval.

„To jsem já," odpovídala matrona, hledíc udiveně na hosta. „Čím pak mohu sloužit?"

„Za mnoho to nestojí," mluvil Kondelík již v kuchyni. „Mám s vámi slovíčko mezi čtyřma očima?"

Zdálo se, jakoby se paní trochu zarazila. Ale hned kynula kostnatou rukou dále do pokoje a pobízela mistra:

„Prosím, račte dále..."

Teď nezamkla v kuchyni na klíč, a jako štíhlé námořské plavidlo plynula za mistrem.

„S kým mám čest, vašnosto?" tázala se v napjetí.

„K o n d e l í k, milostpaní," mluvil mistr neohlédaje se. „Kondelík z Ječné ulice..."

„Ach, pan z Kondelík!" pronesla matrona překvapena. „Toho jsem se věru nenadála."

Rudé skvrny na tvářích se jí oživily a měly nyní zcela určité okraje. Tvář její byla z oněch, které se nemohou začervenati na celé ploše. Žlutavá pleť kolem rudých skvrn vystupovala tím křiklavěji.

„To si myslím," řekl mistr. „A abychom byli co nejdříve hotovi, milostpaní: jak pak se vlastně má celá ta záležitost s vaší slečnou dcerou a panem Vej — —"

Kondelík nedokončil. Matrona učinila náhlý posunek, jímž mu slovo na rtech přímo přetrhla, posunek zabraňující, jakoby se obávala, aby nebyli náhle překvapeni, vyšpehováni. Hned potom vrhla úzkostlivý pohled na nízké dvéře, vedoucí z pokoje na pravo, přistoupila k nim po prstech, naslouchala, stiskla kliku, opatrně otevřela a nahlédla do

prostory. Vstoupila tam, rozhlédla se zkoumavě, vrátila se, dovřela dvéře, vydechla z hluboka, zdvihla levici, přitiskla všech pět roztažených prstů na široký rovný hrudník, a hledíc na Kondelíka skoro s výčitkou, řekla jak po velikém namožení:

„To jste mě ulekl, vašnosto — ale zaplať Bůh, jsme sami. On odešel...“

„Kdo odešel?“ tázal se Kondelík.

„Náš pán!“ vydechla matrona.

„Co je mně do toho, s tím nemám co mluvit,“ řekl mistr úsečně. „Chtěl jsem se jen zeptat, co vlastně máte s naším panem Vejvarou! Jsem totiž jeho nastávající tchán. Byla jste včera u mé ženy — bohužel, že jsem nebyl doma — a navařila jste nám pěkné kaše! Můžete si pomyslit, že to takhle nemůžu nechat... Proč pak ho vlastně pronásledujete?“

„Prosím, vašnosto, račte se posadit a neračte se rozčilovat,“ žádala matrona chlácholivě. „Tak, vašnosto. Vy račte být solidný pán, měšťan, a já jsem vdova po ouřadníku — vyřídíme všecko po dobrém. A všeobecně, vašnosto, já nemám proti panu Vejvarovi toho nejmenšího a vaší slečně dceři přeju všechno nejlepší. On se nám totiž vyjádřil!“

Ta slova pronesla paní Muknšnáblová vítězně, povýšeným hlasem. Teď byl překvapen mistr Kondelík.

„Kdo se vyjádřil? Vejvara?“

„Ale kde, vašnosto! Náš pán! Lotynka je nevěstou.“

Pan Kondelík byl jako u vidění. Má ta ženština rozum?

„Ale co pak jste u nás tedy včera chtěla, když je vaše dcera nevěstou?"

„Vašnosto, on pan Pajtlšmíd se vyjádřil až večer."

Mistr Kondelík hleděl vyjeven na paní Muknšnáblovou.

„Ano, vašnosto, to jsou divné okolčnosti v živobytí, všeobecně," mluvila matrona ze široka, blaženě. „Když jsem včera přišla od paní z Kondelík a rozvážila celou věc, myslila jsem si, že vy tak snadno od pana Vejvara neupustíte. Jak jsem tam viděla to chystání, všecko se ve mně hnulo, a večer, když náš pán přišel domů, dodala jsem si srdce a uhodila na něj. A on se vyjádřil. Požádal o Lotynku — jsme od včerejška jako v nebi, a přejeme taky vám a panu Vejvarovi, aby vám dal Pánbůh štěstí. My jsme proti němu nikdy nic neměly. Lotynka šla do kostela hned ráno, aby se pomodlila k Bohu, a já jsem jako nová na světě..."

„Ale to jste si také mohla vyřídit o den dříve, než jste nám způsobila takovou mrzutost!" skoro se rozkřikl Kondelík.

„Nichts für ungut, vašnosto," sladce hovořila šťastná matka. „To právě mě k tomu dohnalo. Teď je všecko v pořádku."

„A co pak to bylo vlastně s těmi závazky a s těmi písemnými důkazy?"

„Byly zde," řekla teď matrona vážně, „jsou zde! Ale už nic neplatí. Propouštím ho, pana Vejvara. A bude-li chtít, vrátíme mu to. Ať má taky od Lotynky památku... A pak — všeobecně — pan Pajtlšmíd nemusí o ničem vědět..."

Aby rázem a nadobro věc vyřídil, použil teď mistr válečné lsti. A řekl s důrazem:

„S tím bych si také rád byl promluvil."

„K čemu, vašnosto?" namítla rychle paní. „Za mnou tma, za tebou tma. Takové věci nedělají v manželství dobrotu. Já svou dceru nikomu nevnucovala. Z mé ruky ji dostane pan Pajtlšmíd čistou jako porcelán."

Pan Kondelík se rozhlížel po pokoji a maně prohodil:

„Tak tuhle Vejvara bydlel?"

„Ne — tuhle vedle," rychle vysvětlovala paní, povděčna, že hovor se obrátil. „Račte se podívat."

Mistr vstal a šel za matronou do onoho pokoje, jejž prve byla prohlížela. Byl to malý, smutný pokojík s vyhlídkou do dvora a s druhými dveřmi na chodbu.

„Tady bych nechtěl zůstávat tři léta."

„Nu, jak Pánbůh komu usoudí," hovořila paní. „My tu byly celkem spokojeny, všeobecně, a troufám, že se odtud ani po veselce nehnem. Náš pán je náramně skromný. Teplý hrnec kávy, teplá postel na noc — jiného nežádá. Jen pak půjdu já na jeho místo a on na moje..."

Mistr věnoval soucitné pomyšlení neznámému panu Pajtlšmídovi, rozhlédl se v těsném pokojíku a již se v něm probudil malíř.

„Zasluhovalo by to vymalování, je to zpustošeno!"

„Ano — to by mohlo. Taky si myslím. Ale když nemám žádného známého..."

„K tomu není třeba známého, k tomu je třeba malíře," prohodil mistr. „Já maluju známým, neznámým, to je jeden plat..."

Kondelík se vrátil do větší světnice, za ním paní.

„No a co, milostpaní — ty věci bych mohl vzít Vejvarovi s sebou, ať je to skončeno..."

Paní Muknšnáblová se zadívala na mistra, okamžik váhala a řekla:

„Těžko se s tím Lotynka rozloučí, ale dám vám to, vašnosto. A zůstaneme všichni zadobře..."

Vytáhla šuplík starodávného, vykládaného prádelníku, ponořila ruce do směsice svinutých punčoch, ručníků, nočních kazajek, spodniček a různých, zbytků látek, vylovila kdesi z koutku balíček starých novin, převázaný křížem vyrudlou červenou stuhou, přitiskla jej kostnatými prsty na prsa a podávajíc jej oběma rukama panu Kondelíkovi, mluvila s nádechem tesklivým:

„Jako drahou masť to chovala Lotynka — ale vemte to, vašnosto, a řekněte svému panu ženichovi, že na něj nikdy nezapomeneme. Byl to moc hodný, solidný pán! Ale pan Pajtlšmíd je taky hodný..."

„Tak, děkuju, milostpaní," řekl spokojeně mistr. „A některý týden s neděle sem pošlu tovaryše, aby vám ten pokojík natřel."

„Ježíš Marjá, vašnosto!" zvolala radostně paní Muknšnáblová, „jak se vám odsloužím?" A chápala se ho za ruce.

„Rádo se stalo — rádo se stalo, paničko," bránil se mistr.

— — — — — —

Za hodinu klepal mistr Kondelík, zase na dvéře presidia. Vejvara vyšel.

„To jsem vám to dobře spravil, mladíku! Jste volný jako pták. Všechno je v pořádku. To si poslechnete, až vám budu vypravovat... A tuhle mám ty vaše písemné věci — vemte si to."

Mistr sáhl do záprsí a vyňav balíček podával jej Vejvarovi.

Již po něm Vejvara sahal, ale náhle ruku utrhl:

„Ne, vašnosti — račte to ponechati u sebe a otevřeme to před milostpaní a slečnou. Ať se projeví, co to je, nemám sám ani tušení."

— — — — — —

Když Vejvara přišel odpoledne ke Kondelíkovům, byla nastávající jeho tchyně jako máslo, Pepička zářila. Otec byl přednesl důkladný referát.

Po černé kávě vytáhl mistr osudnou složku papíru a klada ji na stůl kývl na Vejvaru.

„Tady máte ty dokumenty, Vejvaro, prohlédněte si to."

Skoro se Vejvarovi třásly ruce, když rozvazoval stuhu. Obal byl veliký, obsah malý. Navrchu

ležel obdélník tužšího papíru, na okraji zlacený, popsaný písmem Vejvarovým. Na papíře stálo:

„Již se jabloň květem přioděla,
outlá růže, hle! již červená se,
Filoméla již se rozepěla,
rozmarina již nám zelená se...
Tam jde hrobník hroby dva připravit —
pojď, má drahá — budem svatbu slavit!"

S úctou František Vejvara.

„Co to je?" tázala se Pepička.

Můj Bože," rozpomínal se Vejvara, „to je štamblat — list do památníku. Slečna Muknšnáblova si zakládala památník, a kde jaký známý, tomu dala lístek, aby jí tam něco napsal. Tak já jsem napsal tohle..."

„Ale co s tou svatbou?" tázala se bez dechu paní Kondelíková.

„Prosím, to je z básní Jablonského — z ‚písní milosti' — slečna Loty chtěla něco takového..." vysvětloval Vejvara všecek šťasten rozuzlením „dokumentu".

„A proč pak jste pod to nenapsal toho Jablonského?" prohodil mistr Kondelík.

„Nu ano, tatínku — když chtěla mít něco ode mne a já básně nedělám..." odpovídal Vejvara v rozpacích.

„A co je to druhé?" nedočkavě se ptala paní Kondelíková.

To vypadalo jako fidibus. Čtvrtka papíru složená do úzkých proužků.

„Pozor na to!" napomínal Kondelík. „To budou vlasy!"

Nebyly to vlasy. Když Vejvara papír rozbalil, chopila se ho Pepička, ale hned jej zas vrátila Vejvarovi.

A Vejvara četl řádky, z nichž každá byla jinou rukou psána:

Pan František Vejvara

— — — — — — — —

Slečna Loty Muckenschnablova

— — — — — — — — —

On jest hezskí pán od péra

— — — — — — — — —

Ona má tůze dobré srtce

— — — — — — — —

Šli spolu za bránu do Kanálki

— — — — — — — — —

Šeptali si a líbali se

— — — — — — —

Viděli je s křoví známi ze sousedství

— — — — — — — — — —

Povstalo z toho mnoho řeči a
známost ze šťastným koncem.

— — — — — — — — — —

Svět řekl: vždiť to nemohlo jinák
dopadnout.

„Prosím vás, co to je?" ptal se Kondelík.

„To je ‚sekretář', tatínku," volala Pepička vesele, „společenská hra na sekretáře!"

„A kdo ten celý nesmysl psal?" tázal se mistr dále.

„Ach, můj Bože," opět se rozpomínal Vejvara. „To jednou o Vánocích — byly tam nějaké přítelkyně slečny Loty a já byl pozván k večeři — a hráli jsme pak ‚sekretáře' — a ty slečny psaly samé takové věci o každém z nás — všecky ty lístky jsou si podobny — ještě nikdy se na né nenapsalo nic jiného — pak se to hází do kamen — ale slečna Loty si to schovala..."

„Zpropadená Sibylla!" vrčel mistr Kondelík, „já myslel, kdo ví co vám nenesu. No tak vidíš!" obrátil se k choti.

Paní Kondelíková zhluboka oddychla a s pocitem zahanbení hleděla na Vejvaru. Odprošovala ho tím pohledem.

„Františku, vy se nehněváte, viďte, že ne?"

„Ale Božínku, maminko, já jsem rád, že se to vysvětlilo. Na tyhle hlouposti jsem dávno zapomněl."

„Jen když je zase všechno v pořádku, děti drahé," mluvila paní Kondelíková a bylo jí štěstím skoro do pláče. „Teď nám nic nezkalí naše štěstí. Ani paní Muknšnáblová."

„Ta už teprv ne!" prohodil mistr Kondelík. „Já jí slíbil, že jí nechám ten pokoj na památku vymalovat."

— — — — — — —

„Já jsem ničemu — ničemu nevěřila, drahý Františku!" ujišťovala Pepička Vejvaru, když se později octli na chvíli v pokoji sami. „A kdyby přišel kdo ví kdo a kdo ví s čím!"

Následovalo políbení tak dlouhé, že matka — když se za chvilku vracela z kuchyně — honem se odvrátila, aby to jako neviděla. Ať má chudák Vejvara balšám za utrpenou bolest!

XXII. Poslední starosti.

V pondělí dopoledne míval pan Kondelík plné ruce práce — on říkal „plné nohy“ — neboť tu běhal z domu do domu, z jedné stavby do druhé, aby nařídil, co kde a jak, aby práci rozdělil. Tu měl plnou hlavu šablon a ‚štýlů‘, jak tomu říkal, plno vyjednávání s podnikateli a staviteli, smlouvání na krev, a vedle toho plno zlosti a trampot s pomocníky, kterým zas právě po nedělních radovánkách nebývalo tuze divoko do práce. To trvalo až do samého poledne, kdy odevzdal všecky ‚disposice‘ Jedličkovi, nejstaršímu dělníku, svému faktoru, své pravé ruce. Byl to první vyučenec Kondelíkův ze začátků mistrových a pracoval u něho po dnes. Nebylo-li na nikoho spolehnutí, na Jedličku bylo. Na tomto dělníku lpělo něco ze starých, patriarchálních dob, byl svému mistru oddán celou duší, ale vycházel také dobře se všemi podřízenými dělníky.

„Jedličky si važ,“ říkával Kondelík své choti

pokaždé, když churavěl; „kdybych měl nějak nenadále umřít, ten člověk ti povede celou živnost, a dobře. Toho se nespouštěj.“

Ale odpoledne v pondělí si mistr hovíval. V posledních týdnech arci byl tento jeho ‚modrý pondělek‘ poněkud rušen chvatem, s jakým pracováno o výbavě Pepiččině, avšak po neděli, kdy vyřízena záležitost paní Muknšnáblové, měl doma ticho. Paní Kondelíková dala na odpůldne švadleně dovolenou, pod záminkou, že připraví další šití, a Pepičku hned po obědě poslala k tetičce Urbanové na poradu o nějakém vyšívání. V té věci platila tetička za autoritu, neboť v mládí svém bývala znamenitou vyšívačkou.

Paní Kondelíková vyklidila domácnost z důležité příčiny. Měla něco za lubem. Chtěla nerušena promluviti s manželem o vážné věci.

Když přinesla mistrovi koflíček černé kávy, otáčela se stále v pokoji, aby nepropásla příhodný okamžik. A když pan Kondelík dosrkal a nespěchal na svoji pohovku, jako jindy v pondělí, otázala se ho vlídně:

„Co pak? Ty si dnes nelehneš?“

„Ani mně není do spaní. Jsem nějak nápadně čerstvý.“

„Vidíš, starouši,“ přikročila panička ke stolu, pohrávajíc se zástěrou, „mně je zrovna tak. Po včerejšku jsem ti jako rtuť, věř mně — jako znova narozena....“

Mistr vzhlédl tázavě na manželku.

„No, po té sobotě, víš?“ vysvětlovala pani-

čka. „To ti byl pro mne hrozný den. Myslila jsem. že se na mne všecko zboří. A modlím se k Pánubohu; že všecko takhle dopadlo. Já věru myslila, že je všemu konec.“

„Jdi, jdi,“ zcela dobrácky se posmíval mistr.

„Věř, tak mně bylo, starouši! Ale teď — radostí bych skákala! A teď teprv vidím, starouši — po té aféře s Muknšnáblovou — jaký je ten Vejvara dobrák! Měla jsem strach z těch papírků — ale skoro je mně teď do smíchu ze všeho — on je dětinsky nevinný. A trpělivost učiněná. To by jiný nějak vyskočil — a on po všem zase přijde a tak tu ruku políbí...“

„Jako spráskaný pes...“ vyhrkl mistr.

„Nemluv tak, starouši,“ vyčítavě hovořila panička. „Vždyť je tak dobře. A na Pepičku se dívá jako na svatý obrázek...“

„Ta si ho pěkně osedlá, chudáka,“ prohodil Kondelík bezděky.

„Ba ne, starouši — nic nebude osedlávat. Ta má povahu jako já. Dej si ruku na srdce, starouši, a řekni upřímně — ale upřímně: osedlala já jsem tebe? Víš to dobře, od jakživa bylo moje evangelium: muž je pán a hlava rodiny. A to jsem také Pepičce vštěpovala...“

Panička se na chvilku odmlčela, rozvázala si tkanici u zástěry, utáhla ji pevněji v pase a znova uvázala, odkašlala si a promluvila:

„Ale teď, starouši, chtěla jsem ti něco říci. Že bys měl s Vejvarou vážně a otcovsky promluvit — že bys mu měl říci, co a jak bude

s Pepičkou, víš — s jejím věnem. Ať to ví. A právě teď by byla chvíle, po tom včerejšku — teď, aby viděl, že k němu máme ouplnou důvěru...

Mistr Kondelík vzhlédl k choti — zdálo se jí, že polo udiven, polo překvapen. Aby nějak nevyhrkl, honem spěchala dále:

„Nezlob se, starouši, ale je to naše povinnost a jeho právo je, aby to věděl."

„Říkal něco?" tázal se rychle pan Kondelík.

„Bůh zachraň — jako bys ho neznal! Právě proto, že nic neříkal. Aby viděl, že mu nedáme jen dceru a o ostatním ani muk. Víš, kde nic není, tam se o tom nemluví, ale u nás, chvála Bohu, můžeme mluvit. Nevím, jak ty obmejšlíš, ale já bych mu řekla: Vejvaro, Pepička dostane tohle a tohle — dobře. Víš, to se pak jináč hledí do světa. Já vím, ty mně na to řekneš, že to nevezmeš do hrobu..."

„Bodejť bych vzal — —"

„No, ano, to říká každý tchán, starouši, ale pak je tu ještě třicet let — o věně ani zmínky — — a takový zeť jak potká nějaký funus, vždycky si myslí: kdyby to tak byl tchán! A nesmí jít kolem žádného pompesfunébru, aby ho to nenapadlo. A to bys přece taky nerad, aby se někdo nemoh' dočkat, až ti oči zatlačí."

„Myslíš, že by Vejvara byl takový?" otočil se mistr.

„Zachraň Ježíši — to nemyslím. Vejvara, ten dobrák! Ale pro pořádek, starouši, a pro všecky nepředvídané případnosti."

„Betty," spustil mistr odměřeně, „kdo pak ti řekl, že já tohle všecko nechci? Vždyť já mu to povím, ano, na krejcar, a dnes mu to povím, holka, dnes! To je také moje mínění. No, jsi spokojena?"

„Starouši!" zvolala panička šťastna. „Ale jsi ty palice — takhle mě necháš dlouho mluvit. Zaplať Pánbůh — to se mně ulevuje. Dej mně hubičku! — — A teď ještě něco, starouši. Chtěla jsem, aby měli svatbu o Kateřině, víš, ale zdá se mi, že bychom to zbytečně protahovali. Nábytek bude za týden do posledního kousku — s šitím budeme hotovy do dvou neděl. Myslím si, že by mohla být svatba o nějaký den dříve. Tam v bytě jim na nábytek padá prach — nemá to kdo opatrovat — a ještě si myslím, aby se tam někdo nevloupal a nevykradl je dříve, než se tam usadí. Co říkáš — o čtrnáct dní, o týden dříve?"

„Ale třeba hned, Betty, bude pak svatý pokoj."

Paní Kondelíková si oddechla radostí, že je manžel tak povolný. A nemohla se dočkati večera, příchodu Vejvarova, aby to také s ním projednala.

— — — — — —

V obvyklou hodinu večer přišel Vejvara, paní Kondelíková nanesla večeři a sotva dojedli, horlivě pomáhala Pepičce sklízet se stolu. Mistr Kondelík narazil doutník do sváteční pěnové špičky a Pepička poklidivši přecházela pokojem, ukládala stolní prádlo, příbory, a dolévala piva. Dle rady matčiny

nepřisedla zatím ke stolu, aby jako přílišnou blízkostí nevadila vyjednávání. Vejvara hleděl před sebe, tuše, že něco nadchází. A hlavou táhly mu starostlivé myšlenky, co zas asi.

Zvěděl brzy. Paní Kondelíková usedla a pobídla Vejvaru:

„Pijte, Františku, napijte se. A staroušek by vám dnes rád něco řekl."

Mistr zabafal, vypustil mocný kotouč dýmu a spustil:

„Totiž, krátce, Vejvaro. Abychom se dorozuměli, dokud máme všichni zdravý rozum. Leze to na nás horumpátem, matka myslí, abyste se vzali o čtrnáct dní dříve, je tak dalece všecko v pořádku..."

„Víte, nač čekat, Františku?" dodávala paní tchyně. „Hotovi jsme, počasí je krásné, a myslím si, budete-li chtít po svatbě někam vyrazit, abyste užili ještě pěkných dnů. Kdo ví, jak bude po svaté Kateřině. Proto, Františku."

„Prosím," šeptl Vejvara.

„No a tak to ostatní, Vejvaro," pokračoval mistr. „Krátce a dobře, Pepičce můžeme dát po svatbě deset tisíc, Vejvaro. Jste s tím spokojen?"

„Ale, vašnosti," odpovídal Vejvara pln rozpaků, „mně ani nenapadlo, abych o těchto —"

„Já vím, Vejvaro," hovořil mistr, „já vím, že si Pepču neberete pro peníze, že ji máte rád. A že jich také právě do žádného řemesla nepotřebujete, ovšem. Ale my to pro Pepičku máme a my jí to dáme. Totiž co jí můžeme dáti hned."

„Po naší smrti, Františku," mluvila měkce panička, „po naší smrti bude všecko vaše, to se ví. Vždyť je Pepička jediná. Ten dům na Vinohradech bude taky někdy váš, to se ví..."

„No, ňáká hypotéka na něm je," vyznával mistr, „ale to snad ještě do smrti urazím. Tak tedy deset tisíc, Vejvaro. Ty dostane Pepička po oddavkách, vidíte, takovéhle zelené knížky pražské městské spořitelny..."

Mistr vstal, popošel ku psacímu stolku a vytáhl pod těžítkem vkladní knížku, kterou si tam byl připravil. Otevřel ji a předložil Vejvarovi.

„Ta je na tisícovku. Dával jsem to tam, jak jsem kdy mohl. V některé je víc, v některé míň. Za deset tisíc jich bude..."

„Ano, tatínku, ano," přisvědčoval Vejvara, jakoby měl hrdlo stažené. „Ale to se vlastně týká slečny Pepičky. Já doufám, že se svým služným — a pak taky ještě nejsem na konci kariéry — tatínku — —"

„No dobře, Františku," vmísila se zas paní Kondelíková, „my víme, že byste nás nehrdlil. Ale pro pořádek. Dej Bože, abyste na to nemusili sáhnout, a požehnej vám to. To je jisté, kdyby teď Pepička nic nedostala, tak víte, že tu jsme my — ale takhle je líp. Člověku se pevněj stojí na nějakém základě."

„Co se týká toho ostatního, Vejvaro," pokračoval mistr, „co jako má Pepička ještě někdy dostat — to se arci nedá vypočítat. Jsme tu my a nevíme, co z toho strávíme, kdyby na nás tak nenadále nějaká nemoc — nebo dlouhé stáří a tomu podob-

ně. Víte, já se s tím malováním taky nechci do smrti dřít..."

„Tatínku — já vlastně na nic nečinil žádných nároků — já jen toužil po Pepičce..."

„Dobře, Vejvaro, rozumím vám. Ale přijdou děti a tu a tam vám bude nějaký sukurs vhod. A tak tedy, co se dalšího týče, budete bydlet v našem domě na Vinohradech a nebudete platit žádný nájem — to jsou jako úroky z ostatního, rozumíte?"

Paní Kondelíková hleděla blaženě na Kondelíka a zas na Vejvaru. Takhle — ano, takhle si to představovala.

„A co se dalšího týče, Vejvaro, — Pepčo, podívej se do kuchyně, mně se zdá, že ti Kačena něco chce," vypudil mistr dceru z pokoje, — „co se dalšího týče, když se vám něco malého narodí, dám vám k tomu tisícku, rozumíte, ke každému tisícku — aby jim to už jako zůstalo. Ale to vám neříkám proto, abyste se uháněli, Vejvaro, rozumíte?"

A mistr Kondelík zamžoural šibalsky očima a honem se napil.

„Maminko — tatínku," mluvil Vejvara a v očích se mu vlhkem jiskřilo, „já na tyto věci nikdy ani nemyslil, věřte mně, — nic mě nenapadlo — ale když jste tak usoudili, nemám práva, abych něco odmítal, už nemluvím za sebe, ale také za Pepičku, jejíž zájmy jako manžel budu musit zastávat — ale po tom, co jste mi teď řekli, vidím, že mezi námi nikdy nebude sporu — vy jste vzácní rodičové a já budu vždycky vaším vděčným synem..."

Vejvara vstal a sklonil se k ruce paní Kondelíkové, aby ji políbil. A paní tchyně upřímně ho pohladila po hlavě.

„Díky Bohu," řekla rozplývajíc se, „to je vyřízeno. A teď ještě něco, staroušková. Pepičko, pojď sem!"

Pepička vešla, všecka se pýříc. Snad poslouchala za dveřmi.

„Ještě něco, děti, a ty, staroušku. Teď bych ráda věděla: chcete mít svatbu studenou nebo teplou?"

Mistr Kondelík chtěl se právě napit, ale postavil sklenici a díval se s pootevřenými ústy na choť. Také Vejvara pohlížel na tchyni pln podivení.

„Jak to myslíš, Betty?" ozval se mistr.

„Víš, starouši, to záleží tady na počasí. Bude-li tuze pěkně, může být svatba studená; bude-li nějak nekale, zimavo, soudím, aby byla teplá."

„Ale ke všem čertům, jaké pak to jsou rozdíly?" naléhal mistr.

„No, jak chcete, a jak taky tuhle Františkovi ouřad dovolí. Kdyby se to musilo odbýti nějak nakvap, tedy bychom šli z kostela domů a byla by šunka, studená telecí kýta, nějaká ryba v rosolu, takové věci, víte? To by bylo doma. Ale budou-li oddavky takhle k poledni, to bych myslela teplou svatbu — s polívkou, jako oběd. Ale tu musím říci, že by pak nemohlo být u nás. Nemáme tolik nádobí, příborů a vůbec tu příležitost — ani bych to zde neukuchtila, a nejhorší, že bych

ani nemohla s vámi do kostela — musila bych být na stráži u plotny...“

„Já jsem pro teplou svatbu,“ ozval se Kondelík.

Pepička přikyvovala hlavou. Chtěla také teplou. A Vejvara, vida tuto neomylnou většinu, hlasoval také pro teplou.

„Dobrá,“ zase panička, „to je taky nejpořádnější. A teď tedy raďte, kde...“

Všichni mlčeli. Vejvara vůbec v téhle věci nebyl odborníkem.

„Víš, starouši,“ soudila panička, „vždycky slýchám, že se dobré svatby strojí v Měšťanské besedě. Ty jsi tam členem, platíš tam dvacet let, podíváš se tam, vyptáš se na to. Doma je to skutečně těžké — ono se nás uhledá asi dvacet — kam bychom je tady dali. Tam je všecko pohodlí, o nic žádná starost, a nic se nemůže zkazit. A dráž to nepřijde...“

Odhlasováno tedy v zásadě, že má být svatba teplá, a panu Kondelíkovi uloženo, aby se v nejbližších dnech vybral do Měšťanské besedy, pojednat s hostinským, zamluvit nějakou místnost — zkrátka zařídit, čeho třeba.

Mistr ihned navrhl, aby ho Vejvara doprovázel. — — —

Když o desáté ženich odcházel, ukládala mu šťastná paní Kondelíková:

„Tak, Františku, a teď si dejte všecky listiny do pořádku a zadáte o ohlášky. Pro Pepičku mám

už křestný list doma. Na majistrátě snad vám nebudou dělat žádné překážky, co?"

„Ó ne, maminko, tam se pořád někdo žení."

„Hlavně se tam žení všichni čerti..." dodal mistr Kondelík. „Zase jsem dnes dostal asi troje provolání k volbám."

„Teď nech volby, starouši, co pak je do toho. Teď **my** máme volby," dokončila paní Kondelíková.

XXIII. Na rozloučenou.

Říjen plynul jako voda, již nadcházely jeho poslední dny.

Paní Kondelíková a Pepička docházely teď skoro denně do Vinohrad do nového bytu, aby v něm připravily všechno k nastávajícímu slavnému ‚vjezdu‘ mladých manželů. Nábytek stál na místě, koberce byly již zbaveny obalu a rozestřeny na podlahách, v kredenci bylo narovnáno skla a porcelánu, nad pohovkou byly zavěšeny ‚šestinedělní‘ kyvadlové hodiny, na široké mramorové desce mycího stolu leskla se dvě modrá porcelánová umývadla a v nich stály vysoké konvice na vodu, po obou stranách na ozdobných věšáčcích přehozeny byly z brusu nové, bělostné ručníky. Všechno bylo připraveno, jako by již dnes mělo sem zavítati panstvo, pro něž to schystáno. Ba již i knihovnička v jídelně plnila se knihami Vejvarovými, které mu sem po troškách přinášel domovníkův syn.

Paní Kondelíková a Pepička nosily do bytu ještě různé maličkosti, které náležely šťastné nevěstě a

z nichž nechtěla doma nechat ani za nehet. Každý obrázek, každá uschlá kytice z prvních dob známosti s Vejvarou měla tu své místo. Pepička žárlivě přihlížela, aby se jí nic neztratilo, nic nepolámalo. Připadalo jí, že si s těmito památkami do nového sídla stěhuje celou svoji minulost, svoje mladí i bývalou domácnost pod krovem rodičův.

Paní Kondelíková, pokaždé když sem vstoupila, zotvírala všechna okna, aby komnatami provanul čerstvý vzduch, otírala prach, sbírala s podlahy každé smítko, a blaženě se při tom usmívala. Vmýšlela se v doby, kdy ona měla před svatbou, a bylo jí tak, jakoby se sama podruhé vdávala.

Mistr Kondelík, když se dámy navracely z Vinohrad, přivítal je škádlením:

„No, no, málem jsem myslil, že budu musit za vámi. Zdá se mi, že se vám tam oběma líbí víc než tu doma — nezapomínej, matko, že zůstaneš u mne!"

Ale zatím také rád se tam podíval. Teď, když to bylo vyplněno vším tím nutným zařízením i drobným přepychem, líbilo se mu teprv jak náleží, co sám byl vykonal. Zadíval se někdy na své malby a sám se divil, kde se v něm vzaly ty nápady a provedení! Bude se tu Vejvarovi bydlet! Skoro mu záviděl.

„Nu, že tě taky těší," říkavala mu jeho choť, „jak to zde mají, co, starouši?"

„Těší, těší!" huhlal Kondelík. „Co z toho mám, když v tom nejsem sám?"

„Ale udělal jsi to všechno pro dítě, starouši," hovořila vážně panička.

„No, počkej," odpovídal mistr, „však až praštím řemeslem a půjdu na pensi, odstěhujeme se sem také, zrovna do toho bytu pod ně, a také si to tak vyzdobím, abych měl na stará kolena něco pěkného..."

Paní Kondelíkové vždy při tom zajiskřily zraky. Ach, kéž by to bylo brzy!

Za těchto návštěv nového bytu zaučovala se Pepička na hospodyňku. Hned v předsíni shodila žakýtek a klobouk, vytáhla z prádelníku zástěrku, ovázala si ji a již byla v kuchyni. Tu pak opět a opět přerovnávala nádobí, otírala je utěrákem z hedvábných cucků, ač se lesklo novotou, vytírala trouby v porcelánové plotně a nahlížela do měděnce, zkoušela, teče-li voda dobře z roury, rovnala na pecínce třísky, nasypávala koření do drobných zásuvek malé, visuté almárky nad stolem, vykládala kuchyňskou kredenc krajkami z modrého lesklého papíru, počítala, má-li na každý hrneček příslušnou pokličku, a zapisovala si do zápisníčku, co ještě musí maminka opatřiti.

Paní Kondelíková mlčky pozorovala toto hravé hospodaření Pepiččino a srdce jí radostí poskakovalo. Bože — říkala si v duchu — jen abys jim tu dal štěstí a požehnání! A někdy promlouvala k dceři:

„Pepičko, tohle máš nejkrásnější dobu z celé známosti! Všecko si zapamatuj, jak co bylo, jak

jsi to schystávala — na to někdy ráda vzpomeneš. Vím to podle sebe...“

Když z bytu odcházely, zamykaly všechny pokoje na klíč, z opatrnosti schovávaly klíče na skrytá místa, desetkráte zkoušely na dveřích předsíně, je-li dobře zamčeno, aby tam nikdo nevlezl, a spokojeny vracívaly se do Prahy, k Ječné ulici.

Bylo posledního října, když na takovém návratu přitulila se Pepička k matce a důvěrně se svěřovala:

„Ještě jedno přání mám...“

Paní Kondelíková zdvihla hlavu. No?

„Víš, maminko, že tak ráda bych se s tím svobodným stavem rozloučila nějak vesele a slavnostně.“ —

„Jak pak, dítě?“

„Amálka Myškova mně povídala, že pátého listopadu budou Karafiáti pořádat první letošní věneček. Víš, je tam tolik známých z tanečních hodin — ještě jednou bych se chtěla mezi ně podívat s Vejvarou, posledně si zatančit — no zkrátka, rozloučit se...“

Paní Kondelíková chápala dcerušku. Však si nechce jen zatančit — vždyť to nebude posledně, svět se nad ní nezavírá, když se vdává — ale ráda by se asi pochlubila s ženichem, ráda by tam šla jako nevěsta — to má pro děvče zvláštní půvab. Matka se v duchu usmála. Nu, s Pánembohem tedy! Půjdou tam. Přijdou jistě rostenky Pepiččiny, družky z tanečních hodin, které mají daleko do svatby, u nichž o ženiších není ještě potuchy. A

Pepička m.. právě takové pěkné nové šaty, které dosud neprovedla. Budou na ni koukat. A ona sama — paní Kondel:ková — také by se ráda okázala ostatním matkám jako nastávající tchch — propadené slovo! jako matka nevěstina.

„Jen dostaneš-li pozvání, holka," vzpomněla j-ště.

„Zejtra, maminko," odpovídala horlivě Pepička. „Amálka mně to slíbila. Dívčí komité si zve tanečnice, Karafiáti zvou tanečníky."

„No, dojde-li pozvání, můžeme se tam podívat, Pepičko," slibovala paní Kondelíková.

Pepička radostně políbila matce ruku.

„Bude-li totiž Vejvara chtít," připamatovávala panička.

„Jak by nechtěl, když ho poprosím."

„A nebude-li tatínek nic namítat."

„Ale tatínek! Tatínek nás může vyprovodit a jít si nahoru do Besedy — je to zase v saloně Kaskově — a pak se pro nás zastaví. Je to naposled, maminko" — lichotila se Pepička — „naposled se mnou půjdeš jako gardedáma — je mně skoro až do pláče, když na to pomyslím. Musíš se u tatínka přimluvit."

Tentokráte nebránil se mistr pranic. Pomyšlení, že za krátko vůbec bude zbaven podobných úkolů, dodávalo mu chuti. A řekl tedy choti:

„Inu, půjdeme na Karafiáty — to je vzácná věc, v listopadu."

Vejvara šel arci beze všech námitek, a jak rád!

Nalezl všechno již ujednané, když druhý den večer se vytasil s pozvánkou, kterou tak neočekávaně dostal. Ani sám netušil, že vše naraficčila Pepička.

„Myslil jsem," pronášel skromně, „že teď už na mne nikdo nevzpomene. Má-li člověk před svatbou, pozbývá pro takovou mladou tancechtivou společnost ceny."

„Naopak, Vejvaro," prohodil mistr Kondelík. „Takového člověka by měli všady rádi vidět, jako pro příklad. To se ví, holky se o vás nebudou rvát při volence, budete mít už jenom Pepču na krku, ale matky mívají rády takového jednoho ženicha ve spolku. Je jako volavka pro ostatní. Dostávají pak také chuť k ženění."

„Všude se to ovšem tak nevydaří, jako u nás," řekla k tomu samolibě, sebevědomě paní Kondelíková. „Každý není Vejvara."

„A každý nenajde tak roztomilou Pepičku," pronesl tiše Vejvara a něžně pohladil hlavičku své nevěsty.

Paní Kondelíková popadla manžela za rukáv a něco mu horlivě okazovala na šicím stolku. Věděla, že si teď mladí chtějí dát hubičku, ale že by se neodhodlali, kdyby byli pozorováni. A tohle mistr Kondelík nikdy nechápal a neodvrátil se v pravý čas, zlobívala se panička. Tatíkové jsou v jistých věcech nesmírně tupí.

Pepička a Vejvara prohlíželi pak ještě pozvánku, a nevěsta prohodila:

„Koukejte, milouši: páni nechť se objeví v černém úboru, stojí tu dole."

„Vlastně by se mělo rozumět bez vyzvání," řekla paní Kondelíková. „Když je to elitní věneček, tedy černě. Jsou teď mladíci hrozní nedovtipové a přijdou někdy do společnosti jako mlynářští. V černém se člověk již docela jinak chová..."

Vše bylo ujednáno. Pátého byla sobota, dobrý den pro vycházku, v neděli se může dospati. O sedmé měl přijít Vejvara, o půl osmé vyjedou.

O půl osmé zahrčel před domem landaur jako loď, po koních usedla Pepička s Vejvarou, proti nim rodiče, a za pět minut vyklopil je vůz před Besedou. Mladí lidé s maminkou vstoupili do salonu Kaskova, otec Kondelík stupal vzhůru do Besedy. Asi tak o druhé s půlnoci má se pro ně dole stavit, soudila paní Kondelíková.

Tentokráte zřídili Karafiáti nádherný „večer". Měli v předoponí salonu i vlastního zřízence, oděného v livrej, který pomáhal damám i pánům z plášťů a svrchníků, otíral botky a zastrkoval šestáky zpropitného.

Paní Kondelíková vešla do sálu s blahosklonným úsměvem, Pepička radostně pozdravovala známé z někdejších svých tanečních počátkův, Vejvara po jejím boku ukláněl se a pyšně si vedl nevěstu. Za malou chvíli byli v kole.

— — — — —

Bylo k deváté hodině, Vejvara s Pepičkou právě se procházel po valčíku a dvorně ovíval ne-

věstu vějířem, když k němu přispěchal onen příležitostný lokaj a šeptem pronášel:

„Vašnosti, račte býti pan Vejvara?"

„Ano, co jest?"

„Vašnosti, venku čeká nějaký pán — kdybyste prý jenom na slovíčko vyšel..."

Vejvara se omluvil Pepičce a vyběhl. V chodbě Besedy před sálem Kaskovým netrpělivě přecházel mladý muž. Jakmile zočil Vejvaru, skokem byl u něho.

„Havrdo!" zvolal Vejvara udiven. „Co pak ty tu chceš?"

Kolega Havrda odpověděl otázkou:

„Je tam Amálka Myškova, Vejvaro?"

„Myškova? Já skutečně všecky ty dámy neznám dle jména..."

„Musíš ji znát. Ona zná dobře slečnu Kondelíkovu," dorážel Havrda. „Ona je také mezi aranžerkami..."

„Aha, už vím — v těch šedivých šatech. Je zde," odpovídal Vejvara. „Co pak — —"

„Vejvaro, musím s ní mluvit. Víš, mezi námi se něco stalo — řekl jsem, že do Karafiátů nepůjdu, myslil jsem, že také nepůjde — ale šla, je zde. Abys věděl — někdo mně do toho leze, — je to všecko hloupost, co jsme si udělali — ale právě proto s ní musím mluvit, běží mně o zejtřek — Amálku — o všechno —"

„No tak tam jdi!" stručně radil Vejvara.

„Jdi! To se ti řekne," nevrle odpovídal Havrda a rozevřel svrchník. „Podívej, mám kostko-

vané kalhoty! Jste všichni v černém — bylo to přikázáno — ale já rozhodnuv se, že nepůjdu, nepřipravil jsem se. Čamaru a vestu černou vzal jsem si náhodou, límec koupil jsem si teď — ale v šedivých kostkovaných kalhotách tam nemohu vlézt..."

„Tedy se jdi domů převléci..." radil Vejvara.

„Domů, dětino! Poletím na Pohořelec, ne? Než se vrátím bude po věnečku!" kvapně mluvil Havrda. Náhle popadl Vejvaru za rameno: „Vejvaro, Františku — máš-li mě trochu rád — ty nevíš, jak mně je — tobě je hej, máš před svatbou — ale mně běží o Amálku — víš, co mne to stálo, než jsem tam směl, — teď se mně do toho plete ten cukrmistr — zatracení cukrmistři! — dnes je v Praze, je zde! Dme do Amálky — on ji opentlí, jestli to v čas nespravím — Vejvaro, Franto —" Havrda naklonil se k uchu Vejvarovu — neboť nějaké kuchty vycházely s pivem z výčepu — a pošeptal mu několik slov.

Vejvara vyvalil oči.

„Ale dovol — Havrdo — co pak já budu dělat..."

„Za deset — za pět minut se vrátím — Franto, vytrhni mne..."

„A kde pak bychom to..." namítl Vejvara.

„Nic lehčího, Vejvárko," dorážel kolega. „Koukej, tamhle je domovník, za dobré slovo to udělá — vrátím se hned, nikdo nic nespozoruje..."

A již táhl Vejvaru k bytu domovníkovu v průezdě Besedy.

Vejvara podléhal nerad tomuto bouřlivému nucení přítelovu, ale nemohl odolati. Šel jako bez vůle, Havrda řekl několik slov domovníkovi, vtiskl mu cosi do ruky, domovník uvedl oba pány do zadního temného pokojíčku svého bytu, rozsvítil stearinku a zanechav pány odešel zas. Měl také co dělat, dole ve schodišti i nahoře; v Besedě byl koncert.

Po chvíli Havrda odkvapil do tanečního sálu, mezi Karafiáty. Již tam mohl.

Míjela chvíle. Uplynulo deset minut, čtvrt hodiny, půlhodina — Havrda se nevracel. Vejvara seděl v pokojíčku domovníkově a jeho hlavou táhlo neblahé tušení — —

— — — — —

V sále Kaskově zazněla předehra ke čtverylce.

Pepička dívala se netrpělivě na všechny strany, kdy se objeví Vejvara. Již se řadily páry — Vejvara nešel. Roztržitě hleděla kolkolem, ani jí nezajímalo, že se tu kmitla Amálka Myškova a vítězně jí šeptala: „Havrda přece přišel!" Co je jí do Havrdy! Ona chce Vejvaru — a Vejvara nikde.

První figura přehrána, přetančena — Pepička seděla. Potrhovalo jí to víčky, koutky úst, ale ještě se usmívala jako dítě, které se brání vypuknouti v pláč.

Paní Kondelíková sebou vrtěla na židli.

„Kde je Vejvara?"

Pepička neodpovídala. Pevně svírala rty, zatínala zuby. Věděla, jak by otevřela ústa, že by vypukla v pláč.

Druhá figura — třetí, čtvrtá — šestá — promenáda — nad Vejvarou jako by se byla země slehla.

Polka, valčík, beseda, kvapík — Amálka byla stále v kole a jen zářila — Vejvara se nevracel.

Pepička seděla nehybně — odmítala všechny tanečníky a dívala se v ten rej zraky skleněnými. Již jí nehrozil pláč — její líce byly jako zkameněly, jen v očích se třásly slzy, ale nestékaly. Paní Kondelíková byla rozčilena — octla se tu před záhadou neslýchanou. Aby se takhle ztratil tanečník a ženich od boku nevěstina — to snad ještě se nestalo.

V půl dvanácté podívala se paní Kondelíková zase na dceru — ne, déle to tak nenechá. Beze slova zvedla se a kvapila k lokaji před oponu.

„Poslyšte, pane, jděte nahoru, do Besedy, vyvolejte našeho tatínka, pana Kondelíka, ať sem hned přijde. Ale h n e d, rozumíte?"

Po pěti minutách — jak dlouhých to minutách pro paní Kondelíkovou! — byl tu mistr. Co jest?

Krátkými slovy pověděla paní Kondelíková. O deváté hodině byl Vejvara vyvolán, vyšel — a nevrátil se. Snad to není úklad, vražda, pro Boha živého!

Kondelík na lokaje. Vyvolal pana Vejvaru? Ano. Komu? Nějakému pánu. Kam se poděl ten

pán? Lokaj nevěděl. Byl pak hned někam poslán, dále se nestaral. Kam šel pan Vejvara? Lokaji se zdálo, že mířil s neznámým k bytu domovníkovu. Pan Kondelík na domovníka. Byli u vás nějací páni? Ale kdy už! Co chtěli? Na chvilku do pokojíčku. Kam šli? Domovník myslil, že zase do sálu. Kde je ten pokojíček? Tamhle. Domovník uvedl pana Kondelíka.

Tu seděl — model hodný sochaře, který by chtěl zobraziti „tiché zoufání" nebo „resignaci" nebo „beznadějnost" — Vejvara v čamaře, ve vestě, s bílým nákrčníkem, ve skvělých lakýrkách, ale — prost černých spodků.

„Vejvaro, co tu děláte?" vykřikl mistr Kondelík!

„Čekám, vašnosti..."

„Nač?"

„Na kalhoty..."

„Kam jste je dal?"

„Půjčil jsem je na pět minut kolegovi Havrdovi."

„Kam šel?"

„Do sálu."

Mistr se vyřítil. K sálu, k lokajovi.

„Ať jsem jde pan Havrda — je mezi tanečníky! Hned ať sem jde!"

Za minutu lokaj přiváděl Havrdu.

„Čím mohu sloužit?" tázal se udiven pana Kondelíka.

„Snad už jste si posloužil, dovolte, pa-

ne?" volal mistr a vlékl Havrdu do pokojíčku domovníkova.

Za malou chvíli vykonána zase proměna. Když Havrda svlékal Vejvarovy černé spodky a pod nimi objevily se šedé kostkované, řekl mistr kousavě:

„Vy jste zatracený parádník, pane Havrdo, vy na bál hned ve dvojích kalhotách! Kdybyste aspoň ty byl Vejvarovi zanechal!"

Po desíti minutách přiváděl Kondelík nešťastného ženicha rozčilené choti a trpící Pepičce.

Vejvara vracel se jako opařený, ale v sále na štěstí nikdo nezvěděl pravé příčiny jeho nepřítomnosti. Vidouce jej přicházeti s Kondelíkem, domnívali se všichni, že byl nahoře v koncertě s tchánem. Zdržel se tam sice trochu dlouho, — ale snad něco vyjednávali.

Paní Kondelíková chtěla hned domů, ale mistr se opřel:

„Teď teprv ne. Teď si dám pivo a zůstaneme zde do konce."

To se vyplnilo. Těžké sice bylo strádání Pepiččino do půl dvanácté — ale vynahradila si to po půlnoci. Zůstali tam až do čtyř do rána.

Zatím vytáhla Pepička z maminky tajemství Vejvarova zmizení, a sotva utajila smích, kdykoliv se na Vejvaru podívala.

Když vstoupili o čtvrté do landauru a hrčeli k domovu — Vejvara doprovázel, ovšem, — řekl k němu Kondelík, který tonul v rozmaru neobyčejně skvostném, přes podivné to dobrodružství:

„Vejvaro, nemáte vy dva páry černých kalhot?"

„Teď ne, vašnosti, ale krejčí mně šije už nové na svatbu..."

„Až je budete mít," pronášel Kondelík, „radil bych vám, abyste nosil vždycky oba páry najednou. Kdyby se vám zas hodilo, že byste někomu chtěl posloužiti..."

Paní Kondelíková, sama se přemáhajíc, zakryla manželu dlaní ústa, ale neutlumila tím nevázaný řehot Kondelíkův, který přehlušoval hrčení kol.

XXIV. Svatební košile.

Po věnečku ‚na rozloučenou se svobodným stavem' probudila se Pepička jako koroptvička, čerstvá, čilá, a jala se připravovati snídani. Zlý rozmar předpůlnoční dávno se jí byl vykouřil z hlavy, a teď, stojíc nad mašinou a nalévajíc na kávu, všemu jen se usmívala. Ba když v myšlenkách zaletěla za Vejvarou tam do pokojíčku domovníkova a představila si jej, jak všecek ztrápen sedí na židli kdesi v koutě v čamaře, ve vestě, s bílým nákrčníkem, v lakovaných perkách, v bílých rukavičkách — ale také jen v b í l ý c h spodkách — nezdržela se a vypukla v chechtot, ovšem co nejtišeji, neboť kuchyní plandala se Kačena v kanafasové spodničce a v šáravých lýčených trepkách, rozšlapaných do báječné míry, a zívala při tom jako lev.

Nad prvním a druhým zachechtáním slečniným se Kačena nepozastavila. Byla mrzuta, že musila vstáti. Nechápala, kterak slečinka, vrátivší se až po č t v r t é ranní z bálu, utekla už z peřin, a kterak při všem tom může býti tak dobrého roz-

maru. Ona, Kačena, poležela by si po tanci až do poledne, kdyby mohla. Arci, slečinkám je hej! Neutahají se nádobím, drhnutím podlahy, vynášením uhlí ze sklepa!

Ale když se Pepička chychotala už po třetí, podráždilo to zvědavost Kačeninu. To bylo asi náramně výborné! A zavřevši právě ústa po předpotopním zívnutí, otevřela je ihned zase k otázce:

„Prosímich, slečinko, pro Boha, čemu pak se pořád smějou?"

Pepička se obrátila k služce a vidouc její rozespalý obličej, jako bez určitých obrysů, rozcuchané, peřím vroubené vlasy a hloupě zvědavý výraz — a znova si připomínajíc Vejvaru v těžkém jeho postavení, vypukla v hlasitý, již nepotlačovaný smích.

„Vy vypadáte, Kačenko!"

„No, vypadám!" odpovídala nevrle služka. „Já nebyla na bále! A kdybych byla bývala — tedy bych ještě spala. — Čemu se smáli?"

Pepička neodpovídala. Dívala se jenom na Kačenu a v očích jí hrálo.

„Čemu se smějou?" lichotila se Kačena, potahujíc upracovanou pravicí Pepičku za rukáv bluzy. „Povědí mně!"

„Teď ne, Kačenko," odpírala Pepička, snažíc se býti vážnou. „Až po svatbě vám to povím."

„Hm, po svatbě," hodila Kačena nosem, „to dávno zapomenou..."

Ale nevyloudila na slečně tajemství přes všechno domlouvání. A konečně řekla vzdorovitě:

„Oni jsou ke mně falešná, slečinko. A přece jim dosloužím až k oltáři!"

„Jen když ne do hrobu," zasmála se Pepička a nalila novou lžíci vřelé vody na kávu.

K osmé hodině zapraskala také postel paní Kondelíkové a ozvalo se táhlé zívnutí. Potom praskala postel ještě chvíli, paní Kondelíková se vybírala k novému životu. To probudilo i mistra Kondelíka.

„Že neležíš, stará!" řekl mrzutě. „Vy ženské jste jako kočky. Do rána jste na bále a spíte jak na vodě. Dnes bys mohla dát pokoj."

„No, lež, starouši, lež. Ale já musím. To by tu bylo do poledne jako po rebelii, kdybych nevstala. Musí být úklid!"

„Pro koho pak?" broukl mistr.

„Kdyby tak někdo přišel. Víš dobře, že se teď pořád někdo trousí, hlavně v neděli."

„Po druhé zase s vámi půjdu na bál!" broukal mistr. —

„Už nebudeš chodit, starouši. To bylo naposled. A kdo pak se dal ještě do pití, když já chtěla domů?"

„Bodejť! Byl bych vás přivezl v pěkném rozpoložení po tom Vejvarově kostymování! Pěknou neděli bych si byl připravil."

„Mlč, mlč, starouši, a hajej. Musím rozdělit snídani. Koukej, Pepička je dávno vzhůru."

Mistr Kondelík již neodpověděl, obrátil se, zaryl hlavu do peřin a snažil se opětně usnouti. Ale

již se mu nepodařilo. Po půl hodině, hrozně zazlořečiv, také povstal a konal přípravy k holení.

Zatím dámy posnídaly, vyvětraly jídelnu a zatopily v kamnech.

Bylo k deváté, pan Kondelík ještě nebyl doholen, když u kuchyně zazvoněno.

„Prosím, pan Vejvara se dává pěkně poroučet..." a posluha strkal Kačeně dopis.

„Slečinko, psaníčko!" ohlašovala Kačena.

Pepička zrudla jako mák. Psaníčko? Co to znamená?

„Počkejte — počkejte!"

A kvapila s lístkem do pokoje.

Roztrhla chvatně obálku a četla:

Nejdražší Pepičko! Milované srdíčko!

Nezlobte se na mne, že hned z rána Vás znepokojím, ale nemohu si pomoci — píšu po návratu z Karafiátu. Věřte mi, srdíčko moje, jsem ještě všecek zdrcen nehodou, která mne potkala bez mého zavinění jenom pro moji ochotu. Teď teprv, když jsem přišel domů, předkládám si všechno a stydím se, náramně se stydím, a myslím si, že se zlobíte, a ještě více paní matinka. A protože se tak tuze stydím, dušinko moje, prosím Vás, abyste mne omluvila, když k vám zítra — totiž vlastně dnes v neděli nepřijdu. Propadl bych se hanbou a rád bych, aby se na to trochu zapomnělo. Víte, Havrda je starý přítel a myslil jsem si, aby si to s Amálkou Myškovic urovnal, ale nenadál jsem se, že mě tam nechá tak dlouho sedět! Byl

jsem jako na trní a mně se zdá, že jsem se nastudil. Pročež mně promiňte, zlato moje, budu na Vás celý den myslit a budu si potichu zoufat.

Váš neblahý

Vejvara."

Pepička dočtla a podala dopis mamince.

„Podívej se, co Vejvara píše. Tys mu něco řekla, viď?"

Paní Kondelíková popadla dopis, přečtla, a jakoby běželo o smrtelnou přísahu, odpovídala vážně, z hluboka:

„Já že mu něco řekla? Ani slova! Pro pána pánínka, to je dětina člověk. Kdo pak by se zlobil? Na pana Havrdu — ano, ale na něj...!"

„Co mám dělat?" tázala se malomyslně Pepička. —

„Co dělat? Hned mu napiš, aby přišel beze všech okolků... že už dávno nic nevíme."

Pepička sedla a třesoucí se rukou napsala na modrý aršík papíru, na jakých někdy Vejvarovi psávala:

„Drahý milouši! Tuze byste mě zarmoutil, kdybyste nepřišel, a tuze byste zarmoutil maminku. Jak vás to jen mohlo napadnout! A dnes je tak hezky a půjdeme na procházku, a co se týká včerejška, tedy na nic nemyslíme a velmi bych se hněvala, kdybyste nepřišel, a stonat nám nesmíte. Havrda je pošetilý člověk a Amálka se na něj docela

nic nehněvá, a kdyby nebyl provedl tu věc, tedy to bylo všechno velmi krásné.

Líbajíc Vás a zůstávajíc

Vaše upřímná

Pepa."

V přechodníku byla Pepička poněkud slaba, ale o tom ani nevěděla. Chvatně složila list, vložila do obálky a již chtěla zalepovat, když ji matka zadržela:

„Počkej, holka! Ten člověk může vzít s sebou tu škatuli — a to dá celé věci docela jiný obrat."

„Tys je připravila?" ptala se Pepička.

„Jak pak ne! Včera k večeru jsem je krásně zabalila. A připiš mu o tom řádek."

Paní Kondelíková spěchala do ložnice, po prstech, aby se manžel neulekl a břitvou neřízl, a ve mžiku objevila se s podlouhlým kartánem, ovázaným červenou hedvábnou stuhou.

„Kde pak jsou nějaké staré noviny?" zahartusila na dceru.

Pepička vytáhla kdesi za skříní veliký arch papíru, a obě pracně a s vynaložením všeho umu zabalily krabici a ovázaly motouzem. Vypadalo to sice jako ohromná zdrátovaná buchta, ale je známo, že dámy jsou v „pakování" vůbec neobratny a že do nejdelší smrti nesvedou balíček sebe menší k světu. Potom skočila Pepička zase ke stolku, obrátila list a na druhou stránku připisovala:

P. S. Drahý milouši, tuhle Vám s maminkou posíláme obvyklý dárek jako ženichovi a doufáme, abyste je ve zdraví roztrhal a dobře užil. Sama jsem je šila a tu vyšívanou také sama vyšívala a tu si vezměte na oddavky a jistě přijďte."

Vaše upřímná

Zalepila obálku a paní Kondelíková chopivši se balíku i dopisu kráčela do kuchyně.

„Tak, muži," hovořila vážně k posluhovi, „tohle psaní a ten kartán odevzdejte panu Vejvarovi, že se dáváme uctivě poroučet. Dejte mu to do bytu. Bude ještě doma, co?"

„Prosím, milostpaní..."

„A tu máte od cesty."

Panička vtiskla posluhovi peníz a muž zmizel se svým břemenem.

„To je dětina dětinský," promlouvala paní Kondelíková po odchodu posluhově. „On by nepřišel. To se ví, po včerejšku má výstrahu, aby se sebe nikomu nic nepůjčoval; ale kdo by o tom mluvil..."

„Leda tatínek," s obavou prohodila Pepička.

„Nic neřekne — neboj se."

„Chudák, psal ještě v noci, když přišel domů," litovala Pepička.

„Dětina, povídám, dětina! Ale víš, může tě to těšit. Je vidět, že má v těle čest a že není docela nic lehkomyslný!"

Pepička ještě jako by měla něco na srdci.

Přistoupila k matce a starostlivě se tázala:

„Ale maminko, tak si myslím: dělá se skutečně všude, že se ženichovi posílají před svatbou košile? Mně to tak divně připadá..."

Paní Kondelíková zvážněla.

„Všude, milé dítě — totiž aspoň v každé pořádné měšťanské rodině. Je to starodávný zvyk: ženich dostává od nevěsty vždycky košile. Obyčejně půl tuctu — ale nejméně aspoň jednu, vyšívanou a tu si oblékne k oddavkám. Když se moje maminka vdávala, poslala ženichovi půl tuctu košil, když já jsem se vdávala, poslala jsem jich tatínkovi půl tuctu, a tak to bylo ve všech kolenech. To je staročeský způsob. Jindy to bývalo ještě jiné, to musely nevěsty samy napříst, daly tkalci, samy vybílily, samy ušily — tak mně říkávala babička. V takových košilích se dočká ženich dlouhého věku. Teď je ovšem jinak — kde pak ty bys předla! Ale aspoň z domácího plátna mají být — a Vejvarovy jsou. Nítě, co od šití zbyly, dobře si schovej, a těma je spravuj. To zahání nemoce a muž nezatouží nikdy po jiné než po ženě. Arci, u Vejvary ani toho by nebylo zapotřebí..."

Pepička se odvrátila. Však už měla kotouč nití dávno schovaný — ten se jí neztratí.

Paní Kondelíková pohlížela na dceru něžně mateřsky a měkce hovořila:

„A při té příležitosti zase ti kladu na srdce, Pepičko: Vejvary si važ, bude dobrý muž. A víš, už pak nemysli, že my jsme ti první na světě. Budeme státi věrně při vás, nikdy tě neopustíme,

ale první osobou bude ti manžel. Ten je jako otec, jako matka — po Pánubohu první. Ovšem, když je to hodný muž! A než bys mně přišla s nějakým postěžováním, desetkrát si to rozvaž, a pak mlč. Když si spolknete věc mezi sebou, je jako v hrobě, a zas je dobře. Víš, muž dobře cejtí, chodí-li se na něj žalovat, třeba se mu nic neřeklo. Já se vám nebudu plíst do ničeho, já mu tě odevzdám a pak se musíš sama snažit, abysi s ním vyšla. Jen žádný vzdor nikdy, Pepičko. Nic se tak lehce nezkazí, jako hříbě a muž."

„Maminko, já vím..." odpovídala Pepička, hledíc oknem.

„No, však ti ještě povím, co máš vědět," ukončila paní Kondelíková.

— — — — —

U Kondelíků byli po obědě, Pepička vařila černou kávu. To bylo jako Vejvarův desátek, když přišel: číška černé kávy, kterou přinášela Pepička, a doutník, jejž mu podával pan Kondelík.

Dnes Vejvara déle nepřicházel. A paní Kondelíková bylo skoro povděčna, neboť manžel ještě vyspával v ložnici včerejší věneček. Ač zas byla dychtiva, s jakou Vejvara přijde. Co řekne košilím. Co té vyšívané, o níž jediné Pepička po chvílích celé tři neděle pracovala.

Konečně o třetí hodině zazněl zvonek a ostýchavě vkročil Vejvara. Ah, ostýchavě! Ve strašlivých rozpacích, jak nasvědčoval jeho obličej, jako krví politý. Neboť mu neušlo, že první pohled

Pepiččin padl na jeho — spodky. Ví, šelma, co se včera událo, a teď na to vzpomněla.

Pozdravil, políbil ruku matce i dceři — a mlčel.

„No, jak jste se vyspal, Františku?" tázala se panička. A hned sama odpovídala: „Dobře, to se ví. A podívejte, jaký pěkný den se udělal. Projdeme se. Tatínek vstane hned — trochu si schrupnul. Tak, a ty, Pepičko, přines kávu — a hned i pro tatínka, zbudíme ho."

Ale nebylo třeba mistra buditi. Snad zvonek nebo hovor v jídelně vytrhl jej — mistr vstupoval do pokoje, sotva Pepička přinesla čí̌šky s kávou.

„Pojď, pojď, tatínku," volala paní Kondelíková, „a vypij si kafíčko. A pak půjdeme, abychom užili ještě světla."

Muži srkali kávu, dámy se dostrojovaly na vycházku. Když Kondelík podal Vejvarovi doutník a sám si také zapálil, pohlédla na něj manželka.

„Ale, starouši, v téhle košili nemůžeš jít. Celou náprsenku sis ve spaní pomačkal — a tuhle máš omáčku od oběda — tys bryndálek. Musíš vzít jinou."

„No, tak vezmu jinou," odpovídal mistr jednotvárně a dosrknuv kávu zmizel v ložnici.

Pepička odnášela koflíčky, matka vyšla za ní do kuchyně.

„Co říkal Vejvara košilím?" ptala se dychtivě dcery.

„Nic, maminko, ani slova..."

„Aby ho posluha nebyl už zastihl doma...“ připadlo matce.

„Ale vždyť chodí domů i po obědě,“ namítla Pepička.

„To je pravda,“ mluvila panička jako pro sebe.

„On je vůbec jako zaražený,“ poznamenala Pepička.

„To ten propadený včerejšek,“ dodala matka. „Víš, co, zeptej se ho.“

Pepička se vrátila do pokoje. Vejvara se probíral v albu. Znal sice všecky ty tváře již zpaměti, ale kdykoliv nevěděl, kudy kam, uchyloval se zase k rodinné té galerii.

„To byste nám to byl vyvedl, abyste byl nepřišel,“ oslovila ho Pepička, ale již se jí zdálo, že chybila, připomínajíc mu příčinu jeho rozpaků a pokračovala rychle:

„Našel vás posluha ještě doma?“

„Ano, Pepinko.“

„Donesl správně odpověď?“

„Ano, Pepinko.“

„Dodal vám — také — co jsme — poslaly?“ pokračovala Pepička váhavě.

„Ano, Pepinko,“ odpovídal stejnozvučně Vejvara a musil odkašlat, jak ho v hrdle tísnilo.

„Nehněval jste se?“

„Proč bych se hněval, Pepinko?“

„Víte, maminka říká, že je to starý zvyk rodinný...“

„Já jsem si taky myslil, že je to nějaký starý zvyk...“

„Abyste byl dlouho živ.“

„Ano, Pepinko...“

„A tu nejhezčí si vezmete na oddavky...“

Vejvara hned neodpověděl. Ale pak odkašlav řekl:

„Totiž, Pepinko drahá, musí-li to být, vezmu, ale myslím, že mně budou — příliš — veliky — zvláště u krku — —“

Paní Kondelíková vstupujíc do pokoje zaslechla poslední věty.

„Jakže, Františku, veliky? Ale to nemůže být — vždyť jsme to šily podle vašeho límce — máte přec osmatřicet centimetrů...?“

„Ano, maminko, ale ty jsou aspoň čtyřicet šest — — —“

„Ale, Ježíš Marjá — jak by to mohlo být?“

„Nu, za noční budou dobry, maminko,“ pronášel Vejvara velmi stísněn; „vlastně jsem taky myslel, že jsou to noční, ale když si Pepinka přeje, abych vzal jednu na svatbu, tedy to udělám...“

V tom okamžiku vyšel z ložnice mistr Kondelík a již na prahu volal:

„Co pak jsi mi to tam strčila za zatracenou košili, Betty, vždyť ji nedopnu...“

Paní Kondelíková pohlédla na manžela a málem by byla zavrávorala:

„Kondelíku — Ježíš Marjá — kdes ji vzal?“

Mistr měl na sobě bělostnou, naškrobenou košili, s náprsenkou bohatě vyšívanou, klásky, a zu-

řivě stahoval okraje límečku, které nemohl sepnouti dohromady.

„Kdes ji vzal?"

„No kde! V prádelníku! Kde jsou košile!"

Paní Kondelíková kvapila do ložnice, dvéře prádelníku skříply, bouchly — a již se vracela panička, v náručí pět košil z brusu nových, a volala téměř plačtivě:

„Teď tomu rozumím! Pepi! Tohle jsou košile Vejvarovy — Ježíši Kriste — já to dávala do škatule k večeru, již za tmy — já se přehmátla — ty tu zůstaly — a Františkovi jsme poslaly staré košile tatínkovy — které byly stranou do správky. I pro Pánaboha — radš bych se neviděla!"

A pojednou se rozkřikla na manžela:

„Dáš to dolů, Kondelíku! Svlékneš to hned! To je Vejvarova svatební košile — tu nemá vzít nikdo na tělo nežli ženich — pro Krista Ježíše — a ty taky jako bys neměl oči...!"

Kondelík se díval na choť, na dceru, konečně utkvěl na Vejvarovi a již se jeho tváře roztahovaly:

„Vy jste dostal prezentem moje staré košile? A to jste měl radost, Františku! Víte, tomu se říká: ženské překvapení! No, stará, nedělej si z toho nic, z prádla byly. Ale teď, Vejvaro, jste na koni, víte, to je protějšek k těm vašim včerejším kalhotám — jak říkáme p á n d á n — nikdo vám nesmí nic vyčítat."

„Ale tak už jdi!" volala paní Kondelíková, rozmrzelá, zahanbena. A když mistr zmizel, přistoupila k Vejvarovi:

„Inu, teď pochopuju — ale viďte, ze se nezlobíte, Františku? Můj Bože — člověk by to nevěřil — chudáčku, dostat staré hadry…"

„Mně ani nepřipadlo, že by v tom bylo nedorozumění," odpovídal Vejvara upřímně, ostýchavě. „Jenom jsem přemítal, jaký to má význam…"

„Roztrhané košile mají jen jeden význam, Vejvaro," hlaholil Kondelík na prahu ložnice, již zase převlečený, „že se mají spravit. Ale víte, mě teď nechali ouplně stranou, že se pořád šilo na Pepču a na vás. Mně bylo trochu nápadno, že tam mám roucho z brusu nové…"

„Bodejť, starý pošetilče," durdila se panička, „na stará kolena tě budu oblékat do vyšívaných košil! Tobě nic nenapadne!"

„Poslouchej, Betty: že se ženich a nevěsta před svatbou sedmkráte zblázní, to je stará věc a tuhle na Pepče a na Vejvarovi to vidím. Ale že by se bláznily také nastávající tchyně, ještě jsem neslyšel. Kam jsi dala oči?"

„Jen když se to všechno hned vysvětlilo," spěchala říci Pepička, aby vše udobřila a další rozklady rodičů zažehnala.

Mistru Kondelíkovi nedopatření působilo nesmírně dobře. Když už byl hotov a navlékal právé čtvrtý prsten, naklonil se k Vejvarovi a vrčel mu žertovně do ucha:

„Abyste viděl, Vejvaro, že nejen tchyně, že také tchán: nechte si ty moje také, víte? Já si koupím půl tuctu nových…"

„Ty jsi pleska, Kondelíku," durdila se panička. A obrátila se k Vejvarovi:

„Kačena si hned ráno k vám přijde, Františku, tyhle vám přinese a tam ty odnese. Jen tu vyšívanou znova vypereme. Tak, a teď pojďme!"

A společnost ubírala se ke Kamennému mostu, na Menší město, nejdřív procházkou a pak — na Vikárku. Tam pan Kondelík časem rád zapadal.

XXV. První svatební dary.

Veliký den v rodině Kondelíkových se kvapem blížil. Už se schyloval předposlední týden. Paní Kondelíková pamatovala na všecko, i na to, aby se svatebčané po hostině do syta vyspali, a tak sňatek Vejvarův ustanoven byl na sobotu, na den svaté Alžběty. Byl to svátek paní Kondelíkové, — nemohla si poříditi lepšího vázaného! Už byla rozeslána oznámení, na jejichž konceptu si dal Vejvara dokonale záležet, už byli sezváni hosté k hostině, už měl velebný pán téhle neděle ženicha s nevěstou shodit po třetí s kazatelny.

Všechno bylo „v proudu", jak mistr Kondelík lík říkal, a také sám se dostal v těch posledních dnech náležitě do proudu.

Malířské práce byly dávno dokončeny, alespoň ty veliké, kde se malovaly celé domy, a nyní se jen tak podělkovalo. Mistr Kondelík říkal tomu opovržlivě ‚melouchy' — a tyto drobotiny přenechal nyní zcela dílovedoucímu a sám se věnoval záležitosti snoubenců.

„Konečně že také tatínek začal," prohodila paní Kondelíková vidouc, kterak manžel jeví větší účastenství než dříve. „To byl pořád jen samý vtip a všechno takhle odbejt smíchem. Ale to nejde! To teprv tatínek uvidí, že se to musí udělat..."

V slovech paní Kondelíkové vězel jistý hrot, když takto k dceři promlouvala. Pan Kondelík totiž zejména v posledních dnech dopouštěl se různých malých zlomyslností, k nimž mu zavdalo podnět osudné nedopatření paní Kondelíkové se svatebními košilemi Vejvarovými. Co den vzpomněl na to, pokaždé s jinou nějakou roztomilostí, a nejvíce dohřívalo paničku, že tak učinil u přítomnosti ženicha Vejvary.

„Nu, arci, starouši," odmítala jeho narážky kysele, „tobě by se to nemohlo přihodit, ty jsi neomylný jako papež. Ty jen se na moje starosti díváš s vysoka, jako s oblak, a měl bys nesmírnou radost, kdyby mě potkala nějaká hodně velká nehoda. Tak jste vy muži všichni — dej Bůh, aby v tomhle způsobu nebyl Vejvara jako ostatní — a to pevně doufám, že nebude."

A potom se panička durdivě odvracela a třeba celý večer na manžela nemluvila.

Ale pan Kondelík teď „pracoval". Byl denně v bytě nastávajících manželů na Vinohradech, trávil tam celé hodiny a pořád něco ‚zdokonaloval'. Zarážet rozličné hřebíky a háčky, zavrtávat šroubky a připevňovat kroužky ke dveřím, k oknům, k ventilátorům — to byl jeho koníček. Každý den chlubil se s nějakou novou vymožeností. Tu oznamoval

Vejvařovi, že mu připevnil ke dveřím patentní řetěz, aby se mu nikdo nedostal do bytu, i když se nedopatřením v zámku klíčem neotočí; tu přivedl mechanika a dal zřídit domácí telegraf, aby buď zvonil neb nezvonil, dle potřeby a pohodlí.

Co kde při svých pracích v cizích domech viděl, to vše chtěl teď Vejvarovi zařídit. Při tom — rozumí se samo sebou — leckterý pokus se mu nezdařil a zůstalo na tom, jak bylo původně. S takovými nezdary ovšem se mistr nechlubil.

Když nebylo v bytě co dělat, sháněl svatbu.

„Víte, děti, teď máte na kahánku. Teď se do toho musíme všichni obout, abyste byli ažúr."

Přes tu chvíli byl na faře nebo u kostelníka, neměl tam daleko.

„Dnes mě zas dohřáli," oznamoval večer, když přišel Vejvara, a tvářil se při tom nesmírně zuřivě. „Víte, vyjednával jsem stran povlaku na klekátko a koberce na schody. Co myslíte, co chce kostelník za sametový potah na klekátko? Dvanáct zlatých! Dvanáct zlatých, slyšíte? Řekl jsem mu, dvanáct zlatých že nedám — ale sametový povlak že chci stůj co stůj. A okolo klekátka koberec, pro nás pro všechny, aby se nikdo nenastudil."

„Poslouchej, starouši," pronášela pokaždé paní Kondelíková, „jen abys nic nezkazil. Tyhle věci já bych všechny vyjednala, docela po dobrém. Na tom už mnoho neuhospodaříš, a pamatuj si, že vystrojujeme jen jednu svatbu. Tyhle záležitosti má v rukou církev a tady se nesluší smlouvat, víš, pro tebe ne. Je tu o lidské huby, já bych ráda, aby

všecko dopadlo pořádně. T u h l e cestu nastoupí Pepička jen jednou a víckrát ne..."

„No, no, jen jednou! Což kdyby to Vejvara nevydržel? Hned by tam šla podruhé!"

„Kondelíku," zvolala choť káravě, „nerouhej se! To se nesluší v takové vážné chvíli. A tyhle všecky věci mně nech, opatřím je."

„Já vím," odmlouval mistr Kondelík, „ty chceš mít sama o všecko zásluhu. A pak to dopadne jako s těmi košilemi..."

Panička měla co dělat, aby se před Vejvarou opanovala. Ale přes to nemohla si odepřít, aby neřekla:

„No počkej, na posměváčky taky dojde..."

A konečně tedy také na mistra došlo.

V sobotu, právě týden před svatbou, přišel v poledne domů nějak u výborném rozmaru. A když bylo po polévce a Pepička odběhla pro maso, zamnul si Kondelík ruce a hledě jako vítěz na ženu pochlubil se:

„Počkej, Betty, to se podíváš. Dnes jsem těm mladým něco koupil do domácnosti..."

„Co pak?" položila panička lžíci.

„No uvidíš! Hnedle to přinesou."

„Co pak, pro Pánaboha? P ř i n e s o u! To je něco velikého..."

„I není to veliké, ale musí se s tím opatrně. A hezké je to.

Paní Kondelíková nemohla samým očekáváním ani jíst. A po obědě jenom naslouchala, brzo-li se zazvoní.

Dočkala se. Ve dvě hodiny přihrnuli se dva sluhové s nějakými velkými předměty, pečlivě zabalenými, a opatrně to kladli na stůl.

„Co pak to nesete?" tázala se dychtivě panička.

„Lampy, milostpaní. Račte dát pozor, aby se nic nerozbilo..."

Mistr dřímal na pohovce v ložnici a paní, nečekajíc, až se probudí, vybalovala ze spousty papíru lampy.

Tu stály na stole, majolikové spodky, stínidla z měnivého, do všech barev hrajícího skla, lampy slavné, metr vysoké. Oči z toho přecházely.

Pepička je obskakovala, divila se, zamilovávala se, nové a nové krásy na tom nalézala, ale paní Kondelíková se neradovala.

„Kdyby jen tatínek vždy se zmínil, co chce udělat..." pronášela povážlivě.

„No co, maminko?" namítala Pepička. „Vždyť je to hezké."

„Hezké, věřím, ale co to stálo asi peněz," hovořila durdivě maminka. „A zbytečně, zbytečně."

„Proč pak zbytečně?" zazněl z hluboka hlas páně Kondelíkův. Mistr byl se probudil a stál na prahu.

„Proč, Kondelíku? K čemu pak tam mají plyn v celém bytě, co? I v předsíni, i v kuchyni — všude!" —

„Vidíš, Betty, to jsou zas ty ženské vlasy! Plyn! Ano, plyn, ale ve stropě, nad prostředním stolem všude. A což když bude chtít Vejvara psát u stolu

u okna — jak pak si tam ten lustr přenese? A co když bude chtít Pepča u svého stolku šít? Čím si posvítí. A co kdyby se stalo něco v plynárně a celému městu plyn zatáhli — čím budou svítit? V každé domácnosti musí být nějaká lampa, pamatuj si. A proto jsem je koupil. Ale arci: žes je nekoupila ty, tedy to není dobře. Ale já pamatoval, víš? To je můj příspěvek do jejich domácnosti — a to bude Vejvaru těšit."

„Mě to netěší, Kondelíku. Neříkám, že nemají mít lampy, ale pamatuj zas ty: lampy si kupuje každá panička až po svatbě."

„Proč pak?"

„Proč?" Panička se okamžik rozmýšlela, má-li říci, proč, ale z opatrnosti to neřekla, aby snad neprohádala. Tak odpověděla jenom: „No, uvidíš."

Mistr Kondelík se těšil, kdo ví jak choť překvapí, a teď by byl nejraději lampy vyhodil. Jsou ty ženské protivny. A dal za ně třicet zlatých!

Ani to neřekl, sebral se po kávě a šel na procházku.

Večer se vrátil zároveň s Vejvarou, s nímž se setkal před domem.

Když vešel do kuchyně, málem by byl zakopl o velikou bednu, která stála u dveří.

„Co tu k čertu máte?" tázal se nevrle.

„To poslal pan stavitel Bečka," oznamovala paní Kondelíková. „Zde má jeho visitku."

Pan Kondelík chopil se visitky a četl:

„Prosím, aby slečna nevěsta přijala malou památku do mladé domácnosti."

„Co pak je to asi?" přemítal Kondelík. „Počkejte, Vejvaro, najdu dláto a kleště, pomůžete mně — hned se podíváme..."

„Teď toho nech, starouši, — až po večeři. Vystydla by nám."

Mistr Kondelík jedl hltavě, jen aby již se dobyl do bedny. Byl nesmírně dychtiv, co posílá starý jeho známý a přítel Bečka, jehož všecky domy, které za dvacet let nastavěl, byly vymalovány a po případě omalovány Kondelíkem.

A sotva položil vidličku, dal se do práce. Na víku bedny byla namalována láhev na znamení, že je uvnitř něco křehkého.

„To bude nějaká garnitura skleněná nebo servis," hádal mistr, vytahuje pozorně hřebíky.

Konečně odklopil víko a jal se vyhrabovati seno, jímž předměty v bedně byly obaleny a ucpány. Vejvara odnímal Kondelíkovi věci z ruky a zbavoval je obalu papírového.

Pepička skláněla se nad bednou, plna zvědavosti, paní Kondelíková stála nad tím vzpřímena, se založenýma rukama, jako věštkyně. Jakoby něco tušila.

A její tušení se vyplňovalo. Znenáhla bylo zjevno, co obsahuje záhadná bedna. Ze sena, z drtin a z hrubého i hedvábného papíru vynořily se součástky dvou — velikých, skvostných petrolejových lamp.

Vejvara je pomalu na stole sestavoval, nasazoval a šrouboval, mistr Kondelík beze slova cpal

seno zas do prázdné bedny a když se vzchopil, díval se na lampy upřeně, nevěda, co by řekl.

„Vida, vida," prohodila paní Kondelíková, „lampy! A hezké lampy! Které pak z nich jsou asi hezčí..."

Šla do ložnice a vrátila se s jednou z oněch, které dopoledne koupil mistr Kondelík. Beze slova postavila ji vedle lamp páně Bečkových a dívala se na ně pozorně, jakoby porovnávala.

„Budete mít hezkých lamp, Vejvaro," hovořila zcela dobrácky, ale uvnitř se usmívala. „Tyhle ty zas vám koupil tatínek ráno. To jste rád, co? Budete mít čím svítit. Plyn tam taky máte — to bude světla..."

Mistr Kondelík neříkal nic, ale cítil, jak ho drahá manželka těmi dobráckými slovy bodá. Teď se mu zdálo, že už chápe slova starostlivé polovice své, že „lampy si kupuje každá panička až po svatbě."

A paní Kondelíková, jako by hádala, nač manžel myslí, přisvědčovala hlasitě:

„Ano, starouši! Vidíš, proto jsem ti povídala v poledne, žes měl dřív něco říci, než jsi je kupoval. Teď už mají dva páry..."

„To už tři, maminko," pronesl potichu Vejvara.

„Jak to, Františku?"

„Kolegové v úřadě totiž mně dnes také věnovali pár petrolejových lamp — poslali mně je do bytu."

„A co se to čertův pytel roztrhl s lampami!" rozkřikl se mistr Kondelík.

„Ano, starouši," vykládala panička, „to máš tak: ještě jsem neviděla svatbu, aby nevěsta nedostala několik petrolejových lamp. Když neví někdo, co by poslal, koupí lampu. Všichni lidé dávají všem novomanželům lampy, všichni! Obyčejně dávají po jedné lampě — našim dětem hned po dvou. A tys tak pěkně započal. Ještě kdyby to byly lampy do kuchyně, do sklepa, užitečné — ale to jsou učiněné kandelábry, v nichž se nesvítí, které se postaví na almary, na kredenc, všude překážejí a k ničemu nejsou..."

Všechno to povídala panička tak dobromyslně, bez výčitky. Jí stačilo, že se vyplnilo, co očekávala, a že nad manželem triumfovala. A těšilo ji, že také on něco provedl. To je zas tatínkův „pándán" k těm svatebním košilím.

„A to nejsou všechny," dodávala. „To jich ještě několik přijde, já vím."

A obracejíc se k Pepičce ponaučovala ji:

„Teď je musíš arci nechat venku, aby to dárci viděli, kdyby k nám tak některý náhodou přišel. Ale po svatbě je pěkně zabalíš, aby nezašly, a až se některá tvá přítelkyně bude vdávat, pošleš jí pár lamp... Jinač byste měli jako filiálku Ditmarovu... A nějakou lampičku do kuchyně a do sklepa ti tatínek ještě koupí."

Mistr Kondelík chopil se sklenice a z hluboka se napil. Jeho radost z nových lamp se mu propadeně zkazila. A Vejvara říkal celý večer konejšivě:

„Ale dekorace to bude výborná, což o to. Ono musí být i něco pro oči...“

„Toho se vám dostalo dost, Františku,“ poznamenávala paní Kondelíková, jakoby se nechumelilo. „Budete se mít nač dívat — do sytosti...“

XXVI. Poslední den.

Toho pátku před svatou Alžbětou dýchala domácnost Kondelíkových náladou ztajenou, jako dřímavou, skoro posvátnou. Již v posledních dnech usilovně se uklízelo, smýčilo, drhlo, mylo. Podlahy byly jako stůl, okna se třpytila jako křišťálová, za zrcadly, za obrázky bylo porůznu nastrkáno zelených větviček, a paní Kondelíková přes den pálila na žhavém dřevěném uhlí jalovec, aby vyhnala všechnu podzimní zatuchlost z bytu, aby tu bylo jako v kostele. Vždyť zítra se budou scházeti hosté svatební! Zítra již!

S touto neobyčejnou, přidušenou náladou nikterak nebyl v odporu chvat, který v domácnosti panoval. Naopak, skoro ji sesiloval tento chvat ztlumený. Všichni přecházeli jenom na půl chodidla, jako šeptem, aby se neprobudilo něco neznámého. Sám pan Kondelík potratil svoji obvyklou hlučnost a nezavřenost, nedupal, nehlaholil, až mu z toho všeho bylo trochu těsno. A proto se raději doma mnoho nezdržoval. Po snídaní i po obědě sebral se,

hodil na sebe kabát a vyšel. Neměl žádného určitého cíle, ale doma ho to nějak dusilo.

Paní Kondelíková byla povděčna, že jim otec utekl. V takových okamžicích muži trochu překážejí. Huboval beztoho na to vykuřování. Leč panička neodpovídala manželu ani slovem, aby snad nevznikla nějaká netušená debata, a mlčky činila po svém. A když se mistr ztratil, vyndala ze šatníku jeho černý oděv, nakázala Kačeně, aby jej dokonale vykartáčovala a donesla krejčímu k vyžehlení Bílá vesta, čistě vypraná, byla u něho již od pondělka.

Pepička dnes jako němá přecházela komnatami. A když musila k mamince s nějakou otázkou, činila tak polohlasně, skoro šeptmo. Něco očekávala od matky a skoro se toho zas bála.

Paní Kondelíková často se podívala na dceru a již již chtělo jí z úst vyhrknouti zvolání: Pepičko! Ale rty se jí opět semkly. Ještě snad není chvíle, snad nadejde vhodnější. A rovněž tak Pepička. Kdykoli ji ťuklo tušení, že by teď maminka mohla promluviti, unikala rychle buď do ložnice nebo raději do kuchyně, ke Kačeně. Kačena přes všechnu práci měla dost času a rozpoložení, aby se chvílemi na slečinku po očku podívala. A když ji viděla tak zamlklou, zaťala pysky a v kulatých, trochu všetečně vypoulených očích zahrál jí prataškářský úsměv.

Před svatbou! Pepičku projíždělo lehounké chvění v celém těle a chvilkami bylo jí, jakoby se pod ní nohy podlamovaly. Bylo to snad ještě mrazení po koupeli, kterou jí maminka ráno tak

pečlivě přichystala, s mletým „fialkovým" kořínkem a s přídavkem francouzského voňavého octa? Scházelo by, aby se tak poslední den nastudila! Či přepadá takové třesení každou nevěstu? Pepička sama sobě nerozuměla, nemohla si uvědomiti, pochází-li ta zimnice z radosti nebo ze strachu. Ale čeho by se bála? Což nesměřovalo vše, co předcházelo, k zítřejšímu dni? Což nemusilo dojíti také k dnešku? A proč vlastně je jí dnes tak podivně? Vždyť je to den obyčejný, jako všechny posavadní, a teprve zítřek vybočí ze všedních kolejí, ten teprv přinese jí něco nového. Chvílemi pojímala ji nenadálá úzkost. Když už dnes je tak nesvá, jak bude teprv zítra, až ji upnou do bílých atlasových šatů, až ji vyvezou v kočáře do kostela a až celý svět bude na ni ukazovat: Koukejte, ta bílá, to je nevěsta. Jaké to je podivné rozčilení!

Byla by dnes ráda měla mnoho práce. Ale zbývalo jí takové drobné paběrkování v domácnosti.

Leč přece. Nastávala ještě jedna cesta do Vinohrad, do nového bytu. Zbývalo povléknouti peřiny. To si nechala paní Kondelíková na poslední den. A po obědě, když mistr odešel, přikročila ku prádelníku, kde ležely dávno připravené nové povlaky, obalené čistým plátnem, proložené všelikými vonnými bylinkami. Pečlivě je vložila do kabely a vydala se s Pepičkou na cestu.

„Kdyby přišlo něco důležitého, Kačeno, za hodinu — za půldruhé se vrátíme. Ale nikoho tam za námi neposílejte. A ať vám sem nikdo nevleze,

když jste polo v kuchyni a polo venku. Na všechno pozor. A všude dobře zatopte."

Šly téměř beze slova. Paní Kondelíková nořila se v myšlenky skoro lítostné. Tak tedy posledně tam vyprovází dceru svobodnou, dítě, které dnes ještě jí náleží a které zejtra bude náležeti Vejvarovi. Měla ráda Vejvaru, ale v téhle chvíli skoro na něj trochu žárlila. Dnes ještě vidí dcera všechnu vrchní moc v ní, v mamince — zejtra na její místo nastoupí Vejvara. Tak přirozené, a přece tak podivné věci v životě!

V bytě shrnula paní Kondelíková plátěnou pokryvku s peřin, nakypřených tu jen v žlutavých sypkách na vysokých žíněnkách, přejela rukou peřiny i podušky, a s pomocí Pepičky jala se nacpávati je do bělostných, damaškových povlaků.

Pepička byla ráda, když vyšedše z domova octly se na ulici, kde volněji oddechla a kde s ní tíseň spadala. Ale nevolnost uléhala na ni opětně, jakmile vkročila do vinohradského bytu. Bylo tak ticho ve všech prostorách, kročeje zanikaly tak do hlucha, že ji pojímala skoro úzkost. Přepadla ji teď jakás pověrečná obava, že ta němota kolkolem náhle na ni promluví, rozkřikne se.

Dívala se úkosem na matku a zdálo se jí, že maminka dnes vypadá zcela jinak než jindy. Kterak to, že všechny její rysy se změnily? Jaká to nezvyklá vážnost a starostlivost leží jí na tvářích?

Pepička nesnesla déle toho mlčení.

„Máš žengličku, maminko?" otázala se.

„Dítě, dítě!" zvolala matka. „Vždyť je tamhle šicí stolek! A v něm je všechno, čeho potřeba."

Paní Kondelíková odměřila tkalouny, navlékla, podala jehlici dceři. Sama chopila se druhé.

Spěšně a často zadrhujíc tkalounek, oháněla se Pepička ženglí, a když byla práce skončena a když paní Kondelíková pokryla lůžka prošívanými pokryvkami z atlasu višňové barvy, otázala se Pepička, na matku se nedívajíc:

„A musí takhle státi — ty postele — maminko — právě u sebe...?"

Bránila se té otázce dlouho, a přece ji nemohla potlačiti.

Paní Kondelíková hladila pokryvky, rovnala je, ač už bylo všechno vzorně srovnáno, a odpovídala zvolna:

„Musí, dceruško, musí. Víš, to už je tak zvyk, je to moda, a pak — pak — už jsou tak udělány, víš? Tam ta zadní pelesť je z venčí slepá, víš, to vyřezávání je jenom uvnitř, a kdyby se to postavilo jinak, nevyjímalo by se to dobře, víš? Takhle se dívají do pokoje tím vyřezáváním a vykládáním."

Pepička hned neodpovídala. Dívala se oknem do Nuselského údolí, nad nímž se válely podzimní mlhy, v něž se mísil tmavošedý kouř z vysokého komínu pivováru, bubnovala prsty pravice na mramorovou desku umývadla, svírala rty a její tvář jedva znatelně se chmuřila. Konečně se rty po-potevřely:

„Já myslila..."

Nedopověděla.

Paní Kondelíková dychtivě čekala na další dceřina slova. Od rána si přála, aby ji dcera podnítila nějakou otázkou, od rána se na Pepičku dívala zrovna magneticky, aby jí takovou otázku vynutila. A když nyní Pepička začala, dychtivě čekala další otázky. Zde, na tomto místě všechno jí poví. Doma jí bylo trochu ostýchavo, tam se pořád dívala na Pepičku jako na dítě; v okolí, kde sama kralovala a byla nejvyšší instancí, nemohla se odhodlati k posledním naučením. Zde bylo jinak. To není její domácnost, je to domácnost Pepiččina, a zde Pepička přestává být pouhým jejím dítětem. Zde jí připadá mnohem samostatnější, zde vystupuje ze svého dětství a přibližuje se jí — matce — jako žena k ženě. Zde matky skoro dorůstá.

Dívala se vyčkávavě na Pepičku, a jako dřív doma, tak nyní zde opírala se o ni zrakoma, aby z ní vynutila žádoucí otázku, aby mohla rozřešiti dívčí pochybnost, avšak — Pepička mlčela.

Paní Kondelíková přistoupila k dceři a pohladila ji po tváři.

„Nu, mluv, co pak jsi myslila, dceruško?"

Pepička neodvětila, avšak lehkým posunem hlavy unikla lichotící dlani matčině.

„Víš, dceruško, to jsou tak některé věci vůbec podivné — potká tě ledacos nového — ale nemůže to jináč být. Jako teď na příklad ty a Vejvara. Víš, musíš si pomyslit, že si budete od zejtřka odevzdáni, budete bydlet pohromadě jako v hnízdečku, nebude tu ani tatínek, ani maminka —

my už vůbec teď nebudeme mít na tebe právo. Vejvara bude tvůj muž a pán..."

„Já vím, maminko..." pronesla Pepička, ale tak, jakoby jí slova proti vůli sklouzala se rtů. —

„No vidíš, dceruško. Ty mu budeš vařit, zatápět, budeš se vůbec starat, aby měl všecko, jak co má být, a on zas ti bude dávat peníze na stravu a na všecko..."

„Já vím, maminko..." stejným způsobem odpovídala Pepička.

„A budete se mít při tom rádi, dceruško, víš, a jeden druhému uděláte všecko k vůli. Ve všem ho musíš poslechnout, Pepičko, ve všem..."

„Já vím, maminko..." vydralo se jako vzdorně z úst Pepičky, hledící stále oknem a střehoucí se, aby se nesetkala s pohledem matčiným.

„Inu, víš a nevíš, jako každé děvče v tvém postavení," hovořila dále paní Kondelíková, sama stísněna. „Na to vzpomeň, Pepičko, až ti něco bude připadat tuze podivným, že je to osud všech nás ženských a že jsme to všecky přečkaly. Je to hezký stav, dceruško, když Pánbůh všecko dá, čeho k živobytí potřeba, a když je harmonie, jak říkáme. Ale přece si každá nedovede představit, jaký je to oukol — arci jenom na začátku. Trpělivost, dceruško, a všecko jde později samo sebou. A taky nezapomeň, že se maminka za tebe doma modlí... Víš, dítě milé, jsou věci, o kterých se dříve nemluví — a nemůže se o nich mluvit — ale které s tím vším souvisí..."

Pepička byla ráda, že se valem šeří, že už jí není vidět do tváře, v níž ji krev pálila.

„Máš ráda Vejvaru, viď, Pepičko?" hovořila paní Kondelková tlumeněji a znenáhla se přibližovala k dceři.

„To víš, maminko..."

„Tuze ho máš ráda, viď, Pepičko?"

„To víš, maminko..."

„A ať by chtěl od tebe cokoli, nic mu neodepřeš, viď, Pepičko?"

„A co by mohl — —?" Pepička si dlaní přejela čelo. Měla pocit, jakoby se jí na ně byl svezl vlas a jakoby ji tam šimral. Ale neměla tam pranic —

„To je právě to, Pepičko. Muž má velké právo. Je to už v bibli a u oltáře ti to velebný pán zase poví: žena následuj svého muže. — V radosti, v trampotách, ve všem všudy..."

Paní Kondelíková se odmlčela. Chystala se na tento okamžik po celou dobu — a jak je to nesnadné! Přiblížila se a chtěla Pepičku pojmouti za ruku, ale pravice jí sklesla. Jak by se jí dotkla a ucítila, kterak se dcera chvěje, rázem by pozbyla odvahy. Zase viděla v Pepičce pouhé dítě.

Stanula krok od ní a mluvila dále tlumeným, chvějným hlasem:

„Zítra, Pepičko, přestaneš být děvčetem. Budeš po zákoně božském a lidském manželkou muže, kterého jsi sama zvolila. A manželským právem přiblíží se k tobě Vejvara — —"

„Maminko!" vydralo se z úst Pepičce, z hru-

či stísněné, jakoby prosila za smilování. A popadnuvši matku za ruce sklonila se až k jejímu pasu a vzlykajíc nořila jí hlavu v dlaně.

Paní Kondelíkové přetékalo srdce. Cítila na dlaních vlahé slzy dceřiny a v tom okamžiku taky se jí oči zalily. Podpírala rukama Pepičce hlavu a šeptala v pláči:

„Utiš se, dceruško, nemůže být jinak. Jsme k tomu stvořeny...“

A v mocné pohnutí, které jí přemáhalo, mísila se radost, že i tomuto těžkému úkolu vyhověla, že pověděla dceři, co jí pověděti měla.

Stmívalo se víc a více. Kdesi pod nimi nebo nad nimi v patře odbíjely hodiny hlubokým, zádumčivým zvukem. Paní Kondelíková se náhle rozpomenula a pozdvihujíc Pepičce hlavu zvolala:

„Ale Božínku, dítě, vždyť jsem chtěla ještě narovnat hranicku do kamen, aby se to zítra jen podpálilo, až sem Kačena půjde zatopit. Jdi, přines mi trochu třísek a nějaké polínko z kuchyně...“

Pepička ráda vyšla, osušila v kuchyni oči a vrátila se po chvíli, nesouc náruč dříví a v druhé ruce také svíčku, aby maminka na práci viděla.

„Vidíš, vidíš, dceruško,“ promlouvala paní Kondelíková, krčíc se u kamen a nakládajíc do pece dříví, „máte to zde jako v pohádce! Jen sem vklouznete — ani se ti po nás nezastekne...“

Paní Kondelíková dorovnala, vzchopila se a dívala se láskyplně na Pepičku, na niž padala žlutá záře svíce. V té záři třpytily se přece ještě slzy v očích Pepiččiných.

Teď přikročila spěšně k matce, pověsila se jí na šíji a líbajíc ji vášnivě vyrážela vzlykavě:

„Tolik jsem se těšila, a teď je mně tak ouzko, maminko!"

„I mlč, dětino," odpovídala paní Kondelíková, „to že jsme tak samy. Pojď, projdeme se a koupíme nějaký mlsek k večeři."

Oblékla plášť, pomohla Pepičce do žakýtku, chopila se svícnu a posvítila do předsíně. Tu postavila svíci na malou almárku, shasila ji, zamáčkla prsty žhavý knot a pečlivě uzamkla byt.

Chladný, sychravý vítr na ulici odvál trochu té tísnivé nálady, obklopovavší je nahoře v tichém, mrtvém bytě, a zbytek ztratil se v ruchu Šafaříkovy a Havlíčkovy třídy, v šumu nesčetných chodců, spěchajících všemi směry, v hrkotu a řinčení tramvajových vozů, v mihotavém plápolání plynových plamenů, poskakujících ve svítilnách, jejichž skla větrem se otřásala.

Paní Kondelíková po několika krocích se chopila levého ramene dceřina, zavěsila si je pod paží a přitiskla pevně k tělu. A cítila, jak se k ní Pepička přimyká. Jak tak těsně vedle sebe kráčely, rozlévalo se oběma od spojených ramen teplo, šíř a šíře do celého těla, a třeba že slova nepronášely, hovořily spolu dále tím němým způsobem, jakým dovedou hovořiti dvě duše, mající v sobě navzájem oporu, rozumějící si i bez jediné hlásky.

Již skoro na rozhraní Prahy vstoupily do lahůdkářského krámu. Rozhlédnuvši se povelela si pa-

nička kousek ementálského sýra, krabičku sardinek a tři slanečky „bez kostí", takové stáčené.

„To tatínek rád, víš, a Vejvara také."

Když vyšla, poučovala Pepičku:

„Když budeš kupovat pro Vejvaru někdy sýra, vždycky jen ementálský, ten žlutý a s velikýma okama. A když bude na vybranou, poruč si takový opocený — je nejlepší. A sardinky mu kupuj jenom francouzské — víš, dalmatské jsou tupy, nerozplývají se tak. Ostatně vy dva toho mnoho nepojíte — ale až si někdy někoho pozvete. Když my k vám přijdeme, přineseme je s sebou."

Již kráčely Žitnou ulicí.

„To si teta Katynka smlsne na sardinkách!"

Na večer totiž byla pozvána tetička Urbanová a pan Slavíček, družba Vejvarův. Aby bylo hodně veselo. To je také starý zvyk, povídala paní Kondelíková, aby se nerozestřel rozmar pochmurný. O samotě bylo by jim jako před pohřbem, povídala paní Kondelíková. Měla přijíti taky Amálka Myškova, družička, ale omluvila se, ač by byla ráda. Měla ještě co dělat se svým úborem na zejtřek. Pepičce ovšem zdálo se, že Amálka zdržuje se spíše k vůli Havrdovi, který žárlil, že jeho zbožňovaná půjde za drůžičku s jiným. Nebylo pomoci. Slavíček byl dávno Vejvarou pozván. A na Havrdu vůbec nebylo pomyšlení od oné příhody ve věnečku „Karafiátů". Už se nezlobila paní Kondelíková. „Ale vyvedl by nám zas nějakou nesnáz," povídala. —

Domů přišly po šesté hodině. Kačena se točila kolem plotny, opatrujíc v troubě telecí kýtu. Salát byl upraven hned v poledne, ze zemáků ještě teplých, aby se do nich vpil ocet a olej. Takový je nejlepší, poučovala matka Pepičku. Tak aby jej dělala vždy. Ne ze studených, které jsou pak jako nakrájené mýdlo a nic do sebe nepřijmou.

Bylo po sedmé hodině, kýta se dopékala, červenala po vrchu jak višně, voněla z kuchyně do pokojů příjemně vyhřátých, osvětlených, a paní Kondelíková přehlížela v jídelně prostřený stůl, je-li vše v pořádku a na svém místě.

Tu se vracel pan Kondelík. Vytřásal ze sebe sychravinu ulice, lapal nozdrami libou vůni pečeně a jako ovocný zápach salátu, a než svlékl svrchník, ryl ve všech kapsách.

„Dneska, Betty, dáme si berdo. Koukej — tuhle nesu krajíc ementálského, pro vás kanódky (sardinky) a pro všecky točené herníky. Podívejte!"

A vyndával a kladl balíčky na stůl. Všeho bylo hodně — pan Kondelík, když nakupoval, všeho dost.

Paní Kondelíkové bylo do smíchu, ale hned se opanovala. Pepička již chtěla vyhrknouti, že koupily také, ale matka mrknutím ji zarazila. Aby tatínkovi radost nepokazila.

„No, děti, to koukáte, co? Že jste na to nevzpomněly, co? Ale tatík pamatuje, jako obyčejně..."

Paní Kondelíková se dobrácky usmívala a po-

kynula Pepičce, aby dala mlsky na nějaké talíře a pak ještě za okno. A potom spěchala do kuchyně, aby ukryla, co sama nakoupila. Však se to nezkazí. Pozejtří je také den. Zejtra arci bude jiná tabule.

XXVII. Nač si Vejvara vzpomněl...

Veliká rafije kyvadlových hodin nad pohovkou skláněla se níže k šestce — za okamžik bude půl osmé. Paní Kondelíková přes tu chvíli spěchala ku plotně v kuchyni, pootvírala dvířka trouby, povytahovala pekáč s kýtou, aby se jí nepřipálila, a pohlížejíc ke dveřím opakovala již asi po desdáté:

„Teď jen aby přišli — aby tu byli. Kejtička jako broskev — aby nám nevysmáhla. Přece jsem řekla, že tak o půl osmé...“

Tu na dlažičkách chodbičky, posypaných pískem, zachrastily kroky a do kuchyně hrnula se tetička Urbanová.

„Nejdu pozdě, nejdu pozdě?“ volala na prahu, všecka udychtěna slézáním schodů.

„Právě dobře!“ vítala ji paní Kondelíková. „Vejvara zde bude co nevidět a s ním pan Slavíček. Jen dále, Katynko, a shoď plášť...“

„To jsem ráda, že jsem vás nezdržela,“ hovořila tetička. „To víš, Betynko, od rána do večera

je co dělat a hodiny utíkají jako voda. Ale za to jsem přidala do kroku, až nohy necítím..."

„Rád bych věděl, jakou má tetka práci," zavrčel v pokoji mistr k Pepičce. „Co pak dělá?"

„Dobrý večer, lidičky!" vstupovala tetička, usmívajíc se na svaka a na Pepičku. „Tu jsem! Je tam dnes počasí! Člověka to profukuje jako řešeto. Ale zde máte teplíčko. A voní vám tu jak u biskupa. Ááách!"

„Katynka se dnes hodila do atlasu!" poznamenala paní Kondelíková, stáhnuvši s Katynky plášť a věsíc jej na stojan u dveří.

Tetička Urbanová měla svátečně černé šaty ze starého, těžkého atlasu, které již po dvacet let různými opravami přizpůsobovala „duchu času", ale s nimiž přes to vždy aspoň o pět let pokulhávala za modou právě panující.

Katynce lichotilo, že si domácí paní povšimla parádního úboru. Usmála se samolibě a skromně odpovídala:

„Toť víš, Betynko, kdypak bych to měla vzít, ne-li při takové příležitosti. Myslím, že jsou tohle moje poslední slavnosti — a pak mi je dáte do rakve. A pamatuješ-li pak se, že jsem právě tyhlety šaty měla také na křtinách Pepiččiných? Tenkrát byly zánovní."

Paní Kondelíkové zajiskřilo v očích, když se ohlédla po dceři. Pepička, jakoby tušila, co mamince proletělo hlavou, honem šla do kuchyně. A paní Kondelíková, blaženě se usmívajíc, pronášela polohlasně ke Katynce:

„No, no, Katynko, nemluv o posledních slavnostech. Dá-li Pánbůh, také se dočkáš křtin..."

„A tetčiny šaty budou slavit jubileum!" dodal mistr Kondelík.

„Pokušiteli starý!" hrozila mu prstem Katynka. „Jen abych se toho tak nedočkala ještě u vás! Teď tu zas budete mít místa..."

„Pro Boha tě prosím, Katynko!" zakrývala jí paní Kondelíková jako v leknutí dlaní ústa. „Maluj čerta na zeď!"

„Což pak ženská může jiného malovat!" zašklebil se mistr. „Ostatně nech Katynku, Betty, ať maluje."

„Ty jsi brepta!" hněvala se na oko paní Kondelíková. „Dej raděj Kačeně na pivo. Vejvara tu bude každou minutou."

V tom vrzly dvéře kuchyně a zazněly mužské hlasy.

„Řeč o vlku — —!" zvolala teta Katynka a nahlédla do kuchyně. „A tuhle jsou oba."

„Vlci?" prohodil mistr.

„Pojďte, pojďte," vítala v kuchyni paní Kondelíková. — „Tatínkem už všichni všudy šijou — nedá pokoje, pokud nebude mít mísu před sebou."

Vejvara se ukláněl, Slavíček za ním, líbali ruce matce, Pepičce, a Vejvara do třetice všeho taky tetičce Urbanové. Prokazoval jí tu pozornost z opravdové úcty, ani netuše, jak se jí tím zalichocuje. Měla to ráda, tuze ráda. A Slavíček šel za Vejvarou jako ovečka a dělal všechno po něm. Musí

konečně také se vpravit do rodinného života — až posud měl k tomu málo příležitosti — a vůně telecí kýty tak příjemně mu zaléhala v nozdry na pozdrav.

Pepičce hned u dveří vtiskl Vejvara do ruky něco velikého v hedvábném obalu. Byla to kytice z červených květů.

„Teď jen svlecte svrchníky a sedněte," pobízela paní Kondelíková, strkajíc hosty do pokoje. „Ty mně pomůžeš, Pepičko."

Teta Katynka odňala Pepičce kytici a vloživši ji do vázy na kredenci, postavila ji doprostřed stolu. A že byla paní Kondelíkova zaneprázdněna krájením pečeně v kuchyni, lahodilo Katynce, že si na chvíli může zahráti na domácí paní. Chrastila příbory na stole, posouvala talíře, chápala se ubrousků a zas je kladla na totéž místo, a když usedl mistr Kondelík do své lenošky, pobízela mladíky:

„No tak, pane Vejvaro, vy tuhle, a tady pan Slavíček, tak. Máte už asi hlad, co? Jen ještě maličké strpení, už to tu bude — a pak musíte hodně jíst, abyste Betynce udělali radost..."

Pokud se týkalo Slavíčka, ten byl skutečně stvořen hospodyním na radost. Nemluvil, nemařil času, jen jedl. A dnes i Vejvara byl méně ostýchavý. Dnes opravdu poprvé mu připadalo, že náleží už do rodiny.

Když paní Kondelíková přinesla mísu s pečení a Pepička k tomu mísu kouřících se zemáků, ťukla ji teta Katynka do boku a pobídla·

„Tak si sedni vedle ženicha, sedni, Pepičko!“

A jakmile Pepička usedla, vyběhla Katynka do kuchyně za paní Kondelíkovou, která se byla vrátila pro omáčník, přivřela za sebou dvéře a tázala se dychtivě:

„To už myslí Vejvara tu kytici jako na zejtřek, na svatbu?“

„Co tě napadá,“ odpovídala paní Kondelíková. „to je od něho pozornost na dnešek. Svatební přinese bílou.“

„No proto jsem koukala,“ hovořila Katynka, jako by jí byl kámen se srdce spadl.

A — by se nevracela s prázdnem — chopila se drátěného košíčku s nakrájeným chlebem a spěchala zas ke stolu.

Když přisedla i paní Kondelíková, přelétl Vejvara celou společnost, jakoby počítal, a naklonil se k Pepičce:

„Slečna Myškova nepřišla? Já myslil — totiž přítel Slavíček — že tu bude také, aby se s ní trochu seznámil.“

„Nemohla,“ odpovídala lítostivě Pepička. „Není hotova se vším na zítřek — byla by ráda, ráda...“

Paní Kondelíková postřehla hovor, ač jen šeptaný, a vmísila se:

„I nic bych nedala, že se k nám ňerozběhběhne, třeba po večeři. Pozvána jest. A nepřijde-li, však ji pan Slavíček zejtra pozná. To je veselé děvče, ta se nikoho nebojí.“

A rozmarně dodávala:

„Ale stran nějakého bližšího seznámení, milý Františku, přišel pan Slavíček pozdě. Vždyť víte, že je jako zadána — panu Havrdovi..."

Vejvara zčervenal, vzpomenuv na osudné dobrodružství s Havrdou. Na štěstí jej vytrhl přítel Slavíček, který dopolknuv sousto ostýchavě pronášel:

„To jsem ani nemyslil, milostpaní, vím dobře, že kolega Havrda... já nemám žádného štěstí u dívek... jen jsem si myslil, abych jí zítra nebyl tak zcela cizí..."

„Z toho si nic nedělejte, pane Slavíčku," upokojovala jej tetička Urbanová. „Amálka je docela roztomilá holčička, vám s ní nebude dlouhá chvíle. A ještě ji pan Havrda nevede k oltáři. Není z každého mračna déšť, není z každé známosti svatba."

Poslední slova pronesla Katynka poněkud přitrpkle. Snad vzpomněla na svoje zklamané naděje v mládí. Mělať také svůj román a do smrti na něj nezapomene

Paní Kondelíková, znající tuto starou elegii, povstala a znova pobízela všechny do jídla, především Katynku:

„Nutila jsi nás pořád a sama jíš jako kanárek. Nechutná ti — a na tebe jsem se tolik těšila."

„Já vím," zasmál se mistr Kondelík, „tetička se chce postit na zejtřek. Ale podíváte se všichni, jaké jsem vybral mený."

„No?" vyzvídala Katynka.

„I nic nepovím!" škádlil mistr. „Zejtra uvidíš! Nobl to bude. Kuvér za tři zlatky."

„Ale, Kondelíku!" kárala panička. „To se neříká!"

„Proč by se neříkalo," bránil se Kondelík. „Co na tom? To je rodinná záležitost, to se může říci. A pojíte si."

„Je to dětina," usmívala se paní Kondelíková. „Ani mně neřekl, co vybral. A přece si mohu pomyslit: polévku, rybu, nějakou drůbež, pečeni — no, jaké zázraky!"

„Ale maminka to přece ví," šeptala Pepička Vejvarovi do ucha. „Šla se tam zeptat, aby tatínek něco nevyvedl. Ale bylo to dobře."

„Co tam šuškáš Vejvarovi, žábo?" volal mistr.

„I nic, tatínku. Hubuji ho, že mně přines' takovou nádhernou kytici," lhala Pepička.

„Však jste k ní ještě ani nepřivoněla," vyčítal jí potichu Vejvara.

„Jak pak ne!" bránila se Pepička. „Hned, jak jste mi ji dal. A pak nebylo času."

„A nepodívala jste se na ni," stejně vyčítavě mluvil Vejvara.

„Pořád se na ni dívám!" tvrdila Pepička.

Paní Kondelíková pohlížela na snoubence, nevědouc, oč běží.

„Podívej se, maminko," žalovala Pepička škádlivě, „už mě Vejvara hubuje. Už dnes!"

„Ale Pepinko!" žadonil Vejvara a tiskl dívce ruku pod stolem. „Vy jste zlá!"

A nakloniv se jí k uchu šeptal;

„Je v ní něco."

Pepička vyletěla, chopila se kytice a pozorně ji prohlížela. Opravdu — tu prostřed je něco skryto. Pepička pozorně rozhrnula květy a vytáhla z drátěného pletiva malé pouzdro z bílého aksamitu.

Ruce se jí třásly, když je otvírala. Tu na bílém aťase spočívala krásná jehlice náhrdelní vejčitého tvaru. Byla to drobounká, malovaná podobizna Vejvarova, vroubená řadou perliček a dvěma řadami krásných granátů.

Pepička dívala se na dárek všecka zanícena. Paní Kondelíková vstávala, ale dřív tu byla teta Katynka a chápala se šperku. Byl to Vejvarův svatební dar.

„Františku, Františku," šeptala Pepička. „Taková skvostná věc! Vy mě zahanbujete!"

„Srdéčko milé, jen líbí-li se vám to?" odpovídal Vejvara tiskna ruce dívčiny a nakláněje se k ní. A v tom, co ostatní prohlíželi jehlici, ulpěla náhle ústa Vejvarova na červených rtech Pepiččiných.

„Ouraz!" vykřikl mistr Kondelík a hlavy snoubenců se rozlétly.

„Co pak?" vyhrkla paní Kondelíková.

„Vejvara něco spolk'!" volal mistr Kondelík.

„Ježíš Marjá, co pak?" ulekla se tetička Urbanová.

Mistr vypukl v rozpustilý řehot a milenci seděli tu zčervenalí po uši, hledíce pod stůl. Paní Kondelíkové vzcházelo světlo.

„Ale jsi ty pošetilec, Kondelíku! Pode mnou se až nohy třesou!" plísnila manželka.

„No vidíš, Vejvara se taky ulekl. Ale už to přešlo. A teď mně to taky okažte."

Katynka podala mu jehlici a Kondelík si liboval:

„No vida, hezké granáty. Těch není za šesták tucet, to věřím. Tohle je tak něco jako od Rumla. To jsou jeho speciality."

„Ale perle znamenají slzy, mně se zdá," šeptala Katynka paní Kondelíkové.

„Ale granáty znamenají ohnivou lásku a radost!" odpovídala důrazně paní Kondelíková.

„No, jak to tak bývá v životě," povzdechla Katynka. „Láska, radost, pláč — jináč to není v tom slzavém oudolí."

„A dohromady je to zlatnická práce, a tuze výborná," spečetil výklad obou paní mistr Kondelík, jehož nejvíce zajímala podobizna. To byl j e h o obor.

„Hezky kolorovaná fotografie, jen co je pravda," pochvaloval drobnomalbu.

„To není fotografie, tatínku," namítl nesměle Vejvara. „To je malba na slonové kosti..."

„To je malba od ruky?" divil se mistr a oddaloval jehlici, pozorně ji znova prohlížeje.

„Ano," přisvědčoval Vejvara.

„A to sklo na ní jak je přibroušené," obdivovala se teta Katynka.

„Holka, to máš pěknou věc," hovořil mistr

Kondelík. „Až zas bude nějaká výstava někdy, to se tam taky může dát."

Slavíček byl použil všeobecného rozruchu, jejž Vejvara dárkem svým způsobil, aby si vzal ještě řízek kýty a lžíci salátu. Na jehlici se podívá později, ta neuteče.

Paní Kondelíková se dívala na Vejvaru v jistých rozpacích a konečně promluvila:

„Františku drahý, to jste nás překvapil a zahanbil. Pepička tadyhle vám také chystá malou památku, ale ještě to nemá doma. Monogram na tom bude až zejtra..."

„Jak je něco s monogramem, nikdy to není v čas hotovo," hovořil mistr Kondelík. „To je stará věc."

Vejvara ujišťoval, že se dočká a že ho to bude zejtra dvojnásob těšit, a pak prosil Pepičku, aby si jehlici připjala, jak jí bude slušet. Pepička mu vyhověla právě ve chvíli, kdy maminka s tetičkou sklízely se stolu a mistr Kondelík znova doléval piva. U zrcadla v koutě si ji vetkla a zde ji Vejvara ukradl několik hubiček. Měl dětinskou radost, že nikdo nic nepozoroval. Slavíček sice utíral si ústa, ale po večeři.

„No, no, pane Slavíčku," volal mistr, „neskládejte zbraň. To nám ženské jen uklidí to nejhorší se stolu a pak máme ještě takový malý doslov: kousek sýra a nějakého mořského tvora. Pro lepší vytrávení. A k tomu si nalejeme vína — to hlavně paničky rády. A pak teprv budeme hodně veselí —

to je Vejvarův poslední den, do smrti už mu nebude tak volno."

„Co jsi to povídal, tatínku?" ozvala se za ním náhle Pepička a popadla otce dvěma prsty velmi něžně za ucho.

„I radím tuhle panu Slavíčkovi, aby se taky oženil, že nad to není. A on, že prý už takové holky není na světě. A tak nejspíš zůstane vdovcem. A ty při všem tom neslyšíš, že se venku zvoní!"

Vyplnilo se, co předpovídala paní Kondelíková. Byla to Amálka Myškova, kterou sem doprovodila služka a pro kterou si později přijde bratr. Nemohla odolati a vypravila se k Pepičce aspoň po

Při Amálce roztál konečně i pan Slavíček, a když po hodině přišel pro ni bratr, zastal celou společnost v nejlepší zábavě. Vejvara a Pepička byli nesmírně vděčni novým hostům, že se mohli teprv nyní věnovati jeden druhému. Chvílemi odbíhala Pepička od stolu do vedlejšího pokoje, aby okázala nějaký tret Amálce, a tu vždy jí byl v patách Vejvara a pak trvalo velmi dlouho, než se Pepička s hledaným předmětem vrátila. Byla pak vždy nesmírně červena a Vejvara se za ní vypnžil jako zlé svědomí, ale s výrazem na tváři, který by se dal tlumočiti asi v slova: ja nic, prosím, docela nic!

Ani Kondelík, ani Slavíček s Amálkou nevšímali si těchto výletů Pepiččiných a Vejvarových do druhého pokoje — aspoň se tak zdálo. Za to paní Kondelíková, ač se přímo nedívala, dobře vše pozorovala, a kdykoli „děti" zmizely ve dveřích,

usmála se jako do sebe a pomyslila při tom: „no počkejte, koťata, až zejra...“

Ale kdo ještě bedlivěji sledoval poletování milenců a kdo by očima rád byl pronikl i stěnu, aby viděl, co se tam vedle vlastně děje, byla — teta Katynka. A její duší provanul pokaždé ozvuk dávné minulosti, něco jako polozapomenutá, krásná pohádka, která zůstala nedopověděna.

Když zase všichni usedli kolem stolu, přehlížela paní Kondelíková celou společnost, zastavovala se u každého, opětně přelétala všechny očima a lehce povzdychla. Co již několikráte jí zatanulo na mysli, pronesla konečně hlasitě:

„Jen někdo nám tu schází, Františku! Tuze lituji, že už dnes nemohli jsme býti pohromadě.“

Vejvara vzhlédl k paní tchyni.

„Vaši lidé, Františku milý... Tak jsem se těšila!“

„Nemohli, maminko drahá,“ omlouval Vejvara. „Až zítra přijede tatínek, a snad i sestra. Maminka naše vůbec nemůže — všichni nemohou z domu, je tu obchod. Tuze jsem prosil, ale musil jsem na konec uznat, že je to nesmírně obtížné. Tak přijede zítra tatínek a maminka nás navštíví až někdy později, až už budeme zcela udomácněni...“

„Inu vím, vím, Františku,“ přisvědčovala paní Kondelíková. „Škoda věčná, že jsme tak daleko od sebe — jak by bylo hezké, kdybychom byli všichni v Praze a mohli se tak častěji navštěvovat.“

„Máme tu vás, maminko,“ řekl Vejvara. „Musíte nám i moji rodinu vynahradit.“

„A bude toho dost, Betty," prohodil teď mistr. „Víš, ani my je nesmíme tuze omrzet."

„Ale starouši!" pronesla panička s výčitkou.

„I je to tak, milá holka. Kdo si bere dceru, nebere si ještě celou rodinu. Věř mně. Ale rozuměj mi, povídám to jen tak..."

— — — — —

Jedenáctá minula, společnost byla v nejrůžovější náladě, Amálka Myškova byla samý smích, jako zvonečková hra, a již seděla zcela těsně u Slavíčka, kterému se oči jenjen kmitaly — víno Kondelíkovo hrálo jim všemi žilami.

Mladý bratr Amálčin, pan Adolf, měl již dávno něco za lubem a rozdováděná sestřička již po několikráte mu zakrývala ústa, volajíc výhrůžně:

„Budeš mlčet — ty — ty! Že se mnou víckrát nikam nepůjdeš!"

Ale pana Adolfa to svrbělo a konečně s tím vyhrkl: prozradil na Amálku, že pojímala svůj úkol družičky tak vážně, že byla dnes ráno také u zpovědi a přijímání. Myslila prý, že to musí být.

„Nu, nu," pronášela vážně paní Kondelíková, „to je od Amálky hezké, pane Adolfe. To jen svědčí, že chtěla být docela dobře připravena, aby naši Pepičku řádně k oltáři doprovodila... Však Pepička byla také."

„Byl jste už také?" otázala se Pepička šeptem Vejvary.

„Byl, byl, hned ráno," odpovídal Vejvara. Ale náhle se zarazil, zadíval se na Pepičku, přejel si ru-

kou čelo, jakoby se rozpomínal, a cítil, jak mu na čele vyvstává pot.

Pepičce bylo nápadno, že Vejvara od toho okamžiku nepromluvil, že neslyší otázky, že hledí roztržitě, jakoby byl duchem kdo ví kde.

Když tak jako zařezán seděl již asi čtvrt hodiny, ťukla do něho Pepička a vzchopivši se šla do vedlejšího pokoje. Vejvara jako ve snách kráčel za ní.

„Františku, co je vám, co se vám stalo?" ptala se důtklivě a starostlivě.

„Pepičko drahá, nic — docela nic..."

„Vejvaro, vám něco je. Mně se svěřte, mně..." doléhala Pepičko.

Vejvara díval se na ni upřeně a náhle sepjav ruce mluvil prosebně:

„Pepičko — nehněvejte se na mne — mně se stalo něco neobyčejného..."

„Pro Boha, Vejvaro, co?" nutkala Pepička.

„Teprv teď jsem si vzpomněl, jak se mluvilo o té zpovědi..."

„???"

„Byl jsem ráno u zpovědi a velebný pán mi řekl, abych ku přijímání přistoupil až po mši. Ale v kostele bylo tak zima — šel jsem hodně časně — a tak jsem si myslil, že se půjdu někam ohřát. Šel jsem do kavárny, sklepník přede mne postavil kávu, jako obyčejně, já ji v myšlenkách vypil — a pak — pak jsem šel ku přijímání... Zapomněl jsem na všechno jako na smrt — až teď..."

„Můj Bože," vypravila Pepička stísněně, „to je arci..."

„Já vím, ale už se stalo..."

„Co teď?"

„Ano, co teď?"

Náhle Pepičce zazářilo v očích, chopila se oběma rukama Vejvary a řekla horlivě:

„Už vím, Františku."

„No?"

„Neříkejte nikomu ani slova, milouši, a zejtra ráno — časně — jděte do kostela, vyzpovídejte se znova a jděte ku přijímání..."

„Pepičko!" zvolal Vejvara rozradostněn. „Vy jse mi strážným andělem!"

„Ale nesnídejte zas, milouši," varovně řekla Pepička.

„Ne, ne, Pepičko, to se mi už nikdy nestane. Měl jsem celou tu chvíli smrtelné úzkosti, že budeme musit svatbu odložit."

Po dvanácté hodině rozcházela se společnost, poslední byl Vejvara, který ještě v chodbičce u schodů dostal od Pepičky vroucí políbení, načež mu všeptla do ucha:

„Nezapomeňte — milouši — zejtra ráno."

„Dušinko!" odpověděl vděčný Vejvara, zlíbal jí ruku a spěchal za ostatními.

Bylo to poprvé, kdy se mu Pepička osvědčila věrnou rádkyní a útočištěm v tísni. Vejvara si umiňoval, že na to do smrti nezapomene.

XXVIII. K oltáři.

Jakoby měla budíček v hravě, probudila se paní Kondelíková v den svatební udeřením šesté. Ačkoli se včera zdrželi přes půlnoc, ač byla přes obvyklou svoji míru popíjela piva, vína a na konec i sladké rosolky, necítila ani stopy ospalosti. Jasnýma očima prohlédla do šerého jitra; byla zcela vyspalá a přece jí připadalo, jakoby byla ulehla před hodinou. Tak blízkými zdály se jí poslední okamžiky včerejška.

První myšlenkou jí byla Pepička. Jako bezděky vysouvla pravici zpod peřiny, poznamenala se trojím křížem a sotva pohybujíc ústoma počala odříkávati otčenáš. Pomodlila se jej třikráte a pak polehoučku, bez nejmenšího šustu, aby manžela nevzbudila, vybavila se z lůžka. Staroušek ať si ještě hodinku poleží.

Včerejší líbezné teploučko sic přes noc vyprchalo z ložnice, ale paní Kondelíková necítila listopadového chladna. Vědomí, jaký to den dneškem vzchází, rozlévalo jí do všech údů příjemné roz-

jaření, krev jí čileji obíhala. Po paměti nahmátla ranní oděv, vklouzla do měkkých papučí a tiše překročila práh sousedního pokoje, kde spala Pepička. Posledně se tu dnes vyspala! Nikdy již nebude sdíleti společného bytu s rodičemi! Rty paní Kondelíkové se rozechvěly a jasná nálada, s níž se byla probudila, přeskočila náhle v lítostné pohnutí, v očích jí počalo páliti.

Vstoupila sem s úmyslem, aby Pepičku vzbudila, ale neučiní tak. Ať se vyspí, beruška, posledně ať se vyspí tak šťastně, blaženě, dětinsky. Tu spávala, jako kuře pod křídloma kvočny — dnes je tomu konec. Již nikdy se neprobudí jako dnes.

Po prstech, dávajíc pozor, aby do ničeho nevrazila, kráčela matka do kouta, kde stálo lůžko dceřino, aby se podívala na milé dítě dřímající. Za těch několik kroků, jichž k tomu potřebovala, proletěl jí hlavou celý posavadní život Pepičky, od onoho dne, kdy se ozvalo její první lítostivé zaplakání. Jako bleskem se jí mihly jednotlivé stanice života drahého dítěte. Jak dostala první zoubky, kterak stonala ke špičákům, jak vážně chovala první panenku; vidí matka Pepičku, kterak ji poprvé provázela do školy a zas po letech bíle oděnou k prvnímu přijímání, vidí ji v prvních dlouhých šatečkách, v taneční hodině, náhle se vedle ní zjevuje Vejvara — a od té chvíle do dneška bylo vše jako jediný let.

Šourala se blíže, napínajíc zraky, aby pronikla temnotu, a tu se ozval hlas:

„Tos ty, maminko?“

„Což ty nespíš, dítě?" tázala se matka.

„Kdy už nespím!" odpovídala Pepička, sedící na lůžku s koleny pod peřinou přitaženými ku bradě, jež přes peřinu obmykala rukama.

„Proč nespíš? Nechtěla jsem tě budit, jen jsem se chtěla podívat, dceruško. Dnes měla jsi se hodně vyspat — bude ti to večer scházet..."

„Nemohu, maminko, nic platno. Probudila jsem se, jako když do mne ťukne."

„Já taky, dítě, já taky. Vidíš, tak jsme my ženské — máme spaní jak na vodě. Tatínek tam ještě chrupe, a já vím, že Vejvara také."

„Ba ne," odpovídala Pepička tiše... „Ten je jistě vzhůru — — a v kostele."

„Co by tam dělal?" podivila se matka.

Pepička svěřila mamince, s čím se jí Vejvara včera přiznal. Teď tedy na něj myslí.

„Vidíš, vidíš, je to dobrák člověk. Všecko na sebe poví. Ne, to není žádné provinění. Nevědomost hříchu nečiní."

„Ale ne, abys to prozradila tatínkovi, maminko!" varovala Pepička.

„Co tě napadá! To není pro tatínka! — A ty už opravdu neusneš?"

Pepička místo odpovědi sklouzla s postele, popadla matku okolo krku a šeptala:

„Byla bych ráda, maminko, aby již bylo ode dneška za týden!"

„Uteče to, ani nezvíš, dítě. — A když jsi vzhůru, pojď, uděláme snídani."

Kačena již topila v kuchyni a za chvilku skřípal mlýnek.

K osmé vyhrabal se z peřin i pan Kondelík. Měl tak vytráveno po včerejšku, že sedl ihned k snídani, dřív než se oholil, což bylo u něho něco neobyčejného.

Den se vyjasňoval víc a více, paní Kondelíková hovořila k manželu:

„Vida, jak dobře, udělat svatbu na odpůldne, starouši. Člověk se do plna vyspí a na všecko se připraví."

„Však se také vždycky divím, že se k tomu chce lidem vstávat o šesté ráno. To bych já se nikdy nebyl oženil."

„I mlč, byl bys. Ale takhle je líp. A prosím tě, zdali pak jsi to v Besedě dobře na hodinu ustanovil?"

„Řekl jsem, že je svatba o čtvrté."

„Nu ano," hovořila starostlivě paní Kondelíková, „to jdeme do kostela. Ale oběd aby byl připraven k páté hodině."

„Však oni vědí, Betty, jak a co," řekl mistr trochu nevrle.

Za nic na světě nebyla by dnes paní Kondelíková chtěla vyvolati nějaký spor, ani stínu. A tak řekla zcela dobrotivě:

„Nu ano, starouši, ale přece bude lépe, když se tam ještě podíváš, až se oholíš a ustrojíš. Aby nebylo nic převařeno a přepečeno. Dřív než o páté se k tomu jistě nedostaneme. Spíš později. Hned

jak přijdeme z kostela, nemůžeme padnouti na jídlo."

A potom, aby měl pan manžel také nějakou zásluhu — ač to nebyl jeho nápad — pokračovala panička:

„A dobře jsi tak ponavrhl, starouši, abychom udělali hostinu mimo dům. Byla bych já s tím měla štrapáce — od rána bych byla zapřažena — a teď jsem volna jako pták. S počátku se mně to nechtělo líbit, teď jsem ráda."

„No, vidíš," chápal se své podvržené zásluhy mistr Kondelík. „To jste vy ženské vždy tak. My také něčemu rozumíme! To si myslím, že je to dobrota! Všady tu bude ticho, pořádek, a až se vrátíme domů, nebude všechno vzhůru nohama — a kde bychom také vzali obsluhu!"

„Ano, až se vrátíme — to je právě to!" povzdechla paní Kondelíková. Tušila již teď, jak jí bude smutno.

— — — — —

Okolo Pepičky chodili dnes všichni s pozorností a úctou skoro posvátnou. Je nevěstou! Paní Kondelíková stále ji sledovala očima a jak se dcera někam zahleděla, již k ní přiskočila:

„Co pak hledáš, dceruško? Co si přeješ? Jen řekni, dnes tě matka posledně obslouží."

„No, no," prohodil mistr Kondelík rozmarně, „no, no! Snad ne posledně! Však ona tě bude ještě potřebovat, matko."

Pepička se tvářila, jakoby neslyšela, ale v tváři hořela. A paní Kondelíková se jen káravě podí-

vala na manžela. A byla ráda, když se vybral do Besedy

„Nepřijdeš-li dříve, starouši, tedy punktum v poledne buď doma. Dnes jíme o dvanácté. Ale dobře by bylo, abys se vrátil; možná, že budou nějaké návštěvy."

„O ty právě nestojím," odpovídal rychle Kondelík. „Tos mě nemohla lépe varovat."

A šel.

— — — — —

O desáté hodině přišla tetička Urbanová.

„Ne abych se ti vnucovala, Betynko, ale vím, jak v takový den bývá v domácnosti a že dvě pozorné oči a dvě ochotné ruce nejsou zbytečny. Pepička má plnou hlavu svatby, to vím, — Kačena je motovidlo, Kondelík ti nejspíš utekl — no, vždyť jsem si to myslela! — tak tedy, tu jsem..."

Paní Kondelíková byla skutečně ráda. Dvéře se dnes netrhly. Přes tu chvíli byl tu listonoš nebo posel s telegramem, známé paničky přicházely s gratulacemi — rozumí se, že více ze zvědavosti než pro blahopřání, a služky a posluhové přinášeli dary od hostí, pozvaných na svatbu.

Tetička Urbanová všecko pozorně prohlížela a hned i v duchu odhadovala.

„Koukej, Betynko, tohle je už třetí futrál s půltuctem kávových lžiček! Kdyby se ti lidé tak nějak domluvili. Někdo zas mohl poslat tucet těch maličkých, víš, na černou kávu, nebo zmrzlinu..."

„Prosím tě, Katynko, kdy pak člověk jí zmrzlinu!"

„Inu dobrá, že se pořád nejí, to vím. Ale co pak si dá Pepička do cinkostnu, pro podívání? Až k ní někdo přijde?"

„Ale, Katynko, pro pouhou parádu, to by bylo zbytečné..." konejšila ji paní Kondelíková.

„No dobře, dobře, mně je to jedno. Ale tak si přece myslím: samé kávové lžičky — a sběračka ani jedna!"

„Však ona už Pepička má," oznamovala paní Kondelíková. „Na to jsem sama pamatovala."

— — — —

Panu Kondelíkovi přece nedalo, o jedenácté se vrátil. Za chvíli po něm přišel Vejvara — který měl na celý dnešek dovolenou — a oznamoval, že právě přijeli tatínek a sestra.

„I Bože," volala radostně paní Kondelíková, „tak vidíš, Pepičko, máš druhou družičku!"

Neboť do té chvíle bylo pochybno, jak to bude s „druhým párem". Jedna družička nikterak nestačí, má-li svatba pořádně vypadati; ale do té chvíle nebylo jisto, přijede-li sestra Vejvarova. Nepřijde-li, ustanovila paní Kondelíková, že s panem Hupnerem pojede jedna z malostranských sestřenic Vejvarových. Arci — uvažovala starostlivá matka — nechá-li se to na poslední chvíli, nebude bez mrzutosti.

Proto panička tak radostně uvítala Vejvarovu zvěst.

„Nu, a kde je máte?" tázala se Vejvary.

„Teď jsem je dovedl k sobě," odpovídal že-

nich. „Jest jim třeba odpočinku po cestě, a sestra se musí připraviti. Přivedu je odpůldne."

„Ale přece bych je byla tak ráda už teď viděla!" litovala paní Kondelíková. „A mohli u nás zůstat na lžíci polévky. Mnoho toho arci nemáme — —"

„V takový den se roztržitostí ani mnoho nejí," pospíchala tetička Urbanová.

„Ne, ne, maminko," bránil se Vejvara, „máme toho dnes tak dost. Na oběd půjdeme kamkoli společně — však se dnes ještě užijete navzájem. Ostatně naši tu zůstanou až do pondělka."

Pepička již popotahovala Vejvaru za rukáv a odvedla jej stranou.

„Byl jste, Vejvaro?"

„Byl, dušinko," odpovídal Vejvara horlivě. „Všechno v pořádku. Dnes jsem raději počkal v kostele."

Pepička upřímně mu stiskla ruku.

„A tuhle, Františku," táhla jej ke stolku u okna, „tuhle je malá památka ode mne na dnešní den."

Odklopila víko velikého čtvercového kartánu, v němž spočívalo album, potažené višňovým plyšem, na němž byly vyšívány květiny. Uprostřed byl stříbrný štítek s monogramem Vejvarovým a s dnešním datem. To vyšívání bylo prací Pepiččinou.

„Teprv dnes ráno to poslal knihař," omlouvala se Pepička.

Vejvara se díval zaníceně na květy, vyšívané

rukou milované Pepičky, a něžně vyčítavě pronášel:

„Ale Pepičko, takovou práci jste si dala...“

Zatím se byla přiblížila paní Kondelíková a hledíc Vejvarovi přes rameno vysvětlovala:

„To je takové rodinné album, Františku — Pepička nemohla nic jiného vymyslit...“

Vejvara zvedl desku; na prvním listě byla veliká, „budoární“ podobizna Pepiččina.

„Pepinko, Pepinko!“ volal Vejvara, líbaje jí ruku

Teď přistoupil také mistr Kondelík a pohlížeje stranou na album prohodil škádlivě:

„To je tuze hezká věc, takové r o d i n n é album. Ale než se to vyplní, Vejvaro! Je na dvě stě kusů — —“

„Abys ty něco protivného neřekl!“ zakrývala mu choť ústa.

„Takovou práci jste si dala, srdéčko,“ opakoval Vejvara.

„No, mě by tím neuctil,“ prohodil zase Kondelík. „Zouvák je taky pěkná věc — toho člověk užije, víte, vysoký zouvák, o který se můžete opříti, a také na něm může být ruční práce. Já radil zouvák, ale ženské mě přehlasovaly. Tak tedy máte album.“

„Žes chodil domů!“ durdila se paní Kondelíková. „Takhle každému pokazíš radost!“

„Vždyť to Vejvaru těší!“ smál se mistr. „A ten zouvák mu Pepča udělá k Ježíšku. Od toho neupusťte, Vejvaro.“

Byly tři hodiny, když Vejvara opět se objevil. Přijel s otcem a se sestrou. Uvítání bylo chvatné a rodiny Vejvarovy ujal se hlavně mistr Kondelík. Matka byla „v hotovosti" okolo Pepičky, která za pomoci matčiny a tetiny dokonávala v zadním pokoji svatební svůj ústroj. Před chvílí odešla paní Skřivánková, frizérka, která celou hodinu vykouzlovala na hlavě nevěstině moderní účes.

Konečně se Pepička objevila. Celá bílá, jako každá nevěsta, i v tváři byla bleda. Starý pan Vejvara ji znal sice již s podobizny, ale tak hezkou si ji nepředstavoval, jak ji ve skutečnosti shledal. A byl v nesmírných rozpacích, když Pepička, chopivši se jeho pravice, upřímně ji políbila. Ženicha dojalo to tak, že se mu oči zaplavily. Vroucně si přál, aby jeho volba uspokojila i rodinu, a radostně se díval na otce, jehož celé vzezření jevilo milé překvapení.

„To je moje sestra, Pepičko," představoval Vejvara.

Pepička objala Toničku Vejvarovu, skoro také již nevěstu, a vroucně ji políbila. Vejvarovi poskakovalo srdce. Ach, takové sesterské políbení je lepší, než mnoho slov.

„Teď bys už měl také vzít frak, starouši," šeptala paní Kondelíková manželu.

„No, no, vezmu — za chviličku. Víš dobře, že jsem nerad tak stísněn..."

Mistr totiž měl na sobě ještě všední kabát. Polehounku padala i na něj tíha slavnostní chvíle a snažil se, aby se jí co nejdéle ubránil,

„Jak pak fiakry, Františku," přiblížila se paní Kondelíková k Vejvarovi. „Vědí, co a jak?"

„Ano, maminko," přisvědčoval Vejvara. „Pro pana stavitele Bečku a pro pana radu Vonáska pojedou přímo — pro Slavíčka také. A pak přiveze Slavíček družičku a vůz pojede zas pro pana Hupnera..."

Pan Bečka byl svědek nevěstin, pan rada ženichův.

„A což malostranští?" vzpomněla paní Kondelíková na rodinu strýce Vejvary soustružníka.

„Také pro ně pojede vůz přímo z domu," odpovídal Vejvara. A dodal: „Snad ani všichni nepřijedou..."

Skoro se trochu ostýchal, že jeho příbuzných bude poněkud mnoho.

„To by nám to vyvedli!" zvolala paní Kondelíková, jakoby uhádala myšlenku Vejvarovu. „To bych se pohněvala!"

Nebylo příčiny ke hněvu. Malostranští přijeli první a všichni. Rodiče i dcerušky. Nastalo vítání, objímání starých bratří Vejvarů a paní svakyně, upejpavé pozdravy neteří, s počátku trochu zaražených. Ale brzy zvítězila pravá jejich přirozenost a za chvilku smála se již obě děvčátka kdesi v koutě jako rolničky. Paní Vejvarová krotila je sice přísnými pohledy, které však účinkovaly vždy jenom na kraťoučko.

O půl čtvrté skoro současně objevili se pánové Bečka, Vonásek a Slavíček. Slavíček jen se před-

stavil a již zase řítil se se schodů, aby unesl svoji družičku.

„A kdo pak přiveze paní Myškovou?" tázala se paní Kondelíková. „Obě nemohou do jednoho vozu, to by si Amálka pomačkala šaty..."

Musil nastoupiti Vejvara a hrčel tedy ve druhém voze pro matku družičky.

Teď, když tetička Urbanová viděla, kterak jsou hosté sváženi, litovala, že po obědě pod jakoukoli záminkou se nevrátila domů. Byli by pro ni také přijeli, celý dům by byl vzbouřen. O to přišla. Arci ji dovezou domů, ale to už bude v noci, to nikdo neuvidí.

Ve tři čtvrti na čtvrtou byli shromážděni všichni hosté. Dílovedoucí Jedlička, který byl pozván jako representant dělníků, přišel pěšky. Nedopustil, aby pro něj přijel vůz.

V bytě nastalo hemžení. Jedni vyhýbali se druhým a všichni do sebe vráželi.

Teď již mistr Kondelík nesměl déle meškati. Spěchal, aby se hodil do fraku — za chvilku vyjedou do kostela.

Meškal trochu déle v ložnici a pojednou ozval se jeho hlas, skoro úzkostný:

„Betty!"

Panička přikvapila za manželem.

„Pro Boha tě prosím, Betty, čí je to kabát? To není můj frak..."

„Nu, leželo to zde, jak to krejčí přinesl, starouši! Vždyť kalhoty a vestu máš na sobě."

„Ano, ale frak! To není můj! Podívej se, jsem v tom jako na skřipci. To je frak nějakého jednoročního dobrovolníka..."

„Můj Bože, Kondelíku, proč jsi se na to nepodíval! Od rána to zde leží! Svlékni to tedy a vem si císařský kabát — ten je jako nový..."

„Svlékni! Ale já to nemohu dostat s těla! Podívej se, jsem v tom jak v železné panně..."

„Tedy to nech, starouši, jen do kostela, a pak si zajedeš domů a převlékneš se..."

„Tys mně dala, Betty, tys mně dala!" naříkal malomyslný mistr. „Vdávám jedinou dceru a jdu na to v cizím kabátě. Kriste Ježíši, vy ženské..."

„Kondelíku, tohle je tvá věc!" ohradila se panička. „Teď pojď a nic neříkej. Za hodinu jsi z něho venku..."

„Jen bude-li ještě celý — já v něm nemohu ani — —"

S žalostným výrazem vrátil se mistr do pokoje. Na štěstí neměl času na to mysliti. Tetička Urbanová již byla připravila klekátko pro ženicha a nevěstu, aby přijali požehnání rodičů.

„Dceruško! Františku!" — dále paní Kondelíková nemohla. Slova se jí rozplývala v pláči. Celá se třásla, když jednoho po druhém znamenala křížky; a když oba zlíbala, zaštkala jen ještě:

„Mějte se vždy tak rádi, jako dnes, a buďte šťastni...!"

Potom přistoupil mistr Kondelík a tatínek Vejvara, který se starosvětskou vážností vykonal ten obřad, přidávaje pokaždé ke svému požehnání:

„I jménem nepřítomné matky vás žehnám, děti milé, a svolávám na vás požehnání boží."

„A já za celé ostatní příbuzenstvo," rychle se přitočila ke klekátku tetička Urbanová, než snoubenci povstali. Těšila se na tento okamžik celý den.

A nastal pochod k povozům. Tuto ujal se velení a pořádání stavitel pan Bečka, v té věci vyškolený. Mistr Kondelík, který se snažil, aby se v nešťastném cizím fraku trochu scvrkl, poznával, jaké dobrodiní mu dnes prokazuje zkušený přítel aranžér. Sám nebyl schopen ničeho.

Páry vycházely, pokoj se prázdnil. Pepička zírala upřeně před sebe. Jak ubývalo ruchu kolem ní, jak se vzdalovaly a na chodbě a ve schodišti zanikaly hlasy, popadalo ji to náhle mocně u srdce. Hle, tento život jí končí! Nadešel poslední jeho okamžik. Odchází na vždy. Neplakala, ale celý zjev byl pláčem. Byla bleda, rty se jí chvěly. Neskonalá lítost nad něčím zapadajícím zmocnila se jí. Chtěla se rozhlédnouti, ale nemohla hnouti hlavou.

Paní Kondelíková stála u ní, vpíjejíc se očima v dceru. Tušila, co v dítěti bouří. Také v ní chvěla se každá žilka. Teď se něžně dotkla dcery a řekla tiše:

„Tak, dítě, podej ruku Vejvarovi, budeme poslední..."

Pepička sevřela ruku matčinu a zašeptala:

„Ano."

Náhle však se matce vytrhla a spěchala do své ložnice. Rozhlédla se posledně v posavadním

příbytku, přikročila k postýlce, vzhlédla ke krucifixu, který nad ní visel, dotkla se ho konečky prstů a trojím křížem se pokřižovala.

Pohnutí paní Kondelíkové, která byla spěchala za dcerou a viděla němé to loučení a prosbu k Ukřižovanému za posilu, vylilo se v pláč. Vše se před ní rozplývalo v nejasné obrysy, i postava dceřina.

„Pojď, holka, pojď," volala k Pepičce a odváděla ji, „Františku, pojďte si pro ni..."

Vejvara, sám všecek bledý, přikročil a pobízel polohlasně:

„Pepinko — Pepinko!"

Pepička dala se odvést.

Jak šla kuchyní, chopila se jí tam Kačena, taky již vystrojená do kostela.

„Slečinko, provázej jich Pánbůh!"

A masité její rty pokrývaly rukavičku nevěstinu hlasitými polibky.

Pepička odtáhla ruku, sklonila se ke Kačeně a upřímně ji políbila na rty. Děkovala jí tím za všechny služby a zároveň odprošovala, jestli jí kdy ublížila. Potom konečně chopila se ramene Vejvarova a bílý atlas šustil chodbou ke schodům.

Hlasité vzlykání Kačenino ji vyprovázelo...

„Zavřete dobře, Kačenko," připomínala paní Kondelíková a spěchala za dcerou a Vejvarou.

— — — —

Bylo něco po půl páté, když svatební průvod vycházel z kostela. Za ním hrnuli se zvědaví, kteří ještě posledně chtěli viděti nevěstu, obdarované

žebračky v zástupu svolávaly požehnání boží na manželský párek, kočáry předjížděly, ozývaly se povely páně Bečkovy, svatebčané vstupovali a za chvilku hrčely vozy dolů k Václavskému náměstí. Mistr Kondelík rovnou cestou jel domů, aby se zbavil svého křídlatého mučidla.

XXIX. „Kde pak je pan tchán?“

Byl sice učiněný večer, když vozy hrčely od kostela svatcštěpánského, bylo taky — jak víme — již v druhé polovici listopadu, ale po přání blažené maminky Kondelíkové byly skoro všecky kočáry otevřeny. Celý svět má viděti její dceru jako nevěstu, i slavný ten průvod, jímž je provázena. Toužebné přání paní Kondelíkové, ač trochu výstřední v pokročilé době roční, bylo podporováno mírným, jasným počasím, jež toho dne panovalo. A tak bylo jí učiněno po vůli.

Ostatně pamatovala na vše, aby se Pepička nenastudila, — neboť o Pepičku hlavně tu běželo. Dala jí urobiti vkusný pláštík z bílého atlasu, pečlivě podšitý několika tabulemi nejjemnější vaty a vroubený bohatě labuťkou.

Když se povozy hnuly, podívala se paní Kondelíková, která se stavitelem Bečkou seděla ve čtvrtém, starostlivě ku předu, jakým směrem se dávají, a obrátila se ke svému sousedu obřadníku:

„Vědí, kudy mají jeti, pane staviteli?"

„Vědí, vědí, milostpaní, nemějte starosti. Krok za krokem jsem to naznačil. Pojedeme Štěpánskou dolů, přes Václavské náměstí, Ovocnou ulicí, Ferdinandovou třídou, Spálenou a Purkyňovou k Besedě. To je nejdelší cesta."

„Dobře, dobře, pane staviteli," promlouvala paní Kondelíková s výrazem plné spokojenosti. „Jsme vám tuze povděčni, že jste se toho ujal — je k tomu třeba zkušeného muže. Prosím vás, kdy našinec jde na svatbu! Jednou za živobytí, když ji strojí vlastnímu dítěti. Na to musí být vycvičení pánové, hotoví aranžeři. — Ale nepojedou tuze o závod?" připojila rychle.

„Ne, milostpaní. Nařídil jsem, aby jeli zcela mírně..."

„To je dobře," oddechla si panička. „Pepička tomu není zvyklá — kdy pak jezdí! — tak aby jí to nějak nerozházelo — rychlou jízdou se uvede celý život v nepořádek — a dnes by toho měla nejmíň zapotřebí..."

Pan stavitel Bečka přikývl hlavou, jako že rozumí.

Ale paní Kondelíková, upřímně řečeno, obavou o Pepičku zastírala pravou příčinu, proč si přála volné jízdy. Ať se na ně svět vynadívá, ať má dosti času podívat se na nevěstu, na ženicha, na všechny — na šťastnou matku taky...

Povozy hrčely Štěpánskou ulicí, Václavským náměstím, volně, skoro velebně. Paní Kondelíková zírala zdánlivě upřeně před sebe, ale viděla dobře

na všecky strany. A lahodilo jí nesmírně, jak se lidé zastavovali již z daleka, jak zvědavě se dívali do kočárů, hlavně ženské a zejména dívky — tak dychtivě, toužebně... Ach ovšem, dnes by každá chtěla být na místě Pepiččině, každá by ráda byla touto nevěstou.

A když se stalo, že náhodou některý z mimojdoucích poznal ve voze ženicha Vejvaru a sňal klobouk na pozdrav, kyna mu přátelsky, neušlo to paní Kondelíková ani jednou a vždy kývala také sama co nejpřívětivěji, děkujíc za dceru, za sebe, za celý průvod. A stalo-li se, že zaslechla z úst některé zastavivší se dcery Eviny polohlasné zvolání: To je hezká nevěsta! — dmulo se jí srdce pýchou, a zaslechla-li dokonce: To je hezký párek! — rozplývala se blažeností. Tak, ano, takto představovala si jízdu z kostela! A už jí pranic nehnětlo, že byly oddavky tak pozdě — (což ji z počátku poněkud mrzelo, ač se nepřiznala) — neboť na ulicích hořel plyn, světla bylo dost, a když se octli v Ovocné ulici, na Ferdinandově třídě — tam jen zářilo nesčetnými světly kandelábrů a svítilen před výkladními skříněmi závodů bohatě vyšperkovaných.

Paní Kondelíková nečtla nikdy mnoho, za její doby nebylo ještě „Minervy", nechodila také do vyšší dívčí, nevěděla pranic o triumfálních vozech římských imperátorů, o jejich návratech z vítězných bitev a jízdách ulicemi jásajícího Říma. A kdyby byla věděla, dnes by si byla připadala jako takový césar, hřmící slavně v čele svého průvodu, s boha-

tou kořistí na odiv těm plebejcům, kteří sotva stačili uskakovati před kopyty bujných ořů.

A když povozy, zabočivše volným slavnostním klusem do Vladislavovy, stanuly před Měšťanskou Besedou, litovala paní Kondelíková, že je tomu konec. Dnes by byla jezdila Prahou do únavy. Nikdy již tak nepojede..

* *
*

Před portálem besedním stál domovník ve svátečním oděvu, čistě oholený, hladě levicí mohutné hnědé kníry, s pravicí pohotovou, aby otvíral vozy svatebčanů. Teď přiskočil, kliky cvakly, svatebníci slézali.

Již byl dole pan stavitel Bečka a v čele všech, aby zase pořádal průvod do patra. Nejdříve pár novomanželů, pak družba s Amálkou, za ním pan Hupner s Toničkou, pak matka se starým panem Vejvarou, pak tetička Urbanová s panem radou — a dále ostatní, jak jim dle stupně příbuzenství nebo významu slušelo.

Ještě nařídil pan Bečka, aby tu dva fiakry zůstaly pro potřebu, odměnil ostatní propitným a průvod stoupal vzhůru, do širokých schodů, slavnostně, mlčky. A slavnostní to mlčení skoro jen zvyšováno bylo šustotem atlasových a grogrénových šatů, linoucích se vzhůru, vzhůru, vzhůru.

Rovnou cestou vstupovali do menšího sálu, skvěle osvětleného, v jehož středu stála dlouhá,

široká tabule, utvořená ze stolů napříč postavených, pokrytá bělostným ubrusem, skvoucími se talíři trojmo, okolo nichž byla garnitura vycíděných příborů, jiskřivých pohárů a číšek křišťálových a jiných s nádechem jemně zeleným, na stole podél mísy se saláty a kompoty, uprostřed veliká kytice v nádherné váze, a vedle každého talíře malá kytice. Oh, zde to umějí aranžovati! V paní Kondelíkové zatajil se až dech, když přeletěla zrakoma tabuli. Byla nanejvýš překvapena, neboť ještě nikdy nebyla účastna svatební hostiny v hotelu, v restauraci. Kde by tohle všecko byla doma svedla! Žádná rodinná kredenc nechová tolik příborů a různého nádobí a skla, ani u všech příbuzných by se to neshledalo.

Kolkolem stáli v uctivém, vyčkávavém postoji asi čtyři číšníci, ve fracích, s bílými kravatami nad škrobenými náprsenkami, v bílých stávkových rukavičkách, a v čele jejich, jako velitel, sokolíma očima obzíraje posledně všechny přípravy, v černém úboru trčel restauratér. Mistr Kondelík, měšťan, dlouholetý člen Besedy s ročním příspěvkem patnácti zlatých, vystrojuje svatbu jediné dceři — to vyžaduje veškeré pozornosti.

Když vstoupil první pár — novomanželé — nachýlil se trup restauratérův na uctivý pozdrav. Hned potom hostinský přistoupil, podal oběma ruku, pronesl několika slovy blahopřání, a již spěchal ke druhému páru, ke třetímu, ke všem ostatním, podávaje ruku a potřásaje upřímně všem.

„To je pan Vacek, besední restauratér," šeptal pan Bečka paní tetince.

O vteřinu později popadla tetička Urbanová paní Kondelíkovou:

„To je komplesantní hostinský — velmi zdvořilý, velmi. Jaká pak bude hostina?"

„Myslím, že dobrá," šeptala paní Kondelíková. „Slyšela jsi Kondelíka; kuvér za tři zlatky."

Tetička Urbanová mlaskla jazykem.

Vejvara snímal pláštěnku s nevěsty. Slavíček a Hupner obsluhovali podobně svoje družičky, starším paním pomáhali číšníci, pánové odkládali svrchníky.

Bodrý pan Vacek postřehl ihned znaleckým okem, kdo je v tomto zástupu matkou, i přiskočil a tázal se uctivě, má-li být polévka přinesena ihned, nebo odpočinou-li „vážení" trochu, oddychnou-li.

„Posečkáme," odpovídala paní Kondelíková co nejvlídněji, „posečkáme, až přijde můj manžel — zastavil se doma..."

Obyčejně říkávala paní Kondelíková „můj" nebo „muž" za všedních okamžiků v životě. Dnes, v tento slavný den, vyjádřila se svátečněji: Manžel.

„Prosím!" uklonil se hostinský.

V sále bylo sice zatopeno, ale jako vždy, vanul prostorem jistý chlad. Nikdo nevěděl, kdo má začít něco povídat, nikdo si netroufal usednout první, nikdo se neodvažoval hlasitého slova.

Štěstí, že tu byl pan stavitel Bečka. Již konferoval s restauratérem, o něčem se domlouval, hostinský kýval hlavou s úsměvem, popadl jednu z láhví, obratně vytáhl zátku, mrkl na číšníky, kteří chápajíce se malých kalíšků podávali mu je a pan Vacek na-

léval. Pan Bečka ujal se pak táců s plnými kalíšky a přinášel svatebčanům:

„Velectění, ani ne proto, že je listopad, ale vůbec po starém chvalném zvyku, jako to dělají zejména v Rusku, a poněvadž nemáme vodky, račte si zavdati koňaku. To rozehřívá, trhá ledy a připravuje žaloudeček na dobré sousto. Na zdar!"

Podal Vejvarovi, nevěstě — všem po řadě, poslední kalíšek čekal jeho. Pan Bečka se uklonil novomanželům, provolal rozmarně „Ať žijete!" a převrátil kalíšek do úst. Všichni snažili se učinit po jeho příkladu, i tetička Urbanová. Ale zakuckala se strašlivě, rozkašlala se, zrudla v obličeji, oči se jí zalily slzami, a napřahujíc ruku s vyprázdněným kalíškem, zvolala zděšeně:

„Pro Krista Pána! Co jste mi to dal! Řeže to jako jed!"

„To zdoróvo!" smál se pan Bečka. „To řekne každá žíla: dej trošku! Však vy uvyknete, milostivá! To je nejlepší medikament proti chřipce."

„Jděte mi s chřipkou!" durdila se komicky tetička Urbanová. „Té máme nejmíň zapotřebí!"

Starý pan Vejvara se sklonil k dceři a šeptem pronášel:

„Pozor, holka, pomalu! To je aspoň čtyrzlatový."

Tímto prvním zavdáním a hlavně zakuckáním tetičky Urbanové byla ledová hráz provalena, společnost začala hovořit. První hlasitá slova vzbuzovala sice ještě v sále ozvěnu, ale znenáhla se rozhlaholili všichni. Tvořily se skupiny o dvou, o třech, jednot-

lívci odstupovali zas a vystřídávali se jinde, pan stavitel Bečka přišel ke každému s něčím rozmarným a když obešel společnost, vrátil se k láhvi s koňakem a nalil si podruhé. Toho použil Slavíček, přitočil se a nastrčil také svoji číšku.

„Pijte, mládenče, pijte," pobízel pan Bečka. „Je to zaplaceno a je to dobré. Víte, jsou taky koňaky s hvězdičkami; onehda mně na takový pozval jeden kamenník — dělá mně portály — na etyketě samá hvězdička, kolem dokola samý drát, ale v láhvi jako tinktura na mastné skvrny. Tenhle je dobrý, toho se držte..."

Pan Bečka byl znalec a Slavíček si umiňoval, že se dnes bude držet nejen tohoto koňaku, ale vůbec pana Bečky. Od toho se člověk něčemu přiučí — a něco s ním užije! —

Minuty plynuly, uběhla čtvrthodina, mistr Kondelík se neobjevoval. Byl to první starý pan Vejvara, který nenáhle, všelikými oklikami se došoural až k synovi, sklonil se k němu a šeptem se otázal:

„Františku, kde pak je pan tchán?"

Na mou věru, teď teprv si Vejvara povšiml, že tu schází jedna z hlavních osob. Přelétl shromážděné ještě jednou — tatínek Kondelík nikde.

Nechal otce a nevěsty a po špičkách zamířil k paní Kondelíkové:

„Maminko," tázal se tlumeně, „kde pak je pan tchán?"

„Jel domů," šeptala mu panička do ucha, „aby si vzal jiný kabát. Ale už by zde mohl být..."

A starostlivě pohlédla na hodiny. Bylo pět.

Uběhlo zase čtvrt hodiny a teď přiblížil se k Vejvarovi pan rada Vonásek:

„Kolego, kde pak máte tchána? Nestalo se mu něco?"

Vejvara rozhlédl se roztržitě. Skutečně — ani na to nepomyslil, ale mohlo by se mu něco státi. A zase kráčel k paní Kondelíkové.

„Maminko — kde pak je vlastně tatínek? Aby se mu nebylo něco stalo..."

V paní Kondelíkové hrklo. To by tak scházelo! Opravdu je podivno, že tak mešká. Zde jsou půl hodiny — než sem dojeli, trvalo také chvíli, vlastně zde mohl býti dříve než oni — kde je — — proč nejde? Dnes, kdy je každá minuta drahá, takhle se opozdit!

„Jen jdi k Pepičce, Františku," odpovídala roztržitě Vejvarovi, „tatínek musí tu být co nevidět..."

A když se Vejvara vzdálil, přepadla paní Kondelíkovou náhlá tesknota. Ne, déle nemožno čekati. Rozhodla se. Vyšla spěšně do šatny, přehodila si plášť a již otevírala dvéře, když ji někdo uchopil za ruku. Byl to Vejvara.

„Kam pak chcete, maminko?" ptal se úzkostlivě.

„Dojedu pro tatínka — jsem tu hned," odpovídala spěšně. „Snad nemůže do šatníku — snad nemůže najít klíč..."

„Ale tak pojedu já!" zdržoval ji Vejvara.

„Co tě napadá, Františku! Ty musíš zůstat u nevěsty. Jen žádný poplach — hned se s ním vrátím..."

Vytrhla se ženichovi a spěchala se schodů. Spěchala proto tak, že neměla dobré svědomí. Jestli tak skutečně založila někam klíč k šatníku...“

Za okamžik hrčel vůz k Ječné ulici jako hrom, po pěti minutách stanul před domem — a hle, tu také stojí fiakr páně Kondelíkův. Mistr tedy ještě doma — marně se dobývá do šatníku!

Paní Kondelíkové bilo srdce, když vstupovala na schody. Uslyší od něho pěkné láteření na ženský pořádek! Ale nechť — jen když ho přiveze do Besedy.

Vylezla do třetího patra, sotva pod sebou nohy cítila, oddechla a mířila k bytu. Vstoupila do kuchyně — ticho. Až ji hrůza obešla. Aby tak byl Kondelíka někdo přepadl — zavraždil — oloupil — —

Šla temnou kuchyní po paměti, stiskla kliku, otevřela dvéře do pokoje, vstoupila.

Mistr seděl u stolu, opíraje bradu o dlaně, a hleděl do lampy. Jako by neslyšel, že se dvéře otevřely. Jako ‚náměsíčný‘ — jak později svěřila paní Kondelíková tetičce Urbanové.

„Kondelíku!“ zvolala panička.

Mistr odvrátil zraky od lampy a upřel je na choť.

„Že taky jdeš!“ ozval se malomyslně.

„Co pak děláš, pro Boha živého!“ volala panička. „Tam na tě čekáme jako vyjevení a ty tu sedíš a myslíš...“

„No, myslím!“ přisvědčoval Kondelík.

„Nač myslíš, Kondelíku, nač! Teď! Snad myslíš, jak by ses i s tím fodelem dostal do Besedy...“

„To ne, Betty, to ne; ale jak bych se dostal z toho zatraceného fraku..."

A mistr povstal.

Skutečně, teď viděla panička, že je manžel posud ve fraku.

„Proč to nesvlékneš, pro Krista Ježíše, proč?"

„Buď tak dobrá, svékni mně ho," řekl mistr s náhlou zuřivostí a roztáhl obě ruce.

Panička se zděsila. Nejenom toho výbuchu zuřivosti, ale i fraku. Vlastně již to nebyl frak. Byla to jakás vesta a dlouhými šosy, na jejíž „akslích" visely oba rukávy, jsouce spojeny s mateřským životem fraku jen úzkými pruhy látky. Oba rukávy byly vytrženy ze švů, což svědčilo o násilí, s jakým se mistr pokoušel sprostiti se tísnivého roucha. Násilí tomu podlehly sice střídavě oba rukávy, ale život vězel pevně na těle Kondelíkově, na něž jakoby byl přirostl. Poznav, že se marně namáhá, klesl Kondelík do křesla a čekal. Z fraku nemohl a s vytrženými rukávy na svatbu také nemohl.

Paní Kondelíková již nepromluvila, aby neztráceli času. Chopila se jednoho rukávu, aby manžela vyprostila, ale pokus její měl jen výsledek, že se rukáv docela odloučil a zůstal jí v ruce. Za to se z něho vyvléklo rameno mistrovo.

„Jeden by byl dole!" zavrčel Kondelík. „Teď utrhni druhý a pak dojdi do dělostřelecké laboratoře, aby na mně zbytek roztrhali dynamitem. Jinak se z toho nedostanu."

Paní Kondelíková polykala slinu, jak ji dusila nesmírná zlost, na mužovu nepozornost, s jakou

vlezl do cizího kabátu, na krejčího, který tu proklatou ‚píšťalu‘ podvrhl, na nebohý frak — na celý svět. Vše to je neslýcháno a nevěřila by, že se něco takového může státi, kdyby to na vlastní oči neviděla.

Vlastně však nebylo na zlost času. Hlavní věcí jest, vysvoboditi manžela z fračí zříceniny, obléci ho do císařského kabátu a dovléci k hostině.

Zrak paní Kondelíkové padl na perořízek manželův, ležící na stole, a vzbudil v ní nápad. Chopila se ho, otevřela nejmenší čepel a zvolala k choti:

„Tuhle se postav, Kondelíku, hodně ke světlu, obrať se, stůj rovně, nehýbej se, — rozpářu to na tobě...“

‚Jenom nezajeď do masa!“ napomínal Kondelík.

„Drž tiše!“ velela panička a dala se do práce. Jen co zachytí první steh — pak již to půjde. A zdařilo se jí. Nožejček se zařezával do švů, nit praskala, život na zádech se rozevíral, brzy objevila se světlá podšívka vesty. Po pěti minutách stahovala s manžela postranice nešťastného fraku, na něž mistr pohlížel s nejhlubším opovržením, a cpala jej do kabátu. Vrazila mu klobouk na hlavu, strčila mu do ruky bílé rukavice, servala s levé postranice fraku větvičku rozmariny, připjala ji muži na prsa, vystrčila ho do kuchyně, sfoukla lampu, vyběhla spěšně za mistrem, zavřela kuchyni — a za okamžik hrčely oba fiakry k Besedě. Jeden s manžely, druhý prázdný.

Při celé té zachraňovací práci neztratila paní Kondelíková už ani slova, nepromluvila také celou cestu ve voze, jak v ní všecko vřelo...

Až když před Besedou vylezli a vystupovali po schodech k sálu, obrátila se panička na prvním odpočinku k manželu a otázala se:

„Teď mně řekni, Kondelíku — — něco mně řekni: co bys byl udělal, kdybych pro tebe nebyla přijela? Mluv!"

Mistr se podíval na manželku a pak, hledě do neurčita — (a zas tu připadal paničce jako náměsíčný) — odpovídal odměřeně:

„Co bych byl udělal? Byl bych vám na svatbu poslal blahopřejný telegram...!"

Ne, není s ním řeči! Paní Kondelíková zaťala pevně rty a mlčky, rázně stoupala výše.

A když se pan Kondelík objevil na prahu sálu, vyklouzlo všem svatebčanům z úst radostné „Ááách!"

Neboť již všichni dychtili po prvém čísle programu páně Vackova.

A restauratér Vacek velel slavnostně vrchnímu číšníku:

„Polévku nahoru, Ferdinand!"

XXX. Domů!

Pan Kondelík, vstoupiv do sálu, jako po čichu přímo zamířil k židli, která mu byla stavitelem Bečkou určena, dopadl na ni těžce a plaše rozhlédl se po společnosti. Otec Vejvarův, jemuž se synův tchán hned od počátku velice zalíbil, spěchal k novému příteli a vítaje ho, tázal se starostlivě:

„Kde pak jste chodil, papínku? Už jsme se tu skutečně strachovali, že vás něco...“

„Ano, kdybyste věděl, co mě potkalo,“ odpovídal mistr Kondelík. „Jakživo se mně nic takového nepřihodilo — až dnes, právě dnes, když vdávám dceru. Už jsem se s vámi se všemi v duchu loučil.“

Pan Kondelík tvářil se při tom tak vážně, jako by byl vyvázl z nebezpečenství života, nad čímž zase nesmírně zvážněl pan Vejvara, muž takto po venkovsku zamlklý, ale jinak soucitný — kde běželo o rodinu — plný účastenství a sdílnosti.

„Pro Pánaboha, papínku, co pak se vám stalo?“

„Nevěřil byste tomu!“ zvolal mistr Kondelík a již chtěl vyprávět, když spatřil na Prahu Ferdinanda

a ještě jiného číšníka, ani nesou každý mísu polévky jako velebnou svátost. „Počkejte, otče," přerušil se, „dříve se posilníme. Vytrávilo mně pořádně — a aby nám to ostatní nesnědli."

Pln očekávání, co uslyší, vracel se otec Vejvara na místo, a mistr Kondelík díval se nedočkavě, až dojde polévka k němu. Slévalo se mu v ústech, věděl, jakou vybral. Číšníci však začali na konci tabule. Než dojde na něj, potrvá to chvilku. Seděltě se svojí chotí uprostřed, na ‚čestném' místě.

„Tahle prostřední místa má vzít čert," broukal polohlasně k manželce. „Trvá to věčnost, než se člověk dočká, a pak mu ještě nejlepší kousky poberou. Měli jsme si sednout na kraj..."

Paní Kondelíková loktem šťouchla manžela, aby nereptal tak hlasitě. Obávala se, aby ve své prostořekosti nevyvolal nějaké pohoršení. Byla nesmírně ráda, že v tom okamžiku zazněl hlas páně Bečkův, který se nahýbal přes stůl ke Kondelíkovi:

„Všechna čest, mistře, máte znamenitý ‚denní pořádek'. Kdo pak to vybíral?"

Pan Kondelík vypjal samolibě prsa:

„Však jsme to komponovali s krčmářem celé tři neděle — propil jsem při tom pět malovaných pokojů. Už ta polívka — z ragú! Pochutnáte si! Tu jsme zde měli o jubilejním banketě — od té doby ji znám nazpaměť."

A obraceje se k choti napomínal ji:

„Dávej pozor, stará!"

„Nač pak?" tázala se úsečně panička, která se pořád ještě hněvala.

„Jen dávej pozor."

Nedělal marně laskominy pan Kondelík. Po polévce přinesli candáta s vonným, čerstvým máslem — (mistr Kondelík poznamenal, že to je candát z třeboňských rybníků, ne takový otřískaný pražský uličník, vymáchaný ve voňavce z Botiče a v omáčce ze stok) — potom srnčí kýtu, kapouny, ohromnou pyramidu jakési rosoloviny, bažanta, kompoty, marmelády, později sýry a na konec tři mísy mraženého — ve tvaru lva, amora s lukem a dvou srdcí, stříbrbrným šípem protknutých (to byl původní výmysl páně Vackův, něžná narážka na snoubence, hotový symbolismus).

Stolovníci jedli přímo nábožně, ale žádný z nich nevyrovnal se panu staviteli Bečkovi, který byl v oboru jídla učiněným virtuosem. Po každém čísle podíval se významně na mistra Kondelíka, a v tom pohledu leželo uznání, souhlas jeho s volbou celého programu stolního. Pan Kondelík rozuměl; a kdyby nebyl rozuměl, stavitel doplňoval posuňkem svoji němou mluvu. Kdykoli odložil vidličku, zdvihl pravici, přitiskl palec k prostřednímu prstu, potřepal jimi a luskl do dlaně.

Mistr Kondelík pyšněl. Připadalo mu teď opravdu, jakoby to byla jeho vlastní zásluha, jakoby on byl všecko vařil a pekl. A obraceje se k choti, tázal se:

„Pamatovalas všecko? Dávalas pozor?"

„Co chceš pořád, Kondelíku?"

„Vidíš — takhle se má strojit. Teď jsi to vi-

děla, teď ať mi to každou neděli tak uděláš," pokoušel mistr.

„Udělám — udělám, když mně na to měsíčně padesátku přidáš, ty mlsný. Jinak zas budeš jíst husu se zelím a nanejvýš nějaké koroptve, střelené do bříška."

S jinými pocity stopoval od čísla k číslu svatební hostinu starý pan Vejvara. Byl to malý, opatrný kupec venkovský, v jehož domácnosti odjakživa třeba že sytě, přece jen skromně a prostě bylo stolováno. Dnešní tabule učinila na něj veliký dojem. Odhadoval v duchu, co to všechno asi stojí, a od jídla k jídlu rostla jeho úcta k rodině, do které se syn přiženil. Mají patrně, myslil si, jsou zazobáni. A teď teprv byl plně přesvědčen, že jeho syn ‚trefil dobrou partii'. Povstal, šel k paní Kondelíkové, potřásl jí rukou a pronášel s nejvyšším uznáním:

„Všechna čest, paní matinko, všechna čest. Bylo to znamenité! To budu manželce vypravovat!"

Ta slova byla paní Kondelíkové jako balšám. Zapomínala znenáhla na mrzutou příhodu s frakem a již zase ocifovala se v blahostném rozpoložení matky nevěstiny, které se všechno výborně daří. Přišla teď také tetička Urbanová a šeptala paní Kondelíkové do ucha:

„Betynko, nóbl, nóbl! Takhle jsem ještě nejedla. A musí se říc', za tři zlatky — to ani není mnoho. Či doplácí na to taky něco Beseda?"

„Pánbůh chraň!" bránila se honem paní Kondelíková. „Co pak tě napadá!"

„Já myslela jako že svým členům dává takovou prémii...“

„I totototo!“ vyvracela s důrazem paní Kondelíková bezdůvodnou domněnku tetinu.

Bylo po jídle. Dámy ještě chroupaly nějaké cukroví, páni vybírali mandle ve skořápkách a louskali je. Nastala chvíle klidu a trávení.

Teď se rozpomenul starý pan Vejvara a došel si k mistru Kondelíkovi:

„Papínku, chtěl jste nám povědět, co vás potkalo..“

Pan Kondelík nabral na tvář vážnosti, přelétl očima společnost, jestli aspoň ještě někdo mimo Vejvaru poslouchá, a spustil:

„Nepřál bych vám, abyste se octl v podobném postavení. Už cestou do kostela mě svírala stísněnost. A když jste jeli vy do Besedy, myslím si já: podíváš se domů. Dovíte se, proč. Jedu, jedu, je mně pořád těsněji. Vylezu z vozu, jdu nahoru, otevru dvéře do kuchyně, a pořád se nemohu té stísněnosti zbavit. Vkročím do pokoje, ale teď mě to popadlo. Drží mě to za ruce, za prsa, u krku — nemohl jsem ani vydechnout...“

„Pro Pánaboha,“ zvolal pan Vejvara, „a co dál?“

Celá společnost, zvoláním upozorněna, pohlížela na Kondelíka a napjatě poslouchala.

„Nu zkrátka,“ pokračoval mistr, „drželo mě to a ne a ne pustit...“

„Co to bylo, tatínku?“ ozvala se Pepička.

„Bylo to celé černé. Mělo to tělo a dvě ruce, ale žádné nohy a hlavu.“

„To je nějaká švanda,“ poznamenal pan Bečka.

„Pěkná švanda,“ mluvil vážně mistr, „nepřál bych vám jí! Já sebou lomcuju, trhám na všechny strany, chci se toho zbavit — a nejsem slabý a bez kuráže, to víte — ale nic naplat. Drží mě to. nepustí, konečně to mnou hodí na fotel, dech mně dochází — už se s vámi se všemi loučím, myslím na ženu, na dceru a na Vejvaru, na děti — —“

Paní Kondelíková rýpla manžela do boku.

„Nešťouchej mě — myslel jsem na ně, — a v tom okamžiku, chvála Pánubohu — otvírají se dvéře kuchyně, pokoje, a na prahu stojí tuhle Betynka, má žena, jako anděl pomsty...“

„Ale ty starý mluvko!“ durdila se panička.

„Vidí, co mě drží,“ pokračoval mistr, posunkuje rukama, „přiskočí ke mně, popadne to za jednu ruku, utrhne ji, popadne za druhou, utrhne taky — pak se chopí velikánského nože, který ležel na stole, zarazí ho tomu černému do tejla, řízne dolů — a rozťala vám ho vejpůlky. Byl jsem vysvobozen! Jeden život na to praskl, ale já byl zachráněn...“

„A co to bylo, pro Krista Pána!“ vykřikla tetička Urbanová, která bez dechu a s tváří vyjevenou poslouchala.

Než mohl mistr odpověděti, přihrnul se k němu z předsíně číšník Ferdinand, oznamuje, že je tu nějaký pán, že by rád s panem Kondelíkem jenom slovíčko.

„Co pak chce?“ divil se mistr. „Vždyť jsem na svatbě, snad nechce, abych mu teď něco maloval...“

„Už jsi namaloval, žamputáři!“ prohodila durdivě panička za manželem, který spěchal do síně.

Mistr vyšel, a dlouho se nevracel. Paní Kondelíková zvědavě hleděla ke dveřím, konečně se obrátila k Vejvarovi:

„Prosím tě, Františku, podívej se tam, co tatínkovi chtějí.“

Vejvara se vrátil za minutku. Usmíval se rozpačitě a žádal tchyni:

„Prosím vás, maminko, pojďte sem,“ a zároveň vyzval pohledem stavitele Bečku.

Zasloužilý obřadník rozuměl, že ho tam také třeba. I sledoval se vší vážností Vejvaru.

V předsíni stál malý, drobný mužík, spěchem zardělý, přes levou ruku měl frak. Pan Bečka přicházel právě k tomu, když mistr již asi po páté volal:

„Vy jste mně dal, kamaráde, vy jste mě prohnal. Teď si ho nechte, teď už ho nepotřebuji — podívejte se na mě!“

„Inu, ano, pane Kondelíku, já vím, — ale pan inženýr Kačaba potřebuje svůj — ještě štěstí, že dřív tenhle na sebe ozkusil. Jede časně ráno ven, také na nějakou veselku, a musí mít frak...“

„Ale já ho tu nemám,“ odpovídal mistr. „Jsme všichni zde, doma je zavřeno...“

„Ale snad byste pro něj mohl poslat, tuze bych prosil...“

No poslal bych, Kaničko, poslal bych," hovořil mistr Kondelík, „ale ani si ho nepřejte vidět. Je na čtyry kusy — tuhle moje ho rozdranžírovala jako husu — stahovala mě z něho jak ouhoře — málem že mě nevezli na záchrannou stanici..."

Krejčí Kanička stál, posud nechápaje, ale už chápal pan Bečka.

„Pan Kačaba inženýr? Ale to je dobrý známý, tomu zatím půjčte frak páně Kondelíkův. Ten ho vrátí."

„Vašnosti, ano," mluvil krejčí stísněně, „ale pan inženýr má o čtyrycet centimetrů v pasu míň — to nejde."

„A nemáte jiný frak na skladě?"

„Kde pak bych vzal? A teď je čirá noc, už ani nemohu k žádnému kolegovi, a v šest ráno pan Kačaba jede..."

Pan Bečka se smál z plna hrdla, mistr Kondelík se usmíval rozpačitě, panička přešlapovala v nesnázích, Vejvara mnul si čelo, zda by nemohl nějak pomoci. Konečně měl nápad.

„Já bych," promlouval nesměle, „půjčil panu inženýrovi třeba tuhle svou čamaru — a vzal bych si zatím ten frak..."

Paní Kondelíková pohlédla vděčně na zetě.

„Vašnosti," odpovídal krejčí zoufale, „to nejde. Pan inženýr jede na svatbu jednoho oficíra, musí mít frak."

„To musí mít frak," přisvědčoval Kondelík velmi horlivě. „Jinak by oficír nevyhrál vojnu."

Pan Bečka tleskl náhle rukama.

„Počkejte! Bude pomoc! Pojďte sem všichni!“

Všichni čtyři i s krejčím Kaničkou vrátili se do sálu, kde již společnost očekávala dychtivě, oč běží.

Pan Vejvara vedl Kaničku přímo ke Slavíčkovi.

„Vstaňte, mladý muži. Můžete zachránit vlast.“

Slavíček ochotně povstal.

„Co říkáte tomuhle?“ ptal se Bečka Kaničky, potahuje Slavíčka za límec.

Mistr Kanička prohlížel toaletu Slavíčkovu, otočil si mládence jako panáčka, zase prohlížel, vyňal z kapsy kaučukový metr, změřil rukávy, zadek, změřil frak v pasu — a oddechl si zhluboka.

„Ten by padl! Je to skoro jedna míra!“

„Příteli Slavíčku, svlecte jej,“ velel pan Bečka. A řekl to tak neodolatelně, že nebylo odmluvy. Jako automat svlékal se Slavíček a již mu pan Bečka pomáhal do fraku páně Kondelíkova.

„Výborně!“ volal pan Bečka. „Teď jen dělejte, Slavíčku, ať se dostanete do dietní třídy na tohle číslo — budete vypadati důstojněji.“

Sálem zazněl smích společnosti — neubránil se mu ani Slavíček sám, který byl ve fraku Kondelíkově jako utopen. Ještě si vytáhl ze svého šátek a rukavice, a již si jej mistr Kanička rovnal přes ruku, s výrazem nepoměrně veselejším, než jaký před chvílí pokrýval jeho zbědovanou tvář.

„No vidíte, mistře,“ hovořil pan Bečka, „doma jej vyžehlíte a pan inženýr Kačaba nic nezmešká. A až spravíte tam ten, bude vše v pořádku.“

Kanička se chtěl poroučeti, ale paní Kondelíková v šlechetném hnutí srdce nepřipustila, aby odešel, dokud se trochu neposilní. Jídla zbylo dost, a tak měli na celou hodinu o neočekávaného hosta více.

Mistr Kondelík nemusil mnoho dodávati ke své strašidelné historii; návštěva Kaničkova a několik slov pověděl vše. Starý pan Vejvara poznamenal, že něco podobného ještě nezažil.

„Mně se to také už nikdy nestane," smál se mistr Kondelík. „Teď si dám na všecky fraky pozor."

„Nejlepší při tom jest," svěřoval se Slavíček panu Bečkovi, „že ten můj frak vlastně také není můj. Vypůjčil jsem si jej od našeho koncipisty."

Pan Bečka tutlal smích do dlaní.

„Pro umučenou hodinu — z toho by mohla být celá komedie: Svatba v cizích fracích," odpovídal Slavíčkovi.

„Co tam máte?" volal Kondelík.

„Až později — povíme vám to," odpovídal pan Bečka.

Trvalo hodnou chvíli, než ulehla veselost, vyvolaná příhodou frakovou. A pan Bečka zatím nepodněcoval už ani slovem smích. Potřeboval klidný, vážný okamžik. Schylovalo se k vínu a pan Bečka chystal první přípitek novomanželům. Konečně k němu došlo. Teď by ho nikdo nebyl poznal. Jeho obličej zvážněl, hlas uměle se mu rozechvěl, když započal. Mluvil o starém příteli, který neúnavnou prací se vyšvihl na hledaného mistra

ve svém oboru — (mistr Kondelík v rozpacích přejel dlaní vestu a hladil si kníry) — mluvil o jeho dokonalé choti — (paní Kondelíková hleděla upřeně před sebe, ale neviděla nic) — oceňoval vzorné vychování, jehož se dostalo spanilomyslné dceři obou — (oči paní Kondelíkové utonuly v slzách, Pepiččiny sklopily se k zemi) — odbočil na Vejvaru, který se zdárným základem z domova přivedl to tak daleko, že ho královská obec pražská uznala za schopna, aby spolu spravoval její záležitosti — (otcovské srdce starého pana Vejvary ulevilo si mocným potahováním nosu) — že nezbývá skutečně nic jiného, než aby všichni, jak tu sedí, povstali a provolali snoubencům na další pouť života po jeho příkladu co nejsrdečněji na zdar! mnoho štěstí!

Hosté vstávali, hrnuli se k novomanželům, kteří byli jako pivoňky, přiráželi skleničkami a opakovali po panu Bečkovi: Na zdar, mnoho štěstí!

Tetička Urbanová políbila při tom nevěstu a hned spěchala ke staviteli.

„Pane Bečko," ukláněla se, popadajíc ho za ruku, „výborně jste to proslovil. Já slyšela jednou mluvit doktora Riegra, když odkrejvali pomník Jungmannův na Františkánském plácku, ale tenkrát se mně to tak nelíbilo — byli by mě tam umačkali. Výborně, výborně jste hlasoval. Bože, já ráda slyším řečnit! To teprv člověk vidí, co je osvěta a intelligence!"

Když trochu ulehl šumot, vyvolaný prvním přípitkem, zvedal se ostýchavě dílovedoucí Jedlička.

Cítil, že nadešel jeho okamžik. ‚Jménem dělnictva' — jak pravil — pokládá za povinnost pronésti přípitek panu Kondelíkovi a jeho choti, v nichž viděli všichni povždy vzor dokonalého spojení malířského umění s domácími ctnostmi. Z toho spojení vykvetl nejkrásnější vzorek šablony, jakým se kdy pan Kondelík v oboru svém honosil, slečna Pepička, která bude ozdobou stěn nové domácnosti založené panem Vejvarou, při jehož volbě rozhodoval nejen smysl pro umění, ale i pro přírodu. Povznáší pohár na zdraví slečny nevěsty, jejích rodičů a pana ženicha.

Nové ťukání, volání, defilování kolem novomanželů a rodičů nevěstiných. Pan Bečka, jakoby byl zkušebním komisařem v oboru řečnictví, poklepal Jedličkovi důvěrně a shovívavě na rameno a řekl:

„Dobře jste to provedl, příteli, velmi dobře."

Jedlička se upejpavě usmíval a bylo mu horko radostí, že si ‚řeč' odbyl.

Ještě se zvedl pan Bečka a připíjel rodičům Vejvarovým a celé rodině, potom se odhodlal starý pan Vejvara, aby pronesl několik slov, ‚na dobré nové přátelstvo', pak pan rada provolal ‚blaho celé společnosti, a aby se zas tak brzo sešla', potom odpovídal pan Kondelík trochu zmodrchaně na přípitek Bečkův a Jedličkův.

Po celou tu dobu šil sebou Slavíček na židli a zase seděl nepohnutě, mačkaje hlavu do dlaní. Řečnické úspěchy ostatních nedaly mu dobře dělat, musil také mluvit. Vadil mu sice „tělnatý" frak

páně Kondelíkův, v němž se napolo ztrácel, ale dřívější časté přípitky dodávaly mu kuráže.

Spustil polohlasně, chraptivě, jak ho rdousila obrovská tréma, ale šťastně překonal počátky plavby a hovořil — ovšem plýtvaje pomlčkami a delšími přestávkami. Svíjel slova svá jako kytici nebo lépe jako veliký věnec, až se chvílemi ociťoval v nebezpečenství, že svoji „červenou nit" ztratí na dobro. Slavil sličnou nevěstu a vyjadřoval politování, že na mohutném tom kmenu (panu Kondelíkovi!) snoubícím se se svěžím břečťanem (paní Kondelíkovou!) vykvetla jen jediná růže, slečna Josefina. Kterak by byl šťasten, kdyby po jejím boku rdělo se ještě jedno poupě, po němž by mohl sáhnouti on, nic se neobávaje trnů — —

„No, čert houby ví, co Pánbůh dá," prohodil pan Kondelík zcela potichu, začež mu drahá polovice důrazně šlápla na nohu.

„— — nic se neobávaje trnů, jimiž by byla obklopena — —"

„Slavíčku, Slavíčku!" trkl do řečníka stavitel Bečka, jemuž ty trny byly povážlivy, neboť spozoroval, jak paní Kondelíková zčervenala.

Ale strýc Vejvara soustružník, jemuž se přirovnání nesmírně líbilo, pokládal zakročení páně Bečkovo za nějaké nedorozumění a volal Slavíčkovi:

„Výborně, výborně!"

„— — pročež, — končil Slavíček — nemaje štěstí, aby povznesl číši na blaho sourozenky nevě-

stiny, činí tak na zdar ctěné a roztomilé družičky své, slečny Amálky Myškovy."

Společnost byla mnoha přípitky již tak zmámena, že snad nikdo z ní nepostřehl význam zakončení Slavíčkova, jímž byl obalen ten povědomý Franta z nouze dobrý. Ovšem pan Slavíček to tak nemyslil. Nevěděl chudák, jak by se konečně k té družičce dostal. Na jeho štěstí nebylo na rozbor času. Již řinčely číše a paní Myšková se vděčně usmívala. Teta Vejvarová připíjela taky, ale v tom okamžiku zavrtalo jí nesmírně v hlavě, proč vlastně jedna z jejích dcer není družičkou?

Pan Bečka navrhl později hádanky, rozpomenul se i na nějaké deklamovánky, a když to vyčerpáno, usedl k pianu v koutě a hrál. Byl sice lepším stavitelem než pianistou, ale svatebčané se vytančili do potu a do únavy. —

Bylo už po hodině s půlnoci a ještě se nikomu ani nezdálo, aby pomýšlel na domov.

Ale Vejvara a Pepička již dlouho byli nápadně tiši a přes tu chvíli nakláněl se Vejvara k nevěstě, šeptaje jí jednotlivá slůvka. Pepička neodpovídala, jen kývala hlavičkou, nebo jako v rozpacích dívala se po sále.

Vejvara si pamatoval dobře, co mu řekla maminka Kondelíková asi o půlnoci.

„Františku," pošeptala mu, „ty a Pepička nemusíte s námi zůstati do konce. Až budete unaveni, jeďte domů — ale ztraťte se, aby to nikdo ani nepozoroval. Rozbili byste celou společnost. Bude vám nejlíp, až budete sami..."

A stiskla mu ruku, nesmírně upřímně mu ji stiskla, a zaletěla pohledem plným účastenství k Pepičce.

Od té chvíle nemyslil Vejvara na nic jiného, než jak by uprchli. Ten okamžik naskytl se konečně. Pan stavitel Bečka právě prováděl nějaký kouzelnický kousek, celá společnost kupila se kolem něho. Tedy teď!

Vejvara ťukl do Pepičky. Zdálo se, že toho Pepička nezpozorovala. Zatáhl ji tedy Vejvara za rukáv a šeptal: „Pepičko — Pepičko — pojďme..."

Pepička dívala se před sebe jako ve snách — Vejvarovi nezbývalo, než aby ji pojal za ruku a vyvedl. Vyšli zadními dveřmi — Pepiččino chvění jakoby prozrazovalo lehké vzpouzení. —

V předsíni Vejvara chvatně oblékl nevěstu, aby nebyli postiženi a zadržáni, zvedl jí vlečku, otevřel dvéře a sváděl ji se schodů. Za minutku seděli ve voze a již hrčeli k masným krámům, okolo věže, Žitnou ulicí, vzhůru k Vinohradům.

Pepička seděla v koutě nehybně, jako socha. Vejvara hned na počátku jízdy chopil ji za ruku, tiskl ji a v krátkých přestávkách se k ní skláněl a pokrýval ji polibky. Z hrdla jako zadrhnutého drala se mu jednotlivá slova, nesouvislá, ale Pepička neodpovídala. Chvěla se lehce a chvílemi se zdálo, jakoby chtěla ruku vyprostiti z ruky Vejvarovy.

Fiakr stanul v ulici Čelakovského. Vejvara pomohl Pepičce z vozu, otevřel skoro šeptem vrata,

zavřel, a něžně, obezřele vedl Pepičku, aby nezakopla.

Vystoupili k bytu. Vejvara vyňal z kapsy klíč a snažil se otevříti.

Ale klíč nechtěl do zámku. Vejvara opakoval pokus, konečně škrtl voskovou sirkou a svítil si do klíčové dirky, co tam vadí?

A objevil podivnou věc. V zámku trčel klíč — uvnitř, z předsíně!

„Pepičko!" zašeptal Vejvara zmaten. „Ve dveřích je klíč! Někdo tam je!"

A v tom okamžiku vrzly uvnitř kterés dvéře.

XXXI. Pod střechou.

Vytřeštěně hleděla Pepička na dvéře a když se za nimi ozval šumot, pojalo ji náhlé leknutí. Chopila se ramene Vejvarova a táhnouc jej ode dveří, ke schodům, šeptala chvatně:

„Pojďme honem, prosím vás, vešli jsme do cizího domu!"

V tom okamžiku zapomněla zase, že si od návratu z kostela tykají.

„Nevešli, Pepinko — vždyť bych jiná vrata nebyl svým klíčem otevřel," odpovídal také šeptem Vejvara.

„Tedy jsme v jiném patře," hartusila Pepička, stále nutíc Vejvaru k ústupu, než se dvéře otevrou.

„Nejsme, Pepičko," tlumeně sice, ale s důrazem odpovídal Vejvara. „Jsme ve druhém, počítal jsem schody..."

„Zmýlili jsme se tedy ve dveřích..."

Vejvara pozdvihl ruku se svíčkou. Dohořívala sice, ale ještě stačila, aby osvětlila bílou, smaltovanou tabulku na dveřích, na níž ozdobným písmem

bylo napsáno: František Vejvara. Bylo to jedno z drobných překvapení páně Kondelíkových, který tabulku sám objednal a na dvéře bytu nastávajícího zetě včera nebo předevčírem připevnil.

V tom svíčička Vejvarovi dohořela až ke konečkům prstů. Mrštil zbytkem na dlažbu, octli se ve tmě. Ale tu také již zachrastil klíč v zámku, dvéře se otevřely a do chodby vylilo se z předsíně světlo plynového plamene, který jasně ozařoval postavu — paní Kondelíkové.

„Už jste tu, děti?" vítala je přívětivě, couvajíc ode dveří. „Nu tak pojďte, pojďte..."

„Maminko!" vyhrkla Pepička. „Co tu děláš?"

„To se divíte, co?" usmála se panička. Ale náhle řekla hněvivě: „Holka pitomá, ta Kačena! Nakázala jsem jí, aby hned z večera sem šla a pěkně vám zatopila v pokojích — ano, poruč a udělej si! Když jsem si na to o půlnoci vzpomněla a zeptala se jí — seděla od pěti hodin v besedě dole u kuchyně a pořád jedla — koukala se na mne jako vyjevená. ‚Ježíš Marjá, milostpaní, já zapomněla jako na smrt!' To věřím. Okolo ní lítali pořáde číšníci, samá zábava s nimi, samé hihihi hahaha — a vás by tu byla nechala zmrznout! Ještě že měla druhý klíč u sebe! Popadla jsem ho, vytratila jsem se, sedla do vozu — a teď vám tu všady vytápím. Budete zde mít jako v lázni. Tenhle čas je v netopeném pokoji hůř než na ulici, jak to ze stěn vyráží..."

„Můj Bože," řekl Vejvara, „a já ani nespozoroval..."

„Že mezi vámi nesedím, co?“ smála se paní Kondelíková. „To je dobře, že mě nikdo nepohřešil.“

„A mně bylo celou cestu tak líto, že jsem se ani s maminkou nerozloučila,“ pronesla Pepička hlasem, jakoby se to ani teď nedalo napraviti.

„Nu vidíš, dítě, přece se rozloučíš. Máš mě zde. — Tak, pojďte, pojďte, a shoďte se sebe to svrchní, pohovte si...“

Paní Kondelíková spěchala napřed, otevřela před novomanžely dvéře do pokoje a přitisknuvši se ke stěně nechala je vstoupiti před sebou, jakoby byli panstvem, a ona pouhou paní kastelánovou.

Vstoupili do jídelny a rozhlédli se. Dvéře do ‚salónu‘ na levo i do ložnice na pravo byly dokořán otevřeny, ve všech pokojích hořel plyn. V saloně a v jídelně jasným, bílým plamenem, ale v ložnici tlumeno bylo světlo barevnou ampulí. Bylo tam takové růžověmodřezelenavé tajemné, pohádkové, jako duhové osvětlení, v němž se předměty neurčitě obrážely, jakoby byly potaženy teninkými z mlhy utkanými závoji. Když se tam Pepička podívala, projelo jí tělem lehké zamrazení. Ale hned potom ji rozrazilo horko.

„Tys tu hodně zatopila, maminko,“ pronesla roztržitě. „To je vedro.“

„Tak to sundej, dítě, sundej,“ hovořila matka dobrácky a již také stahovala s dcery plášť. „Ale horko tu není, Pepičko, to se ti zdá, jak jsi stoupala do schodů. Máte sedmnáct stupňů, nic víc, dceruško.“

„A proč pak jsou všechny ty dvéře zotvírány, a proč obě půlky?“ ptala se Pepička.

„Právě proto, aby bylo všady stejně, holka milá. Víš to, tak se nejlépe vytápí. Pak si udělejte, jak chcete; buď si to nechte až do rána, nebo si na noc zavřete. Od té chvíle jsi ty zde paní.“

S těmi slovy již chápala se paní Kondelíková závoje dceřina a odepínala jej. Téměř nepozorovaně políbila ji při tom a všeptla jí do ucha:

„Věneček ti nechám ve vlasech. Ten ti pak odejme Vejvara...“

Pepička hleděla v tom okamžiku někam — někam do daleka, skrze ty stěny, jakoby jich tu ani nebylo. Snad sama nevěděla v té chvíli, že tak zcela po paměti rozepíná si a svléká náramky.

Paní Kondelíková byla před tím položila plášť Pepiččin na pohovku, teď pečlivě skládala závoj, aby jej položila navrch. Pojednou zvolala:

„Podívej se, Pepičko, někdo ti závoj natrhl — cíp schází!“

Skutečně scházel cípek. Jistě to učinila družička, Amálka Myškova. Podaří-li se družičce utrhnouti kus závoje svatebního, aniž to nevěsta zpozoruje, vdá se také brzy. Amálka patrně toužila po čepečku.

Vejvara zatím byl shodil svrchník a pověsil jej na rohatinku v předsíni. Byl nějak roztržitý. Od okamžiku, kdy jim paní Kondelíková otevřela, zaměstnával se jedinou myšlenkou. Nenadál se, že ji tu najde. A teď luštil v duchu důležitou otázku: zůstane zde paní .chyně? Ale zůstane-li, je to

zcela neočekávané. A kde bude spáti? A bude-li zde paní tchyně — — Ne, ne, takhle si věc nepředstavoval, — takhle docela ne.

Paní Kondelíková zatím, odstoupivši od Pepičky, chopila se ozdobného háčku u kamen, zašťárala v peci, přiložila lopatku uhlí, šla totéž vykonat do salónku a konečně do ložnice. Potom rozhlížejíc se celým bytem, promlouvala polo k sobě, polo k mladým manželům:

„Tak děti, máte všecko v pořádku. Rolety jsou spuštěny, voda k mytí v konvicích — do rána se vám hezky odrazí. Vodu k pití máte v kuchyni na okně, dala ji domovnice přede dvéře, než zavřela dům. K snídani máš všechno připraveno, Pepičko, mlýnek, mašinku, kávu v té plechovce. Smetanu ti ráno přinese Kačena. A buchtu také. Tak, děti, tak. Myslíš-li, Pepičko, přilož si pak ještě — nebo přiloží Vejvara. Ale je tu teplíčko dost. No, a co ještě jsem chtěla? Ano, zejtra k nám přijdete k obědu — nezapomeňte na to. Dopoledne máte dost času, abyste se zde udomácnili. Tatínek Vejvara a Tonička přijdou taky. — Nezapomeňte si zavřít plynoměr, děti, ať se nestane neštěstí. To jsem s tím zkusila, než jsem to všechno rozsvítila. Bouchalo to jako z kanonů — hezké to je, ale nechtěla bych to mít v bytě. Zavřete si špehýrku v kuchyni, aby ji v noci třeba vítr neurazil. A předsíň dobře na klíč. Tak — a teď mohu zase jít..."

„Kam půjdeš, maminko?" zvolala Pepička ueknuta, vytrhnuvši se ze své strnulosti.

„Nu kam, dětino! Do Besedy! Kam bych šla? A pak s tatínkem domů.“

„Ne!“ chápala se Pepička ruky matčiny. „Nechoď, maminko. Zůstaň zde.“

„Ale dítě, dítě — co bych zde dělala?“ odpovídala káravě matka.

„Já se tu sama bojím, maminko!“ vydechla Pepička.

„Což pak jsi sama? Máš zde muže!“ mluvila vážně matka.

Pepička se zarazila. Krvavá červeň polévala jí líce.

„Když je to poprvé...“

„Ovšem,“ odpovídala paní Kondelíková, na niž teď z úzkosti dceřiny také padala tíseň. „Ale jednou to musí být poprvé, nic naplat, dítě...“

„Maminko!“ zavzlykala Pepička a položila hlavu na prsa matčina.

Vejvara byl v tom okamžiku vedle v salónku.

Paní Kondelíková popadla dceru oběma rukama za hlavu a vtisknuvši jí na čelo vroucí polibek šeptala jí, sama se přemáhajíc:

„Pepičko, Pepičko, měj rozum! Vždyť nejsi dítě! Pamatuj na vše, co jsem ti řekla...“

„Mně — je — tak — úzko, že — mne — všichni — opouštíte...“ pronášela Pepička trhaně.

Paní Kondelíková viděla, že je nejvyšší čas, aby odešla. Cítila s dcerou, cítila, že má sama pláč na konečku. Políbila ještě jednou Pepičku, vytrhla se jí a spěchala do předsíně pro plášť. Chvatně

jej oblékla, uvázala si klobouk, chopila se rukaviček a zvolala do salónu:

„Františku, pojď mně posvítit se schodů! Svíčka je v kuchyni na stole — prosím tě.“

Vejvara s radostí spěchal do kuchyně.

Když vyšel, pocelovala paní Kondelíková posledně a skoro vášnivě dceru, učinila jí tři křížky, ještě ji políbila a pronesši šeptem: „Už ani muk, Pepičko! Měj rozum!“ vyšla kvapně do předsíně.

„Máš domovní klíč?“ ptala se Vejvary.

„Ano, maminko.“

„Tak pojď. Sice mně fiakr ujede. Beztoho asi kleje, co tak dlouho dělám.“

Ano, teď si vzpomněl Vejvara, že když vystoupil z vozu, pozoroval, kterak jiný fiakr přejíždí volně ulicí. Nechtěli mu asi koně státi.

Svíčka plápolala v ruce Vejvarově, když sestupoval před paní tchyní se schodů, stíny obou postav tancovaly po zdích, stín zábradlí se vyhupoval a zase klesal.

Tiše, tichounce otevřl Vejvara vrata a sklánĕl se, aby políbil tchyni ruku. Cítil, jak se ta ruka chvěje.

Paní Kondelíková stiskla mu pravici, pustila ji, pohladila Vejvaru po tváři, a měla jen tolik síly, aby mu šeptem řekla:

„Františku, buď na ni hodný, měj strpení... A nezapoměňte, že k nám máte zítra přijít k obědu...“

Vejvarovi selhal hlas; jen polykal a kýval hlavou na přisvědčenou. Postavil svíci do kouta, otevřel

vrata, vykročil, vyhlédl do ulice. Vůz právě se blížil k domu. Vejvara otevřel dvířka, vyčkal, až tchýně vsedne, zavřel za ní, ještě rukou pokynul a třemi skoky byl zase v domě.

Kočí práskl do koní, vůz hrčel ku Praze. Paní Kondelíkové bylo neskonale lítostivo. Na vždy — na vždy vydala dceru svoji z domu. Proudem vyhrkly jí slzy z očí a její rty beze všeho hlasu se pohybovaly modlitbou: Pane Bože, stůj při ní a ochraňuj ji!

Vrata domovní zacvakla, Vejvara otáčel opatrně klíčem, aby nikoho v domě nevzbudil. Potom popadl svícen a chvatně vystupoval vzhůru. Konečně, konečně bude s Pepičkou sám — — —

Vklouzl do předsíně, přimáčkl dvéře, v zámku dvakráte klaplo, ale Vejvara ještě mačkal klíč, jakoby chtěl zavřít na deset západů. Dál to nešlo.

Postál chvilku, neboť srdce mu hlasitě bušilo v prsou. A teď kroky volnými, jakoby tím chtěl nabýti klidu co největšího, postupoval do světnice.

Pepička již nestála uprostřed. Byla si zatím z ložnice přinesla vykládanou skřínku s drobounkým klíčkem, postavila ji na stolek u okna a vkládala do jejích příhrádek šperky. Náramky, jehlice, náušnice. A rovnala to snad již po desáté. Kéž by s tím do rána nebyla hotova!

Vejvara postavil svícen na stůl a postál chvíli, nevěda, co by řekl. Pepička přece musela slyšeti, že se vrátil, že vstoupil, ale nepozvedla hlavy od své krabice. Vejvara nebyl si jasně vědom, v jakém rozpoložení duševním je Pepička, ale přece mu při-

padalo, jakoby ovzduší mezi ním a ní bylo naplněno elektřinou.

Konečně nabyl řeči.

„Nu, maminka šťastně jede,“ pronesl. Chtěl to říci hodně hlasitě, aby naznačil, že je docela ve své míře, ale hlas mu selhal.

Pepička neodpověděla. Vejvara ještě chvilku počkal a řekl zase jako dříve:

„A teď jsme tu sami, srdéčko milé!“

A když Pepička i teď setrvala v mlčení, přiblížil se k ní Vejvara, zlehka ji pojal kolem pasu a snaže se odtrhnouti ji od krabice pronesl žadonivě:

„Proč pak nic nemluvíš, srdíčko zlaté?“

Ráda by se byla vzepřela Pepička, ale neubránila se. Tak šla vedle Vejvary několik kroků. Ale náhle pohlédnuvši do salónku pobídla Vejvaru:

„Měl byste zhasit, Vejvaro!“

„Arci že zhasím, dítě, zhasím!“

A běžel do salónku, zatáhl plamen, vrátil se rychle a sahal po kohoutku lustru v jídelně.

„Ne, zde to ještě nechte,“ zvolala Pepička, uleknuvši se tmy v salonku.

„Už mně zase vykáš, Pepinko,“ vyčítavě řekl Vejvara. „Zapomněla jsi, že jsme muž a žena?“

„Odpusť!“ vydechla Pepička šeptem. „Nemohu tomu hned přivyknout.“

Vejvara obemkl Pepičku oběma rukama a vroucně ji políbil.

„Nu, nu, děťátko — musíš přivykati. Teď mně to „vy“ připadá tak cizí, tak chladné. — A neod-

strojíš se, drahoušku? Není ti v tom těsno? Hleď, jak jsi upjata..."

„Ano, Vejvaro — arci..."

Pepička vyvinula se z objetí manželova a kráčela do ložnice. Zatím Vejvara rozsvěcoval jednu z velikých lamp.

Slyšíc chřestit sklem, tázala se Pepička z ložnice:

„Proč rozsvěcíš, Vejvaro?"

„Abych mohl všady zhasit, dušinko..."

„Ne, ne, Vejvaro — nech to hořet..." Než však dořekla, zatáhl Vejvara plyn i v jídelně.

„Ale k čemu, drahoušku, k čemu by to hořelo?"

„Chci mít světlo, Vejvaro!" volala Pepička, objevivši se zas na prahu ložnice. „Hodně světla!"

Vejvara díval se na ni udiven, nechápaje.

„Světlo? Vždyť nemůže hořet do rána, dušičko. Vždyť půjdeme spat."

„Ne, Vejvaro," mluvila Pepička, jakoby se něčemu bránila. „Mně se ještě nechce spát. Já nebudu spát — prosím tě, rozsvěť to zase."

Ah, ta elektrická mračna mezi nimi! Vejvara cítil, že při prvním setkání mohlo by dojíti ke srážce. A jakkoli mu žádost Pepiččina připadala pošetilou, dětinskou, uposlechl a zase rozžehl plyn.

Stál teď nerozhodně pod lustrem, dívaje se do ložnice a nic nevida. Pepička byla tam k koutě u okna, před zrcadlem. Když vcházela, přivřela za sebou levou veřej.

Vejvara po prstech vešel do předsíně, svlékl čamaru, pověsil ji, šel do kuchyně, zavřel špehýrku, vzal láhev s vodou a vrátil se do jídelny.

Již ho pálily prsty v nových, těsných lakýrkách. Rád by je byl zaměnil trepkami, ale trepky — byly v ložnici. A tam si Vejvara teď netroufal.

Pepička se nevracela. Chvíli ještě šustily atlasové šaty, pak utichlo vše. Vejvara stále čekal.

Konečně se odvážil a vstoupil do ložnice. Cítil, že na něm jest, aby protrhl tuto hráz ostýchavosti. On jest muž — a je to věc okamžiku.

Pepička seděla na židli před zrcadlem, zhluboka oddychujíc jako schvácená — posud celá ve svatebním úboru.

„Pepinko!" zvolal Vejvara blíže se. „Co děláš? Hodiny utíkají..."

Jakoby ho prosila za odpuštění, pronesla Pepička tiše:

„Zadrhla jsem si stužku a nemohu život rozšněrovat... Kdyby tu byla zůstala maminka!" dodala lítostivě.

„A což já, dušičko? Pomohu ti ve všem. Jsem tvůj muž."

„Ne, ne, Vejvaro — půjde to, jen si odpočinu," bránila se Pepička. Ale vidouc, že se Vejvara přece blíží, rychle povstala a spěchala do jídelny.

„Pepinko!" volal Vejvara.

„Ne, Vejvaro, ne!" odmítala Pepička jeho pomoc. „Počkej, vždyť mi není do spaní!"

V jídelně uchýlila se na pohovku, vtiskla se do koutku a chopivši se oběma rukama desky sto-

lu, který stál před pohovkou, snažila se přitáhnouti jej k sobě, jako by se jím chtěla zatarasiti. Ale nezdařilo se jí, stůl byl těžký, rozkládací.

Vejvara byl stanul na prahu a vida Pepiččin pokus o zabarikádování se, sevřel rty a na čele se mu objevila rýha jedva patrná. V tom okamžiku vzpomněl na společnost svatební, z níž tak rád unikal, a náhle mu bylo, jakoby naň ze všech koutů hleděly známé postavy se smíchem na tvářích, kterak zas teď Pepička prchá před ním — a Vejvara se zastyděl sám před sebou.

Teď Pepička vzhlédla k Vejvarovi a neušel jí změněný jeho výraz.

„Pepinko," promluvil Vejvara, vší mocí se ovládaje, „přejete si snad, abych se vrátil do Besedy...?"

Toho obratu nenadála se Pepička. A nemohouc najíti přímé odpovědi na otázku, řekla s jemnou výčitkou:

„Teď zas vykáte vy mně, Vejvaro!" A dodala tiše: „Pojď, sedni si, budeme si něco povídat..."

Vejvarovi klokotem letěla krev ve všech žilách. Přichvátal k ženě, usedl podle ní a pojal ji za ruku.

„O čem chceš povídati, ženuško zlatá!" mluvil k Pepičce, která již neměla kam couvnouti. Hlas jeho se třásl rozčilením a jakoby hrozil výbuchem. „O čem bychom hovořili? Nemáme o čem! O tobě? Můj Bože, víš, že jsi má jediná myšlenka — či chceš, abych ti opakoval, jak tě mám rád? Pepičko, ženo zlatá, víc než svůj život, ale to vše jsem ti

řekl tisíckrát. Nemohu dnes o ničem mluvit, Pepinko, dnes mně všechen hovor připadá tak prázdný, jalový. Líbal bych tě stále, ale tys tak podivná. Takhle, Pepinko, takhle jsem si první náš večer nemaloval. Nikoli — docela jinak. Myslil jsem si, jak důvěrně mně položíš hlavičku na rameno, jak si ode mne necháš ve všem pomoci, jak budeš ráda, že jsme konečně sami, bez toho věčného dozoru rodičů, mimo všechen ostatní svět — poprvé ve vlastní domácnosti, slyšíš, Pepičko, poprvé — tato chvíle nikdy již se nevrátí, nikdy v životě, a bychom i žili sebe déle, sebe šťastněji — tento večer prožijeme jen jednou, ženuško zlatá. A ty máš oči jako skleněné, nedíváš se na mne, hle, vymykáš se mi z ruky. A já vím — dobře vím, že nožky tvé jsou v nových střevíčkách jako v mučidle, viď, celý den jsi v nich byla až do noci — hleď, jak hodiny utíkají — a ty neřekneš: Vejvaro, Františku, zuj mi je. A tak jsem se těšil, že ti je sejmu! (Při těch slovech Vejvara pustil ruce Pepiččiny, sklouzl s pohovky na podlahu, na kolena, a chápaje se nožek Pepiččiných, rozevřel přesky a něžně smekl jí oba střevíčky. Ruce chvěly se mu rozčilením, ale ještě více radostí, že se Pepička nebrání.) Vidíš, srdéčko moje, bolelo tě to? A myslil jsem, jak řekneš upřímně: Muži, pomoz mi ze životu! A ty sedíš jako ta Copélia v baletu a necháváš mne trápit se a vzpouzíš se A je to přece moje povinnost i právo. (Teď Vejvara Pepičku něžně odklonil od pohovky a jeho ruce chvatně hledaly smyčku a snažily se rozvázati ji.

Leč smyčka byla docela na zadrhmo.) Vidíš, zlatoušku, hned jsi mne měla zavolati. Zamotala jsi to, hlavičko, že s tím není..."

Vejvara se odmlčel, neboť skutečně nevěděl, co počíti s propadeným tím uzlíkem.

Rty Pepiččiny se pohnuly.

„Tamhle na stolku — vedle skřínky — leží nůžky..." vylinulo se z nich šeptem.

Skokem byl Vejvara u stolku, chopil se nůžek a přestřihl osudnou tkanici. A jeho pravice vytahovala teď tkanici a uvolňovala život, jakoby nikdy nic jiného nebyl dělal.

„U krku je háček," zašeptla Pepička ještě tišeji.

Ano, tu byl háček. Ale již jej Vejvara rozepnul. A bílá šíje zasvitla mu, že nemohl odolati a pokrýval ji nesčetnými polibky... A potom se chopil rukávu.

„Ne, Vejvaro," bránila se Pepička. „To já sama. Počkej..."

Povstala a s hlavou sklopenou kráčela do ložnice. Opět šustil atlas a tento zvuk shrnující se a zmítající látky opájel sluch Vejvarův.

Skřípl zámek prádelníku, Pepička hledala noční roucho. Nevšimlať si, že pečlivá matka připravila již dávno všechno na lůžko, že to tam leželo na hedvábné přikryvce, bělostný kment, obdechlý vzdušnými krajkami.

Trvalo chvíli — Vejvara skoro ani nedýchal, aby zas nevyplašil chmury sotva zapuzené. Bylo ticho, že slyšet tikot hodinek, jež byl položil na stůl před

pohovkou. A po chvíli, zardělá jako růže, zjevila se Pepička na prahu, s hlavou skloněnou, zas celá bílá. Ale její tělo neobléval již tvrdý ten atlas jako krunýř. Bylo to měkké roucho lněné, volné, plné záhubů.

Jak tu stála, sklánějíc hlavu, na jejíž tmavých vlasech svítil posud jako smaragd myrtový věnec, pohlcoval ji Vejvara plamennými zraky. Nikdy — letělo mu hlavou — ani v největším vyšňoření nebyla Pepička tak krásna jako v tomto okamžiku.

Skokem byl u ženy, sevřel ji v náručí, zlíbal jí ústa, tváře, čelo, víčka očí, ouška, a volal v zanícení:

„Nikdy jsi nebyla tak hezká, jako teď, Pepinko, ty vzdorovitá, urputná — ty — ty — ženo má drahá!"

A opět horoucně ji líbal. A jak jí celoval tváře, cítil, že se mu na rty zavěšují vlahé, slané krůpěje.

„Proč pláčeš, dušinko?"

„Myslím — na — maminku..." šeptala stísněně Pepička.

„A maminka jistě na tebe, ty zlobo malá, a netuší, jak jsi mne trýznila! Zejtra jí budu žalovat..."

Pepička podívala se teď na Vejvaru plnýma očima, plovoucíma v slzách, a řekla s jemnou výčitkou:

„Už zítra?"

„Ne, ne, ne! Nikdy, dušinko!" volal Vejvara a zdvihaje ruce její, jednu po druhé, pokrýval je polibky.

„A teď," šeptala Pepička, kladouc hlavu, jakoby ji chtěla uschovat v jeho prsou, „teď shasni. Je — škoda plynu... V ložnici hoří lampa..."

Vejvara jí zavřel ústa dlouhým, vášnivým polibkem. V hlubokém tichu nočním v bytě kdesi pod nimi nebo nad nimi odbíjely hodiny lahodným, zádumčivým zvukem třetí s půlnoci, a hned po nich, jakoby jim odpovídaly, ozvaly se jasným zvukem opakovací hodiny v jídelně.

— — — — —

Když Vejvara za minutku se vracel z předsíně, kde byl zavřel plynoměr, se svíčkou v ruce, nestála již Pepička na prahu jídelny. Neviděl ji Vejvara také nikde v ložnici. Ah, teď! Tam pod hedvábnou pokryvkou, přitaženou až k nosíku, rýsovalo se tělo mladé ženy, a nad bílou obrubou pokryvky žhavě vyhlíželo dvé tmavých očí, a nad nimi a nad bílým čelem v tmavých vlasech v záři lampy svítil Vejvarovi zelený myrtový věneček svatební, jako z drahokamů, jako ze smaragdů.

OBSAH.

———

